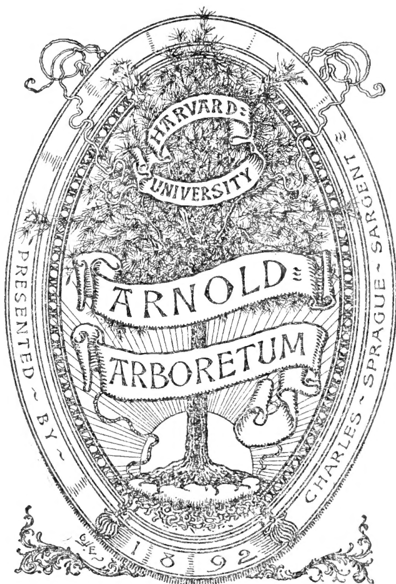
Per. Swed
B-1


HARVARD
UNIVERSITY
ARNOLD
ARBORETUM
PRESENTED BY
CHARLES SPRAGUE SARGENT
1892

Joh Lange

BOTANISKA NOTISER

FÖR ÅR 1857

MED BITRÄDE AF

HRR ANDERSSON, J. E. ARESCHOUG, E. FRIES, E. P. FRIES JR,
R. HARTMAN, KINDBERG, LINDBERG, MÜLLER,
W. NYLANDER, SCHEUTZ M. FL.

UTGIFNE

AF

TH. M. FRIES.

MED EN PLANCH.

UPSALA,
PÅ UTGIFVARENS FÖRLAG.
1857.

INNEHÅLL.

I. Original-Afhandlingar.

II. Nya Skandinaviska Växter.

III. Litteratur-Öfversigt.

IV. Personal-Notiser.

V. Strödda Underrättelser.

Rättelser.

Sid.	4.	r. 4	*står:*	Malphigi	*läs:*	Malpighi
„	6.	r. 23	„	materialiska	„	materialistiska
„	23.	r. 34	„	All.	„	C. A. Mey.
„	47.	r. 28	„	jemt	„	jemnt
„	90.	r. 20	„	få	„	så
„	—	r. 37	„	egnat	„	egnadt
„	102.	r. 31	„	Plytt	„	Blytt
„	103.	r. 1	„	Oerstedt	„	Oersted
„	104.	r. 17	„	Githaga	„	Githago
„	107.	r. 1	„	masculam	„	femineam
„	—	r. 29 m. fl. st.		Celebogyne	„	Coelebogyne
„	112.	r. 33	„	*P. pyrenaicum.* Men mest afvikande äro deras	„	*P. pyrenaicum*) äro de äfven betydligt afvikande i
„	113.	r. 26	„	E. Cheiranthus	„	Cheiranthus
„	—	r. 28	„	*H. hieracifolium*	„	*E. hieracifolium*
„	120.	r. 14	„	Pauli ström	„	Paulistköm
„	130.	r. 18 o. 34		Widtsköfde	„	Widtsköfle
„	133.	r. 1	„	Hasslemölla nära Torup	„	Torupsmölla
„	143.	r. 23	„	hvilken	„	hvilka
„	147.	r. 29	„	Honplantan	„	Hanplantan
„	—	r. 30	„	hanväxterna	„	honväxterna
„	159.	r. 17	„	honorganer	„	hanorganer
„	160.	r. 23	„	*lancif.*	„	*lanceolata*

Smärre tryckfel torde läsaren sjelf benäget rätta.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 1. TH. M. FRIES. Januari

1857.

ANMÄLAN.

I ett land sådant som Sverige, der Botanikens idkare äro så vidt åtskilda från hvarandra, der tillgång till större Bibliotheker och samlingar endast för en ringa del står öppen, der kommunikationsväsendet är mindre utbildadt och till följe deraf beröringen de skilda botanisterna emellan är svårare, är behofvet af en botanisk tidskrift äfven kännbarare än i andra mera lyckligt lottade länder. Det behöfves neml., att så må sägas, ett gemensamt samlingsrum, der botanisterna veta, att de kunna träffas och samtala, ett språkrör, som för andra meddelar de observationer, som blifva gjorda, och som väcker uppmärksamheten på förhållanden, der endast förenade krafters bemödanden kunna åstadkomma det önskade resultatet, en telegraf, som sprider inom fäderneslandet underrättelsen om de vigtigaste upptäckterna inom Botanikens område. — Och dessa mål hafva Botaniska Notiser under de år de verkat sökt uppnå, och, vi må tillägga, till viss grad uppnått. De hafva neml. fastare tillknutit föreningsbandet mellan Sveriges unga botanister, de hafva i ej obetydlig grad spridt intresse för "den älskeliga vetenskapen", de hafva bidragit till en fullständigare kännedom om fäderneslandets vegetation och medverkat till lösningen af mången liten fråga inom vetenskapen. Större och vigtigare inverkningar skulle visserligen varit önskvärda, men må man besinna, att Sverige eger

ARNOLD ARBORETUM

endast få botanister, som ega förmågan att ingripa i utvecklingen af vetenskapen i dess helhet, att Botaniska Notiserna aldrig uppträdt med några stora anspråk, utan blott velat bidraga till vetenskapens spridande och utveckling inom fäderneslandet, och man måste då tacksamt erkänna, att deras utsäde ej fallit på hälleberget. Deras fortsatta utgifvande måste derföre också ligga hvar och en om hjertat, som intresserar sig för Botanikens utveckling och framtid i Sverige.

Det är med dessa tankar, som undertecknad har beslutat, då Herr Apothekaren Thedenius, under hvilkens nitiska och oegennyttiga ledning denna tidskrifts utgifvande fortgått i 5 års tid, förklarat sig till följe af hopade göromål vara hindrad att längre härmed fortsätta, att öfvertaga omsorgen för densammas utgifvande. Det ombyte af utgifningsort (och till en ringa del af namn), som härigenom försiggår, hoppas undertecknad ej skola medföra någon förändring i det deltagande, hvarmed den förut blifvit omfattad, och isynnerhet att detta deltagande måtte visa sig nu såsom förr genom meddelande af uppsatser och bidrag, genom hvilka den kan erhålla ett ökadt värde. De svaga krafter, som nu åtagit sig denna börda, behöfva i sanning en kraftig hjelp, och det beror på Sveriges botanister, huruvida hoppet härom skall uppfyllas eller icke.

Den hittills följda planen kommer äfven framdeles att hufvudsakligen bibehållas. Hvarje månad utgifves ett nummer om minst ett ark jemte behöfliga plancher; innehållet kommer att utgöras af 1) Original-afhandlingar, bestående af uppsatser rörande ämnen från alla den rena Botanikens områden, dock med hufvudsakligt afseende fästadt på sådana, som äro af intresse för Skandinaviens botanister; 2) Nya Skandinaviska växter, upptagande beskrifningar på de arter, isynnerhet Fanerogamer och Heteronemeæ, som nyligen äro eller möjligen komma att blifva upptäckta på Skandinaviska halfön; 3) Litteratur-öfversigt, omfattande i Skandinavien utkommande botaniska arbeten samt de vigtigaste utländska; 4) Personal-Notiser och 5) Strödda Underrättelser, bland hvilka äfven kommer att intagas en fortlöpande förteckning på hittills oanmärkta växtställen för sällsyntare arter samt afvikande former.

Prenumerationsafgiften förblifver 3 Rdr Riksm. och torde den erläggas till undertecknad, hvilken besörjer tidskriftens ordentliga utdelning med posten; på bokhandelsväg kan den äfven erhållas.

Upsala den 1 Januari 1857.

Th. M. Fries.

Original-Afhandlingar.

I. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. Fries.

I.

»Den gamla tiden är oss kär», den Linneanska tiden, då Botaniken var enkel, bestämd och helgjuten, då den med förbiseende af en mängd otillräckligt kända enskildheter, som nu göra vetenskapen diffus och vacklande, endast upptog det på vetenskapens då varande ståndpunkt vissa och allmänt erkända och företrädesvis afsåg det för allmänna bildningen och praktiska lifvet vigtiga. För att vinna denna fasthet och bestämdhet måste det enskilda tycket underkasta sig lagar, fastställda genom högre begåfvade siares uppfattning af naturen. I våra dagar, då ingen auktoritet mera erkännes, är någon likformighet i åsigter och framställning icke möjlig. Det är derföre, som man icke utan grund lägger Naturalhistorien såsom läroämne till last den oupphörliga förändring, den är underkastad, den subjektivitet i åsigter, som allt mer och mer gör sig gällande; och många bland dem, som villigt erkänna, att naturvetenskaperna till det oändliga utvidgat våra åsigter utöfver både tid och rum och att menskligbetens oberäkneliga framsteg både i intellektuelt och materielt afseende utgått från dessa, beklaga detta förhållande. Men jemnför man förhållandet i andra kunskapsarter, torde inom dem genom tidsandans inflytande förhållandet icke vara lyckligare; då deremot i Naturalhistorien denna föränderlighet till en stor del är en följd af verkliga framsteg eller ock ett skum på vetenskapens yta, såsom alla förändringar i namn, hvaruppå endast de lägga vigt, som icke kunna ingripa i den verkliga vetenskapen. Hvad slutligen beträffar en stor del mikrologiska undersökningar, hvilkas vigt eller värde ej kan förnekas, kan man lika litet, som om det nyfödda barnet, säga hvad af dem kan blifva.

Vid begynnandet af en ny tidskrift torde icke vara olämpligt att kasta en blick tillbaka på den äldre, Linneanska

Botaniken och dess förhållande till den nuvarande. Ehuru man dervid icke kan undgå erkänna vigten af många nya banor, som sedermera blifvit brutna eller återupptagna, t. ex. läran om växternas inre byggnad, hvilken Linné, ehuru redan så lyckligen bearbetad af Malphigi och Grew, besynnerligt nog ville utesluta och endast räknade till vetenskapens »*curiosa*» — uppskatta värdet af många speciella upptäckter, torde likväl den nyare vetenskapen hafva mycket att lära af den äldre, t. ex. en återgång till den biologiska uppfattningen af naturen, till det concisa, bestämda, strängt logiska i system och hela framställningens form. Just vetenskapens tillväxt på bredden både till innehåll och i framställning anse vi för en af dess största olägenheter, hvarigenom det vigtiga och väsentliga bortskymmes (man jemnföre nyare definitioner med Linnés; äfven Sprengels hafva i formellt afseende ett bestämdt företräde framför Decandolles). Vi skulle anse för en stor vinst för vetenskapen, om man i allmänna verk med Linné, Koch och andra klassiska författare rent af ignorerade allt, hvad man ej af egna undersökningar och fullgod auktoritet känner, om man afstode från bemödandet efter en i alla fall aldrig upphinnerlig fullständighet genom upptagande af alla omogna bidrag, hvartill man väl ock snart skall blifva tvungen genom litteraturens till oändlighet växande omfång och under dess uppblomstring i samtliga verldsdelarne. I ingen annan vetenskap anser man sig förbunden afse hvarje kompilation och omoget försök utan allt värde. En aristokrati i vetenskapen är i vår tid nödvändig, för att den ej må öfversvämmas af dilettantismen.

Efterforskar man innersta grunden till skiljaktigheten emellan den Linneanska och nuvarande Botaniken, skall man finna den bestå deruti, att den förra var supranaturalistisk, den sednare är rationalistisk. Den förra såg i naturen en högre uppenbarelse, som man äfven måste lyda, fast man icke kunde förklara densamma, eller yttre förhållanden (t. ex. karakterernas afvikelser) syntes strida deremot. Egentligen hvilade den på en till klart medvetande stegrad känsla af det natursanna, en upparbetad siareförmåga, som med vår tids utbildade hjelpmedel gått förlorad och endast kunde blifva högre begåfvade naturers lott. Vetenskapen blef derigenom dogmatisk och Linné benämnde dem, som afveko från hans

grundsatser, för kättare inom vetenskapen. — Men sedan nu snart sagdt all auktoritetstro försvunnit, (ett nödvändigt vilkor för all supranaturalism), sedan vetenskapen nu blifvit demokratisk, är ej längre möjligt framgå på denna bana; den bedragna sinnligheten kan endast genom sinnlig erfarenhet återföras till rätta vägen. De, som beklaga detta förhållande, måste inse, att äfven detta är ett vilkor för en högre vetenskapens pånyttfödelse och trösta sig med Bacos ord: half kunskap afleder från, hel återför till en klarare insigt af uppenbarelsen. — Äfven de frågor, som dermed icke synas stå i något omedelbart samband, utgå ytterst derifrån, t. ex. antingen man med Linné och de äldre utgår från det högsta och fullkomligaste — eller från det lägsta och ofullkomligaste, som samtiden yrkar — antingen »slägtet, såsom något i naturen gifvet, bestämmer karaktererna», eller, såsom nyare yrka, »slägtet uppkommer genom familjens analys», d. v. s. genom karaktererna, otaliga andra att förtiga, hvilka i det följande skola närmare utvecklas. Man tvingades derigenom öfverse eller blott såsom tillfälliga afvikelser anmärka en mängd underordnade skillnader, hvilket vår tids anspråk på noggrannhet icke tillåter. Om man tillägger lika vigt och värde åt det tillfälliga, t. ex. hybriditeter*), betraktar enskilda afvikande slägten som familjer af lika betydelse med de större, blir ingen klar, helgjuten öfversigt af vetenskapen möjlig. Om man jemför de nyares familjer och slägten, onekligen vida bättre karakteriserade, med de äldre af Linné och Jussieu, lärer oss naturliga känslan, att de sednare ofta äro naturli-

*) För oss är obegripligt, att man i vetenskapen vill afse något så obestämdt och tillfälligt, att man ens vill upptaga dem särskildt i Floror och systematiska verk. Vi instämma i detta fall helt och hållet med en af vår tids utmärktaste Botanister, Bentham, som helt och hållet förbigår den, sägande: *Hybridae e speciebus vulgatioribus enatae saepe occurrunt, tam spontanae, quam cultae, et ab Auctoribus pro speciebus aut varietatibus accipiuntur. Hic vero nec descriptiones, nec diagnoses admisi. — Non sunt enim species perpetuae, nec varietates nec stirpes permanentes, sed individua in herbariis nimis assidue servata, in natura ephemera et rara, quorum duo ex iisdem stirpibus enata saepe inter se dissimiliora sunt, quam a patre l. matre.* Må man öfverlemna jagten efter dessa åt blumister, som genom deras fabricerande förstört verkliga artkännedomen bland *Pelargonia* och andra slägten.

gare begränsade. Den äldre vetenskapen var mera en naturforskning i stort, den nyare i smått; snillets skarpsynthet (»acerrimum ingenium» ställer Linné främst) gällde mer än ögats. Ty då vetenskapen nu mera mindre studeras för att läras, än att lära; mindre för att tillegna sig det redan kända, än för att framkomma med eget nytt, måste man lemna vetenskapen i sitt hela omfång å sido och kasta sig blott på enskilda delar och fullfölja dessa till sina yttersta detaljer. Vetenskapen vinner derigenom visserligen i omfång, men de enskilda delarne upparbetas derigenom till stater i staten och genom olika principer går det allmänna sambandet förloradt. Vi anmärka detta som ett faktum, och icke för att klandra, emedan det har sin grund i menskliga inskränktheten, hvilken gör arbetets fördelning nödvändig. Författaren häraf, som nu mera är en af de få qvarlefvande från den gamla skolan, som sökte tillegna sig vetenskapen i hela dess omfång och följa densamma i alla speciella delar, måste sjelf nu erkänna nödvändigheten deraf, emedan han just derföre måste lemna så mycket påbörjadt ofullbordadt, och ännu omöjligare är det i vår tid, då vetenskapen vunnit en så mångdubbel tillväxt.

Men ännu tydligare framstår denna motsättning emellan den äldre supranaturalistiska och moderna rationalistiska — eller kanske bestämdare biologiska och materialiska uppfattningen af de djupast i vetenskapen ingripande frågor. En sådan är onekligen, antingen lifvet är en sjelfständig princip, som ur materien ikläder sig kroppslig gestalt och sjelf bildar organerna för sin verksamhet, såsom Aristoteles och Linné antogo, eller det är, efter nyares åsigter, de enkla kemiska elementernas *bildningsdrift*, som frambringar organismen och deras funktioner, så att äfven den högsta: tänkandet blott är en kemisk process — hvarigenom materialismen förnekar just det, som enligt Cartesius utgjorde beviset för vår sjelfständiga tillvaro. Ty, säger man, endast de så kallade elementerna äro särskilda, väsentliga naturalster; alla andra äro bildade genom en temporär sammansättning och samverkan af dessa elementer. Men, invänder en af vår tids utmärktaste naturforskare, hafva grundämnena mera rätt att tillerkännas sjelfständig tillvaro än menniskan sjelf? Är det en mera djerf hypothes, att menniskan tänker sjelf, att djuret rör sig sjelft, plantan sjelf frambringar de bestående formerna för sin organism,

än att grundämnena i sina olika föreningar frambringa tänkandet, den fria rörelsen och de typiskt oföränderliga formerna. Eller månne ett mekaniskt konststycke bildas genom egenskaperna hos trädet eller metallen, hvaraf det sammansättes, utan ett ordnande förnuft utom tingen? Derigenom förnekas visst icke, att grundämnena finnas öfverallt och att utom dem intet af nämnda fenomener kan inträffa. Men en högre enhet kan i sig förena flera lägre; icke kan den förra förklaras ur de sednare, utan snarare tvärtom. Så har, som Al. Braun träffande anmärker, ingen kunnat förklara, hvarföre nämnda grundämnen just bilda ett mineral-, ett växt-, ett djur-rike och om än detta tillskrifves dem, som en nödvändig, oföränderlig egenskap, hvarföre har ej denna varit verksam på ett evigt, oföränderligt sätt, då vi tvärtom se olika naturalster uppträda under de olika skapelseperioderna; oberäkneliga tidsperioder hafva föregått, innan de fullkomligare naturalstren bildades och menniskan först under sista skapelsedagen. Hänvisar ej det lagbundna i hela denna utveckling på en öfver elementerna varande verldsplan, en högre ordnande och skapande kraft än den liflösa materiens »bildningsdrift.»

Har det här nu lyckats oss att vederlägga den materialistiska naturforskningens grundprincip, tro vi oss icke behöfva särskildt upptaga de mångfaldiga missriktningar, som utgå från densamma. Ty mången Naturforskare, som ryggar tillbaka från denna ytterlighet, hyllar dock i det enskilda åsigter, som endast ur denna kunna härledas och följdriktigt fullföljda leda till lika upplösande läror. Ty filosofiska undersökningar äro icke det fält, hvaruppå hvarken Linné, som antog sin tids herrskande åsigter såsom axiomer, eller den nyare vetenskapen gerna vilja företaga några exkursioner. Ty allt sedan f. d. Naturfilosofiens dagar hafva likartade spekulationer kommit bland Naturforskarne i sådant vanrykte, att man lätteligen förspiller sitt goda namn och rykte, om man beträder denna väg. Men utan att förlora sig i likartade utsväfningar, hvilka endast för författaren sjelf kunna ega värde såsom dess subjektiva uppfattning, kan vetenskapen icke undvara fastställda grundsatser, utan att blifva vacklande och full af inre motsägelser. De flesta n. v. Botanister med filosofiska grundsatser torde stå på Kantiansk grund.

---

2. Några ord om Spergula pentandra L.

af UTGIFVAREN.

En noggrannare granskning af Linnés arter har ofta å-dagalagt, att dessa äro kollektiva, och så är äfven förhållandet med den, som utgör föremålet för denna lilla uppsats. Tvenne sins emellan väl åtskilda arter hafva nemligen blifvit under detta namn förenade; ett förhållande, som desto lättare kan förklaras, som de båda till yttre utseendet likna hvarandra och båda afvika från *Sp. arvensis* genom åtskilliga gemensamma karakterer, såsom kortare blad, sällan öppna blommor, färre ståndare, hinnkantade frön, tidigare blomningstid o. s. v. Från hvarandra afvika de dock med säkerhet, i det den ena, som af utländska författare benämnes *Sp. Morisonii*, har ovala, trubbiga kronblad och frön omgifna af en grofpunkterad kant och utanför denna en strålstrimmig hinna af ljusbrun färg, under det den andra, som fått behålla det Linneanska namnet *Sp. pentandra*, har kronbladen lancettlika, spetsiga, samt släta, af en silfverhvit hinnkant omgifna frön. Af dessa arter, som båda förekomma i Frankrike och Bayern, har jag ej funnit mera än den ena i Skandinavien; talrika Svenska och Norska exemplar, som jag haft tillfälle att undersöka, hafva alla tillhört *Sp. Morisonii*, hvilken derföre med skäl kan antagas vara alla Skandinaviska Botanisters *Sp. pentandra*.

Med kännedom häraf påtränger sig genast den tanken: månne ej den Svenska arten är den äkta Linneanska, som derföre bör behålla sitt namn och den andra deremot erhålla ett nytt? Med kännedom om utländska botanisters förfarande vid flera dylika fall, då de t. ex. påstå, att Linnés *Hypericum quadrangulum* »in pratis Sueciæ frequens» är *H. tetrapterum* Fr. o. s. v., skulle man lätt vara frestad att antaga ett dylikt förhållande, men en närmare granskning visar dock, att så ej är förhållandet. Linné kände nemligen denna art ej såsom Svensk, utan anför den i sina Spec. plant. såsom förekommande i Tyskland, Frankrike, England och Spanien, hvilken uppgift tyckes bevisa, att han under detta namn sammanblandat båda arterna, emedan i England och största delen af Tyskland endast *Sp. Morisonii*, i Spanien deremot endast *Sp. pentandra* Auct. recent. är anträffad. Vid en närmare

granskning visar det sig dock sannolikt, om ej fullt visst, att han endast afsett den Spanska formen, och att han anfört de öfriga lokalerna efter äldre författares arbeten. Främst bland alla synonymer ställer han nemligen Loeflings af Linné sjelf utgifna It. hisp. p. 39, och på den utförliga beskrifning, som p. 143 lemnas på den här omnämnda växten, kan man lätt inse, att han haft för ögonen de nyare författarnes *Sp. pentandra*. Exemplaren af *Spergula pentandra* i Linnés herbarium, på hvilka han sjelf skrifvit namnet, äro äfven de, som af Loefling blifvit samlade kring Madrid. Nekas kan dock ej, att åtskilliga af de öfriga synonymer, som Linné, måhända på god tro, anfört, tyckas tillhöra *Sp. Morisonii* eller båda arterna, äfvensom att i hans herbarium finnes en *Spergula*, visserligen utan namn, men lagd till *Sp. pentandra*, som enligt Mag. C. Hartman, är »*forma vulgaris Sp. pentandræ Auct. Suec.*»

Förnekas kan emellertid svårligen, att ej Linné (åtminstone hufvudsakligen) med *Sp. pentandra* afsett den art, som nu så benämnes, hvarföre det äfven blir nödvändigt att förändra namnet på vår Svenska art. Som det ej torde vara omöjligt, att den verkliga *Sp. pentandra* finnes i Sveriges sydliga provinser (Skåne, Gotland eller Öland), vill jag här meddela korta beskrifningar på *Sp. arvensis* och dessa tvenne arter.

1. *Sp. arvensis* L.: bladen på öfre sidan trinda, på undre fårade; stiplerna breda; stjelkleden närmast blomqvasten knappt längre än de öfriga; kronbladen trubbiga; ståndarne omkr. 10; fröna klotrundt-linsformiga, beklädda med hvitaktiga klubblika vårtor (*α. vulgaris*) l. svarta, fint punkterade (*β. sativa*), omgifna af en smal, slät, hinnaktig ring. — Växt af grönare färg, med mera utbredda grenar, klibbhårig (l. glatt); blommar i Juli—Aug.

2. *Sp. Morisonii* Boreau rev. bot. p. 423: bladen kortare, nästan heltrinda, utan fåra på undre sidan, 25—30 i hvarje krans; stiplerna små; stjelkleden närmast under blomqvasten många gånger längre än de öfriga; foder- och kron-bladen ovala, trubbiga; ståndarne omkr. 5; fröna flattryckta, runda, svartbruna, släta med en groft punkterad rand och utanför densamma en bred, vid mognaden ljusbrun, strålformigt strimmig hinna, som dock ej är fullt så bred som sjelfva fröna och vid fröstrången klufven. — Syn. *Sp. pentandra* Auct. Scand. (exc. Linn.), Koch syn. p. 120, Fl. D. t. 1930, H. N. IV. 55. — Förek. på torra skogsberg och sandiga ställen, blommar från slutet af Maj till i Juli. Växten liksom följande af en blågrön färg, med styfvare grenar och mindre utbredd vippa, glatt (l. klibbhårig).

3. *Sp. pentandra* L: bladen vanligen 15, sällan 20 i krans, föröfrigt jemte stiplerna och stjelkleden närmast blomställningen såsom hos föregående; kronbladen lancettlika, tillspetsade; ståndarne omkr. 5; fröna hoptryckta, svarta, släta, omgifna af en hinnaktig, silfverhvit kant af frönas bredd och vid fröstrången klufven. — Syn. Bor. rev. bot. p. 423, Gren. et Godr. fl. fr. p. 274. — Förek. på icke odlad, sandig mark och blommar något tidigare än föregående (April och första hälften af Maj), hvilken synes tillhöra det norra och mellersta Europa, denna deremot mera det södra. Blommorna hos denna och föregående äro blott en kort stund på dagen öppna; enligt F. Schultz endast kl. 2—4 e. m.

Nya Skandinaviska Växter.

Bland de arter, som på sednare tider blifvit upptäckta i Sverige, hafva vi äfven nöjet att räkna den redan förut i Danmark anträffade *Cotula coronopifolia* L., tillhörande ett slägte, af hvilket vi i Sverige ej förr egt någon representant. Slägtets karakter är följande:

Cotula L. gen. 433.

Foderholken af tegellagda fjäll, halfklotformig; blomkorgen utan strålblommor, diskblommorna 4-tandade, hoptryckta, kantblommorna ofta sterila, kronlösa; fästet naket med upphöjda vårtor; skalfrukterna nakna, tillplattade, vingade, kantblommornas skaftade, diskblommornas oskaftade.

Af våra Skandinaviska slägten står detta närmast *Tanacetum*, hvilket dock afviker genom 5-tandade disk- och 3-tandade kant-blommor, 5-kantiga skalfrukter med en liten hinnaktig fruktkrona o. s. v. Slägtet *Matricaria*, af hvilket *M. discoidea* genom sina 4-tandade diskblommor och rörblomstriga blomkorg bildar liksom en öfvergång till detta slägte, till hvilket den äfven blifvit förd, skiljes genom sitt kegelformiga eller kullriga, mot mognaden ihåliga fäste, diskblommornas 3-kantade och kantblommornas trinda skalfrukter; *Chrysanthemum* genom sina strålblommor, 5-tandade diskblommor, kantblommornas med minst 4 kanter försedda och diskblommornas trinda, refflade skalfrukter; *Anthemis* genom sitt fjälliga fäste o. s. v.

Af detta slägte förekomma i Europa 3 arter, af hvilka den allmännaste är den i Sverige nu funna eller

Cotula coronopifolia L. sp. ed. I. 892.

Dess beskrifning är i korthet: Hela växten glatt, nedliggande med uppstigande, spensliga, ofta röda grenar, ända från roten förgrenad. Bladen stjelkomfattande och vid basen sammanväxta till en hinnaktig slida som omgifver stjelken, lancettlikt-jemnbreda, oregelbundet parklufvet-tandade, de nedre tänderna smärre, de öfre större, de öfversta bladen nästan helbreddade. Blomkorgarne ensamma i spetsen på de långa nakna skaften, platta l. halfklotformiga, utan strålblommor; diskblommorna tvåkönade, 4-tandade, hoptryckta, 2-vingade, vid basen försedda med tvenne små trubbiga sporrar; kantblommorna ♀, kronlösa, ofta sterila. Foderholken bestående af flera kransar aflångt-elliptiska, hinnkantade fjäll; skalfrukterna se ofvan. — Liknar genom sina gula blommor och äfven bladen ett *Chrysanthemum* utan strålblommor. Växten är ettårig och blommar i Juli—Sept.

Syn. *Cotula coronopifolia* L., Koch syn. p. 407, DC. prodr. VI. p. 78, Lange D. Fl. p. 476, Fl. D. 341, H. N. XIV. 6.

Förek. i Bohuslän på hafsstranden vid Kasens Nabb, upptäckt i Sept. 1853 af Herr Th. O. B. N. Krok.

Såsom ett exempel på växters vandringar kan denna anföras. Den är nemligen ingen ursprungligen Europeisk växt, utan härstammar från Goda Hopps-udden, hvarifrån den först under Linnés tid spridde sig till Friesland vid Emden. Sedan dess har den utbredt sig utefter hela sjökusten till Schleswig och några andra ställen i Danmark samt äfven inåt landet till Bremen, i Oldenburg o. s. v., der den förekommer vid vägar och diken. Äfven i Spanien är den anträffad. Enligt DC. prod. är den dessutom funnen i prov. Rio-Grande af Brasilien, Nya Zeeland samt Van Diemens land. Den är således en af de mest utbredda växter.

Eriophorum vaginatum L. **opacum* Björnstr.

Bladen i kanten glatta; fjällen helt och hållet ogenomskinliga, svartgröna, det nedersta äggrundt, trubbigt, tydligt 3-5-nervigt; ståndarknapparna aflångt-jemnbreda, 6 gånger kortare än strängarne; ullen något stötande i rödt.

Syn. Björnstr. Grunddr. af Piteå Lappm. Växtfys. p. 35 *).

Förekommer på ett gräsbevuxet ställe med lergrund i subalpina regionen mellan Walloive och Laiselfven i Piteå Lappmark.

Roten tufvig, utsändande ett enda eller 2—3 tätt sittande, fotshöga strån, hvilka på midten äro försedda med en uppblåst slida; stundom finnas tvenne sådane, af hvilka då den ena sitter ofvan, den andra nedom midten. Bladen nedtill afrundadt-tresidiga, upptill från sidorna hoptryckta, helt och hållet glatta. Axet före blomningen klotformigt-äggrundt, vid mognaden omvändt-äggrundt; fjällen helt och hållet dunkelt svartgröna, icke ens i kanten genomskinliga, det nedersta äggrundt, trubbigt, försedt med 3—5 tydliga nerver, de öfriga försedda med en utdragen, något trubbig spets samt med en eller ingen nerv; ullen vid mognaden något stötande i rödt, fastän ingalunda i så hög grad som hos *E. russeolum*; ståndarknapparne aflångt-jemnbreda, 6 gånger kortare än strängarne, flera gånger mindre än dem hos *E. vaginatum.*

Från alla de med ett ax försedda *Eriophora* afviker denna såsom underart uppställda växt genom sina helt och hållet ogenomskinliga fjäll; hos *E. capitatum* och *E. russeolum* äro de nemligen i kanten hinnaktiga, genomskinliga, och hos *E. vaginatum* bestå de blott af en dylik tunn, genomskinlig hinna. För öfrigt är den så väl i anseende till de i ögonen mest fallande karaktererna (växesättet, slidan o. s. v.) som yttre utseendet närmast *E. vaginatum*, men afviker dock genom ofvan anförda kännetecken så mycket, att dess arträttighet med skäl skulle kunna försvaras. Den tyckes neml. förhålla sig till *E. vaginatum* som *E. russeolum* till *E. capitatum*. Då den emellertid blott sparsamt blifvit på ett enda ställe en enda gång anträffad och det således ej kunnat kontrolleras, huruvida de anförda karaktererna äro beständiga eller icke, har den tills vidare blifvit uppställd såsom en underart, hvilkens efterforskande och noggranna undersökning rekommenderas. Måhända är den ej sällsynt i Lapplands myrar, fastän den hittills blifvit förbisedd eller misstagen för *E. vaginatum*.

---

*) I nästa N:r skall meddelas ett referat af denna nyligen utkomna afhandling, som på ett förtjenstfullt sätt skildrar en af våra minst kända Lappmarker.

Litteratur-öfversigt.

---

1. Sylloge Floræ Europææ seu Plantarum Vascularium Europæ indigenarum Enumeratio adjectis synonymis gravioribus et indicata singularum distributione geographica. Auctore CAROL. FRIDER. NYMAN. Oerebroæ 1854—55. Sumptu et typis N. M. Lindh. — Pagg. XXIV & 442. 4:o. (Pris: 10 R:dr Riksm.).

Det allmänt kända och erkända behofvet af en Flora Europæa har förmått Förf. af detta arbete att häråt egna sin verksamhet, och för detta svåra måls ernående har han ej skytt någon möda. Under en längre följd af år har han härför företagit åtskilliga botaniska resor, samlat växter från Europas olika trakter, genomgått herbarier, bibliotheker och botaniska trädgårdar. Emellertid hafva åtskilliga — isynnerhet oekonomiska — hinder vållat, att han ej *nu* kunnat utgifva detta arbete i den form, som han önskat, neml. med beskrifningar och fullständig synonymik på de anförda arterna; han har nödgats inskränka sig till att blott uppräkna de växter, som till slutet af 1853 blifvit anträffade i Europa jemte angifvande af deras geografiska utbredning och vigtigaste synonymer. Att äfven *detta* arbete fordrar en man, som ej skyggar tillbaka för mödor och arbeten, finner man deraf, att boken innefattar 1115 genera och 9738 species, neml.:

Dicotyledoneæ	883 genera,	8104 species,
Monocotyledoneæ	206 —,	1544 —
Filices	26 —,	90 —.

Att lemna en kort öfversigt af detta arbetes innehåll vore visserligen Ref:s önskan, men hvar och en inser lätt, huru vanskligt ett sådant företag är. Vi må derföre blott inskränka oss till några allmänna drag och till några få punkter, som för Skandinaviens flora äro af speciellt intresse.

Europa i Förf:s mening (d. v. s. Geografernas E. med undantag deraf, att Don i sydost bildar gränsen samt att Cypern till följe af dess aflägsna läge ej hiträknas) delas i 9 större regioner, bland hvilka den Skandinaviska begränsas på samma sätt som i Fries Sum. Veg. Scand. Vid uppställningen är likaledes det Friesiska naturliga systemet följdt.

Vid växternas benämning har Förf. noga sökt följa prioritets-lagen, till följe hvaraf åtskilliga Skandinaviska arter erhållit andra namn, än dem vi äro vana att finna hos våra vanliga författare. Med fullkomligt gillande af denna grundsats, kunna vi dock ej för vår del anse den öfverallt konsequent genomförd. Då t. ex. en växt en gång erhållit ett namn, det må nu vara gifvit såsom art-, underart- eller varietets-namn, bör då ej *detta ega prioritet* framför alla andra? Oss tyckes detta vara ett konsequent genomförande af prioritetsprincipen. Enligt denna åsigt bör derföre t. ex. namnet *coerulea* behållas på vår Europeiska *Phyllodoce*, emedan det är äldre såsom artnamn än benämningen *taxifolia* Salisb. På samma sätt namnet *arvensis* på Linnés *Myosotis scorpioides a) arvensis* i stället för det föga karakteristiska och yngre *intermedia* Lk. Bäst är dock att citera båda de författare, genom hvilka växten erhållit sitt nuvarande namn och genom en liten olikhet i beteckningssättet kunde man lätt uttrycka, hvad man åsyftar. Så t. ex. kunde man skrifva *Pulsatilla vernalis* (L.) Mill., *Phyllodoce coerulea* (L.) Bab., *Chamædaphne calyculata* (L.) Mnch. (= *Andromeda calyc.* L.), men *Myosotis arvensis* Hoffm. (L.) o. s. v. Då arterna i allmänhet är mera fasta och bestämda bland botanisterna än slägtena, hvilka ofta bero på subjektiva grunder, så är det nödigt att fasthålla det ursprungliga artnamnet och äfven anföra dess förste gifvare; annars kan det ofta hända att man — hvarpå ej saknas exempel — i böcker får se växter anförda med en förf.s namn, hvilken uttryckligen säger, att »växten är osedd af förf.», om han nemligen blott till följe af sina åsigter om slägtenas begränsning för den till en annat slägte; och detta kan ej undgå att nästan väcka löje.

Vi vilja nu öfvergå till några punkter, hvari Förf:s framställning och benämningar skilja sig från de i Skand. Florans handböcker vanliga. *Arnica alpina* »Læst.» (1822) kallas sålunda här *A. angustifolia* Vahl (1816), men detta är dock ett misstag, till hvilket Förf. förmodligen blifvit förledd af DC. prodr., ty om ej Murray redan 1784 begagnat namnet *A. alpina* (hvilket Ref. i saknad af hans arbete ej kan afgöra), så har Olin i dess Dissertat. de Arnica p. 11. redan 1799 under detta namn anfört den som egen art. — De tvenne former af *Cineraria campestris*, som finnas i Skandi-

navien, åtskiljas här såsom egna arter under namn af *C. campestris* Retz. (den sydliga) och *C. aurantiaca* Hpe (den nordliga); likaledes åtskiljas *Centaurea phrygia* L. och *C. austriaca* W. — *Cuscuta europæa* L. & Auct. fere omn. benämnes *C. major* DC. — *Symphytum orientale* Fr. S. V. Sc. erhåller ett nytt namn: *S. uplandicum*, alldenstund den verkliga *S. orientale* L. sp. ed. I. 136. skall vara en annan, endast vid Constantinopel förekommande art. Om ej detta namn är öfverflödigt, då *S. caucasicum* Bieb. förmodligen är samma art, så är det åtminstone mindre lämpligt, då denna växt ingalunda kan betraktas såsom annat än förvildad i hela Sverige. — Benämningen *Mertensia* Roth. föredrages såsom äldre framför *Stenhammaria* Rchnb., likasom det genom ett misstag uppkomna namnet *Gentiana aurea* L. framför *G. involucrata* Rottb. — Af den svåra gruppen *Morellæ* bland *Solana* upptagas följande Skandinaviska såsom egna arter: *S. humile* Bernh., *miniatum* Bernh., *villosum* Lam., *Dillenii* Schult. och *nigrum* L. — Vår vanliga åker-*Odontites* (*O serotina* Dr.) kallas *O. verna* Rchnb. och *O. littoralis* Fr. (*O. verna* Dr.) anföres under detta namn såsom uteslutande Skandinavisk. — Vid *Globularia vulgaris* vederlägger Förf. Willkomms påstående, att vår Svenska art ej är Linnès, utan *G. spinosa* Lam.; utlänningarnes föröfrigt i Europa allmänna art kallar han *G. Willkommii.* Den Svenska finnes föröfrigt i Spanien (enl. Willk.) och förmodligen Frankrike. — *Littorella* benämnes *L. juncea* Berg. (in act. Holm. 1768), Linnès namn *L. lacustris* är något yngre (1771). — Till slägtet *Cochlearia* föres ännu den Linneanska *C. Armoracia;* de öfriga arter af detta slägte, hvilka anföras såsom Skandinaviska, äro: *C. officinalis* L. (med syn. *C. grönlandica* L.), *C. arctica* Schltnd. från Finmarken, *C. anglica* L. från Danmark och Norge, *C. Wahlenbergii* Rupr. (med syn. *C. anglica* Whlnbg. lapp. och *C. fenestrata* DC.) från Lappl. och norra Finland samt *C. danica* L. — Bland *Polygalæ* upptages *P. depressa* Wender. såsom egen art. — Våra Svenska *Tilia*-arter benämnas *T. platyphyllos* Scop. (*T. grandifolia* Ehrh.), *T. vulgaris* Hay. och *T. ulmifolia* Scop. (*T. parvifolia* Ehrh.) — *Helianthemum ölandicum* L. delas i tvenne arter, neml. *H. italicum* Pers., till hvilken hufvudformen och förmodligen *β ciliatum* föras, samt *H. marifolium* DC., innefattande variet. *canescens.*

— *Wahlbergella affinis* Fr. erhåller benämningen *W. angustiflora* Rupr. — Namnet *Honkenya* Ehrh. användes i stället för *Halianthus* Fr., men om det enl. Ruprecht ännu äldre *Ammadenia* Gmel. (1769) åter upptages, kan namnet *Honkenya* få bibehållas i den allmänt antagna *Willdenowska* meningen. — *Ulmus pedunculata* Foug. är ett äldre namn på *U. effusa* W. — Rörande namnen *Carex rhynchophysa* C. A. M. och *Deinbolliana* Gay se H. N. XIV. — *Avena intermedia* Lindgr. får bibehålla sin, såsom det tyckes, på goda grunder vederlagda arträttighet. — *Schedonorus* Fr. föres såsom en underafdelning till *Bromus*, fastän dess arter i växande tillstånd visa en så bestämd olikhet, att man t. ex. i Upsala Bot. Trädg., der talrika representanter af båda slägtena finnas, redan på afstånd kan åtskilja dem.

Vi nödgas nu afsluta granskningen af detta arbete, hvilket vittnar om en ovanlig samvetsgrannhet, arbetsamhet och intresse för sitt ämne. De få, obetydliga anmärkningar, som vi framkastat, hafva vi ingalunda anfört för att förringa bokens värde, hvilket står vida öfver vårt både beröm och klander. Vi önska innerligt, att Förf. ej måtte förtröttas, innan han vunnit sitt hufvudsyfte — en fullständig Flora Europæa — likasom vi ej kunna annat än uttrycka en förhoppning, att understöd från statens sida, hvilket Förf. vid detta arbetes utgifvande måst sakna, då ej måtte uteblifva, ty för att döma efter den nu gjorda början, kommer detta arbete att lända ej blott sin författare utan äfven hela fäderneslandet till största heder.

Th. Fr.

---

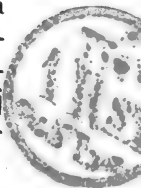
2. Flora Fagervikiensis eller Öfversigt af de vid och omkring Fagervik vexande Cotyledoneer och Filices af E. V. E. Hisinger. Helsingf. H. C. Friis 1855. 60 pag. 4:o.

Det i Finland stiftade Sällskapet Pro Fauna et Flora Fennica har, under den tid dess verksamhet fortgått, ej obetydligt bidragit till att sprida kännedom om växt- och djurverlden inom detta föga undersökta land. Det är äfven i dess Förhandlingar den afhandling, hvars titel ofvan blifvit anförd, finnes meddelad, i hvilken Förf. redogjort för sina mångåriga och nitiska undersökningar af Floran kring Fagerviks bruk,

beläget på Finlands södra kust i Ingå socken af Nylands län (60° n. lat. och 41° 30′ ostl. fr. Ferro). Liggande sålunda på ungefär samma breddgrad som Upsala och mellersta Roslagen, erbjuder denna här skildrade punkt ett särskildt intresse för jemnförelsen med nämnda orter, hvarföre äfven Ref. hoppas, att ett meddelande af hufvud-innehållet af denna afhandling ej skall utan nöje mottagas af denna tidskrifts läsare.

Efter en kort inledning, i hvilken Förf. angifver sin Floras område och de allmänna grunddragen af densamma samt anför de utmärktaste här förekommande växtarter, öfvergår han till en i enlighet med Fries Sum. Veg. Scand. uppställd förteckning af alla de *pl ntæ vasculares*, som af honom och Mag. *H. E. Nervander* härstädes blifvit anträffade. En öfversigt af de för de olika lokalerna utmärkande arterna skulle åt denna afhandling gifvit ett ökadt värde och lättat jemnförelsen med andra trakter.

Floran kring Fagervik kan ej anses fattig; på det ganska sammanträngda område, som här skildras, hafva anmärkts 571 Cotyledoneæ och Filices (af hvilka 13 äro i ett tillägg upptagna). Härtill bidrager såväl ortens sydliga läge som isynnerhet de vexlande lokaler, som här förefinnas: hafsstränder, stora skogar af barrträd, björk, asp och al, låga berg, kärr, större och mindre sjöar, åar, bäckar, odlad mark o. s. v. En sandås, som sträcker sig genom trakten, lemnar i *Dianthus arenarius* en verklig prydnad för traktens flora. Jemnför man för öfrigt den meddelade växtförteckningen med Upplands-Floran, så finner man att grunddragen äro desamma; endast några få i ögonen mera fallande olikheter må här anföras. Så t. ex. äro hafsväxternas antal mindre, i anseende till den ringa sälta, som det af flera utfallande bäckar och åar uppblandade hafsvattnet eger. De växter, som för öfrigt erbjuda största olikheterna, äro ruderat-växter, af hvilka t. ex. *Cynoglossum*, *Anchusa officinalis*, *Leonurus Cardiaca*, *Lepidium campestre*, *Chenopodium bonus Henricus* m. fl. saknas och *Asperugo*, *Echinospermum Lappula*, *Nepeta Cataria*, *Lamium album* o. s. v. endast sparsamt visa sig. Ett lika förhållande tyckes ega rum med de på odlad mark förekommande, af hvilka t. ex. *Galeopsis Ladanum*, *Lamium amplexicaule*, *Euphorbia Peplus*, *Bromus arvensis* etc. ej blifvit anträffade och *Matricaria Chamomilla*, *Convolvulus*



arvensis, *Anchusa arvensis*, *Delphinium Consolida*, *Agrostemma*, *Euphorbia Helioscopia* m. fl. höra till rariteterna. Anmärkningsvärd är äfven saknaden af sådana växter, som *Pulmonaria off.*, *Gentiana Amarella*, *Pinguicula vulg.*, *Rhamnus catharticus*, *Batrachia* (utom *B. marinum*), *Rosa mollissima*, *Spiræa Filipendula*, *Potentilla reptans*, *Potamogeton lucens*, *Carex præcox*, samt den sparsamma förekomsten af *Tussilago Farfara*, *Lactuca muralis*, *Tragopogon pratensis*, *Calamintha*, *Ficaria*, *Parnassia*, *Silene nutans*, *Geum urbanum*, *Scleranthus perennis*, *Ulmus montana* (här kallad »Hummelträdet»!), *Allium oleraceum*, *Bromus mollis*, *Briza media* m. fl.

Å andra sidan erbjuder denna trakt åtskilliga utmärktare arter, af hvilka här må nämnas representanter af en mera östlig Flora: *Centaurea phrygia β austriaca*, *Dianthus arenarius*, (*Elatine Alsinastrum*), *Salix rosmarinifolia*, hvilken här uttränger all *S. repens*, och *Hierochloa australis**), och af en mera nordlig: *Galium trifidum*, *Cornus suecica*, *Rubus arcticus*, *Salix Lapponum*, *hastata* och *myrtilloides*, *Pinus silvestris β lapponica*, *Juncus stygius*, *Carex globularis* och *loliacea*, *Calamagrostis Phragmitoides* etc. — Af i öfrigt anmärkningsvärda arter har Förf. funnit *Galium Mollugo*, *Echium*, *Lamium confertum*, *Corydalis solida* (på ön Elisjö i skären), *Erysimum hieracifolium* L. (ej *E. alpinum* Sm.), *Geranium bohemicum*, *Elatine triandra*, *Fragaria collina*, *Prunus insititia*, *Lathyrus silvestris*, *Chimaphila umbellata*, *Blitum virgatum*, *Ceratophyllum demersum*, *Nitella Stenhammariana*, *Chara tomentosa* & *crinita*, *Malaxis monophyllos*, *Najas marina* och *β muricata*, *Sparganium natans* (ej *Sp. affine* Schnitzl.), *Carex prolixa*, *Struthiopteris*, till hvilka må läggas den från Chili, vestra och nordvestra kusten af N. America härstammande *Mimulus guttatus* DC. *var. floribus sine maculis magnis purpureis* (ej den af Hartman omnämnda formen), hvilken i minst 10 år förekommit förvildad öfver allt vid bäckar i Fagerviks trädgård, i Staraviksbäcken och vid Backaviken. Den är äfven funnen vid Björkboda i Kimito Socken af Stud. *A. Ramsay*. — För öfrigt finnas här åtskilliga växter i ett half-

*) För denna växt anföras flera lokaler inom Finland, hvilka bevisa origtigheten af Ruprechts påstående, att den saknas i detta land.

vildt tillstånd, antydande en gammal kultur t. ex. *Inula Helenium*, *Petasites vulgaris*, *Mentha gentilis*, *Levisticum off.*, *Aquilegia*, *Nasturtium Armoracia*, *Humulus* etc.

Endast på några få ställen har Förf. anfört observationer på de anträffade arterna; så t. ex. yttrar Förf. vid *Tilia parvifolia*, af hvilken formerna *α. polyantha* Koch och *β. intermedia* Koch (*T. vulgaris* Hayn.) anföras, att Förf. mellan dessa funnit flera öfvergångar, såsom 1) *foliis majoribus; bractea basi inæquali rotundato-cordata corymbum superante* (såsom hos *T. parvifolia*); *fructibus oblique ovatis leproso-tomentosis* (nästan som hos *T. vulgaris*), och 2) *bracteis basi attenuatis acuminatis corymbum non æquantibus; fructibus tantum leviter villosis aut glabratis* (såsom på exempl. af *T. parvifolia* i H. N. IX. 32).

Härmed tro vi hufvud-innehållet af denna afhandling vara angifvit och vi kunna ej underlåta att uttrycka en önskan och förhoppning, att Finlands unga botanister måtte följa det här gifna exemplet af lokalflorors utarbetande och utgifvande. Endast derigenom blir det möjligt att en gång erhålla en fullständig Flora öfver hela Finland, hvilken kan meddela en säker kännedom om vegetationen i detta för hvarje, Svensk som Finne, kära landet öster om Bottniska viken.

Th. Fr.

Personal-Notiser.

Af allmänna tidningarne är redan bekant, att Professor *F. Liebmann* i Köpenhamn aflidit den 29 sistl. Oktober i sitt 43 lefnadsår. Detta var utan tvifvel den största förlust Botaniken i Skandinavien för närvarande kunde lida, då han i sin mannaålders blomma rycktes från flera nära nog afslutade större arbeten af första rang, såsom en Monographie öfver slägtet *Quercus*, ett större verk öfver Palmerna o. s. v. samt från bearbetningen och beskrifningen*) af de rika botaniska skatter, han hemfört från sin Mexikanska resa, på hvilken

*) En del är dock af honom utarbetad och i särskilda afhandlingar publicerad såsom *Filices*, *Cyperaceæ*, *Juncaceæ*, *Aroideæ*, *Urticaceæ*, *Meliosmeæ*, *Begoniæ*, *Rubi* etc.; en del af dessa uppsatser inskränker sig ej blott till de Mexikanska representanterna af dessa familjer, utan upptager äfven de af Dr. *Örsted* i Central-Amerika samlade.

han uppoffrade en stor del af sin betydliga ärfda förmögenhet. — Men han var icke endast en resande och samlande Botanist; han hade äfven förut grundligen studerat Algerna, undersökt sitt fäderneslands flora och lärt sig känna vegetationen i Norges fjälltrakter, hvilka han för utgifvande af *Supplementum Floræ Danicæ* äfven sedermera besökte. Till Professor vid Köpenhamns Universitet utnämndes han vid Professor *Schouws* död och framlefde såsom sådan ostörd ett verksamt och gagnande lif, till dess kolerafarsoten 1853 beröfvade honom hans maka, en dotter af framlidne Prof. *Hornemann*, samt hans enda son. Sjelf lidande till kropp och själ, fann han sin vederqvickelse i rastlösa studier, och ingick 1855 nytt äktenskap med en dotter till Astronomiæ Prof. *Olufsen* samt företog i hennes sällskap sommaren samma år en resa till södra Europa. Ett hektiskt lidande förtärde dock långsamt hans krafter, så att han åt andra måste öfverlemna afslutandet af sina vigtiga arbeten. Den mängd af smärre uppsatser af högt värde han utgifvit, äfvensom de af honom besörjda häftena af *Flora Danica* och dess *Supplementum*, skola alltid bevara hans namn i ett högaktadt minne, och af hans ädla personlighet, nästan ætheriska väsende är bilden outplånlig hos talrika efterlemnade vänner.

Med stort nöje skola säkert våra läsare emottaga den underrättelsen, att Doct. *J. Lange* i Köpenhamn är sysselsatt med utarbetandet af en ny upplaga af sin utmärkta och värderade Haandbog i den Danske Flora, i hvilken komma att intagas åtskilliga intressantare fynd, som på sednaste åren blifvit gjorda inom detta land.

Såsom sökande till den efter numera Professoren och Intendenten vid Kongl. Vetenskaps-Akademiens botaniska samlingar *N. J. Andersson* lediga Botanices Demonstratorsplatsen i Lund, hafva anmält sig Docenterna *M. A. Lindblad* och *J. E. Zetterstedt* i Upsala, *O. Hammar* och *Fr. Areschoug* i Lund, Läraren i Naturalhistorien vid Götheborgs Gymnasium *C. J. Lindeberg* samt Magister *Kn. J. Lönnroth*. Specimenstiden, hvilken varit utsatt till Januari månads utgång, har blifvit förlängd till den 30 nästkommande April.

Från Docenten *J. E. Zetterstedt*, som med understöd af ett Akademiskt resestipendium tillbragt sistlidne sommar med att undersöka Franska Pyreneernas flora, hafva nyligen underrättelser anländt från Montpellier, der han ämnar tillbringa vintern med att ordna och bestämma sin rika sommarskörd (utgörande 50,000 exemplar utom mossor).

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Såsom redan i Anmälan blifvit omnämndt, kommer under denna rubrik i hvarje nummer att meddelas växeställen på sådana växter, som antingen för Skandinaviska Floran i sin helhet eller för provins-flororna kunna vara af intresse. Äfven afvikande former, varieteter o. s. v. komma att här omnämnas. De, som i detta afseende till detta N:r lemnat bidrag, äro utom Utgifvaren Mag. *A. Floderus*, Cand. *E. P. Fries* samt Herrar *Th. Krok*, *N. J. Scheutz* och *M. Floderus*, hvilkas initialer äro anförda vid de af dem funna växterna.

Hieracium pratense Tausch., Fr. Söderköping vid kanalen. *Th. Fr.*
— *pallescens* Wldst. & Kit. Trondhjem på Strand vid Axnes. *T. K.*
— *rigidum* Hartm., Fr. Blek. Loberget i Asarums Socken. *N. J. S.*
— *crocatum* Fr. Medelpad vid Jämtkrogen. *T. K.*
Crepis nicæensis Balb. är sedan 1853, då tvenne ex. sågos, ej funnen vid Upsala på dess gamla växeställe i en äng nedåt Kungsängen, utan är derstädes utrotad. Deremot förekommer den vild (eller förvildad?) på gräsmattorna i Bot. Trädgården. *Th. Fr.*
Valeriana sambucifolia Mik. Jemtl. Kalls Sn vid Sundet, Åhs Sn vid Åhs skott etc. *T. K.*
Cuscuta Trifolii Bab. Upl. Funbo Sn, Locksta. *M. Fl.*; Rasbo Sn, Leistabro. *Th. Brunnberg.*
Stenhammaria maritima (L.) Rchnb. Bohusl., Hvalö, Hamnholmen vid S. Koster. *T. K.*
Gentiana Amarella L. *forma acaulis.* Östersund i Björnmyran. *T. K.*
Digitalis purpurea L. Trondhjem på Strand vid Storvig. *T. K.*
Lathræa Squamaria L. Uddevalla vid Kasen. *T. K.*

Conium maculatum L. Ronneby. *N. J. S.*

Ranunculus cassubicus L. (såväl var. *plebejus* Fr. som hufvudformen). Upl. Flerestädes i Häggeby, ÖfverGrans och Husby-Sjutolfts Socknar. *A. Fl.*

Batrachium peltatum Fr. Helsingl. Hermångers Socken i Storån. *T. K.*

Glaucium luteum Scop. Bohusl. Otterön och Hvalön, på båda ställena sparsamt; N. Koster mot vester ymnigt. *T. K.*

Fumaria micrantha Lag. är ej vid Upsala återfunnen, hvadan den kan anses såsom tillfällig. *Th. Fr.*

Arabis arenosa (L.) *β. borealis* Fr. (*vera!* ej *A. suecica* Fr., till hvilken den i Bot. Not. 1855 N:o 5—6 anförda tyckes höra) Upl. Wiksta. *A. Holm.*

Camelina sativa Cr., Fr. Uddevalla på vägen till Bratteröd. *T. K.*

Lunaria rediviva L. är förgäfves eftersökt kring Uddevalla, hvarifrån den uppgifves i A. E. Holmbergs "Bohusläns Historia och Beskrifning." *T. K.*

Malva silvestris L. Blek. Herstorp nära Ronneby. *N. J. S.*

Geranium dissectum L. Uddevalla vid Gräskärr och Kuröd. *T. K.*

— *columbinum* L. Uddevalla vid Björbäck, Skansberget och Kasens Nabb. *T. K.*

Hypericum pulchrum L. Trondhjem nära Strands kyrka. *W. Storm.*

Gypsophila muralis L. Upl. Öfver-Grans Sn i närheten af Warpsund. *A. Fl.*; Blek. i åkrar kring Herstorp allmän. *N. J. S.*

Epilobium roseum Schreb. Ronneby mellan köpingen och helsobrunnen. *N. J. S.*

Saxifraga cæspitosa L. Åreskutan på Blåsten. *T. K.*

Pyrus Malus L. var. *tomentosa.* Uddevalla vid Carlsruhe; Koön. *T. K.*

Rosa coriifolia Fr. Bohusl. Koön. *T. K.*

Agrimonia odorata Mill. Uddevalla, Stora Bratteröd. *T. K.*

Cerasus avium (L.) Mönch. ÖG. Gibberud i Rumskulla Socken. *N. J. S.*

Orobus vernus L. Bohusl. S. Koster vid Röd; Uddevalla vid Kristinedal. *T. K.*

Vaccinium Myrtillus L. var. *fructu maturo viridulo-albo.* Upl. Funbo Sn, Halmbyboda på *ett* ställe årligen. *M. Fl.*

Chimaphila umbellata (L.) Nutt. Uddevalla vid Brattås. *T. K.*; Halmstad. *E. P. Fr.*

Euphorbia Esula L. Upl. Rasbo Sn vid torpet Gåfstahage. *Th. Fr. & M. Fl.*

Rumex pratensis Koch. är origtigt uppgifven för Uddevalla i Bot. Not. 1853. *T. K.*

Hippophaë rhamnoides L. Norg. Wærdalen vid *Suul-elven.* *T. K.*
Atriplex crassifolia C. A. Mey. Bohusl. Wäderöarne. *T. K.*
Salicornia biennis Afz. Bohusl. Gåsö, Skaftö etc., Uddevalla vid Kärra. *T. K.*
Salix cinerea L. Af denna art förekomma på Skarholmen i Mälaren några buskar, som under en längre följd af år alltid burit såväl han- som hon-blommor. Stundom sitta ståndare och pistiller i skilda hängen, men vanligen äro hängena till hälften ♂ och till hälften ♀. *Th. Fr.*
Nitella Wahlbergiana Wallm. (sec. Al. Braun!): Upl. Sjön Hederviken bland *Najas flexilis. Th. & E. P. Fr.*
Orchis cruenta Müll. Norg. Levangernæset, mellan Sund och Wærdalsören. *T. K.*
Platanthera chlorantha Cust. Uddevalla, Emaus' och Bratteröds "mader." *T. K.*
Convallaria verticillata L. Uddevalla vid Simmersröd. *T. W. Warfvinge.*
Sagittaria sagittifolia L. Uddevalla, Risån. *T. K.*
Lemna polyrhiza L. uppgifves i Hartm. Sk. Fl. vara "knappt funnen i Sverige med blommor", hvarföre det måhända förtjenar nämnas, att jag redan för flera år sedan fann den blommande vid Ultuna nära Upsala. I allmänhet torde under varmare somrar blommor på *Lemnæ* (med undantag måhända af *L. trisulca)* ej vara sällsynta, fastän lätt förbisedda. *Th. Fr.*
Potamogeton pusillus L. Uddevalla i Risån midtför Nedra Kuröd. *T. K.*
— *pectinatus* L. Jemtl. Refsunds S:n i Sundsjön. *T. K.*
Sparganium oligocarpon Ångstr. Jemtl. i diken vid Refsundsjön mellan Grimnäs och Bräcke gästgifvaregårdar. *T. K.*
Rhynchospora fusca (L.) RS. Uddevalla i Stadstorfmossen. *T. K.*
Carex pediformis All. Östersund vid Björnmyran. *T. K.* — *Ny för Sverige.*
— *maritima* Müll. Uddevalla ymnig. *T. K.*
— *cryptocarpa* C. A. Mey. Norg. Trondhjem på Strand under Lexvigen mellan Axnes och Storvig bland stenar *på hafsstranden. T. K.*
— *salina-cuspidata* Whlnbg. (sec. Fr.). Uddevalla mellan Sörviksnäs och Kärra. *T. K.*
— *salina-mutica* Whlnbg. (sec. Fr.). Trondhjem på Ladehammeren. *T. K.*
— *norvegica* Willd. Norg. Levangernæset och Trondhjem nära Ladehammeren. *T. K.*
— *leporina* L. var. *argyroglochin* Horn. Upsala i Kungsparken. *R. Fries.*

Carex incurva Lghtf. var. *pratensis* C. Hn. Norg. Levanger på Levangernæset och nedom Tynnæs g. gård. *T. K.*

Triticum laxum Fr. Bohusl. S. Koster vid Korsberg. *T. K.*

Schedonorus erectus (Huds.) Fr. Upsala i en äng nedåt Kungsängen ymnig. *Th. Fr.*

Dactylis glomerata L. var. *lævigata* Fr. Norg. Levanger på Borgsöen och Levangernæset, Trondhjem på Ladehammeren etc. — Hufvudformen anträffades aldrig nära hafsstränderna. *T. K.*

Poa alpina L. Bohusl. Hamnholmen vid S. Koster sparsam. *T. K.*

Glyceria aquatica (L.) Whlnb. Blek. Ronneby. *N. J. S.*; Upl. Marielund. *A. Fl.*

— *maritima* Whlb. * *festucæformis* Heynh. *vera!* Bohusl. Koön mot n. o. *T. K.*

Trisetum flavescens (L.) PB. Upl. Funbo Sn, Halqued. *A. Fl.*

Aspidium Lonchitis Sw. Åreskutan vid Ullån och på Mörvikshummeln. *T. K.*

Asplenium Breynii Retz. Bohusl. Korsholmen vid N. Koster; Uddevalla vid Hesselröd. — Norg. Levanger på Borgsöen sparsamt. *T. K.*

— I den uppsats rörande (*Cotula* s.) *Matricaria discoidea*, som finnes införd i Kongl. Wet.-Akad. Förhandl. 1852 p. 189, yttras äfven den förmodan, att den i Langes Dansk. Flor. omnämnda *Anthemis Cotula β disciflora* skulle vara denna växt; en förmodan, som äfven upprepas i Hartm. Skand. Flor. Enligt ett original-exemplar, som benäget blifvit meddelat Utg. af Cand. *M. T. Lange*, har det dock visat sig, att så ej är förhållandet, utan att den är en verklig *Anthemis Cotula* L. utan strålblommor.

— Fröns märkvärdiga förmåga att under århundraden kunna bevara sin groddbarhet är visserligen allmänt känd, men ett ytterligare faktum, som bestyrker densamma, torde dock här få anföras. I en af Smålands magraste trakter, Odensjö Socken i Småland, har nyligen en der befintlig, inne i en skog liggande ättehög blifvit uppgräfd. I den grop, som derigenom bildades, samt på den uppkastade jorden rundt omkring densamma, uppkom i ymnighet *Anthyllis Vulneraria*, hvars frön desto säkrare måste hafva legat bland de i högen anträffade uråldriga redskaperna, som den för öfrigt ej på flera mils afstånd förekommer. Utan tvifvel måste man derföre tillskrifva dessa frön en ålder af öfver 1000 år, under hvilka de legat i dvala, innan de nu kommit till utveckling, och derigenom lemnat oss ett litet bevis på vegetationens förändring i denna trakt. — På samma sätt uppkom förleden höst här vid Upsala *Lamium incisum* på tomten efter några gamla nedrifna hus, och detta är desto intressantare, som *Wahlenberg* i Fl. Su. p. 369 uppgifver den förekomma vid Upsala, men den på många år, så vidt bekant är, ej blifvit återfunnen.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 2. TH. M. FRIES. Februari

1857.

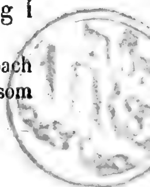
Original-Afhandlingar.

1. De Svenska arterna af slägtet Utricularia
framställda af ROB. HARTMAN.

Slägtet *Utricularia*, hvars representanter inom Sverge af Linné hänfördes till endast två arter: *U. vulgaris* och *minor*, af hvilka den förra dock egde en *var. minor*, som sedermera af Hayne i Schraders journ. 1800 uppställdes såsom egen art med namnet *U. intermedia*, omfattade derefter under nära tre decennier, så väl i Sverge som i det öfriga Europa, blott dessa tre arter, tilldess 1828 Dr. J. G. C. Lehmann i sin Index Schol. Hamb. publicerade en fjerde, *U. vulgaris* närstående, art: *U. neglecta*, hvilken derefter äfven anmärktes i ett par provinser i Sverge. Sedermera upptäcktes äfven såsom svensk en med *U. minor* beslägtad art: *U. Bremii*, som några år förut blifvit af Heer beskrifven i dess Flora der Schweiz 1840 *).

Till dessa fem svenska arter går jag nu att anmäla en sjette, till *U. intermedia* närmast gränsande, hvilken jag i

*) Samma växt, påträffad något sednare i grannskapet af Offenbach af C. B. Lehmann, anfördes af denne i Regensb. Flora 1843 såsom ny under namnet *U. pulchella*.



anseende till dess blommors blekgula färg vill benämna *U. ochroleuca* *).

Denna serdeles vackra växt anträffades förleden sommar under de Bryologiska excursioner, jag hade tillfälle att anställa i trakten omkring Hemstanäs herrgård i Skog socken af Södra Helsingland, då äfven uppmärksamhet egnades åt traktens phanerogam-vegetation. Den växte der i sällskap med *U. intermedia*, men befanns vid första anblicken i så hög grad afvika från denna, att jag skulle anse det vara origtigt att uppställa den blott såsom varietet deraf. Då jag nu här nedan går att lemna beskrifning på denna såsom en egen art, har jag ansett det ej vara ur vägen, att äfven lemna en något utförligare sådan öfver de öfriga Svenska arterna af detta intressanta slägte, helst de i Florórna, serdeles den Svenska, blifvit dels ofullständigt dels mer och mindre origtigt framställda. Dock, innan detta sker, vill jag här bifoga ett par anmärkningar rörande dels de blåsor, som i mängd finnas hos våra Utricularier, dels de kulformiga knoppar, som man ofta påträffar i spetsen af grenarne hos dessa växter.

På de förra, nemligen blåsorna, beror som man vet dessa växters förmåga att på djupare vatten vid blomnings-

---

*) I Regensb. Fl. 1847 uppställer Koch en med *U. intermedia* nära beslägtad art: *U. Grafiana*, som enligt Kochs egna, vid samma tillfälle lemnade, diagnoser på begge skiljer sig från *intermedia* endast genom: »*laciniis fol. linearibus æquilatis apice ipso obtusiusculis*» och »*calcare a basi fere cylindrico adpresso*», då den sednare åter skulle karakteriseras af »*laciniis fol. lineari-subulatis acutis*» och »*calcare conico-cylindrico adpresso.*» Hvar och en, som i naturen ger akt på *U. intermedia*, skall snart finna, huru den varierar efter localens olika beskaffenhet. Då växten förekommer på mera uttorkade, gräsbevästa kärrängar blifva bladflikarna betydligt kortare och i följe deraf mera jemnbreda och trubbade, hvilken form således är temligen olika den, som växer på djupare ställen, ty hos denna blifva bladflikarne dubbelt så långa, som hos den andra, och erhålla en afsmalnande spetsig form. Genom originalexemplar af *U. Grafiana*, af Tit. Graf sjelf samlade vid Klagenfurt, har jag blifvit fullkomligt styrkt i min öfvertygelse, att den blott och bart utgör nämnda localform af *U. intermedia*, hvilken formförändring man hos oss nästan lika ofta påträffar som *intermedia* sjelf. Hvad den angifna olikheten i afseende på sporren hos dem båda beträffar, så är skillnaden så ytterst fin, att den knappt bordt upptagas i diagnosen. Dessutom varierar ofta sporren hos *U. intermedia* något till sin längd, då i följd deraf dess form i öfrigt äfven blir något olika.

perioden höja stängeln öfver vattenytan, derigenom att blåsorna då fyllas med luft. Efter nämnde tids förlopp, nedsjunker den åter, hvarefter fröen mogna under vattnet. Dessa blåsors form och beskaffenhet synes, ehuru de variera till storlek, vara densamma hos alla arterna, men i afseende på deras läge på växten eger en väsendtlig olikhet rum. Hos *U. vulgaris* och *neglecta* finnas de endast på bladen, fästade mellan dessas flikar; hos *U. intermedia* deremot saknas de alldeles på bladen och äro fästade på egna bladlösa grenar; hos de öfriga: *U. ochroleuca*, *minor* och *Bremii* förekomma de både på egna bladlösa grenar och mellan bladflikarne, detta sistnämnda dock ymnigare hos de sednare begge, än hos den förra, der de på bladen oftast äro mer sparsamma. — Hvad de i grenarnas spets förekommande knopparne beträffar, så utgöra de ordentliga gemmæ, innehållande späda bladämnen, som nu liknande fjäll ligga tätt sammanpackade och först följande året nå sin fulla utveckling. Dessa knoppar äro, så vidt jag haft tillfälle att iakttaga saken, hos olika arter af olika beskaffenhet. Hos *U. vulgaris* äro de klotrunda och af en större ärts storlek, och de tätt hopvecklade bladflikarne, som bilda dessa knoppar, synas vid förstoring ega en smalt jemnbred form och i brädden ordentliga, nästan motsatta tänder, försedda hvar och en med 3—6 långa borster och antydande de under bladets följande utveckling uppkommande borstbräddade finare flikarna. — Hos *U. intermedia* äro dessa knoppar betydligt större (af mer än 1/3 tum i längd) i jemförelse med växtens mindre storlek och äfven mera framstående i anseende dertill, att bladen mot ändan af de grenar, i hvilkas spets de befinna sig, ofta äro bortvissnade. De hafva hos denna art mera sällan den klotrunda formen, utan äro vanligen aflångt ovala, och antyda för blotta ögat endast en fast massa af tätt packade, hårkantade fjäll, som gifva knoppen ett hvitaktigt ludet utseende. Först vid starkare microscopisk förstoring finner man dessa fjäll verkligen vara ämnen till blad, som merendels äro tredeldta i bredt ovala, med tydlig nerv försedda flikar. Dessa flikar äro från midten tydligt tandade och i tändernas spets besatta med borster, såsom hos *U. vulgaris*, med den olikhet dock, att borsternas antal på hvarje tand så ökas mot flikens spets, att den yttersta tanden eger ända till 15—16 dylika. — Hos *U. ochroleuca* är åter

alltid, så vidt jag kunnat finna, desamma knopparnas form klotrund och deras storlek till och med mindre än de hos *U. minor*. De fjällika bladflikarna i knopparna hos *U. ochroleuca* äro till formen lika dem hos *U. intermedia*, men afvika derifrån, hvad tandningen och borsternas antal beträffar. Här finnas nemligen blott några få (3—4) tänder mot sjelfva spetsen af hvarje flik, och hvarje tand är försedd med endast 2—6 borster *), hvilket ringa antal af borster gör, att knopparne ej i så hög grad ega samma hvitludna utseende, som hos *U. intermedia*. Nerverna hos de outvecklade flikarne äro här äfven något svagare antydda, men finnas likväl alltid. Eget nog är, att hos *U. ochroleuca* dylika knoppar lika ofta anträffas äfven på de nakna, blåsbärande grenarne **). Dessa knoppar äro alltid mindre än de, som finnas på de bladbärande grenarne, och ega ett blekt gulaktigt utseende. De synas till det yttre så olika de andra, att man vore frestad tro, att de utgjordes af ämnen till blifvande blåsor, men detta är ej händelsen, ty vid förstoring finner man dem bestå af bladämnen af samma beskaffenhet, som de andra. — Knoppbildningarna hos *U. minor* äro äfven till formen klotrunda, af circa 1 ½ lin. diam., och bestå af något tydligare bladflikar, än de hos de förra. Här äro flikarne mer eller mindre reguliert tvåklufna i spetsen; föröfrigt helbräddade och borstlösa, med undantag af den borstlika spets, hvarmed hvarje flik är försedd. Hos dessa finner man intet spår till nerver. — Som jag aldrig varit i tillfälle att i naturen iakttaga *U. neglecta* och *Bremii*, kan jag nu ej anföra något om knoppbildningarne hos dessa. Att de ej saknas kan man dock taga för afgjordt, äfvensom att de hos den förra troligen mest likna dem hos *vulgaris*, och de hos den sednare dem hos *minor*.

*) Denna olikhet i afseende på borsternas antal hos de outbildade bladen hos denna och föregående art återfinner man äfven hos de fullt utvecklade bladen, ty hos *U. ochroleuca* äro borsttänderna alltid färre och gå vanligen ej så långt ned på flikarne, som hos *U. intermedia*.

**) Prof. Blytt nämner i Norsk Flora, att de blåsbärande (»blæredragende») grenarne hos *U. intermedia* (»som og hos de övrige arter») stundom äro försedda med dylika knoppar. Detta har jag ej kunnat finna, hvarken hos *U. intermedia* eller *minor*, ehuru det är ganska troligt, att äfven dessa äro dermed försedda. Deremot nämner han ingenting om att dylika knoppbildningar existera på de bladbärande grenarna. — Månne sålunda ett skriffel?

Vid uppställningen af de Svenska Utriculariernа har jag ansett bladen böra tagas såsom indelningsgrund för gruppe-ringen, ty i afseende på dessas förgrening och flikarnes form synes slägtet sönderfalla i två hufvudgrupper. Den förra af dessa utgöra *U. vulgaris* och *neglecta* med sina hårlikt kam-flikade blad, och den sednare de öfriga fyra, som hafva bla-den först tredelade, sedan klynnedeldta med mer eller mindre tydligt plattade flikar. Dessa sednare åter har jag med hän-seende till borsttändernas när- eller från-varo i bräddeп af bladflikarne skiljt i två afdelningar, till den ena af hvilka hän-föras *U. intermedia* och *ochroleuca*, hvilka ega nämnde bor-ster, och till den andra *U. minor* och *Bremii*, som sakna desamma.

Utricularia Lin.

I. Folia pinnato-multipartita, laciniis capillaribus.

1. ***U. vulgaris*** (Lin. sp. p. 26.) — Foliis undique pa-tentibus vesiculiferis, laciniis subtiliter spinulosis, labio corollæ superiore palatum inflatum subæquante, calcare conico de-scendente, antheris connatis. Jun.—Aug. — *Icon.* Lam. ill. t. 14, f. 1; Hayn. in Schrad. journ. 1800 I. t. 6 A; Engl. Bot. 253; Fl. Dan. 138; Sv. Bot. 572.

Hab. in aqua stagnante fossarum paludumque profundio-rum a Scania usque ad Jemtl. & Vestrobottniam, ne insulis quidem Balticis exceptis, deinde vero, quantum scio, non nisi in Karesuando Lapponiæ Tornensis.

Rami per spatium pedale protensi; folia alterna, totos per ramos sparsa, longitudine plus quam uncialia, capillariter multipartita, margine laciniarum remote spinulosa, vesiculas magnitudine seminis cannab. copiosas gerentia. Scapus fere pedalis, 5—10-florus, superne una cum bracteis, pedun-culis et calycibus hepatici coloris. Corolla vitellina, palatum striis aurantiis. Pedunculi fructiferi deflexi.

2. ***U. neglecta*** (Lehm. ind. schol. Hamb. 1828, p. 28.) — Foliis undique patentibus vesiculiferis, laciniis subtiliter spinulosis, labio corollæ superiore palatum inflatum bis terve superante, calcare conico adscendente, antheris liberis. Jul. Aug. — *Icon.* Fl. Dan. 1981. — *Exsicc.* Fries herb. norm. fasc. 8, n. 11.

Hab. in aquis stagnantibus raro: Smol. Thorsåberg par. Lidhult, in foveis ad Fylleå: Fries (sec. Herb. Norm.); Jönköping, Ryhof in horto: Holmgr.; Verml. Carlstad, in palude Svinbäckstjärn: Borgstr. Bot. Not. 1842; Christinehamn, in prat. Broängarne: C. Anderss. Obs. stirp. circa Christineh. 1842.

A præcedente recedit ramis tenuioribus, foliis magis distantibus, forma corollæ, cujus labium superius palatum bis terve excedit, antheris liberis et pedunculis fructiferis erecto-patentibus, apice tantum cernuis.

II. Folia tripartito-dichotoma, laciniis lineari-subulatis.

a. laciniæ foliorum margine spinuloso-denticulatæ.

3. ***U. intermedia*** (Hayne in Schrad. journ. 1800.) — Foliis distichis, laciniis planis vesiculis omnino destitutis, labio corollæ superiore palatum inflatum bis superante, calcare subulato labio explanato inferiori adpresso. Jul. Aug. — *Icon.* Hayne l. c. t. 5; Engl. Bot. 2489; Fl. Dan. 1262; Sv. Bot. 561. — *Exsicc.* Schultz, n. 501.

Hab. in paludib. majorib. sylvaticis per totam Sveciam & Lapponiam, insula Ölandia sola hucusque excepta.

Præcedentibus multo minor. Rami foliiferi undique expansi, foliis futuri anni in apice ramor. primar. in gemmam ovato-oblongam compacte convolutis. Vesiculæ ad proprios ramos nudos adfixæ. Folia primo tripartita deinde dichotoma, laciniis planis, acutis vel etiam sæpe obtusiusculis (*U. Grafiana*), nervo distincto instructis. Scapus digitalis, 2—5-florus, totus una cum bracteis, pedunculis et calycibus læte viridis. Corolla sulphurea; labium superius et palatum striis purpureis picta. Pedunculi fructiferi erecti.

4. ***U. ochroleuca*** n. sp. — Foliis distichis, laciniis planis plus minus parce vesiculiferis, labio corollæ superiore palatum inflatum bis superante, calcare brevi conico a labio inferiore descendente. Jul. Aug.

Hab. in aqua stagnante paludum. Hucusque lecta in paludosis haud procul a lacu Tönshammarsjön par. Skog Helsingiæ australis.

Herba tota gracilis ac tenera. Rami foliiferi undique protensi, 5—8″ longi, simplices vel ramulosi; gemmæ, folia futuri anni continentes, globosæ et magnitudine illarum *U.*

minoris, quæ gemmæ ne ramis nudis vesiculiferis quidem desunt; folia conferta vel subdistantia, disticha, primo tripartita deinde dichotoma, laciniis planis spinuloso-denticulatis acutis nervo plus minus distincto instructis; vesiculæ partim inter lacinias foliorum sparsæ, partim ad ramos nudos adfixæ; scapus fere digitalis, 2—5-florus una cum bracteis, pedunculis calycibusque rufo-fuscescentis coloris; corolla pallide flava vel ochroleuca, labio superiore palato duplo longiore, integro striato, labio inferiore rotundato, lateribus deflexo, calcare descendente, conico obtuso, rufescente, labio inferiore semper multo breviore; stamina semilunaria compressa, apice latiora, antheris ovatis liberis; stylus brevis teres, stigmate lanceolato; pedunculi fructiferi patentes.

Præcedenti affinis, a qua differt: herba tota multo tenuiore; vesiculis non solum ramis nudis, sed etiam foliis adhærentibus; scapo rufescenti-brunneo; colore corollæ pallidiore; longe alia forma, colore et directione calcaris. *U. intermedia* enim vesiculis inter lacinias fól. omnino destituta præbet scapum, bracteas calycesque semper læte viridia et calcar (subulatum, labio inferiori adpressum) ejusdem coloris ac corolla et sæpissime ejusdem longitudinis ac labium inferius.

b. laciniæ foliorum margine glaberrimæ.

5. ***U. minor*** (Lin. sp. p. 26.) — Foliis subdistichis vesiculiferis, laciniis setaceis, sepalis subrotundo-acuminatis, labio corollæ superiore emarginato longitudine palati, inferiore ovato, marginibus lateralibus revolutis, calcare brevissimo subconico. Jun.—Aug. — *Icon.* Lam. ill. t. 14, f. 2; Hayn. l. c. t. 6, f. B; Engl. Bot. 254; Fl. Dan. 128; Sv. Bot. 585.

Hab. in fossis et paludib. sylvarum a Scania ad Arjeploug Lapp. Pitensis & Karesuando Lapp. Tornensis; in insula tamen Ölandia nondum reperta est. *U. intermedia* duplo minor. Rami foliiferi protensi in apice sæpe gemmam ex foliis juniorib. arcte implexis compositam gerentes; laciniæ fol. integerrimæ atque enerviæ, tantum sub prima explicatione plana, deinde setaceæ; scapus fere digitalis 2—5-florus, præcipue superne una cum bracteis, pedunculis calycibusque fuscescentis coloris; corolla pallide flava, palatum haud inflatum, e margine elevato constans; pedunculi fructiferi deflexi.

6. *U. Bremii* (Heer Fl. d. Schweiz, p. 984.) — Foliis subdistichis vesiculiferis, laciniis setaceis, sepalis rotundato-subreniformibus apiculatis, labio corollæ superiore emarginato longitudine palati, inferiore orbiculari explanato, calcare brevissimo subconico. Jun.—Aug. — *Syn.* U. pulchella C. B. Lehm. Reg. Fl. 1843, p. 785; Fries S. V. Scand. p. 20.

Hab. in paludosis raro: Smol. in paroeciis Hagshult & Skatelöf: Fries; Jönköp. Ryhof: Holmgr.; Verml. Väsehärad: Larsson, Diss. Plant. in Verml. Ferrimont. p. 13.

Species *U. minori* simillima, a qua tamen distincte recedit: tota herba omnibus partibus paullo robustiore, forma sepalorum diversa et labio corollæ inferiore orbiculari explanato, quod longe aliam hujus speciei faciem reddit.

---

2. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. Fries.

Allt sedan ledningen af Upsala Botaniska trädgård öfvertogs af mig, har ett af mina hufvudbemödanden varit att hit införa sällsyntare och mindre kända Svenska växter, uppdragna af *inhemska frön*. Också har detta i allmänhet lyckats förträffligt, men fjällväxterna bibehålla sig sällan länge. Jag får derföre uppmana alla våra yngre botanister att hvarje år insamla och till Upsala Botaniska trädgård öfverlemna frön af alla sällsyntare Svenska växter, företrädesvis alpinska. Ty om än arten finnes här förut, kunna frön, samlade af vilda växten, alltid med största nytta begagnas till utbyte med andra trädgårdar. Härvarande trädgårds fullständiga serier af *Hieracia* o. s. v. tro vi ock väl förtjena att ses af den, som på en gång önskar erhålla en öfversigt af största delen af de inhemska arterna. Några observationer öfver en del Svenska växter, till största delen verkställda i härvarande trädgård, torde icke sakna intresse för Skandinaviens Botanister.

1. Typen för slägtet *Cineraria* hos alla äldre författare är den Syd-Europeiska *C. maritima* L., hvilken detta namn först tillades af Dodonæus och till hvilken det förträffligen passar. Af Decandolle förenades de Europeiska *Cinerariæ* med *Senecio* och namnet öfverfördes till de sednare upptäckta Capska arterna. Men ehuru slägtets skiljemärken äro vacklande, så länge detta efter Decandolles uppskattning art-

rikaste slägte i verlden ej fördelas i flera, hvartill nöden väl tvingar, utgöra de Europeiska *Cinerariæ* en väl begränsad, naturlig grupp, hvarföre detta slägte bibehålles af Koch, Bertoloni och flera andra utmärkta florister. Arterna i detta slägte tillhöra de mest polymorfa, värdiga pendenter till *Taraxacum officinale*, *Hieracia* o. s. v. I allmänhet äro Syngenesisterna, såsom tillhörande just närvarande verldsperiod, tillika de minst fixerade vid sina typer. *Cineraria palustris* L. är visserligen minst föränderlig; *C. congesta* B. Br. är dock deraf en så obetydlig, förkrympt arktisk form, att den knappt förtjenar anmärkas såsom varietet. (Vi ega exemplar af densamma både från Ryska Lappmarken och Samojedernas land). Jemför för öfrigt Torr. & Gray Flor. Bor. Amer. — Till *C. crispa* L. har Wimmer redan för länge sedan bevisat, att *C. rivularis* W. K., *sudetica* Koch och *crocea* Tratt. (en förändring med brandgula blommor, motsvarande *C. aurantiaca* af följande) höra. Ehuru dessa 4 åter skiljas i DC. Prodr., visa dock fullständiga serier af authentika exemplar, att de utgöra en enda art, till hvilken äfven *Senecio Schkuhrii* DC. bör hänföras; men *C. papposa* Rchnb., som Wimmer för till *C. crispa*, hörer enligt Decandolle och våra exemplar till den följande eller *C. campestris* Retz. På Skånska slätten förekommer denna mycket enformig och lågväxt, men redan vid Ignaberga högväxt såsom i Lappland och vid Petersburg. I Ryska Lappmarken framträder den deremot i en sådan mångfald af former, att man bland dessa kan uppsöka *C. papposa* Rchnb., *spathulæfolia* Gmel., *aurantiaca* Hoppe — och säkerligen höra alla arter af denna sektion № 106—112 i DC. prodr. till en enda art. Vi ega derifrån exemplar, fullkomligen emotsvarande *Senecio flammeus* DC., men för öfrigt så lika den Skånska *Cin. campestris*, att man ej kan på minsta sätt skilja dem åt, utom genom blommans färg. Odlad i härvarande Botaniska trädgård af frön hemförda af Doct. Ångström uppväxte *C. longifolia* Jacq. Härvid bör tilläggas, att Meyer i sin Chloris Hannoverana för lång tid tillbaka visat deras fullkomliga identitet, men han går ännu längre och förenar dermed äfven *Cin. ovirensis* Koch, *alpestris* Hopp., *pratensis* Hopp. m. fl. eller tillsammans 10 såsom egna arter i Tyska Flororna upptagna, och att dömma efter mina exemplar, vågar jag icke bestrida denna åsigt. I Skandinavien

(sensu lat.) hafva vi säkerligen endast 2 arter och i Tyskland finnas sannolikt blott tre. — Hvarken namnen *alpina*, *campestris* eller något af de öfriga passar väl till vår Svenska art i hela dess omfång, utan torde det vara bäst att återtaga det äldsta Linneanska *Cineraria integrifolia*.

2. Utan all grund har man betviflat identiteten af *Senecio erraticus* Bertol. med *Sen. barbareæfolius* Krock. Vi ega af Wimmer talrika exemplar från Krockers växtställen och från samma trakt är den lemnad i Herb. Norm.; om dennas identitet med *S. erraticus* kan en hvar lätt öfvertyga sig. Vi äro visst icke några slafviska anhängare af prioritets-principen, hvars consequenta utförande skulle leda till fullkomlig namnförbistring*), men i detta fall är det äldre namnet *S. barbareæfolius* tillika betydligt lämpligare och mera fixt än Bertolonis erratiska.

3. *Antennaria alpina* Gaertn. är *A. carpathica* (Whlnbg), icke den uteslutande arktiska *A. alpina* (L.). — I sammanhang härmed må anmärkas, att, ehuru i Botaniska trädgårdarne (liksom vanligen i fria naturen) endast honplantan förekommer, den likväl årligen lemnar groddbara frön!

4. Då Summa Veg. Scand. utgafs, var *Inula ensifolia* L. icke på 40 år återfunnen på Gotland, utan på det angifna växtstället endast en smalbladig form af *Inula salicina*, hvaraf den äktas förekomst i Sverige betviflades. Nu mera är den, såsom bekant är, återfunnen på flera ställen, fullkomligt öfverensstämmande med den utländska. Hvad vi här egentligen vilja anmärka är, att den i härvarande trädgård, såväl af Gotländska frön som från Wien, är fullkomligt lika, grenig, mångblommig, tydligen skild från all *Inula salicina*.

5. All i Skandinavien, ehuru under olika former i Finland och Danmark, förekommande *C. phrygia* är *C. austriaca* W. et Auctt. exot. Den af dessa antagna *C. phrygia* L. är en vida skild art, som derför af C. A. Meyer benämnes *C. pseudo-phrygia* och under detta namn finnes odlad i Upsala Bot. Trädgård.

6. Man har i sednare tider utomlands delat *Galium Mollugo* L. i tvenne arter: *G. elatum* Thuil. och *erectum*

*) Man anar icke, huru otaliga allmänt antagna namn utan minsta gagn derigenom skulle ombytas t. ex. *Fragaria vesca* till *Fr. silvestris*, *Fr. elatior* till *F. moschata*, *Fr. collina* till *Fr. viridis* o. s. v.

Huds., äfvensom *G. palustre* L. i tvenne: *G. palustre*, den mindre, diffusa formen, och *G. elongatum* Presl., den högre, upprätta, bland högt gräs växande. Ehuru dessa äfven hos oss förekomma, hafva vi ännu ej kunnat öfvertyga oss om deras artskillnad och rekommendera dem derföre till våra yngre botanisters uppmärksamhet. Deremot har *Galium austriacum* Jacq. (*G. pusillum* L. anse vi med Koch, Godron & Grenier m. fl. tillhöra *G. pumilum* Lam.), af Öländska frön uppdragen i härvarande trädgård, visat sig vida skild från *G. silvestre* Poll. *α.*; den sednare har växt af *G. verum*, den förre förblir lika lågväxt som på Ölands Alvar, men bildar små runda, ytterst tätt hoppackade, dynlika tufvor med få, spridda blommor, icke i vippa.

7. Att vår Svenska *Pulmonaria angustifolia* är *P. azurea* Bess. är lika bekant, som det är obegripligt, hvarföre det äldre Linneanska namnet skall förkastas. Någon annan *P. angustifolia* kände säkert ej Linné; någon annan verkligt skild finnes icke i Sverige, och finnes en sådan annorstädes, är den ej Linnés.

8. Den i Herb. Norm. II lemnade *Mentha sativa* tillhör *M. aquatica subsativa.* Den äkta *M. sativa* L.! tillhör företrädesvis v. Smålands strömmar (i största ymnighet och otaliga former vid Fryeleds qvarn), fullkomligen inhemsk (i hela trakten finnes ingen *M. aquatica*), ehuru den tillika öfverallt odlas under namn af *Hjertans-fröjd* (se Linn. Öl. Resa). Den är en af de utmärktaste arterna i slägtet för sin intensiva vällukt. I härvarande Botan. trädg. odlas den nu af rötter, hitförda från Småland af Mag. Docens M. Lindblad.

(Forts.)

Litteratur-öfversigt*).

---

1. **Flore de France ou description des plantes qui croissent naturellement en France et en Corse,** par M. Grenier et M. Godron. Tome Troisième. Paris 1855, 1856. 384 pagg. 8:o.

Närvarande band, innefattande *Incompletæ*, *Monocotyledoneæ* och *vasculära Cryptogamerna*, afslutar detta klas–

---

*) Den i № 1 utlofvade redogörelsen för Björnströms afhandling:

siska arbete, som jemte Kochs *Synopsis Floræ Germanicæ* utgör hufvudverket för Central-Europa. Det torde här vara lämpligt att fästa uppmärksamheten på dess betydelse och förhållande till sina företrädare.

Under Tournefortska perioden bearbetades franska floran med stort intresse och flera af dess special-floror ega ännu värde såsom *Magnolii Botanicon Monspeliense*, *Garidells Plantes d'Aix*, *Mappii* och *Linders* floror öfver Elsas, men framför allt *Vaillantii Botanicon Parisiense*. Efter Linneanska reformationen har detta nästan upphört, ty *Gouans* och några få andra specialarbeten äro af underordnadt värde. Under det Botaniken i hela Europa och strängast i Spanien och England slöt sig till Linneanska reformen, framgick den i Frankrike på en egendomlig bana. Man tog derföre i allmänhet föga notis, om hvad i Frankrike framställdes, så att franska bestämningar, om än äldre, vanligen tillbakasattes, och nekas kan icke, att Adansons barbariska och Aublets karaibiska namn i visst afseende rättfärdigade ett sådant förfarande. Men å andra sidan ignorerade franska skolan, som nu uteslutande egnade sig åt exotiska växternas studium, nästan allt, som efter Linné framställdes i andra länder, och till en del finner man dertill ännu spår i Decandolles *Flore Française*, som återväckte intresset för Franska Florans studium, ty under hela föregående perioden egde man icke annat arbete öfver Franska Floran, än Lamacks äldre Fl. Française, hvaraf Decandolles egentligen var en omarbetning. Loiseleurs nära samtida *Flora Gallica*, skrifven efter Linnés system och mönster, innehöll åtskilligt af större värde, men *Mutells* franska flora är en mindre tillförlitlig compilation. — Först i sitt *Systema* och i sin *Prodromus* öfvergick Decandolle till en mera universell behandling *) och å andra sidan började man, sedan R. Brown förklarat sig för Jussieuska methoden, att

---

Grunddragen af Piteå Lappmarks Växt-fysiognomi är numera öfverflödig, då i Bot. Notis. 1856 № 11—12, hvilka då ej ännu kommit till Upsala, en sådan redan är införd.

*) Stundom tycker man sig likväl märka ett bemödande att undanskjuta Linnés bestämningar t. ex. *Baltimora* »emedan den ej växer vid staden Baltimore», fast den är tillegnad den Baltimore, till hvilken *Mantissa II* är dedicerad — eller att onödigtvis draga dem i tvifvel t. ex. *Senecio erucæfolius* och *sarracenicus*, *Crepis virens* m. fl.

egna tillbörlig uppmärksamhet åt franska litteraturen, så att denna schism sålunda kan anses häfven. Under sednaste 30—40 åren har tillika ett allmännare intresse inom Frankrike väckts för den inhemska florans kännedom, så att man nu mera eger specialfloror för de flesta delar af landet (sådana saknas för hela den föregående tiden), sedan landsortsbotanisterna emanciperat sig från hufvudstadens, hvilka nästan uteslutande egna sig åt de exotiska växterna. Också är den ene af författarne till det nu ifrågavarande verk boende i Besançon, den andre i Nancy. Detta arbetes förtjenst är: först att fullständigt redogöra för hvad under de sista fyra decennierna upptäckts i Frankrike och dernäst, att framställa den rika och sköna franska floran i universell, icke ensidigt nationell anda, med fullständigaste kännedom af främmande länders och äfven vår aflägsna Nords litteratur. Öfver allt framlyser en ren sanningskärlek, så att författrarne redan i en mängd speciella uppsatser skyndat rätta en del begångna misstag t. ex. upptagandet af *Sedum sexangulare* L. som ny art under namnet *S. boloniense*, hänförandet af *Ranunculus marinus* Fries till *R. Baudotii* (enligt skriftliga meddelanden är hvarken den förra eller *R. peltatus* funnen i Frankrike), *Thalictrum Kemense* (hvilken icke med någon sydeuropeisk art och minst med den välbekanta *Th. majus* eger förvandtskap) till *T. nutans*; och i slutorden utlofvas ett nytt band med rättelser och tillägg. (Forts.)

---

2. Synoptisk Framställning af Växtslägtet Lepigonum. Akademisk Afhandling af NILS CONRAD KINDBERG. Upsala, C. A. Leffler 1856. 16 pagg. 8:o.

Ett af de växtslägten, som först under de sednare åren tilldragit sig välförtjent uppmärksamhet, är det i Fr. Fl. Halland. uppställda *Lepigonum*. Under denna tid har det blifvit riktadt med en mängd till större delen ganska utmärkta arter, men som dessa ofta äro beskrifna i smärre afhandlingar, ofta t. o. m. obeskrifna, blott utdelade af Botaniska trädgårdar såsom nya arter under egna namn, så har den noggranna bestämningen af obekanta former varit ganska svår och behofvet kännbart af en monografi, som på ett ställe sammanförde de spridda uppgifterna, beskref de arter, som

ännu saknade någon description, och i allmänhet framställde arternes karakterer i öfverensstämmelse med hvarandra. Utarbetandet af en sådan monografi har Förf. till detta arbete företagit sig, och har nu meddelat förstlingen af de resultater, till hvilka han i detta afseende kommit, och vi hoppas, att han fortfarande kommer att arbeta i denna riktning, på det detta intressanta slägte måtte blifva fullkomligt kändt. Vi veta äfven, att detta är Förf:s afsigt, ty ännu återstår icke obetydligt att göra, hvilket hvar och en lätt kan inse, om han besinnar, att detta slägte eger representanter öfver snart sagdt hela verlden, att äfven dess utmärktaste exotiska arter hittills och till en del ännu äfven af de utmärktaste författare — t. ex. Hooker, Gay m. fl. — förenats med våra Skandinaviska arter, att till följe af ofullständiga beskrifningar eller bristande exemplar Förf. nödgats upptaga ej mindre än 12 *species minus cognitæ*. Vi lyckönska emellertid Förf. till den nu gjorda början och tillönska honom framgång i sitt vackra företag.

En närmare redogörelse för detta arbete och särskildt det, som rörer våra Skandinaviska former, anse vi mindre behöflig, då vi genom Förf:s välvilja äro satte i tillfälle att i ett af de kommande N:r af denna tidskrift meddela en framställning af de Svenska arterna. Anföras må blott, att af de 21 säkra arter, hvilka Förf. upptager och fördelar på 4 sektioner, vi ega 5, nemligen *L. rubrum*, *medium*, *salinum*, *marinum* och *radicans* Guss., den sednaste upptäckt på Gotland af Cand. M. Floderus och Herr W. Stenhammar, att *L. fasciculare* Lönnr. anses såsom underart under *L. marinum* samt att 4 nya arter beskrifvas, nemligen *L. neglectum* från flera orter i Frankrike, England och Tyskland, *L. tasmanicum* från Van Diemens Land, *L. azoricum* från ön S:t Michaël (en af Azoriska öarne) och *L. arenarium* från Chili.

Exemplar af denna disputation kunna erhållas à 16 sk. bko hos Författaren, hvilkens adress är Carlstad.

Th. Fr.

Personal-Notiser.

Enligt allmänna tidningarne har den genom Professor *Liebmanns* död lediga lärostolen i Botanik vid Köpenhamns

Universitet blifvit erbjuden åt Herr Prof. *Jac. Agardh* i Lund. Då han emellertid afslagit detta anbud, skall — om man får tro Danska tidningar — man i Köpenhamn varit betänkt på att från Tyskland inkalla någon botanist, för att bekläda den lediga platsen, ett förslag, som ej kan annat än väcka största förvåning, då hvarje Tysk måste vara obekant ej blott med språket utan äfven med landets Flora och då man i Danmark eger sådana botanister, som *J. Lange*, *A. Örsted* och *F. Didrichsen*.

Enligt nyaste underrättelser från Docenten *J. E. Zetterstedt*, hvilken erhållit ett års prolongation på sitt resestipendium, är han för n. v. i Montpellier sysselsatt med tryckningen af en på franska språket författad skildring af östra Pyrineernas vegetations-förhållanden, jemförda med de Skandinaviska fjällträkternas.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Namnen på de herrar, som till de i detta N:r anförda uppgifter godhetsfullt lemnat bidrag, nemligen Herr Kammarskrifvaren *J. Ankarcrona*, Candidaten *F. Unander* samt Studeranderna *T. Krok* och *J. A. Wiström*, äro till utrymmets besparande vid de af dem funna arterna endast utmärkta med initial-bokstäfverna.

Aster Tripolium L. Westerb. Nordmaling, Bockholmsskaten. *F. U.*

Artemisia maritima L. var. *suffruticosa*, hvilken i Bot. Not. 1853 uppgifves förekomma vid Uddevalla, finnes ej derstädes. *T. K.*

Gnaphalium arenarium L. Blek. Wämö, Thorhamn. *J. A.*

Carduus nutans L. N. Upl. Öfverboda. *J. A. W.*

Hieracium Suecicum Fr. Gotl. Lunderhage i Fleringe S:n jemte *H. setigerum* och *H. glomeratum typicum*. *Cleve*.

— *rigidum* Hn. var. *microcephalum*. Ängskär i N. Upl. *J. A. W.*

Lonicera coerulea L. Dalkarlshyttan i Nora Bergslag teml. ymnigt. *A. Jensen*.

Stachys arvensis L. Uddevalla ofvan Kuröd spars. *T. K.*

Dracocephalum thymiflorum L. Upl. Leufsta bruk. *J. A. W.*

Lathræa Squamaria L. Gefle, Stenbäck; ny för traktens flora. *J. A. W.*

Centunculus minimus L. Uddevalla vid Kärra. *T. K.*
Primula scotica Hook. Östersund i Björnmyran spars. *T. K.*
Crambe maritima L. Bohusl. Storön bland Wäderöarne, Hvalö etc. *T. K.*
Isatis tinctoria L. N. Upl. Billhamn. *J. A. W.*
Camelina sativa Cr. Fr. Gotl. Snäckers i Hangvar. *K. J. Lönnroth.*
Helianthemum vulgare Gærtn. var. *obscurum.* Ronneby. *J. A.*
Epilobium parviflorum Schreb. N. Upl. Öfverboda och Hillebola samt här och der efter Dalelfvens stränder. *J. A. W.*
Cotoneaster nigra Wahlb. Uddevalla flerest. *T. K.;* Blek. Wämö, Fläskholmen. *J. A.*
Rubus idæus L. var. *laciniatus: foliolis laciniato-incisis.* Uddevalla, Lindesnäs i branterna mot hafvet. En högst utmärkt och vacker form! *T. K.*
— *Wahlbergii* Arrh. Blek. Lyckeby, Werkö, Utö. *J. A.*
— *thyrsoideus* Wimm. Blek. Lyckeby, Wämö. *J. A.*
Geum intermedium Ehrh. Blek. Silltorp. *J. A.;* Gotl. Hessle i Fleringe S:n. *Cleve.*
Melilotus arvensis Wallr. Uddevalla, Kasens Nabb, trol. tillfällig. *T. K.*
Salix purpurea L. Blek. Wämö. *J. A.*
Gagea spathacea Schult. Uddevalla, Marieberg. *T. K.*
Sparganium submuticum (Hn.) (= *Sp. hyperboreum* Læst.). Jemtl. Åhs S:n vid och i Åhsskottbäcken. *T. K.;* Salten, Junkersdalen. *F. U.*
Lycopodium complanatum L.* *sabinæfolium* W. Uddevalla vid Strömmeland på Stadsfjället. *T. K.*

— Såsom ett bevis på den nästan otroliga kraft, som växter under sin utvecklingsperiod förmå utöfva, må anföras ett förhållande, som flera år å rad visat sig här vid Upsala. Bakom Bibliotheks-byggnaden är nemligen marken ganska vattensjuk, så att hvarje höst stora massor af *Coprinus comatus* der uppväxa. För att emellertid förminska fuktigheten lades en stensatt rännsten tvärt igenom den trakten, der *Coprinus* hade nedslagit sina förnämsta bopålar samt tillstampades lera ofvanpå den kringliggande jorden. Hösten kom emellertid med sina ymniga regn, och i och med detsamma vaknade svampens mycelium till nytt lif. Snart märktes sprickor och smärre upphöjningar i leran, stenarne började skjutas ur sin ordning o. s. v., tilldess slutligen hela svampmassan efter ett regn oemotståndligt bröt upp, vräkande kring sig stenar och stora lerstycken af säkerligen punds-vigt, och det utan att man hos svampen kunde spåra någon sönderkrossning eller skada. Och detta förmådde en obetydlig svamp, mjukare än snö, af hvilken efter ett dygns förlopp ej annat återstår än en svart, bläcklik vätska!

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 3. TH. M. FRIES. Mars

1857.

Original-Afhandlingar.

1. Öfversigt af de Skandinaviska arterna af slägtet Lepigonum. Af N. C. KINDBERG.

I min förlidet år utgifna gradual-afhandling med titel »*Synoptisk framställning af Växtslägtet Lepigonum*» blefvo endast de arter fullständigt beskrifna, af hvilka jag varit i tillfälle att granska goda och fullständiga exemplar. Derföre förekomma åtskilliga arter under rubrik: »*Species minus cognitæ.*» Bland de sednare har det lyckats mig att upptäcka dèn Ny-Holländska *Lepigonum laxiflorum* Bartl. vid Carlstad. Så väl för att väcka uppmärksamheten på denna, i Skandinavien troligen förbisedda, art, som i ändamål att för denna tidskrifts läsare närmare motivera Författarens åsigter om öfriga arter, som förekomma inom vår Floras område, är denna uppsats i korthet sammanfattad.

Såsom karakter för afdelningarne inom slägtet har frönas beskaffenhet visat sig såsom fullt konstant. Deras betydelse af genuskarakter för de med *Lepigonum* förvandta Alsinaceerna är redan erkänd af Koch i Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. 2. p. XXIX — XXX. Hos detta slägte äro fröna antingen släta eller försedda med små tättsittande knölar, hvilka kunna observeras med en vanlig lupp; vid högre förstoring likna de knappnålshufvuden, sittande på ett kort skaft.



Förf. har på dessa grunder indelat de Skandinaviska arterna i tvenne grupper.

I. *Frön knöliga, ovingade. (Semina tuberculata, exalata).*

A) Rot annuel.

1. ***Lepigonum rubrum*** (L.) Fries Fl. Halland. p. 76 et in append.

Stipler vanligen klufna. Blomställning försedd med blad, som slutligen nästan öfvergå till bracteer. Foderblad i kanten hinnaktiga. Fröhus föga utskjutande.

Växtens färg är vanligen blågrön (glaucescent). Denna art är af alla Författare uppgifven såsom ettårig, hvilket förhållande äfven af Prof. Ruprecht i Petersburg är bekräftadt genom odling.

B) Rot perenn.

2. ***Lepigonum laxiflorum*** Bartl. in Pl. Preiss. I. p. 243—244.

Stipler vanl. hela. Blomställning som hos föregående art. Foderblad med tunn försvinnande hinnkant, slutligen inböjda, så att fröhuset blottas.

Växtens färg är vanligen rent grön.

Denna art är lätt förvexlad med föregående, men är mycket mera grenig och diffus samt försedd med en tjock, perenn, något köttig rot. Stjelkens ledstycken äro vid basen uppsvällda (*internodia turgidiuscula*), då deremot hos de öfriga Skandinaviska arterna endast stjelkens leder äro uppsvällda till en knut (*articuli incrassati*).

Att detta verkligen är Bartlings art, anser jag otvifvelaktigt, emedan jag i Pariser-Museum sett Preissiska dermed öfverensstämmande exemplar (Hb. Preiss. № 1943), ehuru ofullständiga, då rot saknas, samt i Prof. Fries' herbarium exemplar, odlade af frön från Petersburg i Upsala Botaniska Trädgård. Dessa voro äfven ofullständiga, då de väl voro insamlade med rot, men med outvecklade blommor. Dock synas de Preissiska och Friesiska exemplaren liksom komplettera hvarandra.

Den förekommer på lerbankarna utefter Kanalen vid Kanikenäset helt nära Carlstad, hvarest den af mig blef funnen i Oktober 1856.

3. ***Lepigonum radicans*** (Gussone sub *Alsine* in Fl. Sic. p. 502) Kindb. Synops. p. 10.

Stipler vanl. hela. Blomställning nästan bladlös. Foderblad i kanten föga hinnaktiga. Fröhus något mera rundadt än hos de föregående.

Denna art är vanligen helt liten, 2 till 4 tum hög; för öfrigt utmärker den sig genom ej särdeles tjock, men hård och nästan trädartad rot, hela växtens ljusgröna färg samt genom blad längre än internodierna. De sistnämnda karaktererna äro dock hos vissa arter mycket variabla.

Den är funnen endast på Sicilien af Gussone samt på Gotland vid Klinte år 1855 af M. M. Floderus och W. Stenhammar. De Gotländska exemplaren lemnades till mitt bestämmande, då redan halfva upplagan af min afhandling var tryckt; artens beskrifning blef derföre kompletterad och förändrad för det återstående af upplagan.

Af denna art har jag visserligen icke sett några authentika exemplar, men Gussones beskrifning träffar alldeles in på de Gotländska.

II. *Frön släta, ofta försedda med en mer eller mindre bred vinge. (Semina lævia, sæpius alata).*

A) Rot annuel.

4. ***Lepigonum salinum*** (Presl. in Fl. Cech. p. 93. Fries, Novit. Fl. Suec. mant. 3. p. 34.

Stjelk hoptryckt. Blomvippa vanligen utdragen i långa bladbärande klasar. Fröhus 1 ½ gång längre än fodret. Frön nästan runda, hoptryckta, ofta vingade, med upphöjd kant.

Förekommer på hafsstränderna i hela Skandinavien.

B) Rot perenn.

5. ***Lepigonum medium*** (L. sec. Fr.) Fries anf. st. p. 33.

Stjelk trind. Blommor i bladig, icke utdragen vippa. Fröhus något längre än fodret. Frön tresidiga, rundadt-omvändt äggrunda, sällan vingade, med något upphöjd kant.

Denna art, som synes vara analog med *Lepig. rubrum*, är tillräckligt skild genom duration och frönas beskaffenhet. Dess utbredning är ännu ej nogsamt bekant. Förf. har tagit den på gatorna i Upsala. För öfrigt har jag granskat exemplar från Åmål, lemnade af Stud. R. F. Sundblad, från Got-

land af Floderus och Stenhammar och från Öland (vid Ottenby) i Lindbloms herb., som eges af Mag. S. Hardin. Såsom växtställen uppgifvas äfven Linköping och Vestervik. Den finnes äfven enligt Langes Flora i Danmark. Utomlands synes den vara temligen sällsynt och alldeles misskänd.

6. ***Lepigonum marinum*** (L. sec. Fr.) Wahlb. Fl. Gothoburg. p. 47.

Stjelk något hoptryckt. Blomställning bladlös. Fröhus mycket större än på de öfriga Skandinaviska, vanligen dubbelt längre än fodret. Frön hoptryckta eller platta, nästan runda, bredt vingade, med föga upphöjd kant.

Förekommer utefter Skandinaviens kuster här och der; vid Östersjön är hufvudformen ej funnen.

* ***L. fasciculare*** Lönnroth observ. crit. plant. suec. illustr. p. 13.

Skiljer sig från föregående genom fröna, som antingen äro alldeles ovingade eller någongång omgifna af en smal vinge. Funnen vid Östersjön: på Gotland af Docent. Mag. C. Säve (enligt Synops. Fl. Gothland.) och af Mag. K. J. Lönnroth; i Skåne nära Christianstad af Mag. S. Hardin samt vid Ringskär i Blekinge af afl. Adj. Lindblom. På Lönnroths exemplar äro foderbladen något smalare och vippan mera sammandragen än hos de öfriga, hvilka synas vara en öfvergång till hufvudformen.

Utom dessa torde äfven på hafsstränderna böra eftersökas Författarens nya art *Lepigonum neglectum* Synops. p. 6, som står närmast *Lepig. rubrum*, men skild genom kortare, bredt äggrunda stipler, nästan bladlös blomställning, större fröhus, som är ungefär 1 ½ gång längre än fodret, samt mera rundade, stundom vingade frön.

Den förekommer i *England* vid Selsea i Sussex, i *Frankrike* vid Cherbourg och Montpellier samt uti *Tyskland* i Thüringen. Från sistnämnde ställe äro exemplar utdelade i Reichenbachs Flora German. exsicc. under namn af *Arenaria marina* Roth.

Af dessa arter synas Botanisterna före Linné hafva kännt tvenne, nemligen *Lepig. rubrum* och *Lepig. marinum*. Den sednare benämnes af Morison »*Alsine spergula, semine foliaceo, nigro v. subrufo, circulo membranaceo albo cincto*» enligt ett exemplar af Vaillant i Pariser-Museum. De hän-

fördes af Linné till slägtet *Arenaria* och upptogos äfven af Persoon såsom en sektion deraf, benämnd *Spergularia* (Encheir. I. p. 504). Det var först Prof. Fries, som i tillägget till Flora Hallandica (1818) uppställde *Lepigonum* såsom eget genus med anförande af dess karakterer. Exemplet följdes af Prof. Wahlberg i Flora Gothoburgensis (1820), som upptager den af Presl i Flora Cechica (1819) beskrifna *Spergularia salina* under namn af *Lepig. medium* och frånskiljer *Lepig. marinum*, med hvilken den af Fries varit förenad (enl. Nov. Fl. Suec. M. 3 p. 35). I det nyss anförda arbetet af Prof. Fries framställas 4 noggrannt beskrifna arter, hvaribland *Lepig. medium*, hvilken anses såsom Linnés *Arenaria media*, beskrifven i Sp. pl. p 606. Denna art, som synes vara mycket förvexlad, var redan af Dr. Hartman i Skand. Fl. 2 p. 120 framställd under namn af *Alsinella media*. I Fries' Summa Veg. Scand. äro samma 4 arter bibehållna.

Som jag funnit Prof. Wahlbergs beskrifningar gifva den bästa ledning till utarbetandet af en monografi öfver *Lepigona*, har jag äfven uti min Synopsis i det närmaste följt så väl hans åsigter vid bedömandet af karakterernas beständighet, som formen uti framställningen.

I afseende på arternas geografiska utbredning må anföras, att *Lepig. rubrum* är allmännast inuti landet, då deremot *Lepig. salinum* vanligen företräder dess plats på hafsstränderna. *Lepig. marinum* är mycket spridd, men vida sällsyntare. För utbredningen af *Lepig. medium* har jag blott spridda lokaler bekanta. I anledning häraf anhålles, att Herrar Botanister behagade meddela sina observationer om detta slägte, antingen i Botan. Notiser eller till Förf., som äfven med tacksamhet mottager obestämda former deraf.

I sammanhang härmed må nämnas, att Docenten Dr. J. Lange i Köpenhamn vänskapsfullt meddelat mig några intressanta *Lepigona*, hemförda 1852 från Spanien, neml.

1. Den af mig såsom ny uppställda arten *Lepigonum azoricum*, funnen af Lange i Galicien vid Coruña, hvilken äfven bibehåller sina gifna karakterer, utom att kronbladen äro ljusröda.

2. *Lepigonum salsugineum* (Bunge) F. M., funnen af Lange vid Aranjuez och af Guirao i Murcia.

3. *Lepig. marinum* (L.) Wahlb. från Cadiz: Lange.

4. En art, som står liksom midtemellan *Lepig. segetale* (L.) Koch och *Lepig. rubrum* och förenar de sektioner, till hvilka dessa uti min Synops. ansågos höra. Den påminner om *Lepig. segetale* genom de hårfina blomskaften och den bladlösa blomställningen, och har stundom äfven en svag ryggnerv på foderbladen. Genom stjelken och de silfverhvita, glänsande stiplerna liknar den mest *Lepig. rubrum.* Från båda är den skild genom aflångt fröhus, som är inneslutet inom fodret.

Den är funnen af Lange vid Lugo Galleora, troligen i Galicien. — Den torde för de hårfina blomskaften förtjena namnet *Lepig. capillaceum.*

---

2. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. Fries.

(Fortsättning.)

9. *Erythræa linearifolia* Lam.! et DeCand. är enligt authentika exemplar, meddelade af Dufour, icke vår *E. littoralis*, utan *E. tenuifolia* Griesb., hvilken sjelf citerar *E. linearifolia* DC. såsom synonym till denna sin art eller *E. uliginosa* Waldst. & Kit. (äldre namn), fast han öfverför namnet till *E. littoralis*. Att Mertens och Koch antagit namnet *E. linearifolia* är lätt förklarligt deraf, att de förena dessa båda, nu mera allmänt skilda arter.

10. *Solanum miniatum* Bernh., odlad i härvarande trädgård af frön, meddelade af Mag. Cervin i Helsingborg, är en utmärkt art, genast igenkänd af sin starka moschus-lukt, hvilken äfven Mag. Cervin vid öfversändandet anmärkte. Besynnerligt är, att ingen författare anmärkt denna lukt hos *S. miniatum*, men väl hos andra, men svartfruktiga arter. Äfven *S. villosi* artskillnad är nu mera otvifvelaktig; den är utan egendomlig lukt.

11. Några författare anse namnet *Veronica didyma* Ten. vara äldre än *V. polita* Fr., hvilken beskrefs 1819, då den deremot i alla Tenores skrifter före 1828 på det omisskännerligaste sätt beskrifves under namn af *Veronica agrestis*. *Också citerar han sjelf till V. didyma sin fordna V. agrestis* och tydligt är, att han först efter Reichenbachs citerade Iconogr. lärt känna den verkliga *V. agrestis* och antagit dessa

arter. Tenore har emellertid utom dess en annan äldre, men af honom sjelf förut förgäten *V. didyma*, som upptages af Sprengel samt Römer & Schultes; den är dock ingalunda *V. polita*, som han samtidigt upptog under namnet *V. agrestis*, utan efter authentika exemplar och frön af Tenore meddelade till botaniska trädgårdar, såsom Reichenbach redan anmärkt, en *forma calycida* af *V. opaca*; någon *forma calycida* förekommer aldrig af *V. polita*. Då Tenore ej sedermera skiljer denna, skulle man kunna antaga, att han ansett den kunna förenas med sin fordna *V. agrestis*.

12. Lika origtigt föredrager man namnet *Veronica Buxbaumii* Ten. framför det äldre, redan 1808 af Poiret begagnade *V. persica*, under hvilken benämning den var allmänt spridd i botaniska trädgårdarne och af mig såsom student känd, innan Tenores namn ännu var publiceradt. — Men det vore ändlöst att anmärka alla de fall, der prioritetsprincipen öfvergifves af sina mest absoluta anhängare t. ex. då *Myosotis hispida* Schltd. föredrages framför *M. collina* Hoffm., *Carex Vahlii* Schkr. framför *C. alpina* Sw. o. s. v., eller der man skyggar tillbaka för konseqvensen t. ex. då *Carex Buxbaumii* Whlnbg. nyttjas i st. f. *C. subulata* Schum. — Det mest flagranta exempel lemnar dock *Scirpus pungens* Vahl. År 1805 dog neml. Vahl under tryckningen af sin Enumer. Plant. Vol. II, hvilken utkom straxt efter hans död med trycknings-året 1806. För att nu erhålla prioritet åt namnet *Sc. Hoppei* Weih. uppgifves allmänt, att den af Vahl beskrefs först 1827 d. v. s. jemt 22 år efter hans död!

13. *Pedicularis versicolor* Rupr.! Fl. Sam. är vår Nordiska eller *P. Oederi* Vahl. och ej den ursprungliga, Syd-Europeiska *P. versicolor* Whlnbg. Vanligen förenas likväl dessa under det nyare namnet. — Likaledes användes det yngre *Linaria striata* DC. framför det i alla hänseenden äldre, *verkligen specifika Linaria repens* (L.) Ait.! Engelska florister förkasta dock med allt skäl namnet *L. striata*.

14. *Rhinanthus alpinus* Baumg. är ej synonym till *Rh. angustifolius* Gmel., utan upptages af Bentham under *Rh. major* Ehrh., troligen riktigt, såsom varietet. Men Babington upplyser, att Benthams *Rh. major* egentligen är *Rh.*

villosus Pers. och hans *Rh. angustifolius* en smalbladig form af *Rh. major*.

15. *Globularia vulgaris* L. är en föränderlig växt, som redan Tabernæmontanus*) skilde i trenne arter: *Bellis coerulea* (vulgaris), hvilken är den Öländska eller *Gl. spinosa* Willk., *Bellis coerulea apula* och *B. coerulea monspeliensis*, hvilken är *Gl. vulgaris* Willk.; men redan C. Bauhinus i sin Pinax p. 242 anmärkte, att dessa endast äro varieteter, en åsigt, som delades af alla följande Botanister och fastställdes af Linné. Det berodde således helt och hållet på en förvexling, som Sjöstrand i sin förteckning på Ölands växter riktigt anmärkt, att Willkomm i den större eller vår vanliga Svenska form trodde sig återfinna *G. spinosa* L., hvilken är en utmärkt väl skild art och redan tydligen beskrifven af C. Bauhinus under namn af *Bellis coerulea spinosa*, men af Willkomm beskrefs såsom ny: *G. ilicifolia*. Bland sednare författare har De Candolle fil. i sin Prodromus återställt den äkta *G. spinosa* och skiljer, liksom Gren. & Godr. m. fl., *G. vulgaris* och *spinosa* Willk. icke ens såsom varieteter. Från Gotland har jag sett exemplar fullkomligt motsvarande Willkomms *G. vulgaris*, men vigtigast är, att den sistnämnda uppväxte i härvarande trädgård af frön, samlade vid Resmo, Willkomms växtställe för sin *G. spinosa*. Men följande år, då roten och hela växten blifvit starkare, öfvergick den till Willkomms *G. spinosa*.

16. *Plantago minor* Fr. har i härvarande Bot. Trädgård visat sig vara perenn, så att den, sådd tidigt i bänk, icke ens blommat första året, hvilket äfven Sjöstrand anmärkt vara förhållandet på Öland. *Plantago tenuifolia* W. K., som med densamma blifvit förvexlad, är deremot en *planta fugax*. Sådd på fritt land, blommar den redan i Juli och är i Augusti fullkomligt förvissnad med mogna frön.

17. Af *Cornus sanguinea* förekommer en utmärkt varietet, beskrifven under namn af *C. latifolia* i Röm. & Schult. Mant. Vol. IV. p. 250. Den odlas i härvarande trädgård, sannolikt af Svenskt ursprung. Såsom icke anmärkt i

---

*) Se Tabernæm. Kreuterb. edit. 1625. II. p. 43—44. Besynnerligt är, att man förbisett dessa ganska känneliga figurer, som Linné citerar; Linnés *Globul. vulgaris* α. är vår Svenska, hans γ. Willkomms *Gl. vulgaris*. Tabernæmontanus och alla äldre betrakta äfven vår som hufvud-arten.

Ledebours Flora Rossica torde förtjena anmärkas, att icke blott denna, utan äfven den ej som Europeisk kända *Cornus sibirica* Lodd. växer i fuktiga lundar kring Archangel, äfvensom att *Cornus australis* C. A. Mey. otvifvelaktigt är synonym till *C. citrifolia* Whlnb.

18. Att vår vilda *Daucus vulgaris* (Clus.) tillhör en helt annan art än den odlade och egentliga *Daucus Carota* har man länge anat, emedan inga, ehuru långvariga, kulturförsök förmått närma dem till hvarandra. Jmfr. *Miller Lex.*, *Retz. Fl. Oecon.* m. fl. Nu mera anses det fullkomligt afgjordt, att stamväxten till den odlade Moroten är att söka uti en eller tvenne af de bienna arterna från Medelhafsregionerna, från hvilka Morotens kultur utgått. Vår inhemska art synes derföre böra återfå sitt äldsta namn.

19. *Archangelica officinalis* Hoffm. är en kollektiv benämning på flera skilda arter, hvaraf en underbar förvexling uppstått. Allt hvad man i Tyskland och medlersta Europa benämner *Archangelica officinalis* är vår *A. littoralis*, så att Decandolles så väl *A. officinalis*, med undantag af hvad som blifvit lånadt af Wahlenbergs Flora Lapponica, som *A. littoralis* tillhöra denna sednare. Möjligen finnes i Karpatherna o. s. v. en tredje art; åtminstone har den från Ural härstammande *A. decurrens* Led., som Hoffman äfven innefattade under sin *A. officinalis*, i härvarande trädgård visat sig väl skild. — Vår Svenska *Archangelica officinalis* åter är, såsom redan Tabernæmontanus anmärkte, då han såsom egen art skilde den från den Tyska under namn af *A. norvegica*, en i medlersta Europa okänd art, tillhörande den högre Norden, Island, Skandinavien och Ryssland, och förekommer knappast odlad i medlersta Europa, emedan fröna måste, liksom flera andra Nordiska fjällväxters, sås samma höst, de insamlas, om de skola gro. Deremot känna vi af Norska Konunga-sagan, att den i äldre tider i Norge odlades i stort såsom en läckerhet för bordet, och såsom sådan är den ännu högt värderad af Lapparne, då deremot *A. littoralis* är kärf och alldeles oätlig. Båda äro officinella, men med helt olika egenskaper, helt olika användande. Utseendet är ock så olika, att då Wahlenberg, för hvilken vår Nordiska »Quanne» var så väl bekant, kom till Tyskland, ville han i Tyskarnes *Archangelica* endast se

en odlad form af *Angelica silvestris*. (Se Fl. Carp.). — Hvilken skall nu anses för den verkliga *A. officinalis* af de trenne arter, som Hoffman m. fl. under detta namn förena? Icke kan det vara någon viss art, utan torde det vara bäst att med Ruprecht följa Tabernæmontanus och benämna vår *Archangelica norvegica*. — Lallement, som likväl upptager dem endast såsom underarter af Hoffmans *Arch. officinalis*, uppgifver skillnaderna mellan dessa arter sålunda:

a. *Arch. discocarpa* (= *A. litoralis* Fr.): pinnulis non decurrentibus, disco carpellorum suborbicularium leviter convexo, albumine antice subplano.

b. *Arch. sativa* (= *A. norvegica*): pinnulis non decurrentibus, disco carpellorum ovalium inflato-convexo, albumine antice subplano.

c. *Arch. decurrens*: pinnulis decurrentibus, disco carpellorum ovalium inflato-convexo, albumine antice canaliculato.

20. Att *Conioselinum Fischeri* rätteligen bör benämnas *C. Gmelini* är redan i Herb. Norm. VIII anmärkt, ty arten icke blott upptäcktes, beskrefs och afbildades först af Gmelin, utan den var äfven länge allmänt bekant under namnet *Selinum Gmelini*, innan namnet *C. Fischeri* föreslogs. Vi lägga härvid största vigt på namnets historiska sanning, men i en tid, då man lägger så mycken vigt på prioriteten, hafve vi ansett nödigt anmärka, att ett *art-namn* icke kan förlora sin prioritets-rätt derigenom, att arten upptages under annat *slägt-namn*. Detta är ock af det ojemförligt större flertalet bland Botanisterna erkändt, ty till hvilka orimligheter ett motsatt förfarande leder, kunde vi anföra en mängd exempel. Vi anföra blott ett: Vid Nismes (lat. *Nemausum*) i Frankrike upptäcktes redan på Linnés tid en *Crepis nemausensis* Gouan, hvilken successivt blifvit benämnd *Andryala*, *Pterotheca nemausensis*. Bieberstein fann sedermera i Orienten en ny art (*Pterotheca bifida*), hvilken han misstog för *Crepis nemausensis* och af hvilken han bildade ett nytt slägte, *Lagoseris*, med bibehållandet af det gamla species-namnet. Då nu misstaget blifvit upplyst, icke kan då namnet *nemausensis* få bibehållas för den art, som icke växer vid Nismes, ej heller i hela vestra Europa.

(Forts.)

Nya Skandinaviska Växter.

Af slägtet *Fumaria*, hvilket, såsom bekant är, utgör ett af de på sednare tider med största förkärlek studerade och hvars arter till följe häraf blifvit högst betydligt förökade, har redan för nära 30 år sedan i Sverige blifvit anmärkt en form, *Fumaria officinalis* var. *tenuiflora* Fr. Nov. Fl. Su., hvilken sedermera blifvit uppställd såsom egen art. Som emellertid den ofta blifvit förblandad med spädare former af *F. officinalis* och för öfrigt är föga bekant af Skandinaviens botanister, äfvensom dess geografiska utbredning inom fäderneslandet är alldeles okänd, så hafva vi ansett det lämpligt, att uppmana till en noggrann eftersökning af densamma, och vilja derföre här meddela en beskrifning öfver densamma, hemtad ur Docenten O. Hammars förtjenstfulla monografi *) öfver detta slägte.

Fumaria tenuiflora Fr.

Frukten nästan klotrund, trubbig med en kort udd; foderbladen äggrundt-lancettlika tillspetsade, småtandade, mer än 3 gånger kortare än blomkronan och smalare än dess pip; skärmbladen dubbelt kortare än blomskaften vid fruktmognaden; bladflikarne lancettlika, platta.

Syn. *Fumaria officinalis γ tenuiflora* Fr. Nov. Fl. Su. 1828 p. 221.
F. tenuiflora Fr. Herb. 1826; Garcke Fl. Hal. 2. p. 187 och i Zeitschr. f. d. Naturw. 1856 p. 503; Hammar Monogr. gen. *Fum.* p. 13.
F. Wirtgeni Koch Syn. ed. 2. p. 1018 (p.p.); Hamm. Mon. öfv. slägt. *Fum.* p. 6.

Fig. Hammar Mon. öf. sl. *Fum.* t. II. A.; Monog. gen. *Fum.* t. I.

Förekommer på odlade ställen; i Sverige är den ännu blott funnen i Skåne af Prof. Fries (exempl. i hans sällskap samlade af Lessing förvaras i Berlins botaniska Museum). Utom Sverige är den funnen på flera ställen i Tyskland t. ex. vid Coblenz, Leipzig o. s. v.

Roten ettårig, späd. Stjelken upprätt l. nedliggande, kantig, grenig, spenslig. Bladskaften trekantiga; bladen dubbelt parbladigt-delade med långa, lancettlika l. jemnbredt-

*) En framställning af detta arbete, af hvilket en ny bearbetning är under tryckning i Kgl. Vetensk. Societ:s i Upsala *Acta*, skall i ett kommande № meddelas.

lancettlika, spetsiga, platta flikar; småbladskaften ofta klängelikt vridna. Klasen långt skaftad, mångblommig, utvecklad slak; blomskaften vid fruktmognaden upprätt-utstående, teml. långa, mycket smala. Skärmbladen hvitgröna, lancettlika, tillspetsade, dubbelt kortare än blomskaften vid fruktens mognad. Blommorna små (mindre än *F. officinalis*), mycket smala, blekt rosenröda, i spetsen mörkare; kronbladen i spetsen fast sammanhängande. Foderbladen hvitaktiga, äggrundt-lancettlika, tillspetsade, småtandade, mera än tre gånger kortare än kronan (kortare än sporren) och smalare än dess pip (föga bredare än blomskaften). Det öfre kronbladet jemte dess utdragna sporre blekt rosenrödt, i spetsen ofvanpå försedt med en grön knöl, hvilken omgifves af temligen breda, utstående-tillbakaböjda, purpurröda kanter, som nå till yttersta spetsen. Det nedre kronbladet nästan jemnbredt, något rännformigt, i spetsen på undre sidan bildande en grön knöl, hvars kanter äro rosenröda, utstående och nående till yttersta spetsen. De inre kronbladen hvitaktiga, i spetsen mörkt purpurröda och försedda med 3 längsgående veck, nästan raka. Frukten nästan klotformig, trubbig med en i sjelfva spetsen befintlig kort udd, obetydligt hoptryckt, knöligt-småskrynklig, i spetsen försedd med tvenne små gropar.

Från *F. officinalis*, med hvilken den eger största likheten, skiljer den sig genom sin spensliga växt, sina ytterst små, bleka blommor, sina kortare skärmblad samt fruktens olika form. För jemnförelses skull meddela vi diagnoser på de andra i Sverige funna arterna af *F. officinalis* grupp:

F. officinalis L.: frukten nästan omvändt-hjertlik med större bredd än längd; foderbladen äggrunda, tillspetsade, tandade, tre gånger kortare än blomkronan och smalare än dess pip, skärmbladen kortare än blomskaftet vid fruktmognaden; bladflikarna lancettlika.

F. Vaillantii Lois.: frukten nästan rund, trubbig; foderbladen mycket små, äggrunda, spetsiga, tandade, mer än 6 gånger kortare än blomkronan och mycket smalare än dess pip; skärmbladen af lika längd med blomskaften vid fruktmognaden; bladflikarna platta, lancettlika.

F. micrantha Lag.: frukten nästan rund, trubbig; foderbladen rundadt-äggrunda, tillspetsade, tandade, af ungefär halfva blomkronans längd och bredare än dess pip; skärmbladen nästan längre än blomskaften vid fruktmognaden; bladflikarna jemnbreda, rännformiga.

Litteratur-öfversigt.

Flore de France ou description des plantes qui croissent naturellement en France et en Corse, par M. Grenier et M. Godron. Tome Troisième. Paris 1855, 1856.

(Forts.)

Vid en anmälan af ett arbete af denna art borde i främsta rummet framställas Franska florans egendomliga skaplynne, sådant det i närvarande arbete framstår, så mycket mer som Franska floran, näst det insulära Englands och de peninsulära Hispaniens och Skandinaviens, är bland de Europeiska större floromrädena den mest naturligt begränsade, åt tvenne sidor af haf, i södern af Pyreneerna och Sjöalperna. Endast i nordost är gränsen sväfvande, så att ofta samma växtställe i Jura och Elsas (ehuru under olika benämning) upptages både i Tyska och Franska frororna. Frankrike erbjöd under den Napoleontiska tiden det mest slående bevis på olämpligheten af politiska gränser för en flora, hvilka utvidgades hvarje år, så att sista Supplementbandet till Decandolles Flore Francaise äfven upptog hela Piemonts, Belgiens, Hollands o. s. v. floror. Författarne hafva återgått till Frankrikes naturliga gränser — och räkna icke ens Corsica (som egentligen tillhör Italiens) till den egentliga Franska floran (se titeln). Deremot sakna vi de under Engelsk spira lydande Normandiska öarne, men detta inverkar icke på framställningen, då deras vegetation fullkomligt öfverensstämmer med den närliggande Franska kustens. Vi erinra oss ej mer än en enda, för dem egendomlig, art, neml. *Centaurea Isnardi* L., hvilken Decandolle förmodar nedstamma från *C. aspera*. Franska floran blir så begränsad sannolikt den rikaste, liksom Englands den fattigaste, af alla de större naturliga florgebiet, hvaruti Europa fördelas, så väl genom de tvenne olika haf, som skölja dess stränder, som genom Auvergnes och Dauphinès egendomliga geognostiska bildning. Fördelas Europas lågland i trenne större geografiska bälten, som bäst torde utstaka gränserna för södra, mellersta och norra Europas vegetation, nemligen *Kornets*, *Vinrankans* och *Olivens*, tillhör Frankrike väl hufvudsakligen den medlersta, men under den förstnämnda falla nordvestra, under den sednare Medelhafs-provinserna. Frankrike erbjuder derför en fullkomlig jemnvigt emellan den syd- och nord-europeiska vegetationen, vida mer än Tyskland. Många i Skandinavien inhemska växter, som saknas i Tyskland förekomma i Frankrike, så väl längs vesterhafvet t. ex. *Silene maritima*, *Conopodium denudatum*, som på Pyrene-

erna t. ex. *Salix glauca*, *Phyllodoce coerulea* m. fl.; de sednare sannolikt äfven för hafsklimatets skull. Räknar man likväl Schweitz till Tyska floran blir Tyskland centern för Europas fjällvegetation, som der fullständigast representeras. Anmärkningsvärdt är, att af flera slägten, t. ex. *Primula*, *Hieracium* etc. vissa på medlersta Europas alpkedja allmänt spridda typer saknas på Pyreneerna, ehuru der uppträda andra, egendomliga, men med de förra analoga. Ehuru rikt och lockande fältet än är, böra vi här icke för närvarande närmare ingå deruppå, då vi i detta hänseende torde ega att vänta en utförlig framställning af författarne sjelfva.

Arbetets framställning afviker betydligt i form från den hos oss antagna. Efter namnet följer en väl vald synonymi, så ställd, att artbegreppets successiva utveckling klart framstår. Derefter följer en utförlig beskrifning, men inga diagnoser, men man kan anse som diagnos hvad i beskrifningen är tryckt med cursiv stil. Vi anse ock detta numera, sedan diagnostiken måst öfvergifva den Linneanska enkelheten, lämpligast i större arbeten, men för handböcker anse vi diagnosen ega ett bestämdt företräde. Slutligen följer artens geografiska utbredning, utan öfverlastande af enskilda lokaliteter och vid kritiska arter upplysande anmärkningar ur den äldre litteraturen, utan hvilket hela namnkritiken plöjer i lös sand. Det är en oförlåtlig ytlighet, att tro sig kunna afbryta allt samband med det förflutna, utan hvilket det nyare ej kan förstås. Att äfven Linné sjelf ville så uppfattas, bevisas bäst deraf, att då han fann sig hafva misskänt en äldre växt, bibehöll han icke sitt namn för den, han så benämnt, utan öfverförde det till den det rätteligen tillkom. — Anordningen är med smärre jemkningar i det hela efter Decandolle. *Ruppia* hänföres dock ej till *Potamogetoneæ* utan till *Zosteraceæ;* månne den ej snarare kan anses förena dessa familjer, liksom *Hypecoum Papaveraceæ* och *Fumariaceæ?* Gräsen fördelas liksom i Babingtons nyaste Engelska flora i *Euryanthæ* och *Clisanthæ*, men *Gramina spicata* bilda här en egen underafdelning, hvilket visst icke är naturligt. I antagande af nya slägten äro författarne synnerligen i denna del (utom Gräsen*)) icke frikostiga. Så t. ex. återförenas *Albersia* **) (orätt kallad *Euxolus* i DC.

*) Gräsens äldre och kollektiva slägten kunna hvarken utan oreda eller naturvidrighet bibehållas, såsom hos Steudel skett. Något mera naturvidrigt, hvilket redan Wahlenberg anmärkt, än att förena *Vahlodea* med *Aira* kan svårligen framställas och är det så mycket flagrantare, som de afvika i de mest väsendtliga karakterer, så att de icke ens kunna föras till samma naturliga afdelning.

**) Vi böra härvid fästa uppmärksamheten på vår Svenska *Ama-*

Pr.) med *Amarantus* och bland *Chenopodieæ* lemnas å sido de talrika slägten, som bildats endast efter frönas horizontala eller vertikala ställning. Detta sednare synes också så mycket vigtigare, som dessa slägtbestämningar icke understödjas hvarken af yttre utseende eller andra karakterer. Hos många arter förekomma på samma stånd båda rigtningarne hos fröet, t. ex. hos *Chenop. rubrum* och *glaucum*, så att det blott är för flertalet af de vertikala fröna den förra blifvit förd till *Blitum*, men *Ch. glaucum* för flertalet af de horizontala till *Chenopodium*. Slägtena *Chenopodium*, *Blitum*, *Kochia* (vår Svenska *K. hirsuta* är efter Moquin en *Echinopsilon)*, *Suaeda* (till hvilken *Schoberia* återföres) m. fl. bibehållas derföre efter den äldre, vidsträcktare begränsningen. (Slut n. g.)

Personal-Notiser.

Af allmänna tidningarne har Svenska Allmänheten erhållit underrättelse om den smärtsamma förlust, fäderneslandet och naturvetenskaperna lidit genom vår utmärkte och för sitt mod och sin ihärdighet beundrade resande, Ingeniören *Johan August Wahlbergs* död. Ehuru denna förlust onekligen i främsta rummet drabbar Zoologien, hvilken vetenskap han företrädesvis älskade och som af honom blifvit riktad med högst dyrbara upptäckter, är dock hans förtidiga bortgång äfven att beklaga för Botaniken. Under sin förra 7-åriga, på faror och mödor rika resa i det inre Afrika insamlade han nemligen en rik skörd af der växande Svampar, hvilka finnas beskrifna i Kgl. Vetenskaps-Akademiens Handlingar för år 1848 och hvilka lemna ett vigtigt bidrag till kunskapen om denna familjs föga kända arter uti detta, hvad de öfriga växtrikets klasser beträffar, jemförelsevis mera undersökta land. Den plats bland Kgl. Vetenskaps-Akademiens ledamöter, till hvilken han efter Professor *Wikström* sistlidne höst — således efter sin död — utvaldes, är härigenom åter ledig; men svårt torde det blifva att på ett lika värdigt sätt fylla densamma.

---

rantus Blitum, hvilken alldeles icke, såsom man hos oss antager, — ehuru vi långt före detta upplyst förhållandet och detta af Godron och Grenier år erkändt (se Godr. Fl. Monsp.), — är identisk med Moquins i Dec. Prodr., utan den är hans *Euxolus viridis*, den enda i N. Europa inhemska Amarantacé. Moquins *A. Blitum* förekommer endast i Medelhafstrakten, »Oliv-regionen.» Här i Upsala trädgård mogna icke dess frön på fritt land.

Ingeniör Wahlberg var född i Götheborg d. 9 Okt. 1810 och blef, såsom bekant är, dödad af en elefant i trakten af sjön 'NGami i Södra Afrika den 6 Mars sistlidet år.

Upsala Läns Hushållnings-Sällskap har tilldelat Direktören *Daniel Müller* sin stora guldmedalj såväl för hans förtjenster om hortikulturen inom Sverige i allmänhet, som särskildt för hans nit vid anläggandet och ordnandet af en Upsala Län tillhörig större trädskola.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Utom några af de Herrar, hvilka redan till föregående N:r i detta hänseende lemnat bidrag, hafva Studeranderna *C. J. Törnqvist* och *O. Holm* i detta N:r meddelat några af dem gjorda fynd; deras namn äro, såsom vanligt, utmärkta med initialerna vid de af dem anmärkta växterna.

Mulgedium alpinum (L.) Less. Ångerml. Nätra S:n, ett stycke från Näske fäbodar; Nordanås i Sidensjö. *C. J. T.*; Våge i Själevad. *O. H.*

Campanula patula L. Ångerml. Nätra S:n. *C. J. T.*; Själevad. *O. H.*

Nuphar pumilum DC. Ångerml. Själevad i Lomsjön. *O. H.*

Pulsatilla vernalis (L.) Mill. Blek. Listerby. *J. A.*

— *pratensis* (L.) Mill. Blek. Wedeby. *J. A.*

Arabis petræa Lam. Ångerml. Nätra på ett skär nära Grisslands fiskläge. *C. J. T.*

Viola canina L. var. *montana* (L.) Blek. Törnskären. *J. A.*

Silene maritima With. Ångerml. Nordmaling. *O. H.*

Melilotus macrorhiza Pers. Blek. Carlskrona, Krono-varfvet. *J. A.*

Trifolium procumbens L. Gefle, Tolfors; ny för traktens flora. *J. A. W.*

— *spadiceum* L. Ångerml. Själevad vid Westansjö. *O. H.*

Chimaphila umbellata (L.) Nutt. S. Helsingl. Hemstanäs. *J. A. W.*

Monotropa Hypopithys L. S. Helsingl. Kölberget; liksom föreg. ny för provinsens flora. *J. A. W.*

Chara condensata Wallm. Blek. Tjurkö jemte *Nitella Stenhammariana* Wallm. *J. A.*

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 4. TH. M. FRIES. April

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: N. J. ANDERSSON: Om de i Sverige förekommande arter af slägtet *Eriophorum* med ett ax. — UTGIFVAREN: Anmärkningar rörande några Svenska arter af slägtet *Sparganium*. LITT.-ÖFVERS.: GRENIER et GODRON: Flore de France. Tome troisiéme. — STENHAMMAR, Lichenes Sueciæ exsiccati. Ed. II. Fasc. I. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Utricularia ochroleuca* R. Hartm. — Botaniska Reseföreningen. — Annons.

Original-Afhandlingar.

1. Om de i Sverige förekommande arter af slägtet Eriophorum med ett ax. Af N. J. ANDERSSON.

Ju naturligare ett slägte eller en dess afdelning är och ju fullständigare dess arter blifvit oss bekanta, desto mera synas dessa hvarandra så närstående, att gränserna dem emellan ej sällan blifva svåra att uppdraga; och när märkbarare luckor mellan vissa species visa sig, äro de i rätt många fall antydningar derom, att det ännu fattas något i kännedomen af den fullständiga formseries, hvari man ofta ser hvarje genus uppenbara sig. »In natura non datur saltus.»

Slägtet *Eriophorum* sönderfaller (sedan *E. alpinum* blifvit för sina få setæ hypogynæ och afvikande habitus derifrån afskildt, och sedan man troligen derifrån ock måste aflägsna de 2:ne ostindiska arterna*) med spicæ supradecomposito-umbellatæ) uti 2:ne afdelningar, som verkligen i många fall visa ej obetydliga olikheter sins emellan. Den ena af dessa afdel-

*) Jag hyser denna förmodan med anledning af en *Eriophorum*-liknande växt, hvilken jag insamlade i kärren kring Buenos Ayres, och hvilken, med perigonii-bildning af *Eriophorum*, men med ax-fjäll af en *Mariscus*, tillhör, så vidt jag kan se, ett nytt och ganska distinct genus.



ningar, de med ett enda ax i stråets topp och en bladlös slida ungefär vid dess midt: *Eriophora vaginata* Fr., uppföres i våra floror med 3:ne arter: *E. vaginatum*, *E. capitatum* (= *E. Scheuchzeri*) och *E. russeolum*, hvartill komma 2:ne andra, Nord-asiatiska och Nord-amerikanska, angående hvilka jag här nedan skall yttra mig *). Visserligen uttalade *Læsta-*

---

*) Uti Acta Societatis Scientiarum fennicæ. T. III. fasc. I. p. 1—23 har *F. Nylander* publicerat en *Eriophori monographia*, åtföljd af tvenne taflor öfver *E. russeolum* och *E. Höfftii* Nyl. De af förf. här omnämnda arter äro följande:

* Lamellulæ calycinæ senæ: 1. *E. alpinum* L.

** Lamellulæ calycinæ crebræ. a) Capitulis solitariis.

I. Radice stolonifera.

2. *E. Scheuchzeri* Hoppe. Culmo solitario, foliis canaliculatis, dorso teretibus, lævissimis, capitulo juniori subgloboso, squamis lanceolato-acuminatis, acutis, fuscis, superne anguste albo-marginatis, antheris oblongis.

Var. *Chamissonis* C. A. M. (Cyp. nov. non fl. alt.): capitulo juniori globoso-oblongo, lana subrufescente, squamis fuscis, lanceolatis, albo-marginatis, acutis, culmo gracili, foliis canaliculatis, dorso teretibus, lævissimis (Sitka).

3. *E. russeolum* Fr.: culmo tereti, foliis plano-canaliculatis, dorso compressiusculis, lævissimis, capitulo oblongo, squamis fertilibus ovato-lanceolatis, obtusis, fusco-cinereis, margine apiceque hyalinis, lana fulvescente, antheris linearibus.

— *albidum*, culmo gracili elongato, foliis convolutis-subtrigonis, squamis lineari-lanceolatis, lana albida (Ins. Kodjak).

II. Radice cæspitosa.

4. *E. vaginatum* L.: vaginis fibrillosis, culmo tereti, sursum trigono, foliis canaliculato-triquetris, apice compressis scabriusculis, squamis fertilibus ovato-acuminatis, cinereo-hyalinis, capitulo florente oblongo, lana argentea.

— *humile* Turcz. (= *E. Chamissonis* C. A. M. fl. alt.): culmis cæspitosis, vaginis fibrillosis, capitulo subsphærico, squamis ovato-lanceolatis, cinereo-pellucidis. (Siberia altaica etc.)

5. *E. Callitrix* Cham.: culmo teretiusculo, foliis canaliculatis, apice compressis, capitulo orbiculari, squamis fertilibus ovato-lanceolatis, obtusiusculis, totis fuligineis opacis. (Fretum Beeringii).

b) Capitulis pluribus: 6. *E. angustifolium* Roth. 7. *E. latifolium* Hoppe.

8. *E. Höfftii* Nyl. (culmo triquetro, angulis scabris, pedunculis tomentoso-hirsutulis. Gub. Kursk.) 9. *E. gracile* Koch. 10. *E. virginicum* L.

*** Lana capillaris, spicæ supradecomposito-cymosæ: 10. *E. comosum* Wall.

Först sedan denna min uppsats var till »Notiserna» inskickad, blef

dius i sin på idéer och observationer så rika afhandling »*Loca parallela*» etc. p. 295 den öfvertygelsen, att de trenne arterna till följe af lokalens inflytande öfvergå i hvarandra; men detta påstående måste otvifvelaktigt allvarligen bestridas, så länge inga mellanformer ännu voro kända (för andra än möjligen för Læstadius), hvilka till ett helt förenade de trenne, med bestämda karakterer begränsande och från hvarandra temligen aflägsnade arterna.

Från mina vandringar i Lappland har jag hemfört åtskilliga former af detta slägte, åt hvilkas utredande jag ej lemnade någon synnerlig uppmärksamhet förr än jag, vid iordningläggandet af Wetenskaps-Akademiens botaniska Musei talrika samlingar af svenska dubletter, blef uppmärksam på åtskilliga medelbildningar emellan de i det nordliga Sverige förekommande *Eriophora vaginata*. Sedan Hr *F. J. Björnström* under sitt besök i Piteå Lappmark sist förflutna år iakttagit och i sin afhandling öfver denna nejd p. 35 beskrifvit en form, hvilken ej obetydligt erinrar om *E. russcolum*, på samma gång den helt visst står närmast *E. vaginatum*, har jag trott, att ett sammanfattande af mina iakttagelser öfver de hithörande växterna möjligen skulle kunna föranleda dem, som komma att besöka våra nordliga provinser, att åt denna grupp egna en uppmärksamhet, hvilken vi må hafva att tacka för en säker kännedom om densammas arter.

De former jag haft tillfälle undersöka, och hvilkas urskiljande jag på det uttryckligaste ännu måste kalla blott provisorisk, karakteriseras på följande sätt:

1. *E. vaginatum* L. (sp. 76): culmis dense cæspitosis, gracilibus, superne laxiusculis; stolonibus nullis; spica virginea ovato-oblonga, squamis cuspidatis, latitudine basis duplo longioribus, margine argenteo-scariosis; antheris linearibus, filamenta subæquantibus; spica lanigera rotundato-obovata, lana argenteo-nitente.

---

jag i tillfälle att taga kännedom om denna monografi. Ehuru det är möjligt, att de af mig framställda arterna äro betecknade af Nyl. i hans varieteter, och att således min uppsats icke innehåller något nytt, torde den dock bidraga att ytterligare rigta uppmärksamheten på detta slägte, hvars arter jag åtminstone ej ännu ser mig i stånd att säkert fastställa.

Linn. Su. n. 50. *Wbg.* Su. n. 57. *Hn. Fr. Nyl.* Barioph. Monogr. in Acta Soc. Scient. Fenn. III. I. p. 11. — *Koch* Synops. 2. p. 860. Sv. Bot. 426. I. Fl. D. 1502. *Reich.* 685. *And.* Cyp. II. f. 31. H. N. III. 68.

Förekommer i mossiga skogskärr genom hela Skandinavien ända till fjellregionen.

Rotstock kort, rakt nedgående, utsändande en mängd vertikala, starka, glatta och ljusa rottågor. *Strån* flera tuflikt tillsammans, vid blomningen ofta blott fingerhöga, sedermera förlängda till en fots längd och deröfver, upprätta, slutligen i toppen något slankigt öfverböjda, vid basen trinda, ofvantill trekantiga, glatta, nedtill tätt beklädda af bladförande slidor, högre upp omgifna af 2—3 strutlika slidor, hvaraf den nedersta stundom öfvergår till ett blad, den öfversta alltid saknar ett sådant. *Bladknippenas slidor,* i kanterna fria, upplösas till en del i nätfibrer; de strået omgifvande hafva kanterna sammanvuxna, äro upptill uppblåsta, blekgröna, nätådriga, genomdragna af nerver, i spetsen oftast svartaktigt gråa. *Blad* talrika, trådlika, styfva, spetsiga och trekantiga, slutligen dubbelt kortare än strået (de beskrifvas nästan alltid såsom i spetsens kanter sträfva, hvilket dock ej måste alltid inträffa). *Ax* elliptiskt-äggrundt, 4—5 lin. långt, mångblommigt. *Fjäll* i jemn proportion smärre, triangulärt-äggrunda, dubbelt längre än basens bredd, jemnt tillspetsade, hinnlika, mörkt biygrå, mot kanterna silfverhvitnande. *Ståndarknappar* jemnbreda med tillspetsade ändar, ungefär lika långa som de hårfina strängarne. *Märken* 3. *Borst* många, slutligen bildande en äggrund eller omvändt äggrund ull. *Frukten* omvändt äggrund, upptill bredare än hos någon af de följande arterna, trekantig, platt-convex, uddig af det qvarsittande stiftet.

2. *E. Callitrix* (Cham. in C. A. Meyer Cyp. Novæ. VII. t. 2): culmis cæspitosis, teretiusculis, stolonibus nullis aut brevissimis; spica virginea subgloboso-ovata, squamis obtusiusculis, latitudine basis triplo longioribus, totis plumbeo-infuscatis, opacis; antheris filamentis sexies brevioribus (?); spica lanigera obovata, basi attenuata, lana rufescente.

E. Callitrix Nyl. Erioph. Monog. l. c. p. 13.
E. vaginatum L. subsp. *opacum* Björnström: Grunddragen af Piteå Lappmarks växtfysiognomi, p. 35.

Tagen af Björnström på ett lerigt, gräsbeklädt ställe i

den subalpina regionen mellan fjället Walloive och Laiselfven i Piteå Lappmark. I Prof. Fries' herbarium finnes ett exempl. från Tännforsen, och ett från Fort Entreprise i Nord-Amerika.

Rotstock afkortad, nedsändande mindre starka rottågor. På ett exemplar, som jag sett, funnos 2:ne mycket korta, intill stråets bas tryckta, upprätta, bladbärande *skott*. *Stråen* oftast få tillsammans, tuflika, slutligen knappast fotlånga, i toppen något böjda, vid basen plattadt trinda, strimmiga, upptill trubbkantiga; nedtill beklädda af talrika bladbärande slidor, högre upp af tvenne strutlika slidor, hvaraf den öfversta ej uppbär något blad. *Bladknippeslidor* i kanterna fria, upplösas sparsamt i fibrer; stråets äro i spetsarne uppsvällda och nätådriga samt mörkt hinnkantade. *Blad* trådlika, upptill plattade och glatta, nedtill trubbkantiga. *Ax* nästan klotrundt-äggformigt, 3 lin. långt. *Fjäll* i någorlunda jemn proportion smärre, utdraget triangulära, 3 gånger längre än basens bredd, helt och hållet gråsvarta, föga spetsiga, det nedersta större, trubbigt, omslidande stråets topp, genomdraget af 3—5 ljusare nerver. »*Ståndarknappar* aflångt jemnbreda, sex gånger längre än strängarne.» *Ullen* vid basen afsmalnande, något dragande i rödt.

Det synes intet tvifvel underkastadt, att denna form förtjenar anses som egen art; såväl det egendomliga utseendet af det slankiga strået, vid hvars bas finnas antydningar till stoloner, som den sparsamma rödaktiga ullen tyda på en förvandtskap med *E. russeolum*, medan växtens tufvighet och hela habitus mera närma den till *E. vaginatum*. Ståndarknapparnes längd har jag ej kunnat undersöka, då de af mig sedda exemplaren voro redan för mycket mogna. I alla hänseenden tyckas de för densamma uppgifna karaktererna distinctiva, och upptäckten af denna art fyller ovedersägligen den lucka, som förr förefanns mellan *E. vaginatum* och de andra fjällformerna af detta slägte.

Vid genomläsandet af den af Nylander meddelade diagnos och beskrifning på denna art*) synes det alldeles påtagligt, att den der menade »ad sinum S:ti Laurentii freti Beringii et in Americæ borealis plagis arcticis» är den samma, som den

*) Meyers har jag ej haft tillfälle att se.

Skandinaviska formen. Hvarenda der framställd karakter passar fullständigt på vår, hvartill kommer, att ett exemplar från Nord-Amerika ytterligare bestyrker identiteten. Visserligen sägas bladen vara upptill »*tenuissime serrulata*» — men detta är en karakter, som vanligen uppgifves för *E. vaginatum* och ej alltid inträffar på densamma.

3. *E. medium:* culmis subsolitariis, stolones breves emittentibus; spica virginea oblongo-obovata, squamis subulato-cuspidatis, latitudine basis sexies longioribus, totis opacis; antheris oblongis, filamentis quadruplo brevioribus; spica lanigera obovato-hemisphærica; lana pallide rufescente.

Förekommer i vattenfyllda gropar och mera fuktiga kärr i Lappland. Tagen af mig nära Quickjock i Luleå Lappmark.

Det är om denna, som jag är mest tvehågsen, huruvida den i arträtt förtjenar ställas bredvid de andra eller ej, och jag har särskildt uppfört den, på det den måtte mera draga uppmärksamheten på sig. I anseende till det högre, smalare strået, som ej sällan vid basen synes sakna bladskott, det något utdragna axet, hvars fjäll äro temligen proportionerligt afsmalnande och hvars ull vid mognaden har en bredt qvastlik form, synes den hafva något gemensamt med *E. vaginatum*. Närmast står den dock onekligen intill följande art (hvilken både Fries och Hartman uppgifva variera med rödaktig ull), hvaraf den kanske rättast torde anses vara en afart. Den skiljes dock genom sina mycket högre och slankiga strån, genom i allmänhet bredare och plattare blad, genom de inre axfjällen, som äro mera spetsiga, längre och alldeles sakna hinnkant, samt slutligen genom den rödaktiga ullen, som bildar ett mera utdraget, uppåt vidgadt ax. Om *E. Callitrix* är att anse som en mellanlänk mellan *E. vaginatum* och de öfriga fjellarterna, närmast åt *E. vaginatum*, så är detsamma ock i viss mån fallet med denna form, blott att den möter från *E. capitati* sida.

E. Chamissonis C. A. M., innefattar, såsom redan Nylander visat, 2:ne former, hvaraf den ena hörer till *E. capitatum*, den andra till *E. vaginatum*. Att den förra (C. A. Mey. Cyp. Nov. VIII t. 3), är synonym till *E. medium*, synes ganska troligt; dock har jag ej velat begagna Meyers benämning, såsom orsak till confusion, utan heldre valt en mera betecknande. Hvad beträffar den andra formen af *E. Chamis-*

sonis (C. A. M. in Ledeb. Fl. alt. I. p. 70. = *E. humile* Turcz. in Hb. Ac. Petr.), så är den, såsom jag haft tillfälle öfvertyga mig i Prof. Fries' herbarium, blott en form af *E. vaginatum*, som från kärren kommit upp på fjellarnas hårdare mark och der blifvit mera hopkrympt. (Forts.)

---

2. Anmärkningar rörande några Svenska arter af slägtet Sparganium. Af Utgifvaren.

Få växtslägten hafva på sednare tider inom Skandinavien ådragit sig en så allmän och välförtjent uppmärksamhet som *Sparganium*, och den strid, hvartill detsamma gifvit anledning, tyckes nu vara utkämpad. Resultaterna, som vunnits, äro ej obetydliga, ty våra Svenska arters antal har blifvit förökadt från 3 till 8, bland hvilka ej mindre än 4 arter blifvit såsom nya beskrifna eller framdragna ur glömskan. I sak tyckes äfven numera föga återstå att göra; endast några smärre tvistepunkter — hufvudsakligen rörande benämningar och synonymer — äro ännu ej fullt afgjorda, och det må derföre tillåtas mig att här till besvarande upptaga dessa.

Den vigtigaste frågan i detta afseende är utan tvifvel den: hvilken är Linnés *Sp. natans*? Ej mindre än fyra olika svar hafva härpå blifvit afgifna och, märkligt nog, alla med något — åtminstone skenbart — stöd i Linnés egna skrifter. Dessa åsigter äro följande, 1) att den ursprungliga *Sp. natans* L. är samma art, som i Fries' S. Veg. Sc. II. p. 559 under detta namn framställes eller *Sp. Friesii* Beurl. (enl. Fries); 2) att den är *Sp. boreale* Læst. eller *Sp. affine* Schnitzl., hvilket sednare namn såsom äldre bör föredragas (enl. Læst.); 3) att med detta namn åsyftades *Sp. minimum* Fr. (enl. största mängden af utl. förf.), samt 4) att Linnés *Sp. natans* var en kollektiv art, innefattande flytande former af nästan alla arter t. ex. af *Sp. ramosum*, *simplex* och *minimum*. Vi vilja icke här ingå i någon vederläggning af det oriktiga i att anse *Sp. natans* L. (sec. Fr.) för en flytande form af *Sp. ramosum* och *Sp. affine* af *Sp. simplex*, då detta redan är gjordt af Doctor Ångström och då Linnés tydliga vittnesbörd, hvad de förra beträffar, finnes att tillgå, samt då slutligen denna åsigt äfven af sin förste framställare tyckes hafva blifvit öfvergifven;

den fjerde åsigten om *Sp. natans* L. är emellertid i och med detsamma vederlagd. Deremot skola vi i det följande söka visa, hufvudsakligen med Linnés egna ord, att endast den första af ofvan anförda åsigter rörande *Sp. natans* kan vara den rätta.

Före Linnés tid kände man utom *Sp. ramosum* och *simplex* endast *Sp. minimum* Fr. (*Sp. non ramosum minus* Dill.), och då derföre Linné i sin hembygd Småland såg allmogens der vanliga »Flotagräs», fann han genast, att det var en ny art, och såsom sådan beskref han det äfven ypperligt i sin Fl. Lappon. p. 271—73. I Lappland förekommer dock ej (åtminstone efter hvad man vet) denna art, men väl en annan *Sp. foliis natantibus* (*Sp. affine* Schnitzl.), och denna hänförde Linné — troligen utan närmare undersökning — till sin *Sp. natans*. *Sp. minimum* deremot, som då var för honom okänd, förde han såsom synonym till sin *Sp. erectum*, men då han sedermera fann sitt misstag, upptog han den för dess *folia plana* (ej *triquetra*) i Sp. Plant. och Fl. Su. såsom en förkrympt form af *Sp. natans*, ehuru han sjelf förklarar: »facie admodum distincta a *natante*» och »qui velit eas distinguere, per me faciat.» Häraf inses lätt, att Linnés verkliga *Sp. natans* omöjligen kan vara *Sp. minimum*, och att den ej heller kan vara *Sp. affine* bevisas af den tydliga och utförliga beskrifningen i Flora Lapponica:

»*Caulis* simplex, teres, communiter *humanam superans altitudinem*, crassitie pennæ minoris.

Folia alterna, *per spithamam ab invicem remota*, caule sesquilongiora, tamquam striæ vel fibræ parallelæ natantia, linearia, fere obtusa, viridia, nitida, superne parum convexa, *latitudine duarum linearum*.

Caulem terminat *pedunculus spithamæus*, extra aquam prominens, ad apicem *gerens florum capitula decem vel duodecim masculina*, inferius tria vel quatuor feminina magis a se invicem remota, quorum infimum petiolo brevi insidet et sæpe ex ala folii emergit.»

Ännu återstår dock den invändningen, att *Sp. natans* är beskrifven i Fl. Lapponica, men att i Lappland ingen *Sp. natans*, endast *Sp. affine* finnes. Emellertid säger Linné sjelf, att han beskrifvit den *Småländska*, ej den Lappska växten: »Planta, *quam intellectam volo*, dubia mihi movit

multa, nec eandem bene examinatam ab ullo inveni. Memini, *me puerum, hanc* sæpius considerasse in amoenissimo isto *natali loco* et Floræ ipsius sede, tot raris (apud exteros) plantis ornato; ibi *ad ripam lacus Moeklen* excipiebant se plantæ sequenti ordine: *Fagetum*, ... *Sparganium* (hoc)...» Härefter beskrifver han densamma och anför åtskilliga barndomsminnen, som voro med denna växt förknippade; först på slutet gör han den anmärkningen, att han sett densamma i Kalixelf. I Linnés herbarium ligger dessutom enl. Mag. C. Hartmans intyg ett exemplar af denna art, vid hvilket Linné sjelf tecknat »345*» (dess nummer och signatur i Fl. Lapp) och hvartill Smith sedan fogat den anmärkningen: »specimen described in Flo. Lapp.» Och mot dessa sammanstämmande vitsord kan väl ingen vilja förneka, att ej Linné och Fries med *Sp. natans* afsett en och samma växt.

Den med *Sp. natans* L. närmast beslägtade arten är onekligen *Sp. affine*, hvarföre jag äfven i Bot. Not. 1852 № 6 *) anförde den blott såsom varietet af densamma. Den tyckes dock utgöra en väl skild art, lätt igenkänd genom lägre växt, färre hanax, enkel blomställning och smalare frukter. Såsom ett kuriosum må anföras, att enligt exemplar i Berlins Bot. Museum, hvilka jag varit i tillfälle att granska, är dess mest flytande, sterila, genom häftig ström under vattnet sänkta form den i Dölls Rheinische Flora p. 40 omnämnda »*Isoëtes lacustris* mit fast 3′ langen Blättern etc.» — *Sp. natans α.* Hn. Skand. Fl. ed. 5 p. 255, hvilken af Herr Rådman Beurling anföres såsom synonym till *Sp. minimum*, måste enligt såväl beskrifning som synonymer och den citerade figuren höra till *Sp. affine*.

Det har blifvit anmärkt, att namnet *Sp. fluitans* är mindre lämpligt, och nekas kan väl ej, att *glomeratum* är vida mera betecknande för denna utmärkta art. Emellertid måste namnet *Sp. fluitans* bibehållas, så vida man något skall fästa sig vid prioriteten, ty denna benämning förskrifver sig från 1830, då deremot namnet *glomeratum* först under de sednaste åren blifvit kändt af Skandinaviens botanister. För öfrigt kan benämningen *fluitans* ganska väl försvaras, ty

---

*) På den der lemnade figuren tillhör I. A. *Sp. natans* och I. B. och C. *Sp. affine*.

denna art är den enda af alla *Sparganiа foliis triquetris* (= Svenska allmogens: Treeggan, Träggjan), af hvilken man med säkerhet känner någon *forma fluitans*, hvarförutan dess hufvudsakliga förekomst i rinnande vatten, då *Sp. ramosum* och *simplex* företrädesvis trifvas i stillastående, ej torde böra lemnas utan allt afseende.

Hvad *Sp. hyperboreum* eller rättare *Sp. submuticum* (Hn.) beträffar, så är densamma i Fr. Bot. Utfl. I. ed. 2 p. 271 anförd under namn af *Sp. angustifolium* Michx. Ehuru det väl är möjligt, att så är förhållandet, är dock detta väl ej ännu fullt afgjordt, och kan endast afgöras genom granskning af original-exemplar. Michauxs korta beskrifning lemnar härutinnan föga upplysning; växestället »*in amnibus*» är deremot föga passande. Naturligtvis har denna art intet att göra med den Ny-Holländska *Sp. angustifolium* R. Br., som af Sprengel blifvit hopblandad med Michauxs art.

Slutligen vilja vi uppmana Sveriges botanister att under sommaren noga undersöka dessa växter, isynnerhet för att få deras geografiska utbredning inom fäderneslandet utredd. Särskildt gäller detta om *Sp. natans*, hvars nordliga gräns ej vore utan intresse att känna, *Sp. fluitans* och den utmärkta *Sp. oligocarpon* Ångstr., hvilken ej torde vara sällsynt i de infer- och sub-alpina trakterna samt äfven sträcka sig nedåt medlersta Sverige. De vackra exemplar, som Mag. Larsson och Cand. Kindberg af densamma tagit i Wermland, tyckas bevisa detta och äfven från Helsingland (Hemstanäs) tror jag mig hafva sett densamma, samlad af Herr J. A. Wiström, fastän exemplaren voro för unga, för att med full säkerhet kunna bestämmas. — Dessutom torde *Sp. minimi* former förtjena noga granskas, ty jag tror mig hafva funnit, att under detta namn för närvarande innefattas tvenne skilda arter.

Litteratur-öfversigt.

Flore de France ou description des plantes qui croissent naturellement en France et en Corse, par M. Grenier et M. Godron. Tome Troisième. Paris 1855, 1856.

(Forts. och slut).

Från slägtet *Scilla* skiljes ej blott *S. maritima (Urginea* Steinh.), utan äfven *S. bifolia* bildar ett nytt slägte, *Adeno-*

scilla, hvaremot *Botryanthus* Kunth. rättvisligen bibehålles under *Muscari*. Att *Platanthera*, *Gymnadenia* och *Coeloglossum* återförenas med *Orchis* lärer svårligen gillas af dem, som sett de artrika och utmärkta serierna af de förra från Nord-Amerika, af det sednare från Ostindien; att *Anacamptis* förenas med *Aceras* är åtminstone en örfil mot slägtnamnet. Från allmän systematisk synpunkt sedda, måste alltid dessa slägten blifva vida utmärktare än de talrika slägten med en enda art, som bildats af *Aira* och *Airopsis*. För bestämmandet af gräsen fästa författarne synnerligast uppmärksamhet på formen af *caryopsis* (som ock skett i *Nov. Mant. III)* såsom en högst vigtig, men hittills obegagnad karakter. Gruppen *Avenaceæ* fördelas här i trenne: *Airopsideae*, *Avenaceae* och *Trisetaceæ;* Linnés *Aira* i sin sanna och primitiva mening benämnes här *Deschampsia*, ehuru hvarenda art, som Linné upptog i sin *Flora Lapponica*, hvarest slägtet först bestämdes, hör hit, och ingen af de nyares *Airae* var honom då känd; af Koch och flera äldre hänfördes de till *Avenae*. Dertill kommer namnets etymologi af *αἴρω*, *extollo*, hvilket är lika passande för de högväxta arterna i våra bergs- och fjälltrakter, som olämpligt för pysslingarna från S. Europas hafsstränder. Så kallas äfven de mest äkta *Bromi* och som typ för detta slägte från äldsta tider ansedda arterna efter Parlatore för *Serrafalcus*, och namnet *Bromus* öfverföres till arter, af äldre Förf. räknade till *Festuca (Schedonori* PB. ex. em. Gaud.). *Vulpia* skiljes från *Festuca* (de talrika arterna äro utmärkt väl framställda), men *Aegylops* förenas med *Triticum*, emedan de sins emellan bilda hybrider.

Att närmare redogöra för mera enskilda förändringar i nomenklatur och artbestämning, utan att uppgifva och granska grunderna för desamma, anse vi mindre lämpligt, då de, hvilka dessa kunna gagna, visst icke underlåta tillegna sig detta klassiska arbete; för andra skulle det mera skada, emedan det afleder uppmärksamheten från det mera väsentliga. I frågan om artbestämning tillhöra författarne centern och förbigå derföre en mängd arter af Jordan och andre, tillhörande yttersta venstern. Yttersta högern har efter *G. F. W. Meyers* död knappt någon representant, fast jag är nu vid den ålder, då man helst öfvergår dertill. Ty *Walker-Arnott* (Engl. Flora) synes föga sysselsatt sig med de Europeiska växternas undersökning, utan mer med de exotiskas; bland dessas bearbetare finnes knappt någon center, utan blott båda ytterligheterna. I nomenklaturen erkänna Förf. prioritetsprincipen, men icke den abstrakta, utan den med förstånd tillämpade, ehuru i enskilda fall åtskilligt kan vara

att anmärka*). Af mera intresse för Svenska Botanister synes oss förtjena anmärkas, att *Atriplex crassifolia*, först urskild som Europeisk i Sverige, förekommer spridd, längs både oceanens och medelhafvets kuster; att vår *Rumex obtusifolius* ej finnes i Frankrike**); att *Rumex domesticus* deremot odlas och i Jura förekommer som förvildad (namnet, som af Prof. Wahlenberg högeligen klandrades, blir derigenom ganska lämpligt); att af *Euphorbia* förekomma ej mindre än 47 väl skilda arter, då egentliga Tyskland har 26, S. Sverige blott 6, medlersta 2 och endast en hinner polcirkeln. Men ännu sydligare tilltager både slägt- och artantalet i ännu större proportion, så att man nästan måste förtvifla om bestämningen af denna synnerligen svåra familj. Vidare, att blott *Ulmus montana* och *campestris* i Frankrike äro egentligen inhemska, men *Ulmus effusa*, som ett mera ostligt träd, förekommer blott "*plantè de long des chemins etc.*", att slägtet *Quercus* har 12 arter, hvilket dock är vida mindre än Italien och Spanien. Slägtet *Salix* behandlas i likhet med de hos oss antagna åsigter; öfverensstämmelsen i för båda länderna gemensamma arter är anmärkningsvärd. Af *Allium* upptagas 37 arter; bland dessa äro dock flera endast odlade, andra tvifvelaktiga t. ex. *Allium complanatum*, hvilken visserligen icke är skild från *Allium oleráceum;* deremot saknas *Gagea minima* och *spathacea*. Af *Narcissi* förekomma 20 arter, utom flera hybriditeter, ända till tredje och fjerde led; äfven så bland Orchiderna, hvilka man hittills icke trott böra räknas till *vagæ*. *Sparganium affine* förenas med *natans*, men *Ruppia brachypus* upptages som egen art. Denna, endast från Toulon angifna, är i Sverige redan antydd af Wahlenberg och nu urskild af svenska florans

---

*) *Betula verrucosa* benämnes *alba* och, ehuru den glatta formen rätteligen antages såsom hufvudart, bibehålles för den namnet *B. pubescens*. Skall namnet *alba* bibehållas för någon, är den *B. pubescens glabra*, ty 1) är den den allmännaste i våra skogar och enda i fjälltrakter förekommande; 2) är det denna, och ej *verrucosa*, som har den hvita barken, hvaraf namnet; 3) finnes i alla Linnés diagnoser intet ord, som häntyder på *B. verrucosa*, utan blott på *B. glutinosa* t. ex. foliis ovatis serratis. Men då det säkert blir en stridsfråga, så länge vetenskapen varar, om de äro skilda arter eller icke, är bäst att behålla namnet *B. alba* endast i denna collectiva mening.

**) Författarne benämna *Rumex divaricatus* Rumex Friesii, endast på grund deraf att *Linné* i Spec. Plant. till sin art citerar ett synonym af Tilli, som tillhör *R. pulcher*, men då Linné sjelf öfverflyttar detta synonym från sin art (Mant. II. p. 369) till *pulcher* bevisar ju detta raka motsatsen. För öfrigt är denna art *Muntings* och alla äldre författares *Lapathum folio obtuso.*

skarpsynte forskare, Lindeberg. Bland våra nordiska *Carices* saknas naturligtvis flera, äfven den äkta nordiska *C. caespitosa*, hvilken Linné uppgifver den endast som Svensk (ehuru den nyligen blifvit upptäckt i Baden); likväl förekomma flera ännu mera nordliga såsom *C. Heleonastes*, *C. vitilis* m. fl.; Författarne instämma äfven i Dr Hartmans åsigt, att den Svenska, vanligen för *Carex Schreberi* tagna, är *Carex ligerica*. Af *Hierochloa* finnes endast *H. borealis*, ej *H. australis*, som är en ostlig, ej sydlig art. Af de i Frankrike förekommande *Calamagrostis*-arterna tillhöra alla vår flora utom *C. tenella;* deremot saknas alla våra nordiska arter, så att slägtet har sin center i den kalla zonen. Den länge husvilla *Festuca loliacea* upptagas här, liksom förut i Fl. Scanica, troligen rättast under *Glyceria*. Författarnes och i allmänhet de nyares *Poa sudetica* är otvifvelaktigt till arten skild från vår Svenska (detta hafva vi redan förklarat i *Nov. Fl. Suec. ed. I.)*, men efter Schrader, som citerar Ehrharts *Poa quadripedalis* (exactissime nostra), Wimmer och exemplar från Hänkes växtställe i Sudeterna är just denna den äkta *P. sudetica*, som har en sällsyntare forma contracta, en vanligare laxa, remota. Vår *Melica ciliata* finnes endast i Elsas, ej i egentliga Frankrike, der den ersättes af *Melica nebrodensis*. *Bromus racemosus* skall icke förekomma i Frankrike; deremot uppgifves *Bromus hordeaceus* från Normandie och Bretagne; *Festuca arenaria* Osb. finnes ock på Oceanens kuster, men ehuru till yttre utseendet utmärkt, är den ej skiljbar från *F. rubra*. *Glyceria conferta* finnes spridd längs hela vestra kusten, och är äfven tagen på Tyska Östersjökusten. Till *Agropyrum acutum* anse Förf. *A. laxum* kunna hänföras (hvaruti vi likväl icke instämma) och anse vår Svenska *Agr. acutum* för en ny art. Att den afviker rachi villosa hafva vi redan anmärkt; skulle denna skillnad vara tillräcklig, benämna vi den *Agr. hebestachyum*. Bland *Filices* förekommer intet synnerligen anmärkningsvärdt, utom saknaden af *Woodsia ilvensis* och förekomsten af icke mindre än 5 arter af *Isoëtes*', hvaraf blott en är aquatica *(I. lacustris)*, 2 palustres och 2 terrestres. Dessa blefvo först nyligen upptäckta i Algeriet, men straxt derefter på Corsika och i S. Frankrike. *E. Fries.*

---

2. Lichenes Sueciæ Exsiccati. Editio altera, fasciculus I. Curante CHR. STENHAMMAR. 4:o. 1856.

Inom ingen afdelning af växtriket äro exsiccatsamlingar så nödvändiga, som bland Lafvarna, emedan svårigheten att med ord uttrycka arternas olikheter är större än inom någon

annan växtrikets afdelning. Detta är ett factum, som redan länge varit erkändt och isynnerhet uti våra dagar, då genom mikroskopets användande vid arternas bestämmande det blifvit nödvändigt att genom säkra, för botanisterna tillgängliga typexemplar fixera de gamla arterna och derigenom erhålla en fast grund, på hvilken de nyare undersökningarne kunde stödja sig. Derföre utgifvas äfven för närvarande exsiccater af Englands, Frankrikes, Tysklands, Schweitz' och Italiens lafvar och dessutom Rabenhorsts *Lichenes Europæi*. Behofvet af dylika från Sverige, hvars arter genom Linnés, Acharii, Swartz's, Wahlenbergs, Fries' och Stenhammars arbeten äro af högsta vigt för den äldre synonymikens utredande, har äfven gjort sig gällande, då det numera är nästan omöjligt att erhålla några exemplar af den förra upplagan af *Lich. Suec. exsicc.* För att afhjelpa denna brist har Doctor Chr. Stenhammar, hvars ifver och intresse för naturvetenskaperna årens mängd ej förmått minska, börjat utgifvandet af denna nya upplaga, fastän ordnad efter en annan, ändamålsenligare plan.

En närmare redogörelse för denna första fascikels innehåll torde ej vara af nöden, då redan i Bot. Not. N:o 5—6 för 1856 en innehållsförteckning finnes införd. Vi kunna dock ej underlåta att nämna, att derigenom, att under samma Nr gifvas hela serier af olika former af hvarje art, innehållet är ännu rikare än vid genomläsandet af innehållsförteckningen synes. Så t. ex. finnes under N:o 5 både hufvudformen och var. *papyracea* af *Nephroma resupinatum*, under N:o 20 *Umbilicariæ polyphyllæ* alla former (hufvudformen *thallo membranaceo*, var b. *thallo coriaceo* och **deusta thallo flaccido)*, under N:o 26 *Umbilicaria hirsuta* i tvenne former och dessutom **murina*, under N:o 30 trenne olika former (eller efter nyares åsigter arter) af *Endocarpon pusillum* Fr. Lich. Eur., hvarförutom af flera Nr under skilda bokstäfver lemnas exemplar från olika trakter af Skandinavien.

I Kongl. Wetenskaps-Akademiens Förhandl. 1856 N:o 6 & 7 har Dr Stenhammar lemnat en kort framställning af de grunder, efter hvilka denna fascikel blifvit beredd, äfvensom anmärkningar rörande några af de här förekommande arterna, och få vi till densamma hänvisa. Tilläggas må blott, såsom ett ytterligare stöd för den der uttalade åsigten, att N:o 16 *Biatora fulgens* och dess form **bracteata* af Massalongo och Körber naturvidrigt blifvit ej blott skilda såsom arter utan till och med placerade i olika slägten, att den förnämsta karakteren utom thallus (hvars förmåga att variera är satt utom allt tvifvel) nemligen sporernas olikhet ej torde vara tillförlitlig. Jag har nemligen icke hos formen *bracteata* kunnat finna några *sporæ mediocres* (= 0,015—18 m. m. långa

och 0,006—9 m. m. breda), *dyblastæ*, liknande dem hos *Parmelia parietina*, utan liksom hos hufvudformen voro de *parvulæ* (de jag sett voro 0,008—12 m. m. långa och 0,0030—45 m. m. breda), *monoblastæ*. Måhända afse dock Körber och Massalongo en annan växt.

Slutligen bör jag ej underlåta att nämna, att af alla hittills utkomna exsiccatverk *intet*, icke ens von Zwackhs i detta afseende rättvist prisade, kan mäta sig med detta i anseende till skönheten, fullständigheten och rikedomen af de meddelade exemplaren samt att äfven den yttre utstyrseln är sådan, att det öfverträffar alla med undantag af Tuckermans *Lichenes Americæ Septentrionalis*. — Vi kunna derföre ej annat än glädjas öfver, att ett sådant verk här i Sverige blifvit utgifvet, och hoppas äfven, att besvärligheterna vid exsiccatverks utgifvande ej måtte afskräcka den vördade veteranen bland Skandinaviens Botanister till detta arbetes fullföljande. *Th. Fr.*

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Utom de Herrar, hvilkas initialer af föregående N:r äro bekanta, hafva Herrar *V. Holm* och *E. A. Selberg* meddelat följande uppgifter:

Hieracium pratense Tausch. ÖG. Krokeks S:n vid Larum, teml. ymnig samt särdeles stor och vacker; äfven vid Marmorbruket är ett och annat exempl. funnet. *E. Lennmalm.*

Echium vulgare L. Jemtl. Refsund och Sundsjö. *E. A. S.*

Ranunculus lapponicus L. N. Ångerml. Självevads S:n, ej långt från prestgården. *O. H.*; Jemtl. Offerdal: *C. U. N. Fjellström;* Ströms S:n vid Klöfvan *E. A. S.*

— *aconitifolius* L. Jemtl. Fölinge S:n. *F. Behm.*

Elatine triandra Schkhr. N. Ångerml. Självevads S:n, Vestansjö by. *V. H.*

Saxifraga Hirculus L. Jemtl. Ragunda och Hammerdal. *E. A. S.*

Lathyrus maritimus (L.) F. Ångerml. Självevads S:n. *V. H.*

Ulmus montana Sm. Jemtl. Fölinge Lappmark vid Carlberget och Fogelberget i Frostvikens S:n. *E. A. S.*

Salix hastata L. Ångerml. Självevads S:n. *V. H.*

— *myrtilloides* L. Ångerml. Björna S:n. *V. H.*

Myrica Gale L. Jemtl. mycket allmän i Hammerdal och Ragunda, eljest sällsynt. *E. A. S.*

Epipogium aphyllum Sw. Jemtl. Näskotts S:n vid Waplan: *G. W. Forsell;* Stugu S:n vid Strånäset: *E. Holmberg* (enligt *E. A. S.)*
Malaxis monophyllos Sw. Jemtl. Rödö S:n. *E. A. S.*
Tofjeldia borealis Whlnbg. Ångerml. Nätra S:n nära Näske fäbodar *C. J. T.;* Arnäs vid Landsjö. *O. H.*
Sagittaria sagittifolia L. Jemtl. Håsjö S:n. *E. A. S.*
Juncus effusus L. var. *subuliflorus* Drej. Blek. Saltö. *J. A.*
Potamogeton prælongus Wulf. Hedemora i Wiggsjön; ny för provinsen. *J. A. W.*
Carex tenella Schkhr. Ångerml. Själevad vid Mycklinge. *O. H.*
— *scirpoidea* Mich., hvilken sommaren 1854 hemfördes från Salten i Norge, är tagen i *regio alpina* på den sidan af Soelvaagtind, som ligger mot Junkersdalen (ej på Baadfjeldet). *F. U.*
Schedonorus asper (Murr.) Norrtelje, Sessö. *A. Fl.*

— Enligt uppgift af Herr Candid. *N. C. Kindberg* förekommer den af Mag. R. Hartman i årets Bot. Notiser № 2 beskrifna *Utricularia ochroleuca* äfven vid Carlstad, der den varit misstagen för *U. neglecta*. Deremot är all den såsom *U. vulgaris* vid nämnda stad (och troligen i hela Venerstrakten) ansedda arten den verkliga *U. neglecta*.

— Då från flera håll förfrågningar blifvit gjorda, huruvida ej *Botaniska Reseföreningen* äfven innevarande år skulle utsända någon person för att undersöka någon mindre känd trakt af fäderneslandet, får Utgifvaren härmed anhålla, att alla de, som önska deltaga i denna förening, ville före den 15 Maj till honom insända sina bidrag, hvilka äro lika stora som under föregående år, nemligen 10 R:dr Rksmt för hvarje lott. De, som lemna större bidrag, erhålla naturligtvis en proportionsvis större utdelning af de insamlade växterna. — Den del af Sverige, till hvilken enligt fleras uttryckta önskan årets resa borde företagas, är Skåne, och då dess norra, mot Småland gränsande del är föga känd, torde det vara största skäl att göra denna trakt till hufvudföremål för resan, hvarjemte, under excursioner nedåt de sydligare, mera kända orterna, dessas rarieter äfven kunde erhållas. Herr *N. J. Scheutz* har förklarat sig villig att företaga denna resa.

Annons.

På undertecknads Exsiccat-samling, *Bryaceæ Scandinaviæ*, emottages fortfarande reqvisition, och önskas helst, att blifvande requirenter torde före medlet af Maj månad derom underrätta, alldenstund de öfverblifvande Exemplaren af upplagan på sommaren försändas utomlands, hvarefter knappt några ytterligare exemplar kunna beredas. Om de 2 första Fasc:s innehåll och pris är redogjordt i Bot. Notis. 1856 № 5 & 6.

Gefle i Mars 1857.

Rob. Hartman.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 5. TH. M. FRIES. Maj

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: E. FRIES: Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande. II. — N. J. ANDERSSON: Om de i Sverige förekommande arter af slägtet *Eriophorum* med ett ax. — W. NYLANDER: De fungillis binis lichenicolis observatio. NYA SKAND. VÄXTER: *Lepigonum neglectum* Kindb. — PERS.-NOTIS.: DECAISNE. — Anslag. — STRÖDDA UNDERR.: Anhållan. — Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Isotypus Onoseroides* H. B. — Ovanligt blomningssätt. — Annons. — Tillkännagifvande.

Original-Afhandlingar.

1. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. FRIES.

II.

Linnés *Philosophia Botanica* innehåller icke Filosofi i ordets vanliga mening, utan jemte en öfversigt af vetenskapens litteratur och Botanikens terminologi, hufvudsakligen principerna för namngifning och vetenskapens formella framställning eller hvad man nu kallar vetenskapens Taxonomi. Visserligen framställas äfven flera Fysiologiska och Filosofiska aforismer, synnerligen under rubrikerna *Sexus* och *Characteres*, men dogmatiskt, utan filosofisk deduktion; men en sträng logisk consequens och ett systematiskt geni, som ordnar allt, hvad det berör, genomgår det hela. Det, hvaruti den ännu är oöfverträffad, är den concisa framställningen, en art stenstil, som, ehuru enkel och lättfattlig, genom en ny tanke i hvarje punkt alltjemt tager läsarens uppmärksamhet i anspråk. Till hvilken ytterlig motsats har ej framställningssättet i våra dagar kommit; den moderna diffusiteten verkar på läsaren förslappande, då man ofta efter flera sidors läsning måste fråga sig sjelf: »hvad innehöllo nu dessa?»; man får läsa af-



handlingar à 10—20 ark, hvilkas hela innehåll Linné lika klart skulle framställt på en sida. Linnés Philosophia Botanica var länge och ännu i min ungdom nästan enda Läroboken i Botaniken — och fast man nu icke kan stanna vid den, förtjenar den alltid grundligen studeras. För min del anser jag icke för någon vinst, att man öfvergifvit de Linneanska stränga grundsatserna för namngifning, för diagnostik och framför allt för system, så att vår nyaste författare i denna väg, Endlicher, framställer som grundsats just motsatsen af hvad jag i min ungdom lärde, nemligen »*in systemate omnia sunt arbitraria.*»

Karakteristiskt är, att Linné, efter Botanikens definition, börjar sin lärobok med Botanikens litteratur och historiska utveckling, som man i alla nyare ställer sist. Hvad Linneanska definitionen på Botaniken: *Scientia naturalis, quae vegetabilium cognitionem tradit*, beträffar, så synes denna mig, efter tagen kännedom om de nyare controversierna (jfr. Schleiden), den enklaste och mest omfattande; äfvensom hans antagande af Mosaiska förklaringen: »*I begynnelsen skapade Gud*» af den organiska skapelsens upphof, ehuru supranaturalistisk, lättfattligare än de nyare funderingarne öfver de kemiska elementernas bildningsdrift o. s. v. — Bland föreskrifter Linné lemnar Tiro Botanices är äfven den: »*Historiam litterariam Botanices sibi familiarem reddat; synonyma Auctorum, regrediendo semper ad Inventores evolvere adsuescat.*» Dertill ger sig väl minsta delen nümera tid, utan nöjer sig med att känna, hvem som gjort sista namnförändringen, ofta utan att hafva sett eller undersökt växten. Jag tror mig icke göra samtiden någon orättvisa, om jag antager, att kännedomen af den äldre litteraturen icke är flertalets starka sida; man kan också vara en stor artkännare utan grundligare erudition, men på Linnés tid räknades dessa endast till Botanophili. Man klagar vanligen öfver äldres dunkelhet (en följd deraf att man genom förenklade läroböcker och undervisningsmethoder ej tar lärjungarnes egen ansträngning i anspråk *)); man anser dem

*) Vi måste reservera oss emot den tydning, som ville vi ogilla dessa obestridliga förbättringar (ehuru man vid Universiteterna ofta klagar, att ynglingar, som nu ankomma med vida större kunskapsförråd än förr, likväl ega mindre arbetsförmåga), utan blott antyda plig-

öfverflödiga, då man har nyare bättre både figurer och beskrifningar; men det finnes i alla fall en *aerugo nobilis*, som ej uppväges af nyare politur. Den nyare, lättlästare Journal-litteraturen skall ersätta allt; den har visserligen den obestridliga förtjensten att hastigare och allmännare sprida nyare upptäckter, men den fortgående täflan att framkomma med nytt, gör det nödvändigt, att förut känna det gamla, emedan frågor, som för 50, 100 år sedan voro afgjorda, upptagas ånyo. Många anse den till och med menlig för den vetenskapliga grundligheten; säkert är, att den skadar afsättningen på större vetenskapliga verk, som nu är mindre än förr, oaktadt det mångfaldigt ökade antalet af vetenskapens idkare.

Särskildt framställer Linné Systemernas historia, hvilka vid tiden för hans uppträdande ansågos för summan af alla vetenskapens resultater, det centrala, som sammanhöll de skilda delarna, hvarföre ock Linné yttrar: *Systamaticis nitor et certitudo scientiae Botanicae debetur.* I den mån vetenskapen blifvit, om jag så må säga, centrifug, åsyftande hufvudsakligen uppförandet af ett Babelstorn af enskildheter, har intresset för systematiken upphört och nöjer man sig med den fullständigaste subjektiva uppräkning, man har att tillgå, som undanskymmer den inre förbistringen. Men en ensidighet hos Linneanska tiden var onekligen, att systemet endast fick afse fruktifikations-organerna (*Botanici orthodoxi* L.), så att en hvar, som ville afse växternas struktur, cotyledoner o. s. v. stämplades som kättare (*Botanici heterodoxi*). En ännu större ytterlighet var, att ett system endast borde grundas på ett enda organ, så att vi betrakta såsom ett stort framsteg, att man nu medgifver att man bör uppfatta dem alla, men subordinera dem efter en allmän princip, hvarigenom den enhet, som de äldre systemerna sökte, vinnes på ett vida mer genomgripande och natursannt sätt. Hvad som likväl mest vittnar om Linnés säkra blick är, att, ehuru han sjelf insåg sitt sexualsystem endast vara provisoriskt och icke svara emot ve-

---

ten af större ansträngningar i ynglingaåren, då man i barndomen derifrån blifvit befriad. I detta afseende ville jag dock fritaga den, som af kärlek omfattat Botaniken, emedan den alltid kräfver sjelfverksamhet.

tenskapens mål, han sjelf icke framställde något naturligt, hvilket med då varande materialier ej var möjligt, utan endast derför lemnade dyrbara fragmenter, hvilkas värde man sällan fullt rättvist uppskattar. De vittna, som Klotzsch yttrar om Linnés *Bicornes*, om en förvånande divinationsförmåga, som icke låter missleda sig af karakterernas afvikelser, emedan Linné insåg, att ett verkligt system öfver växtriket, i motsats mot djurriket, i hvilket alla organer hafva egna funktioner, aldrig annorlunda än ideelt kan framställas, emedan det i konkreta fall måste lida flera afvikelser. Det Linneanska: *in natura non datur saltus*, passar vida mindre på djurriket med sina skarpt begränsade klasser och familjer, än på växtriket, der man knappast finner några bestämda gränser *).

Linnés närmaste efterföljare förbisågo alldeles denna bana, som Linné framställt såsom den vigtigaste för efterkommandes forskningar (»*Primum et ultimum hoc in Botanicis desideratum est*»), så att då den ånyo beträddes af Jussieu, betraktades det länge såsom en opposition emot den Linneanska Botaniken. Nu mera erkänner man allmänt denna bana som den enda riktiga, sökande dess utbildning genom skiljande af allt flera och flera familjer, men med förbiseende af alla det hela sammanbindande och ordnande idéer eller det »*filum ariadneum* L.», hvarförutan han benämner hvarje system *campana sine pistillo*. Följden deraf är ock den, att nu mera systemet vanligen betraktas som den likgiltigaste sak i vetenskapen och att man kan gerna tillerkänna de flesta all slags annan förtjenst, utom den att vara system i egentlig mening. Det var f. d. Naturfilosofiens förtjenst att fästa uppmärksamheten på bristerna i detta fall, men dess egna misslyckade försök till dessas afhjelpande stadgade ännu mer förtroendet till det blott subjektiva hop-

*) Herr Doctor W. Nylander har i en uppsats i K. Vetenskaps-Akademiens förhandlingar 1855 sökt visa, att inga gränser finnas emellan de Homonemeiska växternas större grupper. Detta har likväl länge varit allmänt erkändt, så att Herr N. endast bevisat, hvad ingen betviflat. Ju mer våra kunskaper vidgas, desto mer försvinna alla skarpa gränser, t. ex. emellan *Solanaceae* och *Personatae*, *Papaveraceae* och *Fumariaceae* o. s. v. Men just derigenom blir det en nödvändighet att uppfatta hvarderas typer och blir det klart, att ett naturligt system endast kan ideelt framställas.

länkandet af snarlika föremål, med det ofullkomligaste till utgångspunkt i motsats mot Linné.

Det mest genomgripande i Linnés reformation var onekligen den af honom fastställda terminologien, principerna för namngifning och den speciella Botanikens konstruktion. Linnés odödliga förtjenster i dessa afseenden erkännas af alla, ehuru man allt mer och mer söker frigöra sig för principerna för nomenklaturen *); men att det är en orättvisa, att i Linné endast se »*le grand reformateur de la nomenclature*», skola vi i ett följande stycke söka visa. Linneanska terminologien är till sina väsendtliga delar bibehållen oförändrad (vissa ändringar t. ex. af benämningen *corolla monopetala* hafva af morfologiska grunder varit nödvändiga), men den har blifvit ansenligen utvidgad, hvilket var oundgängligt, synnerligast bland Kryptogamerna, vid ett närmare studium. Olyckligtvis hafva likväl deras olika familjer vanligen blifvit isoleradt bearbetade, hvarigenom de afsöndrats från det hela såsom sjelfständiga discipliner, och samma sak har i olika familjer erhållit olika benämningar. För vetenskapens konstruktion hafva icke heller några mera genomgripande principer blifvit framställda. Man antager vanligen att slägt- och artbegreppen nu tagas i inskränktare mening än af Linné; och detta gäller visserligen om slägtbegreppet, men knappast om artbegreppet hvad flertalet beträffar; ty det nogare urskiljandet af arter, som Linné förenade, grundar sig på undersökningar, hvilka om de af Linné varit kända, skulle ledt honom till samma resultat. I flera fall är samtiden i detta afseende strängare än Linné, hvarföre ock flera Linneanska arter blifvit reducerade. Artbegreppet, såsom det enklaste, af naturen fastställda, har i alla tider varit detsamma, men vid tillämpningen har man alltid för-

*) Hade 1815, då *Lepigonum* bildades, någon föreslagit något så rakt stridande mot Linneanska grundsatserna (Phil. Bot. §. 224) som *Spergularia*, skulle det mött allmänt ogillande, liksom ännu af alla, som nitälska för nomenklaturens renhet. Sådana (»*Botanicis indigna*» L.) namn blifva utom dess alltid oriktiga genom nya arters tillkomst och äro derföre endast lämpliga som benämningar på underslägten, hvarföre vi hänföra till *Lepigonum Spergularia* som underslägte, för de arter, som likna *Spergula*; de som likna *Alsine* till *Alsinella*, *Mollugo* till *Molluginaria* och *Paronychia* till *Paronychiella*.

delat sig i trenne riktningar, nemligen en center såsom *C. Bauhinus*, en höger *I. Bauhinus*, en venster såsom *Tabernaemontanus* i sjuttonde seklet, och motsvarigheter kunna under alla följande uppvisas. Linné öfvergick från yttersta högern (i Hort. Cliff.) till centern. Deremot har diagnostiken blifvit, isynnerhet i generella verk, ojemförligt lösare och mindre bestämd, hvilket visserligen till en del härledes af materialets hopade mängd, men ock af uraktlåtenheten, att i tanken så länge bearbeta det gifna, till dess man uppfattar *character essentialis*, i hvilket afseende Linné af ingen blifvit öfverträffad, om man ock måste medgifva, att han stundom begagnat Alexanders-svärdet. Också är icke något helgjutet möjligt, så länge man anser sig behöfva redogöra för allt, äfven de obetydligaste compilationer, och icke med Linné, Koch m. fl. rent af förbigår det osäkra och mindre kända. Hvad skall det väl i en framtid blifva af vetenskapen genom det hvarje år växande materialets massa, som ingen förmår öfverskåda? (Forts.)

---

2. Om de i Sverige förekommande arter af slägtet Eriophorum med ett ax. Af N. J. Andersson.

(Forts. o. slut.)

4. *E. capitatum* Host. (Gram. t. 38): culmis solitariis, stolones plures, longe et arcuatim repentes emittentibus; spica virginea subglobosa, squamis acuminatis, latitudine basis quadruplo longioribus, margine anguste hyalinis, apice herbaceo-brunnescentibus; antheris oblongis, filamentis triplo brevioribus; spica lanigera hemisphærica, basi æquali, lana sericeo-argentea.

E. capitatum Wbg. fl. lapp. n. 28, Su. n. 58. Hn. Fr. — *E. Scheuchzeri* Hoppe. Taschenb. p. 104. Koch. Synops. 2. p. 860. Nyl. l. c. p. 7. Fl. D. 1502. Sv. B. 426. f. 1. Reich. 685. Ands. Cyp. t. 2. f. 31. H. N. III. 68.

Förekommer på stränder, i gräsrika kärr och andra fuktiga ställen i det nordliga Sverige ända ned i Dalarne.

Rotstock krypande, här och der utsändande tunna, mjuka rottågor. *Rotskotten* bågligt uppböjda, äfvenledes rotslående, de yttersta från strået temligen aflägsnade uppbärande ett

sterilt bladknippe. *Stråen* ensamma, fingerhöga, slutligen ända till 8 tum höga, styfva, tjockare än hos föregående, raka, öfverallt trinda, nedtill omgifna af få bladbärande och vid eller nedanför midten af en bladlös slida. De nedersta *bladslidorna* med fria, hela kanter; de öfversta mot spetsen småningom vidare, mörkt hinnkantade. *Bladen* oftast kortare än strået, mjuka, gräsgröna, rännformigt halftrinda, mot spetsen plattade, glatta. *Ax* halfklotformigt-äggrundt, 2 lin. långt. *Fjäll* smalspetsade, 4—5 gånger längre än basens bredd, nedtill opaca, smalt hinnkantade, upptill grönbruna; de yttre många gånger större, skärmlika, det nedersta slidomfattande, 3-mångnervigt utan hinnkanter. *Ståndarknappar* aflånga, trubbiga, med afrundade ändar, tre gånger kortare än strängarne. *Ullen* bildande ett från horizontelt tvär eller något hjertlik bas halft-cirkelrundt hufvud.

5. *E. rufescens:* culmis solitariis, stolones breves emittentibus; spica virginea oblongo-ovata, squamis triangulari-lanceolatis, latitudine basis quadruplo longioribus, acutiusculis, margine angustissime hyalinis; spica lanigera rotundato-obovata, lana fulvescente-rufa.

Förekommer i vattenfyllda kärr i Lappland.

Denna art förblandas lättast med *E. russeolum*, men utgör en särdeles uppenbar mellanlänk mellan densamma och *E. capitatum*. Det är dessa båda jag i Cyper. Scand. p. 14 omnämnt mig hafva funnit växande tillsammans i ett vattenfylldt kärr vid Kierkewaara, och det är mycket troligt, att den rika vattenmängden, som vanligt i Lappland mycket försatt med jernockra, gifvit upphof till dessa förändringar. Med *E. russeolum* har den gemensamt det mera slankiga och högre, spensligare strået, det mera utdragna axet, de triangulärt aflånga fjällen samt den mycket rödglänsande ullen; men skiljes från densamma genom ett mera robust strå, vid hvars bas korta eller alldeles inga rotskott utgå, genom axfjällen, som äro spetsigare och nästan helt och hållet opaca, samt genom ullen, hvilken är mer än dubbelt yfvigare, snarare halfrund än lik en vid basen sammandragen plym samt mera silkesglänsande. Med *E. medium* öfverensstämmer den till strå, bladskott och ull (som dock är rödare och vid basen mera sammandragen), men skiljes genom den öfre nakna stråleden, som är längre ut-

dragen, det omvändt bredt äggrunda axet, de utdraget triangulära axfjällen och den helt röda, glänsande ullen. Möjligen sammanfattas denna art uti den *E. Chamissonis*, som närmare hörer till *E. capitatum*, och visar således ännu tydligare, att detta namn ej längre bör bibehållas.

6. *E. russeolum* Fr. (Nov. Mant. III. p. 67): culmis solitariis, stolones plus minus repentes emittentibus; spica virginea oblongo-elliptica; squamis triangulari-ovatis, latitudine basis triplo longioribus, pellucide scariosis, medio opacis; antheris linearibus filamentis 6-plo brevioribus; spica lanigera angusta, obovata, rubella.

E. vaginatum β medium Læst. loc. parall. l. c. (p. p.) *E. Chamissonis* Fr. Mant. II. p. 1. — *E. russeolum* Fr. Hn. Nyl. l. c. p. 9. Anderss. Cyp. Tab. II. f. 32. Nyl. l. c. t. 1.
Herb. Norm. III. 67.

Förekommer i kärr uti Torneå Lappmark (Læstadius, Björnström et Fristedt). — Goda exemplar af denna art har jag dessutom sett från New-Foundland.

Rotknippen från rotstocken, af mjuka, ljusa fibrer; *rotskott* bågformiga, nästan alltid sterila. *Strå* ensamt, spensligt, först fingerhögt, sedan fotlångt och derutöfver, med sista stråleden 3 gånger längre än den föregående, nedtill omgifvet af få bladbärande, upptill af 2 bladlösa slidor, kantigt trinda och fårade. De nedersta *slidorna* ljusa, hinnaktiga utan nätfibrer i kanterna, de öfre småningom vidgade och i spetsen nätådriga, ytterst gråhinniga. *Bladen* långa, mjuka, glatta, sylformigt trinda, upptill plattade. *Ax* äggrundt-aflångt eller nästan elliptiskt (nära nog som hos *E. vaginatum*), 4—5 lin. långt. *Fjäll* äggrunda med något böjda sidor, 3 gånger längre än basens bredd, genomskinliga och hvitaktiga, vid medelnerven blygrått-opaca, de yttre trubbiga, de inre i jemn proportion afsmalnande och tillspetsade. *Ståndarknapparne* jemnbreda med aftrubbade ändar, 6 gånger kortare än strängarne. *Ullen* roströd, föga glänsande, plymlikt uppstående, vid basen mycket sammandragen.

Ehuru denna art genom sin rotskottbildning och deraf följande mera fristående strån tyckes höra närmast intill *E. capitatum*, är den i sjelfva verket, såväl genom det slankiga strået (med anledning hvaraf Fries yttrar: »quod E.

gracile inter polystachia, hoc inter vaginata»), som genom det utdraget-elliptiska axet med de bredt hinnkantade fjällen mest beslägtad med *E. vaginatum*, mellan hvilka båda *E. rufescens* och *E. medium* ytterligare bilda sammanfattande leder.

Granskar man nu dessa arter, så kan det icke nekas, att de på det allra närmaste med hvarandra sammanhänga och bilda en enda rätt naturlig form-series. Betrakta vi först det, som mest faller i ögonen hos dessa *Eriophora*, nemligen axullens färg och form, så se vi för densamma tvenne typer: den hvita och röda *), den hemisphæriska, vid basen jemna, och den qvast- eller plym-lika, vid basen mer eller mindre sammandragna. Af ena serien (med nedtill afsmalnad ull) äro: *E. vaginatum* (hvit), *E. Callitrix* (rödaktig) och *E. russeolum* (röd); af den andra: *E. capitatum* (hvit), *E. medium* (rödaktig) och *E. rufescens* (röd). I afseende på strået är *E. vaginatum* den mest tufviga och *E. capitatum* den med de största rotskotten. Mellanlänkarne utgöras af *E. Callitrix* (tufvig, med 1—2 upprätta, ytterst korta sidoskott), *E. rufescens* och *E. medium* (der de stundom äro mera tydliga) och slutligen *E. russeolum* (hos hvilken de väl äro nog långa, men nästan alltid sterila). Det blommande axets form och fjällens consistens är ock af tvenne slag: elliptiska ax med triangulära, hinnkantade fjäll hos *E. vaginatum* och *E. russeolum* — halfklotformiga ax med spetsade fjäll hos *E. vaginatum* och *E. medium*. Medelform äro å ena sidan *E. Callitrix*, å den andra *E. rufescens*. Likaledes med ståndarknapparnes form och längd.

Fråga uppstår då: bör man anse dessa nu omordade 6 species vara väl distincta arter, eller äro de framalstrade af olika lokaler och blott former, mer eller mindre tillfälliga, af en och samma hufvudstam? Väl kan man enskildt hysa den förmodan, att i ett land med så skiftande naturbeskaffenhet som Lappland jordgrunden och klimatsförhållanden skola utöfva ett ej oväsendtligt inflytande på växternas, särdeles de lägres och allmännares (d. v. s. de för de mesta olikheterna mest utsattes), yttre habitus och delars former;

*) Äfven bland Phyllanthela synes samma serier förekomma; till den med röda ullen hörer t. ex. *E. virginicum* L.

man kan tro, att *E. vaginatum*, förflyttad från de djupa, gungande sphagnum-kärren och de mossiga myrarna till hårdare mark med mylla eller lergrund (såsom *E. Callitrix*) skall förändras i afseende på rotskottbildningen, få ett styfvare strå, kanske mera tätt ax, dunklare fjäll, kortare ståndarknappar och sparsammare ull; man har föreställt sig möjligheten deraf, att *E. vaginatum*, som tyckes bäst utveckla sig i sandig jordmån vid de af rent och kallt vatten så friska fjällbäckarne, eller på gräsiga platser vid de källrika kärrens kanter, skall, då den infinner sig i vidsträckta mossklädda träsk eller i öppna af stagnerande, jernhaltigt vatten fyllda pölar förminskas till sin rotskottbildning och erhålla mera rödglänsande ull (såsom *E. medium* och *rufescens*). Men dels återstå härvid ännu exacta observationer att göra, innan en dylik yttre inverkan kan antagas skapa förändringarne; dels äro våra systematiska framställningar ju blott försök till urskiljande af de former, hvari en typ uppenbarar sig, såsom angifvare af jordens eller klimatets egendomligheter, tills det en gång lyckas morphologiska och biologiska forskningar att uppdaga och förklara det inre sambandet mellan de yttre olikheterna och deras verkan.

Man kan således enligt vår åsigt antingen antaga alla 6 här uppställda arterna såsom leder af ett helt — alla med lika värde — eller ock antaga tvenne analoga serier:

I. Med öfvervägande tufbildning, utdraget ax med triangulära fjäll, vid basen smalare ulltofs.	II. Med öfvervägande rotskottbildning, klotrundt ax med spetsiga fjäll, vid basen bredare ulltofs.
E. vaginatum — hvit	*E. capitatum* — hvit
— *E. Callitrix* — rodnande	— *E. medium* — rodnande
— *E. russeolum* — röd.	— *E. rufescens* — röd.

Eller ock kunna trenne hufvudformer uppställas hvardera med sin underart:

1. *E. vaginatum:* tufvig.
   * *E. Callitrix:* ull röd.
2. *E. rufescens* (medelbildning).
   * *E. russeolum:* ull röd.
3. *E. capitatum:* rotskott.
   * *E. medium:* ull röd.

I alla händelser framgår häraf som ett allmänt resultat, att arterna af *Eriophorum* med ett ensamt ax utgöra en väl sluten formserie, hvars närmare utredande ännu erfordrar allvarlig och nitisk uppmärksamhet och hvartill jag endast velat här lemna några föranledande bidrag. Ty om ock en allt för långt gången splittring af naturliga slägten i föga skiljda arter blifvit lagd den nyare botaniken till last, så måste man dock erkänna, att först genom den noggrannaste detaljkännedom kan en sann totalbild uppfattas. Vi ha för många bevis på den fördel vetenskapen dragit af de minutiösa forskarnes mödor, för att icke vara anhängare till tron på det lilla arbetets stora resultater.

---

3. De fungillis binis lichenicolis observatio, quam fecit William Nylander M. D:r.

I. *Sphæria epicymatia* Wallr. est species minuta sæpe ad Parisios apotheciis innata pallidiorum formarum *Lecanoræ subfuscæ.* Nescio, num eadem in terris scandinavicis adsit et vere num eandem sistat *Sphæria lichenicola* Smrf. norvegica, in apotheciis *Lecanoræ aurantiacæ* ab eo indicata; hoc judicent autoptæ. Parasitulam modo *Lecanoræ subfuscæ* cognitam habeo, et eandem examinans organa tria generatoria inveni, quorum unum quoad constitutionem singularem in classe fungorum vix in specie ulla antea innotuit, nec formam fructus quodammodo accedentem vidi nisi in *Apiosporio* Knz., Cord. Sunt hæc organa tria in *Sphæria epicymatia:* 1) apothecia, perithecio nigro, hymenio albo, sporis (endothecis) 4—8:nis incoloratis, fusiformibus, uniseptatis; 2) pycnides, conceptaculis (peritheciis) et contento (hymenio) nigris, stylosporis (acrosporis Casp., arthrosporis) nigricantibus articulatis, 4—5 in basida quavis filamentose insertis, connatis, et dein sensim secernendis, tunc oblongo-cylindricis; 3) spermogonia, conceptaculis adhuc minoribus contentoque incoloratis, albidis, spermatiis breviter bacillari-cylindricis tenellis, sterigmatibus infixis simplicibus. — Pycnides tales sporis toruloideis (proxime ut in *Torula monilioide* Bnrd. *Allg. Myk.* t. 2, f. 58) nondum in fungis fructibus pyrenodeis, quantum equidem scio, ab auctoribus me-

moratæ exstant. Notetur simul, hoc exemplum, ob stationem etiam parasitulæ, de qua agitur, peculiarem, limitatam, egregie theoriam de multiplici (duplici, triplici saltem) forma fructus in eadem specie fungorum plurimorum confirmare.

II. *Sphæria homostegia* Nyl. in hb. variis. Est species insignis, quam sæpe observavi in pagina supera frondis *Parmeliæ saxatilis*, etiam prope Upsaliam et Holmiam, similiter ac in Fennia. In Gallia non est rara. Maculas format atras rotundatas sparsas, demum convexas rugosasque, latitudinis parum ultra 1 millim. vel sæpius minores. In quovis conceptaculo ejusmodi (vel perithecio collectivo) plurima inveniuntur immersa hymenia minuta alba sphæroidea, sporis (endothecis) 8:nis fuscis oblongis, 3-septatis, paraphysibus gracilibus non confertis; simul spermogonia adsunt hymeniis paullo minora, spermatiis oblongo-cylindricis, sterigmatibus simplicibus. Pycnides vero nondum vidi in hac specie.

Nya Skandinaviska Växter.

Då i № 2 af denna tidskrift framställdes den förmodan, att *Lepigonum neglectum* torde förekomma på våra hafsstränder, kunde man väl ej hoppas att nästan straxt derefter härpå erhålla bekräftelse. Från Herr Candidaten N. C. Kindberg hafva vi dock nu fått emottaga följande meddelande:

Lepigonum neglectum Kindb. Synops. pag. 6.

Stipler vanligen *hela*, temligen *korta*, bredt äggrunda, föga glänsande. *Blomställning* försedd med bladlika bracteer. *Foderblad* i kanten hinnaktiga. *Fröhus betydligt utskjutande*, halfannan gång längre än fodret. *Frön knöliga*, nästan rundade eller *bredt omvändt-äggrunda, stundom omgifna af en smal vinge.*

Denna art, som synes vara ettårig, är närmast förvandt med *Lepigonum rubrum*, men skiljer sig isynnerhet genom fröen, hvilka hos den nyssnämnde aldrig äro vingade, samt genom hvita, i spetsen ljusröda kronblad.

Meddelad af Herr Kammarskrifvaren *J. Ankarcrona*,

som i Juni 1855 funnit denna art uti *Blekinge* på stranden af Fläskholmen, hvarest den växte tillsammans med *Sagina maritima*.

Personal-Notiser.

Till utländsk ledamot af Kongl. Wetenskaps-Societeten i Upsala efter framledne Prof. *Liebmann* är utvald Prof. *J. Decaisne*, Directör för Jardin des Plantes i Paris. Bland de öfriga utländska ledamöterne i detta sällskap äro Botanisterna *Rob. Brown*, *W. J. Hooker* och *Asa Gray*, samt bland corresponderande Ledamöter *v. Schlectendahl*, *J. M. Berkeley*, *Ruprecht* och *Harvey*.

Kongl. Maj:t har tilldelat Prof. *E. Fries* ett statsanslag å 500 R:dr B:co till fortsättande af hans "*Monographia Hymenomycetum Sueciæ*", af hvilken vol. I., innefattande slägtena *Agaricus*, *Coprinus* och *Bolbitius*, i dessa dagar är utkommen. Likaledes har Prof. *N. J. Andersson* erhållit ett anslag å 600 R:dr B:co till företagande af en utländsk resa. — Kongl. Wetenskaps-Akademien har lemnat Phil. Cand. *R. F. Fristedt* ett understöd å 100 R:dr B:co till fortsättande af hans undersökningar af södra Ångermanlands vegetation.

Strödda Underrättelser.

Anhållan.

Hos alla våra yngre Botanister får jag anhålla, att de behagade under innevarande sommar insamla frön af en del sällsyntare växter, helst i så stora partier, att deraf äfven kan meddelas utländska trädgårdar. Dessa äro nemligen de begärligaste i utbyte från vår trädgård, och blir således denna insamling härvarande Studerandes vinst. Ehuru vi kunna begagna nästan alla, utom de vanligaste, anföras här nedan de, som företrädesvis önskas:

Senecio aquaticus.	*Ajuga pyramidalis.*
Valeriana sambucifolia.	*Erythreae.*
Galium trifidum.	*Odontites littoralis.*
Cuscutæ rariores!	*Orobanche major.*
Pulmonaria angustifolia.	— *Cirsii.*
Thymus Chamaedrys.	*Primulæ rariores.*
Dracocephalum Rhuyschiana	**Statice Bahusiensis!!* *)
Lamium intermedium.	*Cornus suecica.*

*) Obs. Med * och ! äro de utmärkta, som äro mest dyrbara.

Heracleum sibiricum.
**Nuphar pumilum!!*
Ranunculus lapponicus etc.
Batrachium marinum.
— *peltatum.*
— **Confervoides!*
Cardamine parviflora.
Barbarea stricta.
Nasturtium anceps!
Camelinæ.
Viola umbrosa.
— *suecica.*
Dianthus arenarius.
Cerastium glutinosum.
— **tetrandum!!*
Lepigonum salinum.
Saxifraga rivularis etc.
Sedum anglicum.
Epilobia alpina.
**Rosa inodora!!*
Rubi fruticosi, speciatim
**R. horridus!*
**R. arcticus!!*
Potentilla opaca.
Lathyrus heterophyllus.
Vicia villosa.
Lotus uliginosus.
Rumex conspersus.
— *domesticus.*
— *maximus* etc.
Atriplex crassifolia.
Kochia hirsuta.
Schoberia maritima.
Gagea spathacea.
Tofjeldia borealis.
Juncus balticus.
Eriophorum russeolum etc.!!
**Carex laevirostris!!*
— **evoluta!!*
— *globularis.*
— *sparsiflora.*
— *salina* et affin.
— *prolixa.*
— *loliacea.*
— *tenella.*
— **glareosa!!*
— **microstachya!!*
Triticum acutum.
— *laxum.*
Bromus pratensis.
— *racemosus!!*
Glyceria maritima.
Calamagrostis Hartmanni!
Aira bottnica!!
Fluminia arundinacea!
Botrychia (except. *B. Lun.*)!!

Sällsynta Ölands, Gotlands och Lapplands växter äro häribland icke upptagne; de önskas samtliga. Af de senare likväl företrädesvis *Artemisia norvegica*, **Arnica alpina!*, **Campanula uniflora!*, **Diapensia lapponica!*, **Gentiana serrata* och *involucrata*, *Drabæ!*, *Cardamine bellidifolia*, *Sagina nivalis*, **Andromeda tetragona* och *hypnoides!*, **Rhododendron lapponicum!! Phyllodoce coerulea!*, *Junci*, *Luzulæ*, *Aira alpina*, *Trisetum agrostideum*, *Vahlodea atropurpurea*, *Agrostis rubra.* *E. Fries.*

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Den hittills kända nordligaste gränsen för åtskilliga, till största delen föröfrigt inom Skandinavien föga sällsynta växter, blir nu genom efterföljande meddelanden af Herrar *O.* och *V. Holm* samt *E. A. Selberg* i större eller mindre mån uppflyttad.

Matricaria Chamomilla L. N. Å. *) Själevads S:n. *V. H.*
Anthemis tinctoria L. N. Å. Nätra och Själevads S:r, *V. H.*; J. i socknarna närmast Storsjön allm., Tullingsås i Ströms S:n spars. *E. A. S.*
Galium verum L. N. Å. Själevads-Nordmalings S:r. *O. H.*; J. Frösön och Brunflo. *E. A. S.*
Asperula odorata L. Fölinge Lappmark vid Fogelberget och Carlberget i Frostvikens S:n. *E. A. S.*
Glechoma hederaceum L. N. Å. Själevads S:n. *O. H.*; J. Östersund och Frösön. *E. A. S.*
Thymus Serpyllum L. N. Å. Nätra och Själevads S:r. *V. H.*
Verbasum Thapsus L. N. Å. Nätra S:n. *O. H.*; J. Frösön och Näs. *E. A. S.*
Scrophularia nodosa L. N. Å. Själevads S:n. *V. H.*
Veronica agrestis L. och *V. verna* L. N. Å. Själevads S:n. *O.* och *V. H.*
Primula officinalis Jacq. N. Å. Nätra S.n. *V. H.*; J. Sunne, Brunflo, Östersund och Kyrkås. *E. A. S.*
Ranunculus Lingua L. J. Håsjö S:n. *Amrèn.* (enl. *E. A. S.*)
Anemone Hepatica L. N. Å. Själevads S:n. *V. H.*; J. Skalsberget i Ströms S:n. *E. A. S.*
Bunias orientalis L. J. Ås S:n vid Sörbyn på nyodlingar. *E. A. S.*
Draba verna L. N. Å. Själevad. *O. H.*
Polygala vulgaris L. J. här och der. *E. A. S.*
Geranium bohemicum L. N. Å. Själevads S:n. *V. H.*
Erodium cicutarium L'Her. J. Röds S:n i Krokom, Ströms prestg. *E. A. S.*
Orobus tuberosus L. N. Å. Själevad. *O. H.*
Trifolium agrarium L. N. Å. Sidensjö S:n. *A. Aurén.*
— *hybridum* L. J. vid Östersund. *E. A. S.*
Ononis hircina Jacq. J. vid Östberget på Frösön; inkommen med sydländsk säd år 1812 och sedan dess fortvarande. *E. A. S.*
Corylus Avellana L. N. Å. Själevads S:n, Billaberget *O. H.*
Epipactis media Fr. J. Östersund, Odensala i Brunflo. *E. A. S.*
Listera ovata (L.) N. Å. Nätra S:n, ett stycke från Näske fäbodar jemte *Tofjeldia borealis* Whlnbg. *C. J. Törnqvist.*
Malaxis paludosa (L.) N. Å. Själevad. *V. H.*
Allium oleraceum L. N. Å. Nätra S:n. *V. H.*; J. Brunflo S:n mellan Håkansta och Grytan. *E. A. S.*
Butomus umbellatus L. Medelp. Njurunda S:n; J. Håsjö S:n. *E. A. S.*
Potamogeton pusillus L. N. Å. Själevad jemte *P. pectinatus* och *marinus*. *V. H.*

---

*) Med N. Å. betecknas Norra Ångermanland, med J. Jemtland.

Carex Oederi Retz. N. Å. Nätra S:n, Själevad vid Våge. *V. H.*
— *pilulifera* L. N. Å. Arnäs och Själevads S:r. *V. H.*
— *elongata* L. N. Å. Själevad och Gideå S:r. *V. H.*
— *vulpina* L. N. Å. Mo S:n nedanför prästg. *O. H.*
Cynosurus cristatus L. } N. Å. Själevads S:n. *V. H.*
Holcus lanatus L. }

— I Upsala Botaniska trädgård har sedan äldre tider odlats en buskartad Synanther utan namn och härledning, hvilken blommade i Februari sistledet år med en rik blomruska af sköna rosenröda blommor. Den är, enligt *Humb. et Bonpl. Plant. æquinoct. Isotypus Onoseroides* H. B., en växt, okänd för Decandolle och troligen för flertalet af botanister under sitt äldsta namn. Samma växt har sedermera blifvit uppdragen af frön, köpta af Moritz från Venezuela under namn af *Cataleuca rubicunda.* — Decandolles beskrifning är felaktig; blomkronorna äro icke 3- utan 5-klufna.

— I Bot. Notiser 1851 № 12 finnes omnämndt ett egendomligt blomningssätt hos en hästkastanje, att nemligen hvarje år endast halfva kronan frambringar blommor, den andra åter endast blad samt att följande år förhållandet blir alldeles omvändt, i det att den delen af trädet, som föregående år var blott bladbärande, då blir rikligt blombärande och tvärtom. Sådana träd hafva nu äfven blifvit anmärkta i Sverige, nemligen vid Åkerö i Södermanland och vid Öfver-Grans prästgård i Upland. Förklaringen till detta fenomen torde ej vara lätt gifven; den torde hänga tillsammans med en annan likartad periodicitet, som man stundom finner hos träd, att nemligen halfva trädet är förseddt med en rik och lummig bladbeklädnad, under det att den andra är liksom aftynande och sjuklig, hvilket förhållande följande år blir fullkomligt omvändt.

Annons.

Ett nytt och fullständigt exemplar af *Hedwigs Species Muscorum* med supplementer af Schwægrichen finnes mot *halfva boklådspriset* eller 90 R:dr B:co att tillgå hos Med. Phil. Cand. S. O. Lindberg, adr.: Stockholm, Carolinska Institutet.

Som Utgifvaren af denna tidskrift i slutet af denna månad kommer att företaga en resa till Finnmarken, hufvudsakligen för att undersöka vegetationen kring Varangerfjorden, torde alla bidrag, som benäget kunna komma att åt tidskriften meddelas, insändas till Phil. Candid. E. P. Fries i Upsala, hvilken åtagit sig att under den tid ofvannämnda resa varar ombesörja tidskriftens regelbundna utgifvande.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 6. TH. M. FRIES. Juni

1857.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: E. Fries: Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande II. — J. Backhouse: A Monograph of the British Hieracia. LITT.-ÖFVERS.: Specimina för Adjunkturen i Lund. — E P. Fries: Anteckningar öfver svamparnes geografiska utbredning. — Th. M. Fries: De Stereocaulis et Pilophoris commentatio. PERSONAL-NOTISER: Bot. Profess. i Köpenhamn. — Resande Botanister. STRÖDDA UNDERR.: Spridda växtgeogr. bidrag t. Skand. Flora. — *Quercus insignis*. — Blommande Svenska växt. i Bot. trädg. i Upsala. — Annons.

Original-Afhandlingar.

I. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. Fries.

II.

(Forts.)

Vetenskapens svåraste onda är likväl nutidens oupphörliga namnvexling; de, som minst kunna uträtta i sak, äro häruti de verksammaste. Prioritetslagen, gifven i syfte att förekomma detta onda, har alltid erkänts som en vigtig grundsats; men det beror på dess tillämpning, antingen den blir conserverande eller, blott abstrakt uppfattad, upplösande, en outtömlig källa till namnvexling, i hvilket afseende framledne Prof. Wahlenberg i sina till härvarande Bibliothek öfverlemnade anteckningar, bevisar den vara en »*anti-linneansk grundsats.*» Också kan ej förnekas, att Linné, isynnerhet i fråga om slägtnamnen, *gick mycket despotiskt tillväga*, förkastande en mängd äldre namn, icke blott af *Tournefort*, *Plumier*, *Micheli*, *Vaillant*, hvilka fastställdt slägtbegreppet, alldeles så som Linné sedermera antog, utan ock af *Rajus*, *Rivinus* och flera äldre — *men till vetenskapens väl.* Ty hvem vill väl nu utbyta *Syringa* mot *Lilac* och otaliga andra? Äfven artnamnen efter binominal-



principen voro före Linné antagne af *Rivinus*, till och med ofta af *C. Bauhinus*. Då man derföre antagit året för utgifvandet af Linnés Species Plant. som normal-år, är det ett lika godtyckligt streck, som all census för politisk rösträttighet. Som det ligger i hvarje abstrakt princips natur, att den måste drifvas till sin yttersta spets, innan allmän reaction inträder, så skall ett sådant streck i längden icke kunna försvaras, så vida man ej erkänner kyrkans auktoritet; det vill i detta fall säga, så vida man ej erkänner, att ett nu allmänt antaget namn bör bibehållas, *då ej andra grunder tillkomma*, äfven om ett äldre namn (vanligen osäkert eller ofullständigt beskrifvet) hos någon äldre, obscur författare kan uppsökas. Man kan i alla fall göra full rättvisa åt första upptäckaren; är det blott ett nytt namn, är det ingen ära värdt. Hvem skulle väl nu tilltro sig kunna omgöra alla skedda politiska orättvisor, eller återställa alla gamla förgätna ord i språket, som utträngts af nyare. I äldre tider tillerkändes alltid öfvervägande auctoritet åt större hufvudverk och klassiske författare, men vår demokratiska tid erkänner ej få aristokratiska grundsatser. De gamla Linnéanska slägtnamnen hafva hittills varit temligen oantastade, men turen torde gälla dem förr än man väntar. I frågor om nyares antagande råder stor inconsequens t. ex. hvarföre återställa *Mertensia*, gifvet ett annat slägte, men ej det fullt ograverade *Lappula* Moench *)?

---

*) Af fruktan, att de skulle missbrukas till namnvexling, vilja vi icke yppa en mängd förhållanden i denna väg, som för närvarande Botanister lyckligtvis synas obekante, men på det man må godtgöra en orättvisa mot en högt förtjent man genom förgätandet af slägtet *Palmstruchia*, Retz. Obs. Bot. pug. 1809 (= *Chænostoma* Benth.), får jag anmärka, att jag visst anser numera olämpligt ombyta det sednare, öfverallt antagna (som skulle leda till namnbyte på en 50 växter), men att Bentham är förbunden egna vår högt förtjente landsman ett nytt slägte. — När man förändrade Linnés *Richardia* till Richardsonia, för att egna ett annat slägte åt den berömde *Richard*, hade det, i mitt tycke, varit lämpligare anse det äldre Richardia egnat honom och bildat ett nytt Richardsonia. Att man vill öfverflytta det allmänt antagna *Honkenya* Willd. Dec., Spr. till ett tvetydigt, af ingen samtida erkändt, slägte, lyckas lyckligtvis icke, sedan Ruprecht för detta framvisat ett ännu äldre; men från Linnéansk ståndpunkt är väl hela denna prioritetsjagt en löjlighet?

Vid tillämpningen af prioritetslagen på artnamnen förgäter man ofta just dess vigtigaste grundsatser, — t. ex. att ett artnamn ej kan förlora sin prioritet derigenom, att slägtnamnet ombytes, ty antagandet af slägten är något konventionelt, men artnamnet något bestämdt *) — att en växt måste bibehålla sitt namn, antingen den framställes som art, underart eller afart, emedan åsigterna derom vexla fram och åter **) — att man aldrig bör föredraga ett äldre, men ej med säkerhet bestämdt artnamn, för ett nyare, klart och säkert ***) — att man aldrig får byta om ett namn för ett längesedan reduceradt homonym, så vida ej sistnämnde som art återställes; då skulle i vissa stora slägten t. ex. *Agaricus* vara omöjligt finna något lämpligt namn, som ej någon gång förut varit gifvet en reducerad art †) — att man icke må förlita sig på tryckningsåret på titelbladet, då ett och annat år skiljer. I äldre tider citerade man alltid som källa ett allmänt och tillgängligt arbete, ehuru författaren i smärre skrifter förut bekantgjort detta namn; förbiseende detta har

*) I Lichenologien har man derföre börjat ej fästa afseende å slägtnamnen i allmänna registren, utan blott artnamnen, t. ex. i Lichenogr. Europ., *Koerber Lichenogr. Germ.*

**) Såsom Wahlenbergska varieteterna af *Carex limosa; C. sparsiflora*, som af Wahlenberg länge utdelades som egen art (jag erhöll den såsom sådan 1811 af nuvarande Biskop Agardh), och har detta namn aldrig varit förgätet (se Steud. Nom.), fast Tausch af obekantskap dermed benämnde en förkrympt form deraf *C. vaginata.* Många författares under- och afarter äro bättre än andras arter, hvarföre skulle då de förras namn alltid tillbakasättas?

***) T. ex. *Hieracium dubium* L. Att Linné så vanligast kallat *H. collinum* och *glomeratum* är intet tvifvel, men diagnosen i Fl. Su. editio I. tillhör någon bredbladig t. ex. *H. pratense* (som nu ock är funnen i Upland), *H. Suecicum* eller *H. Auricula majus.* Att arten aldrig var Linné klar, vittnar han sjelf — och evigt förblir en gissning, hvilken han menat, troligast en hvar *Pilosella*, ej tillhörande de antagne. Skulle namnet behållas för någon vore det *H. collinum*, hvilken Vahl och Wahlenberg fixerat under detta namn!

†) Det är först i nyaste tider man tillgripit denna genväg för nöjet, att bilda nya namn t. ex. *Hieracium rhodopeum* för H. petraeum Friew.; men Hoppes *H. petraeum* är endast ett längsedan, äfven af Hoppe, förgätet homonym. Innan namnvexling blifvit en modesak föll väl aldrig dylikt någon in; tvertom bibehöll man samvetsgrant namn äfven uppkomna af falska synonymer t. ex. *Rubus horridus* Hn. (non Weih.), *Salix acuminata* Smith. (non Hoffm.), *H. pumilum* Lap. (non W.) m. fl. Här vore åtminstone någon, fast ej tillräcklig, grund för namnförändring!

man ofta uppgifvit ett namn yngre än det i verkligheten är. Gåfve man sig tid jemföra rättelser och tillägg skulle man funnit, att namnet *Hieracium humile* Jacq. är af honom sjelf gifvet och vida äldre än *H. Jacquini* Vill. m. fl. Men ännu vigtigare är, att känna, att flera arbeten för bevarande af prioritet äro postdaterade ett och flera år t. ex. *L'heritiers* arbeten (och det samma säges om en nu lefvande utmärkt Botanists), under det flertalets, i synnerhet alla större arbeten af varaktigare värde äro i förläggarens intresse prædaterade ett och annat år (få vi ej årligen i Sept. och Oct. böcker med följande år, som tryckningsår?)*). Synnerligast gäller detta om större kopparstickverk, som häftvis utdelas, t. ex. Svensk Botanik, Eng. Bot., men i äldre tider (då ej så mycket oväsende fördes om prioritet) fingo de alltid sista häftets utgifningsår å allmänna titelbladet. — Vi skola upplysa det med ett exempel. Den frågan: om prioritet tillkommer *Eriophorum capitatum* Host. eller *E. Scheuchzeri* Hopp., discuterades redan för 50 år sedan och afgjordes då enhälligt till Hosts förde'. Ty att de tre första Volumerna af Hosts stora klassiska verk med 300 illuminerade tabeller i folio och i systematisk ordning, hvaruti Eriophora tillhöra början, *måste* en hvar inse, erfordra flera år för utgifvandet; och är försäkradt, att de flesta tabellerna voro graverade på 1790-talet och att början utkom 1800, fast 1801 står på allmänna titelbladet. Nyare, obekante med dessa förhållanden, antaga Hoppes namn, för årtalet 1800 på en flygskrift, utgifven för dagen, som ej jag och säkert få sett **). Men man synes antagit som regel, att då frågan gäller namn efter personer prioriteten må tyst förbises t. ex. *Aster montanus* (= Richardsoni), *Erigeron atticus* (= Vil-

---

*) Ett likartadt förhållande inträffar då en annan skyndat plublicera en ny art före upptäckaren, men under annat namn. Så t. ex. beskref Willdenow flera af Waldstein och Kitaibel upptäckta och bestämda arter under andra namn förr, än upptäcknarnes egna blefvo bekantgjorde i det stora Planchverket: *Plantæ rariores Hungariae*, hvars utgifvande under 1805—1809 års krig fördröjdes.

**) *Mertens* och *Koch*, som i Deutschl. Flora, först af vanlig förkärlek för Hoppes benämningar upptogo *E. Scheuchzeri*, uppgifva der, som skäl, icke *prioritet*, utan *E. capitati* mindre lämplighet, men då är *E. vaginatum* ännu olämpligare, om sådane skäl fingo gifva anledning till namnförändring.

larsii), *Hieracium humile* (= Jacquini), *H. hispidum* (= Bocconei Gr.!) *Verbascum Thapsus* (= Schraderi), *Veronica persica* (= Buxbaumii), *Arabis stenopetala* Willd.! (= Gerardi) *Epipogium aphyllum* (= Gmelini), *Scirpus pungens* (= Rothii), *S. triqueter* (= Pollichii), *Carex arctica* (= Deinbollei; *C. arctica* Dew. yngre, och *förlängst reduceradt*) *C. alpina* (= C. Vahlii), *C. caespitosa* (= Drejeri), *C. praecox* Schreb. 1771 (= C. Schreberi; *C. praecox* Jacq. 1778 = stolonifera Ehrh.) *Sphaenopus divaricatus* (= Gouani); *Festuca pulchella* Schrad.! s. *nutans* Host, båda betydligt äldre och klarare än *F. Scheuchzeri*, utan all reson föredraget. Dessa blott af ett par familjer hämtade exempel skulle lätteligen mångdubblas. För min del skulle jag heldre antaga Wahlenbergs grundsats, att af tvenne namn, ett hämtadt af växten, ett efter person, bör det förra alltid föredragas; ty vetenskapens väl och framtid ligger oss mer om hjertat än personlig fåfängas anspråk. Och hvad skall en framtid med dessa stumma ljud? den odödlighet, de låfva, är en skuggas utan medvetande. Vi hafva anfört ofvanstående endast som ett ringa bevis på inconsequencerna i tillämpningen af den abstrakta prioritetsprincipen, men en hvar med vetenskapens historia och litteraturen närmare bekant, måste ock afskräckas för consequenserna. Ty man må icke tro, att det är nog med att jemföra *de citerade* synonymernas datum (utan närmare granskning kan man derigenom råka mycket illa ut); det finnes en mängd förgätna och obestämda att uppsöka; man borde derföre öfverlåta detta till Monografer, som fullständigt uttömt litteraturen; som förstå uppfatta förhållanderna konkret och pröfva det lämpligaste i hvarje fall. Så har jag i Monograph. Hierac. efter strängaste prioritetsprinciper, sökt conservera, när möjligt, äldsta namnen! Men man skulle öfver allt råka i en värre labyrinth, om det lyckades återställa alla de äldsta namnen genom deras ovisshet! Må man uppslå Allioni Fl. Ped.; der finnas hela sidor t. ex. pag. 270, med nya artnamn, som man nu för prioriteten åter upptagit framför nyare säkra; men Allioni har sjelf ej anfört *ett ord* till deras bestämmande, utan endast äldre synonymer; men hvem vet om dessa afse den växt han menat? hvem skall afgöra hvilken han menat, då synonymerna tillhöra olika? Den abstrakta prioritetsprincipen, ehuru mindre

rationell, må för det närvarande och framtiden antagas; men denna nya, antilinnéanska lag kan icke, emot alla rättsgrunder, tillerkännas retroactiv giltighet.

---

2. A Monograph of the British Hieracia

by

James Backhouse, jun.

York 1856.

Efter utgifvandet af E. Fries' *Monographia Hieraciorum* har i de flesta länder i Europa börjat ett lifligare och noggrannare studium af detta, hufvudsakligen Europeiska växtslägte, hvilket allt sedan *Linnés* tid vanligen blifvit förbisedt. Om man ock måste erkänna, att arterna hos äldre författare voro allt för kollektiva, så öfvergår man nu stundom till en motsatt ytterlighet. Så t. ex. åtskiljer *Jordan* icke mindre än 90 nya arter i Frankrike, utaf hvilka största delen tillhör *H. boreale*, *H. vulgatum* och *H. pallidum*. Att likväl *H. alpinum* L. et Auct. ej utgör en enda art, utan en egen grupp, innefattande en mångfald af arter, är utan allt tvifvel, och har länge varit insedt, ehuru det varit omöjligt klart urskilja dem efter hemförda torkade exemplar. Författaren till ofvan anförda arbete, hvilket utan tvifvel är det vigtigaste, som i sednare år utkommit öfver detta svåra slägte, har specielt egnat denna grupp sin uppmärksamhet och ett mångårigt studium i naturen, samt dessutom uppdragit samtliga arter af frö i trädgårdsjord, hvarigenom han lyckats fastställa de utmärktaste former, som i ifrågavarande arbete upptagas som egna arter. Att största delen af dessa troligen finnes i Skandinavien och ännu en och annan utmärkt form återstår att urskilja, hafva vi vid jemnförelse af en fullständig samling af de i detta arbete upptagna arter, meddelad af författaren sjelf, blifvit fullt öfvertygade om. Vi hafva derföre ansett af stor vigt, att till ledning för fjällbesökande botanister meddela författarens diagnoser på arterna af *H. alpini* grupp, och tillika uppräkna samtliga i England funna arter.

Engelska floran är onekligen den artfattigaste så väl på Hieracier, som Phanerogamer i allmänhet, bland samtliga

Europas större flor-områden. Af *Pilosellæ* förekommer endast en art, *H. pilosella;* af *Cerinthoideæ* tillkommer visserligen ett par (*H. cerinthoides* och *H. iricum*), som saknas hos oss, men ingen enda af de öfriga Aurellæ tillhöra England, ehuru både *H. villosum* och *H. amplexicaule* förr funnos upptagna i Engelska floran. *Pulmonareæ* äro artrikare, men knappast någon bland dem är egendomlig för England och just våra utmärktaste arter synas saknas. Fullständigast äro *Accipitrinæ* representerade; denna grupps arter äro också lättast att bestämma. Af *H. gothicum* bildar författaren en egen afdelning, *Pseudo-accipitrinæ*, under *Pulmonareæ*, såsom öfvergående till *Accipitrinæ*, och af *H. tridentatum* likaledes under *Accipitrinæ* en, *Pseudo-pulmonareæ*, emedan den bildar en öfvergång till *Pulmonareæ.* Enligt Upsala Bot. Trädgårds frökatalog för 1853 utgöra så väl dessa, som *H. norvegicum*, *H. Dovrense* och *H. Lapponum* en egen grupp, *Pseudo-Accipitrinæ* bland *Pulmonareæ*, dels med dels utan rotblad. Karakteren på *Pulmonareæ* är, att de inre holkfjällen äro tillspetsade, men hos alla egentliga *Accipitrinæ* äro de trubbiga. Vidhåller man denna karakter måste *H. rigidum* och *H. æstivum* bibehållas under Accipitrinæ och deras skillnad från *Pseudo-Accipitrinæ* blir klar.

Efter dessa korta anmärkningar vilja vi lemna en öfversigt af Hr Backhouse' Hieracii monografi.

I. **Piloselloidea.** — Skottalstrande. Stjelk stängellik. Achenier små, föga strimmiga, i toppen naggade. Fruktfjun af lika långa, ganska mjuka hår.

a. *Pilosellæ.* — Stängel bladlös eller med ett blad. Inre holkfjäll spetsiga.

1. *H. Pilosella* L.

b. *Auriculæ.* — Stjelk med blomqvast i toppen. Inre holkfjäll trubbiga.

2. *H. aurantiacum* L.*).

II. **Pulmonarea.** — Rotblad qvarsittande; växten bildande bladrosetter kring roten mot hösten. Holk afbrutet och oregelbundet tegellagd. Achenier korta, afstympade, icke

*) Förekommer endast förvildad i England.

naggade i toppen, strimmiga. Fruktfjun af olikstora, styfva hår.

a. *Alpinæ.* — Holk långhårig eller silkesluden: yttre holkfjäll slaka; de inre tillspetsade eller spetsiga. Blommor på yttre sidan håriga, i spetsen mer eller mindre cilierade. Stjelk med ett eller få blad eller bladlika blomskärmar.

3. ***H.** alpinum.* Mörkgrön. Stjelk enblommig, hårig, flockullig. Rotblad äggrundt-spadlika, trubbiga eller något spetsiga, glest trubbtandade, på öfre sidan nästan glatta, afsmalnande till bladskaft. Stjelkbladen lancettlika eller jemnbredt-lancettlika. Holken halfrund, tätt beklädd med temligen långa, vid basen svarta hår. Holkfjäll få, breda, tillspetsade, slaka; de yttre nästan trubbiga. Blommorna håriga på yttre sidan, korthåriga *) i spetsen Stift gult.

H. alpinum L. et Auct. (till en del). Förekommer på granitfjäll 3—4000 fot öfver hafvet.

4. ***H.** holosericeum.* Grön. Stjelk enblommig, långhårig, silkesluden. Rotblad spadlika eller jemnbredt-lancettlika, trubbiga, helbreddade, håriga på båda sidor, afsmalnande till vingade bladskaft. Stjelkblad små, lika blomskärmar. Holk kägellik, ganska långhårig af hvita, silkeslena hår. Yttre holkfjäll breda, trubbiga, ganska slaka; de inre jemnbreda, spetsiga, tilltryckta. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen tätt cilierade. Stift gult.

På fjäll vid 2—3500 fots höjd.

5. ***H.** eximium.* Grön. Stjelk utdragen, en- eller fåblommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad lancettlika, spetsiga, groft tandade eller nästan helbreddade; på begge sidor håriga; afsmalnande till vingade bladskaft. Stjelkblad små, jemnbreda eller jemnbredt-lancettlika. Holk vid basen afstympad, långhårig af vid basen svarta, temmeligen silkeslena hår. Holkfjäll talrika, jemnbreda, afsmalnande, spet-

*) Författaren brukar högst sällan termen cilierad, utan i dess ställe »pilose at the tips», emedan i de flesta fall håren äro fästade nära eller tätt till, men aldrig i sjelfva kanten.

siga; de yttre små, slaka. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen cilierade.

α. eximium. Stjelk utdragen. Rotblad lancettlika. Stift blyfärgadt. H. villosum E. B. t. 2379.

β. tenellum. Stjelk kortare, mera späd. Rotblad lancettlika eller jemnbredt-lancettlika. Stift gult.

Förekommer 2000—3000 fot öfver hafvet.

6. *H. calenduliflorum.* Grön. Stjelk enkel eller grenig, en- eller få-blommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad bredt äggrundt-spadlika, trubbiga, typiskt nästan cirkelrunda, hvasst tandade, på båda sidor håriga, afsmalnande till vingade bladskaft. Stjelkblad ganska små, jemnbredt-lancettlika. Holk vid basen rundad, luden utaf mjuka, vid basen svarta, silkeslena hår. Holkfjäll afsmalnande, spetsiga; de yttre slaka. Blommor håriga på yttre sidan, i spetsen cilierade. Stift blyfärgadt.

b. *Nigrescentes.* — Holk luden eller hårig; holkfjäll tilltryckta eller några få af de yttersta slaka. Blommor nästan eller alldeles utan hår på yttre sidan, korthåriga eller nästan glatta i spetsen.

7. *H. gracilentum.* Grön Stjelk bladrik, en- eller fåblommig, korthårig, flockullig, borstbärande. Rotblad lancettlika eller aflångt-spadlika, nästan trubbiga, glest tandade, håriga eller nästan glatta, afsmalnande till bladskaft. Stjelkblad stora. Holk bukig, rundad eller kägellik vid basen, svart af mjuka, sammetslena hår och borst. Holkfjäll breda, tillspetsade, tilltryckta, flockulliga i spetsen; de yttre slaka. Blommor nästan glatta på yttre sidan, föga håriga i spetsen.

H. alpinum var. melanocephalum (till en del).

H. alpinum Fl. D. t. 27. — (Denna endast på Dovre funna utmärkta art, redan för flera år sedan urskiljd af Prof. Blytt, är lätt åtskiljd och liknar i hög grad H. glanduliferum, till hvilken nämnde figur cit. af Frölich.)

Växer 2500—4000 fot öfver hafvet.

8. *H. globosum*. Blågrön eller grön. Stjelk en- eller få-blommig, flockullig, föga hårig. Rotblad äggrunda eller äggrundt-spadlika, något spetsade eller trubbiga, helbreddade eller tandade, glatta på öfre sidan, afsmalnande till bladskaft. Blomknoppar klotrunda. Holk vid basen rundad, slutligen klotformig, mörk af korta, vid basen svarta hår. Holkfjäll talrika, jemnbreda, afsmalnande, spetsiga, tilltryckta. Blommor på yttre sidan nästan glatta, glatta eller temmeligen håriga i spetsen. Stift gult.

Förekommer vid 2500—4200 fots höjd.

9. *H. nigrescens*. Grön. Stjelk enkel eller grenig, en- eller få-blommig, flockullig. Rotblad äggrunda eller lancettlika, groft och oregelbundet tandade, föga håriga eller nästan glatta på öfre sidan med smala bladskaft. Stjelkblad få, lancettlika eller aflånga, kort skaftade. Holk vid basen äggrund, mörkgrön, luden af mjuka, vid basen svarta hår. Holkfjäll breda, tillspetsade; de yttre trubbiga, flockulliga i spetsen. Blommor glatta på yttre sidan, i spetsen korthåriga. Stift sotbrunt.

H. nigrescens. Willd. Fries Symb. p. 104.

Förekommer vid 2—3000 fots höjd.

10. *H. lingulatum*. Grön. Stjelk enkel eller grenig, få-blommig. Rotblad lancettlika eller aflånga, spetsade, småtandade eller tandade, grofhåriga på öfre sidan med korta skaft. Stjelkblad få, lancettlika eller äggrundt-afsmalnande, spetsiga, oskaftade. Holk bred, slutligen vid basen afstympad, ganska mörk af mjuka, vid basen svarta hår. Holkfjäll raka, breda, afsmalnande, spetsiga. Blommor föga håriga vid spetsen Stift blyfärgadt.

Vid 1500—2500 fots höjd.

11. *H. senescens*. Grön. Stjelk enkel med få blad och blommor på speda, uppstigande skaft. Rotblad elliptiskt-lancettlika, småtandade eller glest och tydligt tandade, håriga, skaftade. Stjelkblad jemnbredt-lancettlika, afsmalnande till smala bladskaft. Holk vid basen äggrund, tätt täckt af vid basen svarta

hår och borst. Holkfjäll i spetsen nedböjda, afsmalnande, tillspetsade, flockulliga vid spetsen. Blommor vid spetsen korthåriga.

H. atratum v. ramulosum Fr. Symb. p. 105?

12. *H. chrysanthum.* Grön. Stjelk en- eller fåblommig, hårig, flockullig, borstbärande. Rotblad äggrunda, spetsiga, hvasst, oregelbundet och groft tandade, håriga med långa skaft. Stjelkblad jemnbredt — lancettlika eller syllika, skaftade. Holk vid basen rundad, grön eller ganska mörk, med korta, svarta sammetshår och borst. Holkfjäll talrika, i spetsen nedböjda, jemnbreda, afsmalnande, spetsiga, de yttre små, temmeligen slaka. Blommor nästan glatta.

β. microcephalum. Stjelk enkel med en eller få blommor på upprätta eller något hängande skaft. Blad tandade eller nästan helbreddade. Holk omvändt — bägarlik, mörk. Stift gult eller dunkelt blyfärgadt.

H. atratum. Fries. Symb. p. 105.

13. *H. cerintoides* L. *).

14. *H. iricum* Fr. Symb.

c. *Pallidæ.* — Holk mer eller mindre hårig. Holkfjäll tilltryckta. Blommor utan hår på yttre sidan, nästan eller helt och hållet glatta vid spetsen.

* Stift gult, sällan med ganska små, bruna (fuscus) hår.

15. *H. pallidum Biv.* 16. *H. lasiophyllum Koch* **). 17. *H. Gibsoni* ***) *Koch.* 18. *H. argenteum Fr.* 19. *H. nitidum* Backh. 20. *H. aggregatum* Backh. †).

** Stift mer eller mindre blyfärgadt.

---

*) Hit citerar förf. äfven H. Anglicum Fr., men denna är upptagen på sid. 58 som en dubiös art under namn af H. obtusifolium Backh.

**) Beskrifningen öfverensstämmer icke med authentika exemplar af Koch.

***) H. Gibsoni är = H. cæsium β hypochæridis Fr. Symb. p. 113. Denna art eller form är icke funnen i Skandinavien.

†) H. bursæfolium Fröl. och Fr.

21. *H. murorum* L. Fr. 22. *H. cæsium* Fr. 23. *H. stelligerum* *). 24. *H. vulgatum* Fr.

d. *Pseudo-accipitrinæ.* Holk nästan glatt. Rotblad vanligen bildande en rosett under vintern, men sällan qvarsittande, då växten blommar.

25. *H gothicum* Fr.

III. ***Accipitrina.*** — Utan verkliga rotblad. Mot hösten bildande vid basen af stjelken tätt med knoppar, hvilka nästa år blifva bladiga stjelkar. Holkfjäll i många rader. Fruktfjun af styfva, olikstora hår.

a. *Pseudo-pulmonareæ.* — Tillfälligtvis bildande små rosetter, lika dem hos Pulmonareæ, men som icke qvarsitta under vintren.

26. *H. tridentatum* Fr.

b. *Aphyllopodæ.* — Aldrig bildande qvarsittande rosetter.

* Blommor föga håriga eller nästan glatta vid spetsen.

27. *H. prenanthoides* All. 28. *H. strictum* Fr.

** Blommor glatta vid spetsen.

29. *H. umbellatum* L. 30. *H. crocatum* Fr. 31. *rigidum* Htm. 32. *H. corymbosum* Fr. 33. *H. boreale* Fr.

E. P. Fries, fil.

Litteratur-öfversigt.

Såsom specimen för den lediga Adjunkturen i Lund har Mag. Doc. *M. Lindblad* utgifvit en afhandling: *Om tillvaron af ett centrum i naturliga grupper såväl inom Djur- som Växtverlden.* 35 sid. 4:o med 7 Pl. Likaledes har Mag. Doc. *F. Areschoug* såsom specimen för samma plats utgifvit: *Groddknopparnes Morfologi och Biologi.* 49 sid. st. 4:o med 7 Tab.

För Filosofiska gradens erhållande vid 1857 års promotion i Upsala hafva flera Botaniska disputationer blifvit utgifna; af dessa äro redan utförligare omnämnda Mag. *N. C. Kindbergs* (i № 2 af denna tidskr.) och Mag. *Fr. Björnströms* (i Bot. Not. 1856 № 12). För de öfriga skola vi

---

*) Är med säkerhet icke den äkta, utan troligen en variet. af H. plumbeum.

äfven försöka lemna en utförligare redogörelse, i detta nummer medgifver uttrymmet endast med få ord anmäla:

1. E. P. Fries: **Anteckningar öfver svamparnes geografiska utbredning.** 22 sid. 8:o.

Då man öfver detta ämne hittills endast egt spridda uppgifter, har jag sökt samla tillhopa, hvad man i detta ämne förut känt och ordna det efter allmänna grunder. Skiljaktigheterna från de fullkomligare växternas utbredning har jag trott mig finna deruti, att då bland de sednare det är hufvudsakligen värmen, som bestämmer vegetationens olikheter, är det för svamparne nederbörden och luftens fuktighet. Ehuru man vanligen för den högre värmegraden anser de tropiska länderna artfattiga, så hafva vi sökt visa, att detta icke är förhållandet i de tropiska urskogarne, der fuktigheten är synnerligen stor; äfvensom att en yppig svampvegetation i dessa länder träffas, vanligen 5,—8,000 fot öfver hafvet, hvarest skogsregionen begynner. Så är förhållandet på Java, Himalaya o. s. v. Att svamparne äro mindre afvikande efter värmegraden och mera likformigt fördelade emellan olika länder, beror äfven deraf, att bästa svamptiden infaller i olika trakter under olika årstider så t. ex. i Neapel i Dec., i det öfriga södra Europa vanligen i Nov., i Tyskland i Oct. och hos oss i Sept., hvarunder temperaturen blir i dessa länder ungefär lika. Endast bland de högre svamparne har jag kunnat lemna en i det speciella gående jemförelse, emedan de lägsta svamparne ännu äro föga kända, då de i allmänhet förbises af i de extra-europeiska länderna resande Botanister.

---

2. Th. M. Fries: **De Stereocaulis et Pilophoris commentatio.** 42 sid. 8:o.

Genom den nya riktning Lichenologien nu erhållit, är att hoppas, att den skall vinna icke blott i omfång, utan äfven i klarhet och bestämdhet. Genom mikroskopiska undersökningar har man funnit ganska vigtiga skiljemärken af sporernas form och bildning, hvarigenom man vinner en objectiv grund för bestämmandet af slägten och arter, som hittills varit mest beroende af ett utbildadt natursinne. Det

torde likväl kunna sättas i fråga, om man icke äfven inom Lichenologien dervid gått till öfverdrifven ytterlighet i slägters och arters åtskiljande (hvilket är alla äldre Lichenologers åsigt), och lämpligast varit, att dröja med de tallösa, nya slägtenas bildande till dess man undersökt samtliga arterna. Ty i de nyare Lichenologiska systemerna hafva de extra-europeiska lafvarne blifvit förbisedda, hvilkas närmare kännedom betydligen måste modifiera åsigterna — möjligtvis också visa, att man icke obetingadt kan fortgå i det mikrologiska slägtbestämmandet. — Närvarande afhandling, som egentligen endast är ett sammandrag af en utförlig, till Kongl. Vet. Societeten härstädes inlemnad afhandling jemte tabeller, lemnar en fullständig beskrifning af såväl Europeiska som extra-europeiska arterna, tillhörande detta vackra och naturliga slägte, hvilket jemte Usnea står på högsta utvecklingsgraden inom denna familj. Genom tillgång icke blott till Prof. Fries herbarium, utan ock genom förbindelse med de flesta Tyska, Franska, Engelska och Amerikanska Lichenologer har författaren haft tillgång till ett rikare material, än vanligen är fallet, hvarföre alla säkert kända arter kunnat fullständigt analytiskt beskrifvas. Såsom sådana upptagas 23 arter, af hvilka 9 (alla extra-europiska) äro nya, hvarjemte flera mindre kända äro upptagna som underarter. För äldre tiders litteratur i detta ämne är fullständigt redogjort. — Ett nytt slägte, stående emellan *Stereocaulon* och *Cladonia* framställes, nemligen slägtet *Pilophorus* med trenne arter. Detta är i sina biologiska förhållanden så utmärkt, att det äfven efter äldre åsigter måste bilda ett eget slägte. Af detta har förut icke någon art varit känd från Europa, men äfven i Norrige har en art, P. robustus, af Prof. Plytt blifvit upptäckt på fuktiga klippor vid Austa-elv vid Aamodt i Österdalen. Den är icke blott den mäst utbildade arten i slägten, utan en verklig prydnad för Skandinaviens Flora. *E. P. Fries, fil.*

Personal-Notiser.

Enligt underrättelser från Köpenhamn har frågan om Botaniska professionens återbesättande efter Prof *Liebman* blifvit afgjordt genom den sammas fördelning, så att före-

läsningsskyldigheten tillfallit Dr. *Oerstedt*, vården af Botaniska Trädgården och utgifvandet af Flora Danica Herr *J. Lange* samt tillsynen af Botaniska Museum Dr. *Diedrichsen*. På ett lyckligt sätt har derigenom frågan blifvit löst och hvardera af desse trenne utmärkte män erhållit den sig mest passande verkningskrets.

Äfven i år hafva flera Botanister företagit mer eller mindre långväga resor. Af dessa böra vi först nämna Prosten Dr. Stenhammar, som begifvit sig till Öland och Gottland i sällskap med Mag. M. Floderus och Studeranden O. R. Fries, hufvudsakligen för att undersöka lafvegetationen. Till Dovre, denna guldgrufva för Botanister, hafva Mag. C. och R. Hartman samt Mag. Kindberg styrt sin kosa; Mag. N. J. Scheutz undersöker för reseföreningens räkning norra Skåne; Studeranden Linnarson, V.Göth., har erhållit Kniggeanska resestipendium för undersökningar i S. Skåne; Kammarskrifvare Ankarcrona besöker Öland, samt slutligen har Utgifvaren af denna tidskrift rest till Nord Cap och Varanger fjord, hvilket redan är omnämndt i föregående nummer.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Utom några af de Herrar, hvilka till föregående N:r lemnat bidrag i detta afseende, har Mag. *R. Fristedt* godhetsfullt meddelat några; deras namn äro som vanligt vid de af dem funna arterna endast utmärkta med initialbokstäfverna.

Petasites frigida (L.) Allmän öfver hela Jemtl. *E. A. S.*

Centaurea Cyanus L. S. Jemtl. allmän upp till Fölinge och Ström. *E. A. S.*

— *Jacea* L. Jemtl. här och der upp till Ström. *E. A. S.*

Cirsium lanceolatum Scop. Jemtl. upp till Hammerdal. *E. A. S.*

Succisa pratensis K. Ångerml. Själevad S:n. *V. H.*

Lonicera Xylosteum L. Jemtl. Ström vid Risselåsberget, Hammerdal vid Fyråsberget, Frösön vid Östberget. *E. A. S.*

Campanula patula L. Jemtl. Liths S:n vid Klöstenäs. *E. A. S.*

Lobelia Dortmanna L. Jemtl. Håsjö S:n. *Amrén.*

Plantago lanceolata L. i Jemtl. endast funnen vid Östersund. *E. A. S.*

Acer platanoides L. Stugu S:n (Hartmans uppgift att Stuguskogen ligger i Bergs S:n är oriktig. Hülphers uppgift om de trädsorter, som i orten förekomma, gäller neml.

hela Jemtl., ehuru den influtit i beskrifningen öfver Bergs S:n.) *E. A. S.*

Reseda luteola L. Smål. Harby gästgifvaregård i Ljungby S:n. *N. J. S.*

Pulsatilla pratensis (L.) Smål. Alsheda tillsammans med Pulmonaria angustifolia. *N. J. S.*

Aconitum Lycoctonum L. Ångerml. Arnäs S:n. *V. H.*

Delphinium Consolida L. Jemtl. Brunflo S:n vid Backen, en gång funnen. *E. A. S.*

Arabis arenosa Scop. v. borealis Fr. Smål. Kråksmåla på berg v. om kyrkan. *N. J. S.*

Hypericum montanum L. Smål. Kråxhult vid Vattenlösa. *N. J. S.*

Viola biflora L. Ångerml. Björna S:n. *V. H.*

Drosera longifolia L. — obovata Koch. Södermanl. Årdala S:n vid Kiviken. *R. Fr.*

Agrostemma Githaga L. v. *nana* Smål. Påskallevik. *N. J. S.* En helt och hållet tillfällig form.

Sagina stricta Fr. Smål. Påskallevik. *N. J. S.*

Ribes nigrum L. Ångerml. Själevad och Arendsjö S:n. *V. H.*

Potentilla rupestris L. Smål. Skirö och Skede S:r *N. J. S.*

— *norvegica* L. Jemtl. Stugu S:n samt vid Östersund. *E. A. S.*

— *collina Lehm.* Smål. På en sandbacke 1/8 mil v. om Staby i Högsby S:n. *N. J. S.*

— *incana Mönch.* Smål. Mörlunda, Högsby, Hvetlanda, Alsheda, Ökna, Skede, Skirö, Nye, Kråksmåla, Elghult och Dädesjö S:r. *N. J. S.*

— Många nya saker äro ganska gamla. Prof. *Ehrenberg* upptäckte på Sinai en *ny* Lantana, af hvilken efter allmänna berättelsen bland folket *Moses* skall hafva skurit sin staf. För få år sedan upptäckte Galeoti i Mexico en ny art Ek, *Quercus insignis*, som likväl från längre tid tillbaka odlats i härvarande frigidarium utan namn.

— Af Svenska växter, troligen osedde lefvande af de flesta Svenska Botanister, blomma för närvarande i Upsala Botaniska trädgård *Arnica alpina*, *Artemisia norvegica*, *Sagina nivalis*, *Potentilla alpestris ternata* H. Christ. (egen art, fullkomligt lik *P. chrysocraspedia* Lehm., men utan det gula silkesluddet i kanten, *Trisetum agrostideum*, *Wahlbergellae*, *Blyttia* m. fl.

Annons.

Hos Utgifvaren af denna tidskrift är till försäljning inlemnadt ett i pappersband inbundet fullständigt exemplar af Mohls och Schlechtendals Botannische Zeitung, 14 årgångar från och med den första, utgifven år 1843, till och med den af år 1856. Priset är 80 R:dr B:co. (Hvarje årgång kostar i bokhandeln 10 R:dr 20 sk. B:co).

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 7. TH. M. FRIES. Juli

1857.

Original-Afhandlingar.

1. Öfver Parthenogenesi hos växterna.

Af E. FRIES.

Allt sedan Linnés tid eller fastställandet af läran om växternas sexualitet, har varit antaget som ett axiom, att för frambringande af groddbara frön växtäggets befruktning af pollen varit oumgänglig; att honplantan ensam väl kunde lemna frön, men att dessa obefruktade frön saknade grodd. Detta antagande som allmän lag hvilade likväl ännu hufvudsakligen på analogi och den sällan gäckade tron på harmonien i naturen, och fast man ej alltid kunde förklara, huru befruktningen skett t. ex. hos enstaka honstånd af *Hampa*, *Spenat* enligt Spallanzanis uppgift m. fl. (pollen har dervid lätt kunnat öfverföras genom vind, insekter), så afviste man dessa inkast med det Wolfianska: *ab ignorantia modi ad negationem rei nulla valet consequentia*.

Alla tvifvel syntes vara häfda, då 1820 och följande år tvenne Tyska Botanister, *Henschel* och *Schelver*, uppträdde med stort buller som fekundations-processens afgjorde motståndare, och förklarade att pollens inverkan på pistillen endast var mekanisk, förorsakande en art inflammation, som

visserligen befordrade fröbildningen, men ej var oumgänglig, utan förklarade öröfrigt, att »chausse-staub» och dylikt medförde samma resultat. De stödde sig på en observation af någon dioecist, som i en Botanisk trädgård, der hanplantan ej fanns, lemnat groende frön, men hela undret upplöstes deruti, att bland honblommorna funnos äfven några hanblommor, ett förhållande som torde vara vanligare än man iakttagit.

Som invändningarne emot fekundations-theorien hufvudsakligen utgått från diklinska växter, är nödigt urskilja de egentligen och mera tillfälligt diklina. Till de egentligen diklinska räkna vi dem, hos hvilka han- och honblommor hafva olika bildning, och olikhet ofta äfven i sjelfva örtståndet såsom hos *Hampa, Humle.* Som tillfälligt diklinska kan man anse alla, hos hvilka han- och honblommor fullkomligt likna hvarandra, ehuru endera af könen felslår. Vanligen finnes dock rudiment till det andra könet, hvilket under gynnande förhållande kan fullkomligt utbildas. Så hafva hermafrodita blommor blifvit funna af *Melandryum silvestre,* men ofta enkönade af den vanligen hermafrodita *Silene inflata.* Synnerligast torde detta gälla om Synanthereæ, hvilka Linné derföre benämnde Polygamæ. Afdelningen *Antennariæ* skiljes just derigenom af alla sednare författare, att de hafva *capitula subdioica,* d. v. s. särskilda han- och särskilda honplantor, men hos endera könet inblandade hermafroditer. Hos slägtet Antennaria förekomma hos afdelningen *Margaripes* de hermafrodita, enligt Decandolles uppgift, bland hanblommorna; hos afdelningen *Catipes* Dec. åter bland honblommorna *). Det är derföre, som i Botaniska trädgårdarne hanplantan af de förre, honplantan af de sednare vanligen förekomma. Men äfven i fria naturen är hanplantan af de förre allmännare, af de sednare honplantan, så att hanplantan af *A. alpina* lärer blott en enda gång vara funnen **). Om *A. carpathica* anmärker Wahlenberg: »*Mirum est plan-*

---

*) Herr Directör Müller, som i vår noga undersökt den i härvarande trädgård blommande Ant. alpina, har äfven i centern funnit ståndare i honblommorna; de voro ytterst små och kunde endast genom den noggrannaste undersökning af blomman upptäckas.

**) »Gnaphalium alpinum lapponicum planta mascula semper caret.» Whlnbg Fl. Carp.

tam masculam semper separatim in longe aliis cacuminibus alpium quam marem occurere.» Man måste derföre antaga, att äfven hos denna i centern finnas hon- eller hermafroditblommor. Den närbeslägtade *A. Leontopodium*, som endast artificielt skiljes från detta slägte, har constant hanblommor i kanten, men hermafrodita i disken. De sednare uppgifvas likväl alltid vara sterila, hos Ant. alpina åter hafva vi funnit alla fertila. Till antagande af fekundation utan befruktning bland dessa har man ingen giltig anledning, ty samtliga synas antingen normalt eller tillfälligtvis kunna frambringa hermafroditblommor jemte de enkönade.

Sedan genom de nyaste mikroskopiska undersökningarne af embryos utbildning, fekundationens nödvändighet till full evidens blifvit bevisad, fast sättet hos olika författare olika uppgifves — och den samma praktiskt blifvit ådagalaggd genom noggranna försök med olika arters hybridisering, var det högeligen oväntadt, att nya tvifvel härom skulle väckas. Troligen hade man icke fästat afseende dervid, om icke just tvenne af samtidens utmärktaste och mest noggranna forskare, *A. Braun* och *Naudin*, samtidigt framställt erfarenhetsbevis för antagandet af en parthenogenesi bland de fullkomligare växterna, liksom zoologerna antaga ibland de lägre djuren. Af frågans vigt hafva vi ansett oss böra redogöra för nämnde författares åsigter och öfverlemna dess bedömande till framtiden.

Vi meddela ur Flora *) följande: Prof *Al. Braun* framställde några anmärkningar öfver alstrandet af frön utan föregående befruktning och anförde såsom exempel derpå i första rummet *Celebogyne ilicifolia.* Ett 1829 till trädgården i Kew fört honstånd af denna Euphorbiacé, hvilket icke egde minsta spår till hanblommor, lemnade dock årligen mogna frukter och groende frön, utaf hvilka erhöllos liksom moderväxten blott honplantor. De af Herrar *Pringsheim* och *Deecke* företagna mikroskopiska undersökningarne visade den vanliga beskaffenheten hos embryosäcken och embryos normala bildning. Växten är emedlertid en verklig dioecist, hvilket bevisas deraf, att i *Hookers* herbarium finnes ett hanexemplar, det enda man hittills känner, samladt af *Cun-*

---

*) Flora 1856 № 38.

ningham. — Af *Chara crinita*, som eger en ganska vidsträckt utbredning, påträffas öfver allt blott honexemplar, hvilka sätta rikligt frukter och frön, hvilka utan föregående befruktning gro och lemna lika plantor. Blott i ett herbarium från Montpellier har Prof. *Braun* sett ett hanexemplar af denna art; alla bemödanden att finna sådane i Tyskland och annorstädes hafva hittills blifvit utan påföljd. Dessa och andra förhållanden göra det sannolikt, att äfven hos högre växter understundom den företeelsen kan inträffa, som *Siebold* hos några insekter, t. ex. bin, iaktagit och gifvit namnet Parthenogenesis.

Dr *Cohn* erinrade härvid om det af *Gasparrini* omnämnda fallet med fikonträd, af hvilka två sorter: Sommarfikon och Vinterfikon kunna urskiljas, de förra sakna hanblommor, de sistnämnda ega sådana, och dock gifva begge mogna frukter och frön. — Dr *Seemann* tillade, att *Ricinus communis* gifver mogna frön, äfven om hanblommorna afskäras. — Prof. *Nägeli* väckte slutligen uppmärksamheten på, att de af de obefruktade fröna erhållna plantorna ganska mycket likna hvarandra, i det de bevara de individuella kännetecknen och visa ingen böjelse att bilda varieteter.

(Forts.)

2. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. FRIES.

(Forts.)

21. *Nymphæa alba* L. Denna växt har under sednare åren framkallat en hel litteratur, och talrika arter hafva blifvit urskiljde. Enligt min öfvertygelse utgöra dessa blott en art; endast en af hela slägtet är inhemsk i Europa, ty *Nymph. Lotus* W. K. (N. thermalis Dec.) är införd. Redan för flera år sedan fästade vi uppmärksamheten på, att den kring Upsala vanliga är *N. biradiata*, och att den utan alla gränser öfvergår till *N. alba*. Bland de nyare urskiljda är *N. semiaperta*, hvilken ock förekommer i Sverige, och, den mig okända, *N. Pailliardi* de utmärktaste. Den sednare skiljes som art af Prof. *Lehman*, som för öfrigt delar min åsigt, att samtliga de öfriga böra förenas. Men Caspari *) förenar

*) Utan att nämna mina observationer, citerar Caspari (i motsats mot

äfven denna under *N. alba*, men urskiljer flera under- och afarter; Prof. *Lehman* anmärker dervid, att man kan finna flera af dessa på samma rhizom. Man lägger vanligen stor vigt på blommornas storlek och märkets strålar, men dessa olikheter bero helt och hållet af djupare och grundare vatten samt plantans ålder, ty hos unga plantor äro blommorna mycket små.

22. *Ranunculus Friesеanus* och *Borœanus*, uppdragne af frön, meddelade af Jordan sjelf, i härvarande Bot. trädg. visade visserligen första åren någon olikhet från *R. acris* genom bredare bladflikar (ungefär som R. nemorosus till R. polyanthemos), men äro nu mera, efter ett par års tillväxt, till alla delar så fullkomligt lika R. acris, att de icke som former kunna urskiljas. Detta bestyrker ett förhållande, som jag ofta haft tillfälle iakttaga, nemligen att unga plantor af växter med inskurna blad hafva bladen mindre delade, men bredare flikar. — Decandolles och vår *Ranunc. silvaticus* åter är en egen art, troligen af utländskt ursprung. *Godron* och *Grenier*, som upplyst att *R. silvaticus* Thuil. tillhör *R. nemorosus*, benämna denna *R. Friesii*. Den är, sedan dess växtplats blifvit planerad och bebygd, utgången.

23. *Batrachium*. Huruvida man vill antaga detta slägte eller icke, är något helt och hållet konventionelt, men då det utgör en högst naturlig grupp och har bestämda karakterer, tveka vi icke, att af praktiskt intresse den förra åsigten skall göra sig gällande, då de otaliga arterna af detta cosmopolitiska slägte, göra dess fördelande oumgängligt. — Äfven Batrachiernas arter är ganska talrika, som jag haft tillfälle öfvertyga mig genom rika samlingar af extra-europeiska former i min samling, i Petersburger- och Berliner-Museum. Sedan utgifvandet af Summa Veg. Scand. har jag blifvit förvissad att icke blott *Batrachium marinum* *), utan äfven *B. pantotrix* eller rättare *trichophyllum*

---

verkliga förhållandet) *N. biradiata* som skiljd af mig som art. Prof. Lehman åter åberopar riktigt mina observationer för motsatta åsigten.

*) Som en curiositet må anmärkas, att man för denna af mig först upptäckta och i 20 år under namn af *Ran. marinus* utdelade växt, trott sig böra sätta annat Auctors namn, derföre att jag sedermera upptagit den under Batrachium! Dr *Hartman*, som alltid gick ärligt tillväga, *citerar likväl sjelf*, att han erhållit den af mig under namn af R. marinus!

Vill. och *Petiveri* äro verkliga arter; *B. heterophyllum succulentum* åter kan aldrig skiljas som art. Enligt skriftligt meddelande af Godron, jemte en utmärkt rik samling af hans arter, förekomma hvarken *B. marinum, peltatum* eller *Confervoides* i Frankrike, ehuru möjligen *R. Drouetii* bör hänföras till den sistnämnde. Jag har åter meddelat honom en fullständig samling af våra Nordiska och har dervid haft den tillfredsställelsen erfara att våra åsigter, äfven af de mest reducerade former, samstämma. I Bot. trädgården har dessa växters odling ej velat lyckas.

24. *Pulsatilla patens* (L.) är onekligen ett af de intressantaste fynd under sednare åren för Sverige. På samma växtställe förekommer den under tvenne former (båda hafva i vår blommat i härvarande trädgård af tufvor hitförda från Gottland), den normala med enkelt tredelta blad, och *P. Wolfgangiana* med mångdelta bladflikar, den medlersta skaftad, hvilken allmänt erkännes för afart af *P. patens*. Jag har ock sett båda bladformerna från samma rot. Det är denna som hos oss blifvit tagen för *P. Hackelii*, hvilken är en analog form af *P. Halleri!* (Alla Europeiska Pulsatiller jemte en obeskrifven odlas i härvarande trädgård). Vår Svenska *P. patens* har icke mörkblå blommor som den Tyska, utan liffärgade såsom den Sibiriska *). Dr Ruprecht i Petersburg anser detta antyda artskillnad; den Nord-Amerikanska *P. patens* skiljes i Grays nyaste upplaga af *Manual of the Botany of the Northern States* under namn af Pulsatilla Nutalliana. Beskrifningen passar icke illa på *P. Wolfgangiana*.

25. *Thalictrum Kemense* jemte *Th. macrocarpon* Gren. äro onekligen de utmärktaste bland de under detta sekel urskiljda arter. Den är numera allmän i Botaniska trädgårdarne och finnes äfven i härvarande. Till örtstånd och blomning liknar den fullkomligt *Th. baikalense* (som äfven finnes hos oss odlad), men denna afviker himmelsvidt genom sina fullkomligt släta karpeller Af våra kommer den onekligen *Th. flavum* närmast, med hvilken Prof. *Wahlenberg* först förenade den. Af hvad grund han sedermera förde

---

*) Hurudan blommornas färg är på den Finska är oss obekant, ty ehuru vi erhållit en massa exemplar deraf voro alla i frukt.

den till *Th. majus* är oförklarligt, då den med denna, i alla Botaniska trädgårdar vanliga, har hvarken likhet eller slägtskap. Icke heller finnas de någonsin i samma region. *Th. rariflorum* är en medelart emellan föregående och *Th. flavum*. *Th. simplex v. boreale*, som blifvit förd som varietet till denna, hör, enligt talrika exemplar insamlade af Herr Mag. Fristedt i Ångermanland, sannolikast till *Th. minus* för de oskaftade bladen. Dr *Fr. Nylander* ansåg den kunna hänföras till *Th. exaltatum* C. A. M.! eller *Th. strictum* Led. — Denna ståtliga art, mig meddelad af min ovärderliga och oförgätliga vän, Dr. C. A. Meyer, blommar årligen rikligen i härvarande trädgård och kan icke med någon inhemsk jemföras. Den enkla, manshöga stjelken är bladig upp till toppen; ur bladvecken utgå långa, hängande blomklasar. — Hvad *Th. Friesii* Rupr. är, är mig icke fullt klart, då han hvarken med ett enda ord beskrifvit den, icke heller meddelat exemplar (ehuru den fullständigaste samling blifvit lemnad mig); jag förmodar dock att han afser nämnde Th. simplex var. H. N.

26. *Thalictrum minus*, uppdragen i härvarande trädgård af frön från Bohuslän, utmärker sig vid första anblicken från de öfriga genom sin låga växt, uppspärrade vippa, stora, spindelformiga karpeller, och kan lefvande sedd omöjligen med någon annan förvexlas. Odlad blommar den tidigare än följande och förblir lågväxt, men mycket grenig, med qvastlik, aldrig med pyramidformig vippa som följande. Denna art synes utomlands vara föga känd, så väl exemplar, som alla frön, jag erhållit från utländska trädgårdar, tillhöra *Th. flexuosum* *). — Th. majus är högst nära beslägtad med denna art, hvarföre de vanligen förenas. Frukten af båda är lika, men växten är mångdubbelt större och högre, blomruskan synnerligen utspridd med horizontelt utstående grenar. Genom kultur i många generationer har den visat sig beständig; möjligen dock uppkommen genom odling af föregående.

27. *Thalictrum flexuosum*, odlad af frön från Skåne, är likaledes en bestämd art, som af de flesta tages för *Th.*

*) Den rätta *Th. minus* hafva vi åter erhållit af frön under namn af *Th. maritimum*. Af blott karpellerna kunna dessa arter med säkerhet urskiljas. I Babingtons Engl. Flora är Thalictra framställda fullkomligt efter våra åsigter.

minus, af några åter alldeles oriktigt hänföras till *Th. Kochii.* Den starkt krypande roten, de vid basen bladiga stjelkarne, de spetsiga bladflikarne, den pyramidaliska, hit och dit böjda vippan, samt de mindre, spindelformiga småfrukterna skilja den mycket lätt. — *Th. Jacquinianum*, sådan den odlas i Botaniska trädgårdarne, förhåller sig till denna ungefär såsom Th. majus till minus. Några *vilda* exemplar af denna från Gottland har jag aldrig sett, ehuru derifrån sändts former af följande med flexuös stjelk.

28. *Thalictrum Kochii*, uppdragen af Gottländska frön, är en i hög grad utmärkt och bestämd art. Den igenkännes genast genom sin släta stjelk, bredare, vanligen trubbiga bladflikar, korta, äggrunda, vid basen trubbiga karpeller *). Decandolle har temligen tydligt beskrifvit denna art under namn af *Th. saxatile*, men af förvexling med Schleichers *Th. saxatile*, som tillhör *Th. flexuosum* (se Mert. et Koch Deutschl. Fl. p. 128). Båda äro likväl skilda från den ursprungliga *Th. saxatile* Vill., hvilken efter Greniers skriftliga meddelande måste bibehålla detta namn.

Anm. Thalictrum minus uppgifves äfven från Öland, Blekinge och Kinnekulle (?), det vore i hög grad önskligt erhålla exemplar från dessa orter, hvilket oaktadt flerfaldiga försök ej lyckats mig. — Den Öländska *Th. Galioides* har genom odling öfvergått till *Th. simplex.* Den Elsaska arten har dock något i utseende afvikande från Öländska exemplar och synes der bestämd, då på Öland typiska exemplar måste utsökas bland en mängd medelformer.

29. *Papaver nudicaule*, *alpinum* och *pyrenaicum* förenas af nyare förf. vanligen till en art. En mångårig kultur har likväl öfvertygat mig, att de äro bestämdt skiljda. Utom flera uppgifna, icke oväsendtliga karakterer (hvartill kan läggas blommornas färg: gröngul hos *P. nudicaule*, hvitgul, i trädgårdarne alldeles hvit och mer än dubbelt större blommor hos *P. alpinum*, brandgul hos *P. pyrenaicum.* Men mest afvikande äro deras biologiska förhållanden. H. alpinum blommar tidigt om våren och aldrig ånyo; de öfriga båda blomma sednare, men fortfara hela sommaren. *P. nudicaule* är den ömtåligaste, som i vårt klimat måste behandlas i likhet med de ömtåligaste fjällväxter, och uthärdar sällan

---

*) Någon gång felslå karpellerna, och blifva då mycket mindre, smalare eller spindelformiga, och hafva då troligen blifvit tagna för Th. flexuosum.

Upsalas vintrar. *P. alpinum* deremot är ganska härdig, trifves väl på fritt land, men sjelfsår sig icke. *P. pyrenaicum* åter sjelfsår sig och sprider sig som ogräs öfver allt öfver rabatterna. Denna är likväl icke funnen vild hos oss och *P. alpinum* endast på Kipinä i Ryska Lappmarken.

30. *Fumaria media*, Lois. Att den Norrska, äfvensom Engelska, *F. capreolata* tillhör denna art, är nu mera satt utom tvifvel. Jemför *Hammars Monogr.* Den håller sig väl skiljd från all F. capreolata i härvarande trädgård; men luxurierar föga, då den förra är ett besvärligt ogräs. *F. Boraci* Jord.! är synonym härmed; och *F. muralis* Sond.! upptages af Hammar som varietet.

31. *Raphanus Raphanistrum* v. *maritimus* Fr. Nov. kan jag väl icke skilja från *Raphanus maritimus* Smith, men den är så uppenbart en varietet af den förstnämnde, att så vidt Smiths är egen art, måste den positivt betraktas såsom skiljd från vår.

32. *Erysimum hieracifolium* och *Cheiranthus erysimoides* L. Suec. utgöra tvänne bestämdt skiljda arter, väl beskrifna af *Linné* och under kultur fullkomligt konstante, ehuru båda hos oss förenats under förra namnet. Inseende svårigheten att fixera bestämda namn hafva vi hittills följt de antagna; men då *E. hieracifolium* L. obestridligt är den, som Smith och Wahlenberg i Fl. Lapp. benämt *Cheiranthus alpinus*, så bör det förra namnet bibehållas och för Linnés E. Cheiranthus Erysimoides kan namnet E. strictum antagas. Utom andra karakterer skiljas de lätt genom skidorne, som hos *H. hieracifolium* (H. N. VIII. 20) äro längre, smalare, mer eller mindre utstående eller slaka, hos *E. strictum* (H. N. VIII. 19) kortare, dubbelt tjockare och alltid tätt tilltrykta stjelken. Märket erbjuder äfven, som Linne redan anmärkt, bestämda skillnader. *E. strictum* växer företädesvis på murar i S. Sverige t. ex. Kalmar, *E. hieracifolium* är mig vetterligen den enda, som finnes i medlersta och N. Sverige.

33. *Arabis sagittata* Dec., *hirsuta* och *glastifolia* hålla sig väl skiljda i härvarande trädgård; äfvenså *A. Suecica.* Spridd så väl härifrån, som Petersburger trädgården, förekommer den nu mera i de flesta trädgårdars kataloger såsom skiljd från *A. arenosa.* Hvad rotämnets läge beträffar,

är det något obestämdt, egentligen oblique incumbens, liksom hos *Arabis lyrata* L. Denna, som af denna anledning af Hooker (Fl. Bor. Am.) hänfördes till Sisymbrium, återfördes af Gray, anförde arbete, till Arabis. Man känner redan flera exempel på föränderlighet i rotämnets läge, så att denna i öfrigt vigtiga karakter ej ovillkorligt skiljer slägten, lika litet som *silicula* och *siliqua*, hvilka båda förekomma i de högst naturliga slägtena *Draba*, *Nasturtium*, *Braya* o s. v.

34. *Nasturtium anceps* Wahl. är en af de växter, som, ehuru oss väl bekant och odlad fullkomligt konstant, utländske Botanister sällan hafva reda på, utan söka i former af *N. palustre*, *N. silvestre* — och derföre, som vanligt i tvifvelaktiga fall, räkna till hybrider, ehuru åtminstone en af de förmenta stamarterna icke finnes i samma nejder. Detta är en af anledningarne, hvarföre vi som källa för arten hvarken kunna citera *Reichenbach* eller *Decandolle;* ty långt innan dessa hört denna växt nämnas, meddelades den mig af Dr Wahlenberg sjelf (1824!) under namn af *Nasturtium anceps.*

35. *Thlaspi alpestre*. Redan i Nov. Mant. III anmärktes, att vår inhemska i åtskilliga, mindre väsendtliga omständigheter afvek från den af en del utländska författare beskrifna. Den Svenska formen upptages nu som egen art af Jordan under namn af *Thlaspi brachypetalum*, af Godron och Grenier under namn af *Thlaspi virgatum.* Båda hafva i vår blommat i härvarande Botaniska trädgård, och äro synnerligen svåra att urskilja, ehuru den sednare är mycket utmärktare, större och frodigare. Äldre författare skiljde dem icke, och ovisst torde ännu vara, hvilken af dem skall anses för den äkta Thlaspi alpestre, i fall de skiljas som arter. Här kan endast Linnés herbarium gifva utslaget.

36. *Camelina.* De trenne inhemska arterna äro så klart bestämda och väl beskrifna af *C. Bauhin* och flera hans efterföljare, att man måste beklaga, att sednare författare afvikit ifrån denna klara källa. Vi hafva odlat alla tre och funnet dem fullkomligt beständiga; det samma har Ruprecht i Petersb. Ac. Bullet. och flera noggranna observatörer t. ex. Godron och Grenier anmärkt. Den äkta *C. sativa* synes endast förekomma vild på Gottland; det är till denna den äkta *C. dentata* hör såsom varietet; men van-

ligen förvexlas den med former med inskurna blad af *C. fætida*, hvars rätta namn likväl är *Myagr. pinnatifidum*.

(Forts.)

Litteratur-öfversigt.

---

1. **Växtgeografisk skildring af Södra Ångermanland**, Akad. afhandling af R. FR. FRISTEDT. Upsala 1857. 40 sid. 8:o.

2. **Conspectus Floræ Smolandicæ** auctore N. J. SCHEUTZ. Upsaliæ 1857. 34 sid. 8:o.

I få Europeiska länder är den inhemska vegetationen flitigare undersökt än i Sverige, så att några större upptäckter icke äro att hoppas, men landets stora utsträckning och vexlande natur lofvar ännu en ej förkastlig efterskörd. Undersökningen häraf utgör den lämpligaste skola för de yngre Botanisterna, som hittills i brist af större trädgårdar och samlingar tvingats nästan uteslutande egna sig åt den inhemska Floran. Det ligger i sakens natur, att man först vände sin uppmärksamhet på de yttersta punkterna af landet t. ex. Lappland, Skåne, Öland, Gottland o. s. v., som lofvade de rikaste skördar, och mest afvika från den allmänna Svenska vegetationens typ. Ännu är i Lappland skogstrakten den minst undersökta, ty de gamla fjällen »locka med underbar makt» Botanisternas håg. Men för sammanbindandet af det hela är af vigt, att de mellanliggande provinserna, synnerligen de Norrländska eller de med Norrländsk natur, såsom Småland, blifva närmare undersökta. De förre t. ex. Ångermanland förete flere subarktiska växter såsom *Viola umbrosa*, *Arabis petræa* m. fl., som ej finnas i Lappland. Vigtigast äro likväl dessa undersökningar för arternas fördelning inom de olika provinserna. I en allmän Svensk Flora uppgifver man vanligen endast yttersta gränspunkterna t. ex. Skåne — Upland o. s. v., men en stor del af dessa saknas helt och hållet på Småländska höglandet. Äfven bör noga iakttagas och utmärkas som en kuriositet, då en växt förekommer på en enda, synnerligen gynnande lokal, utom sin naturliga utbredningszon t. ex. *Potentilla argentea*, *Myosotis stricta* på en enda lokal i Lappland.

Magister *Fristedts* afhandling lemnar en klar öfversigt af Södra Ångermanlands vegetation, som af författaren undersöktes sistledne år. Denna provins är i flera hänseenden märkvärdig, då hit nedstiga en mängd subalpinska växter och många sydliga här finna sin nordligaste gräns. — Efter en kort inledning öfver landets läge och fysiskt-geografiska beskaffenhet, öfvergår författaren till sjelfva målet för afhandlingen, nemligen skildring af landet i växtgeografiskt hänseende. Af de för Sverige vanligen angifna åtta regionerna finnas här blott tvenne: *Löfträds-* och *Barrskogs*-regionen, af hvilken sednare blott Granskogsregionen här förekommer. Af Löfträdsregion upptagas *Alens* (Alni glutinosæ) och *Alderns* (Alni incanæ) regioner såsom tvenne särskilda, emedan det plötsliga försvinnandet af flera växter i och med alen synes berättiga till denna åsigt. »Ty omkring 200 arter framtränga ej längre mot det inre landet än till nedre gränsen af Alderregion, ehuru likväl icke alla här hafva sin nordliga gräns. En stor del följer nemligen hafskusten uppåt genom Porsens region och kustdelen af Granregion.» Alregion är emedlertid den artrikaste, liksom den äfven erbjuder den rikaste mångfald af lokaler. Det är här *Arabis petræa* finnes, den enda Svenska växt egen för S. Ångermanland. Derpå behandlas Alderregions vegetation, hvilken är betydligt artfattigare och innehåller blott vid pass 400 arter, då de med Alregionen upphörande »endast ersättas af några få fjällväxter och sådana som älska lundarnes djupa skugga» Granregion upptager den nordligaste kilen af provinsen och eger fullkomligt pregel af en fjälltrakt; det är här *Calamagrostis chalybæa* på flera ställen förekommer. Efter att hafva lemnat denna i det speciella gående framställning, öfvergår författaren till en allmän öfversigt öfver landet i dess helhet och uppdrager en jemförelse med de närgränsande provinserna, hvarvid anföres S. Ångermanlands stora likhet med Medelpad, hvarifrån det blott i någon mån afviker genom »Alregionens blott typiska; men Alderregionens centrala närvaro. Detta gäller endast om Al- och Alderregionerna, ty S. Ångermanlands Granregion, som är omgifven af Jemtlands och Lapplands, liknar mest deras närmaste delar, särdeles det förras, hvarifrån det afviker måhända endast såsom *Calamagrostidis lapponicæ* och *C.*

chalybææ växtort.» Slutligen följer en hufvudsakligen efter Fries' Summa Veg. Scand. uppställd förteckning öfver S. Ångermanlands *Cotyledoneæ* och *Filices.* Vi vilja blott anföra några synnerligen utmärkta, hvilka här äro funna: *Hieracium setigerum Fr., H. saxifragum Fr., H. diaphanum Fr., Batrachium Confervoides Fr., Thalictrum rariflorum Fr., Th. boreale Fr. S. V., Viola umbrosa Fr., Drosera obovata Koch, Callitriche polymorpha Lönnr., Potamogeton zosteraceus Fr., Calamagrostis elata (Blytt), C. chalybæa Fr., Botrychium virginicum (L.)* Förutom dessa upptagas äfven tvenne varieteter, namngifna af författaren, hvilkas beskrifning vi vilja meddela i Svensk öfversättning.

Veronica officinalis v. *glabrata* Frist. — Denna varietet skiljer sig från hufvudformen genom blekgrön färg, stjelk på två sider hårig, blad glatta, endast cilierade, blomkrona blek. — Förekommer på mer eller mindre soliga, klippiga ställen i Nora S:n vid Eden och Fjällsjö S:n nära byn af samma namn.

Carex digitata L. v. *pallens* Frist. — Blek, äfven alla slidorna blekgröna, nästan bladlösa, axen merendels kortare skaftade och mera närmade än hos hufvudarten. Genom sitt utseende påminner den högeligen om *C. ornithopoda*, men genom hufvudkarakteren (fruktens) hör den till C. digitata. Mera luxurierande exemplar, försedda med bladbärande slidor, visa slägtskap med C. pediformis. — Förekommer vid Gransjö gästgifvaregård i löfskogen vid Helgumsjön. Samma form har äfven författaren tagit (1853) i södra branterna af Ulfberget i Herjeådalen.

Då författaren äfven i år genom ett reseunderstöd af Kongl. Vet. Akademien i Stockholm är i tillfälle att åter besöka denna intressanta trakt, är att hoppas en grundlig kännedom om densamma. *E. P. Fr., fil.*

Öfver Magister Scheutz disertation har min Fader som närmare bekant med trakten lemnat följande.

Småland är en icke mindre egendomlig provins med stor utsträckning och helt afvikande natur i olika trakter, hvilket gör dess undersökning synnerligen svår, så att för sammanskrifvandet af en fullständig Flora öfver Småland erfordras icke blott ett flerårigt studium, utan ock flera for-

skares förenade krafter. Ty dess utmärktaste växtalster tillhöra vattnen, skogskärren o. d. lokaler, der de svårligen utan särskild anvisning kunna finnas af en resande Botanist. Endast vissa punkter såsom Femsjö, Wexiö, Fryeled, Jönköping och Mag. Scheutz' hemtrakt Sjösås äro noggrannare undersökta. Det är egentligen höglandet (Jönköping och Kronobergs län) som företer de större olikheterna i vegetationens lynne; kuststräckan eller Kalmar län har visserligen en artrikare flora, men dess vegetation utgör en oafbruten fortsättning och föreningslänk mellan den Skånskt-Blekingska och Östgötha-Södermanländska, ehuru äfven hit nedstiga några, östra Småländska höglandet egentligen tillhörande, växter såsom *Thesium*, *Potentilla incana* o. s. v. Det mest egendomliga för Småländska höglandet är, att här saknas eller blifva högst sällsynta ett stort antal växter, som äro gemensamma för Skåne och Östergöthland, ja Mälardalens slättland. Höjden öfver hafvet är icke så betydlig, att den erbjuder tillräcklig förklaringsgrund, utan är den snarast att söka uti jordbildningen. Alla öfvergångstrakter saknas och egentliga alluvialbildningar finnas icke heller. Alfven består af dels i ytan eller nära densamma liggande gneis med ett lager af sand (eller ofta groft grus såsom vid Femsjö), men ännu sterilare blifva en del trakter i Jönköpings län, der alfven är fin mosand, ofta röd af jernoxid. Leran är ganska sällsynt och endast på ett och annat ställe finnes någon urkalk. Denna enformighet i jordbildningen jemte fattigdom på humus är tvifvelsutan grunden till vegetationens artfattighet vesterledes; ty i östliga delen, der bergen blifva högre och en större humusrikedom samlat sig i dalarne såsom i Östra, Konga härader, är vegetationen rikare och yppigare. Det synes som Nissa- och Lagadalarne ledo af en forntida sandöfversvämning, ty emot vanliga förhållanden är jorden här ofruktbarare i låglandet och bördigare i de högre bergstrakterna. Då från Småland strömmar utgå i alla riktningar, har all alluvialbildning jemte större bördighet nedlaggt sig på pereferien, endast vesterut öfvergår den Småländska magerheten till det tillgränsande Halland. I ingen Svensk provins framträder derföre skillnaden emellan Sveriges östliga och vestliga vegetation så skarp som inom Småland. Det var ock här som jag 1848 först anmärkte och i tillägget

till Fl. Hallandica samt Stirpes Agr. Femsj. först beskref skillnaden emellan den östliga och vestliga vegetationen. Förut antog man att växters spridning endast berodde af latituden, hvarigenom man antog sydliga gränsen för en mängd växter t. ex. *Cornus Suecica*, *Scirpus cæspitosus* o. s. v. norr om Upsala, ehuru de i vestliga delen af riket äro ytterst allmänna.

Dessa vegetationens mångfaldiga egenheter förklara, hvarföre man allt hittills saknat en allmän förteckning öfver Smålands växter, ehuru många botaniserat inom denna provins. Det var derföre ett förtjenstfullt företag af Mag. Scheutz, att med synnerlig flit samla de spridda bidrag, man hittills eger till Smålands Floran, och öka den med egna undersökningar i östra delen. Ehuru författaren före ventileringen ej hann få mer än 2½ ark tryckta, har han dock sedermera afslutat densamma, och vi hoppas, att den kraftigt skall mana till ökandet af materialerna för en Smålands Flora, då man nu på ett ställe har samladt det redan bekanta, och uppmärksamheten blir fästad på de iakttagelser, som äro af vigt. Ty att Smålands floran är på långt när icke än afslutad, anmärker författaren sjelf; isynnerhet kunna icke gränsorna för arternas utbredning inom ett så vidsträckt område vara noga kända. Efter ett kort förord och redogörelse för förarbetena till Smålands Floran öfvergår författaren till en allmän skildring af dess vegetation och fördelar den i fyra regioner: 1. *Smolandia orient.* (Kalmare län), 2. *Smol. borealis* (Jönköpingstrakten), 3. *Smol. media* och 4. *Smol. occid.* vester om Lagan, samt uppgifver vegetationens allmänna karakteristik och de egendomliga arterna för hvarje. Då provinsens utmärktaste växter äro förut kända, hafva vi icke ansett nödigt särskildt uppräkna dessa, men som nya torde vi dock böra nämna *Hieracium saxifragum* och *H. oreades* (i norra delen) *Myosotis versicolor*, *Ajuga reptans*, *Verbascum Thapsiforme* (otvifvelaktigt från Öland) *Thalictrum aquilegifolium*, *Pulsatilla pratensis*, *Arabis arenosa β borealis* (vera, alldeles skiljd från *A. Suecica)*, *Poterium Sanguisorba*, *Potentilla collina* m. fl.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Geum hispidum Fr. Smål. Misterhult på Svinskär nära Örö, Hagsta viken i Vesterum S:n. *N. J. S.*
Trifolium spadiceum L. Ångerml. Sidensjö S:n. *V. H.*; Jemtl. Brunflo, Östersund och Näskott. *E. A. S.*
Myricaria germanica (L.) Jemtl. vid Ragunda kyrka. *E. A. S.*
Rumex Hippolapathum Fr. Jemtl. Liths S:n på Indalselfvens stränder. *E. A. S.*
Pinus Abies L. β viminalis Jemtl. vid Backen i Brunflo S:n, vid Kläpp i Kyrkås S:n *E. A. S.*
Nitella Stenhammariana Wallm. Smål. Vesterum. *N. J. S.*
Orchis cruenta Müll. Här och der öfver hela Jemtl. *E. A. S.*
Cladium Mariscus L. Smål. Pauli ström i Karstorps S:n. *N. J. S.*
Carex microstachya Ehrh. Ångerml., Själevad och flerstädes. *V. H.*
— *norvegica* Willd. Ångerml. Själevad och Arnäs S:r. *V. H.*
— *glareosa Whlnbg* Ångerml. Själevad S:n allmän vid kusten. *V. H.*
Elymus arenareus L. Luleå stad. *R. Fr.*
Poa alpina L. Uppl. Gottsunda. *E. P. Fr.*
Glyceria distans Whlnbg Ångerml. Själevad S:n. *V. H.*

— Såsom specimen för Botaniska Professionen i Helsingfors har Dr *W. Nylander* utgifvet en monografie öfver Lafslägtet *Calicium*. Vi hafva ej varit i tillfälle att se detta arbete.

— Hela förra året och äfven sistledne vinter hafva varit synnerligen ogynnsamma för härvarande Botaniska trädgård. Hela sviter af perenna växter hafva utgått. Dödligheten har varit störst bland Umbellater och Labiater, så att af talrika Salvier blott en enda eller S. pratensis qvarstår. Det är Medel- och Syd-Europeiska växter som lidit mest, mindre Nord-Amerikanska och Sibiriska. — Äfven vanliga år inträffar ofta det förhållandet, att eljest perenna växter blifva bienna, d. v. s. utdö sedan de blommat. Orsaken är tvifvelsutan den, att den tidiga hösten hindrar knopparnes utbildning för ett kommande år.

— Sedan föregående redan var satt, har den som utgången nämnda *Ranunculus silvaticus* blifvit återfunnen nära ån straxt söder om dess fordna växtställe. Ehuru utmärkt väl skiljd, är det endast möjligt vid noggrant efterseende urskilja den från de massor af *R. acris*, med hvilken den växer blandad.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 8. TH. M. FRIES. Augusti

1857.

Original-Afhandlingar.

1. Anmärkningar öfver de ofullständiga blommorna hos slägtet Viola och deras befruktning af Daniel Müller.

Det är allmänt kändt, att några arter af slägtet *Viola* under sommarmånaderna blomstra med ofullständiga blommor (kronblad saknas här vanligen), men att dessa ändock lemna rikligen frön. Det föll mig in att befrukta *Viola elatior* med frömjöl af *Viola tricolor maxima.* Förstnämnda art blir i kraftig jord ej sällan 1 aln hög, och såg jag i min fantasi redan rikblommande *Viola tricolor maxima*-buskar *). Då jag öppnade knoppen af en ofullständig blomma hos *Viola elatior*, för att borttaga ståndarknapparne, blef jag öfverraskad af den egna anordning jag fann. Här funnos nemligen endast tvenne ståndare; pistillen, som hos de fullständiga Violblommorna når ända till 2—3 m. m. öfver ståndarne, var här nedböjd och vidrörde med sitt märke knapparne; den hos *Viola* egna bladartade fortsättningen af ståndarsträngen hade krökt sig öfver pistillen. Då jag skiljde

*) *Viola tricolor maxima* är en hybrid af *Viola tricolor* och *V. altaica* och har af den förra bibehållit benägenheten att variera i otaliga färgskiftningar och af den senare blommornas storlek och form.

ståndarne med en pincett från deras vidfästning, så hängde de qvar vid märket och tycktes vara fastväxta vid detsamma. Men uti mindre eller yngre knoppar fann jag märket och ståndarne icke sammanhängande, och antog jag, att i förstnämnde fall befruktningen redan hade försiggått. Hos andra, hvilkas frukter redan betydligt utvidgat sig och blifvit 4—5 m. m. långa, hängde de små, 2 m. m. långa ståndarsträngarne i förtorkadt tillstånd fast vid märket. De hade vid fruktens tillväxt på längden blifvit afryckta vid basen.

Allt detta gjorde, att jag blef nyfiken och närmare undersökte knopparne. Jag fann, att de små ståndarknapparne kort före befruktningen innehöllo som vanligt små korn, men dessa liknade mer runda, klara ovula än utbildad pollen. De funnos icke heller i så stort antal, som i knapparne hos de fullständiga blommorna af andra arter (t. ex. *V. cornuta)*, dels emedan knapparne här äro betydligt mindre, dels emedan kornen sitta glesare. Hos befruktade blommor eller rättare knoppar fann jag, att knapparne upptill hade öppnat sig, och att ur de båda öppningarne hos hvarje knapp fina trådar växt uppåt, letat sig in i den hos *Viola* egna gropen i märket, och derifrån trängt in i frukten. Lösryckte jag nu ståndarne alldeles från märket, så fann jag korta stumpar af pollentrådar både på märket och på ståndarknapparne. Här utbildar sig således icke frömjölet till de välkända, lätta korn, som af vind, insekter o. s. v. föras på märket, utan det hade icke skiljt sig ifrån knappen. Märket hade närmat sig den så mycket som möjligt, och pollenkornen, ehuru icke i direkt beröring med märket, hade ändock växt ut i ofvannämnda fina trådar, som, sedan de blifvit ½—1 m. m. långa, nådde till märket och trängde in i detsamma.

Jag måste ännu tillägga, att befruktningen försiggår i alldeles tätt slutna knoppar; att dessa under befruktningen ännu äro helt små; att befruktningen försiggår mycket fort, och att kort efter densamma frökapseln hastigt förstoras och framtränger ur de hittills tätt slutna blomfoderbladen.

Om hos flera andra arter af slägtet *Viola* en dylik befruktning försiggår, vet jag ej, men då ofullkomliga blommor hos många arter förekomma, är det högst sannolikt.

Endast hos *V. lancifolia* och *V. suavis* har jag funnit samma bildning hos knoppen och samma befruktningssätt.

Viola suavis var samma år uppdragen af frön, och dess första blommor, som framkommo i Augusti månad, voro ofullkomliga.

Hos *V. silvatica* fann jag i de ofullkomliga blommorna fem ståndare. Två af dem voro äfven hos denna art förenade med den äfven här nedböjda pistillen, men de andra tre innehöllo fria pollenkorn. Knopparne voro under befruktningen något större och mindre tätt slutna än hos förut nämnde arter.

V. odorata sätter på grenskotten i Augusti månad små knoppar. Dessa sitta i bladvecken på 3—5 centimeter långa skaft, och äro skaften rigtade nedåt mot marken, och då grenskotten ligga utsträckta på marken, vidröra knopparne densamma, ja! är jorden lös, tränga de ej sällan ned i den och erhålla då en grönhvit färg. Undersöker man en sådan liten, 2—2½ m. m. stor, knopp, så finner man, att blomfoderbladen innesluta densamma tätt från alla sidor. Under dessa foderblad finnas fem små kronblad, som ligga tätt intill och äro upptill taktegelformigt sammanlagda, så att befruktningsorganerna ligga väl förvarade inunder den. Dessa små knoppar skulle, då de innesluta alla till en fullständig blomma hörande delar, icke räknas till de ofullständiga. Men jemförelsevis till de fullständiga blommorna hos *V. odorata* äro dessa ofantligt små, och kronbladen utveckla sig icke, utan förblifva sammanlagda, och när kapseln tränger sig igenom, är deras funktion redan förbi. Slutligen visar sig äfven, att den lilla fruktknoppen är omgifven af fem ståndare, som luta sig så öfver densamma, att knapparne vidröra den lilla upprättstående pistillen; ståndarsträngarnes bladlika fortsättningar äro böjda öfver pistillen och här sammanlagda liksom kronbladen. Är fruktknoppen befruktad eller är den under befruktning, så äro ståndarne och märket äfven här förenade genom pollentrådarne. Sedan kapseln betydligt utvidgats, sitta vanligen de fem små ståndarne som en liten krona på pistillens spets. Ett normalt befruktningssätt kunde hos denna *Viola* icke ega rum till följe af blomknopparnes ställning och bildning.

Hos *V. canina* har jag funnit, att dess ofullständiga blommor eller blomknoppar äro ställda som hos föregående, och befruktningssättet skiljde sig icke heller derifrån, men här saknas de fem kronbladen, som *V. odoratae* ofullständiga blommor förete. Jag måste likväl anmärka, att blomknopparne, som jag undersökte af *V. canina*, hade tagits af vildt växande exemplar; deremot voro de af *V. odorata* af odlade, och det kan ju hända, att dessa i vilda tillståndet äfvenledes sakna de små kronbladen. Som allmänt bekant blomstra odlade exemplar af *V. odorata* vanligen om hösten för andra gången med fullständiga blommor, och kunde detta vara en mellanform. En knopp fann jag hos *V. canina*, som stod upprätt; denna var något större än de andra och öppnade sig helt litet under befruktningen. Jag träffade uti densamma några fina pollenkorn och helt få trådar, som förenade ståndare och pistill. Det är troligt, att knoppens ställning och blomfoderbladens sammanläggning och utbildning under genitaliernas mognad bestämma, om befruktningen skall försiggå med fria pollenkorn eller som här är beskrifvet.

V. mirabilis (enligt vilda exemplar) bär sina ofullständiga blommor upprätta. Blomfodret öppnar sig något under befruktningstiden. Här finnas kronblad endast rudimentärt, men ståndarne äro fullständiga och innehålla fria pollenkorn. Befruktningen är normal. — Det finnes flera arter *Viola*, som blomstra med ofullständiga blommor och sannolikt med sådana, som afvika mer eller mindre från de här beskrifna, men jag hade icke tillfälle att iakttaga detta förhållande hos flera än de här anförda.

Uti våra Floror nämnes, att alla fullständiga blommor hos *V. mirabilis* äro sterila och att endast de ofullständiga äro fertila. Jag måste lemna detta derhän *). Men om *V. silvatica* påstås detsamma. Af denna har jag likväl efter en och annan fullständig blomma erhållit goda, groddbära frön. Med *V. elatior*, *lancifolia*, *odorata* och *canina* eger samma förhållande rum, men säkrare och ymnigare erhållas frön af de ofullständiga blommorna.

---

*) Normalt äro de fullkomliga blommorna hos *Viola mirabilis* felslående, men i Prof. Fries' Herbarium finnas äfven fruktbärande exemplar af detta slag. Jfr Fr. Fl. Scan. p. 77.

Redact. anm.

Då ännu ofullständiga blommor finnas att tillgå hos några Violaarter, skyndar jag att meddela dessa mina iakttagelser, för att lemna åt mina läsares omdöme, om jag sett och uppfattat förhållandet rätt, och för att fleras gemensamma sträfvanden må kunna fullständiga det här anförda.

---

2. Öfver Parthenogenesi hos växterna.

Af E. Fries.

(Forts.)

Vi meddela i detta nummer resultaterna af *Naudins* undersökningar, efter Flora för 1856 № 46.

Naudin har under två år pröfvat *Spallanzanis* och *Bernhardis* försök med Hampa och har dervid kommit till samma resultater och antaganden, som desse. Ett enstaka, på en af Musei parterrer stående honstånd och långt aflägset från några hanstånd i »Ecole de Botanique» lemnade de till detta försök bestämda fröen. Utsådda i April 1855, uppväxte derur kraftiga plantor, af hvilka 20 honstånd lemnades på fritt land på en afskiljd plats, som var omsluten af en mur och skiljd från Museum genom Rue Cuvier. Fyra andra, likaledes honplantor, blefvo före blomstringen satta i små krukor, och dessa flyttades in i ett Orangerihus, hvilket på alla sidor var omgifvet af murar och icke inneslöt några andra hampstånd. Alla dessa plantor blommade och fruktificerade. De blefvo ofta undersökta, men visade aldrig det ringaste spår till hanblommor: en förrättning, som synnerligen lätt kunde verkställas med de fyra i krukor satta stånden, då de till följe af den ringa näring, som den deras rötter omgifvande jorden erbjöd, blefvo ganska späda och utan all förgrening. Allenast frön af dessa fyra plantor insamlades och såddes detta år (1856). *Naudin* erhöll deraf inemot 40 plantor, af hvilka genast när knopparne visade sig hanstånden samtligen blefvo uppryckta. Fyra nya honstånd, liksom förra året satta i små krukor, insattes i en kammare, som låg i andra våningen utaf det hus, Herr *Decaisne* bebodde och här så afskiljdt, att tillträde för något frömjöl var alldeles omöjligt. Det oaktadt hafva dessa plantor ändock fruktificerat. Vid den sorgfälligaste undersökning kunde hvarken *Naudin* eller *Decaisne*

upptäcka en enda hanblomma ibland honblommorna, hvilka sednare i temligen stort antal förefunnos, men blott till en ringa del lemnade mogna frön.

Smiths iakttagelser med *Celebogyne* ingaf *Naudin* den tanken att undersöka, hvad skulle blifva af isolerade honstånd af *Mercurialis*. Ganska unga plantor blefvo före blomningen planterade i krukor och dessa ställda dels i ett glashus, dels i den ofvan omtalade kammaren. Omständigheterna voro äfven här af den beskaffenhet, att omöjligt någon beblandning med frömjöl af arten kunde antagas. Alla dessa stånd, åtta till antalet, alstrade ett oerhördt antal honblommor, utaf hvilka en del, omkring 50, lemnade välbildade frukter med embryohaltiga frön, som detta år fullständigt grott. Äfven här kan försäkras, att dessa växter icke frambringade några hanblommor. — Såsom motstycke till den häraf vunna erfarenhet borttog *Naudin* från två stånd af *Ricinus*, af hvilka det ena befann sig i grannskapet af likartade växter, men det andra tillräckligt länge varit utan beröring med pollen, alla derpå befintliga hanblommor, som funnos i åtskilliga utvecklingsstadier. Alla honblommor föllo nu efter hvarandra af, utan att sätta frukt, och dock kände man med viss grad af sannolikhet hvad det ena af de båda stånden beträffar, att det kommit i beröring med några pollenkorn. Här äro således 3 Euphorbiaceer, af hvilka en monoik icke fruktificerar utan befruktning, och två andra dioika, hos hvilka frön utan tillhjelp af pollen otvifvelaktigt bildas.

År 1854 observerade *Naudin* på en af murar och pallisader innesluten plats ett helt allena stående honstånd af *Bryonia dioica*, hvilken ibland de tusende blommor, som den frambragte, hade satt ett temligen stort antal frukter, ehuru i högst ringa förhållande till blommorna, och hvilka frukter äfven mognat. Dessa frukter innehöllo välbildade frön, hvilka satta i November i ett varmhus, ganska bra uppkommo. 1855 fruktificerade dessa honstånd af *Bryonia* såsom föregående år och under samma förhållande; desslikes äfven 1856. Under tiden undersöktes blommorna, men aldrig fanns något spår till ståndare. Man kunde alltså förmoda, att frukten, som de satte hvarje år, härrörde af en genom insekters tillhjelp verkad befruktning, men följande

skall visa, att detta antagande icke är riktigt. — I April månad 1856 satte *Naudin* på den säng, der denna *Bryonia* stod, en annan honplanta, som erhållits af den i November 1854 gjorda skörden, som hittills varit förvarad i en burk. Utan tvifvel tillfölje af dess ungdom nådde denna blott en medelmåttig utveckling, men den betäcktes af blommor, hvilka utan öfverdrift kunde uppskattas till flera tusende. Alla voro honblommor; hos ingen upptäckte man det ringaste spår till ståndare, och dock lemnade märkvärdigt nog alla eller nästan alla mogna frukter, hvilka gåfvo de förvissnade grenarne utseende af långa, röda drufklasar. Af hundrade, hvilkas innehåll undersöktes, innehöllo 12 inga, 45 ett, 29 två, 11 tre, 2 fyra och 1 fem frön: ett resultat, som icke märkligt afviker från det förhållande, som eger rum, då växten växer i grannskapet af ett hanstånd. — Under det att detta *Bryonia*-stånd bokstafligen öfversålldades af frukter, var det gamla ståndet på ett afstånd af blott några alnar, hvarken mer eller mindre fruktsamt än föregående år. Man kan således icke säga, att hos den ena eller andra befruktningen var en följd af med pollen belastade insekter, emedan dessa ögonskenligen skulle liktidigt fört sådant till båda plantorna och dessa sålunda borde fullkomligt lika fruktificerat. Skilnaden i detta förhållande var emellertid, som redan anmärkts, starkt i ögonen fallande och låter sig väl blott förklara af det individuella antaget hos hvarje af dessa plantor.

För att försäkra sig om, huruvida beskaffenheten hos en dioik växt på något sätt inverkade på denna ovanliga fruktbarhet, anställde *Naudin* ett försök med ett för detta ändamål på samma ställe planteradt stånd af *Ecbalium Elaterium*. Under en tid af två månader blefvo alla hanblommor, så fort de visade sina knoppar, aftagna, så att ingen kunde öppna sig och lemna till befruktning egnadt frömjöl. Alla honblommor, till ett antal af mer än 100, som under det att hanblommorna aftogos kommo till utveckling, vissnade under de omedelbart efter deras utveckling följande åtta dagarne, utan att fruktämnet det ringaste tillväxte; deremot satte de frukt så snart castrationen upphörde. Det visade sig således här samma förhållande, som hos *Ricinus*, en absolut ofruktbarhet hos honblommorna af

brist på hanblommor hos en monoik växt, under det att en annan växt af samma familj och af förvandt organisation, men med dioika blommor fruktificerade och lemnade fruktbara frön, äfven då hvarje manlig, befruktande planta var borta.

Andra likartade förhållanden förekomma hos andra växter, men alltid hos dioika. *Fresenius* försäkrar (Linnæa 1839) att honblommor af *Datisca cannabina* fruktificera ganska bra utan tillhjelp af hanblommor. Samma förhållande eger äfven rum, enligt *Lecoq*, hos honstånden af Spenat och enligt *Tenore* hos *Pisticia narbonensis* (Ann. d. sc. nat, 4:éme sér. t. I. p. 328), ja! efter Boccone (Museo di Piante, p. 148) äfven hos andra arter af *Pistacia*.

Så talrika och öfverensstämmande vittnesmål lemna icke något tvifvel mer om verkligheten af embryots bildning utan tillhjelp af den vanligen befruktande vätskan. Det återstår blott att undersöka, huru länge arterna kunna hålla sig, om man inskränker deras befruktning till detta sätt. Emellertid öppnar sig för Embryologerna en ny synpunkt för deras iakttagelser, som visserligen icke kunna blifva utan intressanta resultater. (Compt. rend. hebdom. des séanc. de l'Acad. d. sciences. Tom. XLIII. № 10. s. 538).

---

3. En hypothes för bildningen af frön hos enskilta honstånd

af D. Müller.

Ofvan beskrifna befruktningssätt hos några arter af slägtet *Viola* har i sammanhang med några andra företeelser i växtlifvet framkallat hos mig en förmodan, huru befruktningen tillgår hos enskilda honstånd, hvarom man nu åter börjat tala, isynnerhet om *Celebogyne ilicifolia.* Upsala bot. trädgård äger icke denna växt, och andra sig sjelf befruktande honstånd har jag tills dato icke sett; således har jag icke kunnat pröfva, huruvida min förmodan är öfverensstämmande med förhållandet i verkligheten. Förliden sommar observerade jag hos ett blommande stånd af *Sempervivum tectorum*, att några ståndare, ja! i en och annan blomma alla, hade förvandlat sig till små fröhölsor, som under befruktningen mer eller mindre öppnade sig. Uti

hvarje sådan befunnos 10—50 ovula. Somliga af dessa förvandlade ståndare innehöllo derjemte närmare spetsen några pollenkorn, och ju mera pollen, ju mindre ovula. Ett likartadt förhållande hade jag förut sett hos *Helleborus niger*. Härigenom visa sig pollen och ovula såsom ursprungligen identiska. Under sådana förhållanden kan man väl förmoda, att liksom ovula kunna bilda sig inom ståndarknapparna, lika lätt kunna äfven pollenkorn bilda sig inom kapseln. Hos *V. elatior* o. a. se vi, att på ett och samma stånd två olika befruktningssätt kunna ega rum, och att det af mig ofvan beskrifna frömjölet kan utbilda sig eller som man säger mogna inom alldeles täppta knappar och slutna knoppar, och utan att skilja sig ifrån sin placenta växa ut i de nämnda pollentrådarne, som intränga genom pistillen till fröäggen. Om nu pollenkorn bildas inom en karpell, så måste äfven dessa här kunna mogna och utväxa i pollentrådar, som, lättare än hos *Viola*, kunna träffa och befrukta fröäggen. Kanske att här ett sådant utväxande af pollentrådar alldeles icke behöfs, utan att en intim vidröring af pollen och ovula kan vara tillräcklig.

Endast noggranna undersökningar kunna upplysa, huruvida den här framställda hypothes besannas af verkligheten.

---

4. Anteckningar öfver en resa i Skåne sommaren 1857,

af N. Joh. Scheutz.

I Juni månad afreste jag från Wexiö genom vestra Blekinge till Skåne. Under genomresan observerades i Blekinge kring Hokadals gästgifvaregård i Asarums socken *Hypochæris radicata*, *Leontodon hispidus*, *Filago montana* var. *arvensis*, *Galium silvestre* ymnig, *Pedicularis silvatica* m. fl. allmännare växter. I Sölvitsborg gjordes ett kort uppehåll, hvarunder exkursioner företogos i stadens omgifningar. Det anmärkningsvärdaste som anträffades var jemte *Lappa major*, *Juncus Gerardi* var.! hvilken växte i ymnighet på hafsstranden. Som vegetationen till följe af den starka torkan var långt framdrifven, qvardröjde jag ej längre i Blekinge, utan skyndade till Skåne, der jag först tog min station på Gedenryds gästgifvaregård. På hafsstranden här syntes *Odontites litoralis* samt i åkerrösen *Malva Alcea* och *silvestris*. Mellan Årup och Gedenryd sökte jag *Gentiana ob-*

tusifolia. Ängen, der den växt, var nu alldeles uppodlad, och af nämnda Gentiana fanns intet spår. — Saxaviken, som ligger på gränsen mellan Blekinge och Skåne, hade denna tiden föga att erbjuda. *Batrachium marinum* växte här, men vida mindre än i Smålands skärgård; föröfrigt de vid östra kusten vanligare växterna, såsom *Aster Tripolium*, *Samolus Valerandi*, *Juncus glaucus* m. fl. På den midt emot Valjö gård belägna halfön sökte jag länge, ehuru förgäfves, *Sonchus palustris*. — Mellan Gedenryd och Gualöf stod *Sorothamnus* i stor ymnighet på sandfälten. — *Vicia tenuifolia* fanns på Balsberg nära Fjelkinge, hvarifrån jag fortsatte resan till Åhus.

Det östra Skånes sandfält erbjuda för Botanisten så mycket rart och intressant, att andra provinser ej ha något motsvarande att uppvisa. *Helichrysum arenarium* och *Corynephorus canescens* stå öfverallt. Härtill komma *Dianthus arenarius*, *Koeleria glauca*, *Antherica*, som hafva sitt centrum kring Vidtsköfde, hvarifrån de fördela sig åt olika håll, *A. ramosum* åt norr och *A. Liliago* åt söder, vidare *Astragalus arenarius*, *Holosteum umbellatum*, *Androsace septentrionalis*, *Airopsis præcox* m. fl. Det är ej min afsigt att närmare redogöra för hvad jag på hvarje ställe anträffade; ty dels hafva vi genom Prof. Fries' utmärkta Flora Scanica, Liljas Skånska Flora och von Dübens Conspectus Vegetationis Scaniæ fullständiga skildringar af den herrliga Skånska vegetationen, dels fruktar jag att genom upprepandet af idel bekanta saker sätta Bot. Not. läsares tålamod allt för mycket på prof. Jag vill derföre endast redogöra för gången af min resa och derjemte i korthet anföra, hvad jag anträffade på hvarje ställe.

Kring Åhus syntes *Stellaria crassifolia*, *Phleum arenarium*, *Ribes Uva crispa*, *R. rubrum*, *Orchis sambucina*, *Juncus Gerardi*, *Halianthus* m. fl. *Allium fallax* återfann jag ej. — Kring Vidtsköfde stodo *Nasturtium officinale*, *Astragalus arenarius* särdeles på den stora sanddrifvan, *Silene nutans* var. *infracta*, *Epilobium hirsutum*, *Herminium Monorchis*, *Aspidium Thelypteris*, *Cineraria palustris* etc. *Barbaræa præcox* stod ymnig "in fossis agrorum." Den skiljes lätt från *B. vulgaris* och *stricta* genom *tunnare och längre skidor* samt sin "sapor grate acidus." På åkrar kring Degerberga fann jag *Alsine viscosa*. Den närbelägna Linderödsåsen hade intet särdeles att erbjuda. — Vid Brösarp stod *Alyssum calycinum* på den s. k. Galgbacken; *Euphorbia Cyparissias*, som enligt Liljas Sk. Fl. p. 208 ofta blifvit förgäfves eftersökt på kyrkogården, fanns der nu ymnigt. *Anthericum ramosum* började att utslå sina blommor, likasom *Cirsium oleraceum*. Från Brösarp gjorde

jag en utflygt till Andrarum, i hvars omgifningar stodo *Crepis biennis*, *Galium saxatile* m. fl. samt vid Christinehof *Potentilla procumbens* och *Lysimachia nemorum*. *Sambucus Ebulus* såg jag ej, och *Rumex cristatus* sökte jag förgäfves. — Vid Raflunda fann jag intet anmärkningsvärdt och fortsatte resan, utan att företaga några exkursioner, till Cimbritshamn. Efter att ett par dagar exkurrerat i stadens omgifningar och återfunnit de flesta af de för denna trakt uppgifna sällsyntare växter, tog jag vägen förbi Hammenhög till Glämminge, på hvilket sistnämnda ställe jag insamlade *Falcaria Rivini*. Mellan Hammenhög och Glämminge såg jag ej den derstädes förekommande *Lathyrus tuberosus*. Vid Kåseberga, dit jag från Glämminge företog en utflygt, insamlades på sandbackarna mot hafvet *Medicago minima*. *Tunica prolifera* söktes förgäfves; deremot fann jag *Verbascum Thapsiforme*. Kring Köpinge anträffades *Filago minima*, *Petasites officinalis*, *Hyoseris minima*, *Saponaria officinalis*, *Hypericum humifusum*, *Sarothamnus* samt *Trifolium filiforme*. Mellan Köpinge och Kabusa sökte jag *Ornithopus perpusillus*, hvilken var alldeles afbetad. Vid Köpingån stodo *Epilobium hirsutum*, *Carex Pseudo-Cyperus* och *Glyceria aquatica* samt vid dess utlopp *Lathyrus maritimus*, *Eryngium*, *Calamagrostis baltica*, *Peucedanum Oreoselinum*, *Erythræa Centaurium*. Af *Tritica* fann jag endast *T. junceum*. Mellan Köpinge och Herrestad vid en pilvall nära vägen *Euphorbia Esula* i stor mängd. Vid Benestad insamlades *Hypericum tetrapterum*, *Tetragonolobus siliquosus* och *Juncus glaucus*. *Cineraria campestris* var redan öfverblommad.

Efter dessa ströftåg i östra Skåne afgick jag på ångbåt från Ystad till Malmö, hvarifrån jag genast begaf mig till Lund. Att uppräkna hvad jag här under exkursioner i stadens omgifningar insamlade, vore allt för vidlyftigt. Det för Botanikens vänner så väl bekanta Fogelsång och det närliggande Dahlby skänkte mig mången rar växt. Kring Lund växte flerestädes t. ex. vid Lergrafvarna *Ononis campestris*. Från Lund företog jag i sällskap med notarien C. O. Schlyter en exkursion till Malmö, Skanör och Trelleborg. Vid Malmö togs vägen öfver Fosieborror nedåt Limhamn. Kring staden stodo *Senecio erucifolius* och *Dianthus Armeria*, *Scabiosa Columbaria* m. fl. *Tragopogon porrifolius* var utgången på det angifna växestället, vid och på vallen mellan slottet och Ribersberg. *Silene gallica* kunde jag icke heller finna. Vid Limhamn *Pimpinella nigra*, *Artemisia maritima*, hvilken sedan förekom här och der hela kusten nedåt till Skanör, *Hordeum murinum*, som växer icke blott ned till Hvällinge, utan äfven vid Skanör. *Poterium Sangui-*

sorba sökte jag här likasom *Ajuga genevensis*, hvilken sednare den starka torkan, som i allmänhet inverkade högst menligt på vegetationen, alldeles förbränt, att intet spår syntes af densamma. Vid Hvällinge förekommo *Plantago Coronopus*, *Sagina stricta*, *Lepigonum marinum* och *L. salinum* utan öfvergångar växande blandade med hvarandra. *Lepturus* och *Statice Behen* sågos ej. Kring Hammar fann jag *Salicornia herbacea*, *Gnaphalium arenarium* och vid Lilla Hammar *Lepidium latifolium*. Vägen fortsattes sedan till Skanör och Falsterbo, hvarest insamlades *Artemisia campestris* var. *sericea*, *Salsola Kali* m. fl. *Allium arenarium* stod ännu i knopp. Nära Skanör fann jag *Vicia angustifolia* var. *segetalis*, men af *Gnaphalium luteo-album*, som förr växte till och med på torget! sågs intet. — Jag hade förut i Bunkeflo insamlat *Silene Armeria* samt *Solanum miniatum*, utmärkt genom sin moschuslukt, och derjemte vid Naffentorp *Reseda luteola*. — Från Skanör togs vägen till Trelleborg. Här funnos *Anthriscus vulgaris*, hvilken äfven fanns vid Limhamn, *Teucrium*, *Petasites officinalis*, *Sedum purpureum* på kyrkogården, *Alisma ranunculoides*, *Chenopodium Vulvaria*, *Rumex palustris* och *Hordeum secalinum*, som på vissa ängar var det allmännaste gräset. Öfver Gylle togs härifrån vägen till Fru Ahlstad, der *Chenopodium murale* växte. Vid Vestra Ahlstad söktes förgäfves *Antirrhinum Orontium*.

Från Fru Ahlstad fortsatte jag min färd till Börringesjön, på hvars stränder *Alisma ranunculoides*, *Ranunculus reptans* och *Littorella lacustris* växte. Här funnos äfven *Erythræa Centaurium* samt på en sandig åker mellan Vidarp och Fortuna-skogen under Börringe *Antirrhinum Orontium*. Vid Lindved *Myriophyllum verticillatum* samt kring Lindholmen *Filago minima*, *Epilobium parviflorum*, *Potentilla procumbens* m. fl. Här voro herrliga bokskogar med *Circæa lutetiana*, *Rumex Nemolapathum* m. fl. allmännare lundväxter. Från dessa leende trakter fortsatte jag till Suedala, hvarest jag kring Brännemölla sökte förgäfves *Acer campestre*. På den s. k. Naverbacken finnes den ej mer, ty denna blef för 12 år sedan uppodlad, enligt underrättelse af ställets n. v. egare, ej heller fanns den i den kringliggande trakten. Den torde derföre böra tills vidare uteslutas ur Skånes Flora. Deremot torde *Lycium barbarum* med skäl böra upptagas i våra Floror. Den förekommer i sydvestra Skåne allmänt planterad på jordvallar, hvarifrån den sprider sig vidt omkring; åtminstone synes den med samma rätt som *Syringa vulgaris* och *Aesculus Hippocastanea* böra upptagas i en Svensk Flora! Vid Skabersjö sökte jag *Filago germanica*, fann blott *Trifolium striatum*. Ej heller fann

jag vid Hasslemölla nära Torup *Aconitum Napellus.* Endast *Medicago sativa* och *Potamogeton crispus* anträffades. — Vid Hyby insamlades *Farsetia incana.*

Återkommen till Lund fortsattes resan förbi Ringsjöns vackra stränder till Christianstad. Härunder gjorde jag endast ett kort uppehåll i W. Wram, der en utflygt gjordes till det blomsterrika Klintastuga på Söderåsen, der *Lunaria rediviva*, *Festuca gigantea*, *Thalictrum aquilegifolium* m. fl. frodades. Här observerades derjemte *Vicia cassubica* samt under vägen till Nöbbelöf *Scabiosa Columbaria.*

Anländ till Christianstad exkurrerade jag i dess omgifningar och afreste sedan till Göinge härader, för att undersöka deras vegetation. Öfver det lilla jag iakttog, under det jag i alla riktningar undersökte dessa härader, särdeles deras norra till Småland gränsande delar, får jag nu lemna en kort berättelse.

(Forts.)

Nya Skandinaviska Växter.

Sällan förflyter något år utan att Skandinaviens Flora riktas med något eller några nya fynd. Bland växter, som på sednare tider blifvit upptäckta i Skandinavien, är det oss en glädje att nämna *Carex brevirostris* och *Smilacina stellata Desf*, af hvilka den förstnämnda är en ny-beskrifven art, den sednare tillhör ett slägte, af hvilket i Europa ej förut funnits någon representant. Vi meddela här beskrifning på begge.

Carex brevirostris n. sp.

Ax enkelt l. sammansatt, aflångt-lancettlikt; frögömmen få, upprätt utstående, från smalare bas äggrundt-lancettlika, på inre sidan platta, på den yttre convexa, glatta, i spetsen understundom sträfva med mycket kort spröt; fjäll trubbiga; blad sträfva, nedtill rännformiga, upptill nästan trinda.

Tagen nära Ryssvik vid Foldenfjord i Norige på den gräsbevuxna hafsstranden den 5 Aug. 1856 af Herr E. C. J. Cederstråhle.

Växten 7—10 tum hög, mörkgrön. Rot krypande med rotskott, dels med, dels utan fruktbärande strån. Strå upprätt, trindt, glatt, hvitstrimmigt, dubbelt längre än bla-

den, med basen betäckt af i rödt stötande slidor. Blad 3—5 tum långa (stolonernas längre) mycket tunna, föga utböjda, ända till spetsen sträfva. Ax 5—6 linier långt, dels enkelt, bestående ant. af blott hanblommor eller i toppen af 9—12 hanblommor, vid basen af 2—4 honblommor, nedanför hvilka man ofta får se ett eller annat fjäll, sterilt eller betäckande ståndare, dels sammansatt, ant. så att i toppen finnas 9—12 hanblommor, nedanför dem 2—4 honblommor och nedanför dessa ytterligare 1—2 småax af hanblommor, eller så att nedanför de 9—12 hanblommorna inga honblommor utan blott 1—2 af hanblommor bestående småax förekomma. (Anmärkas bör, att Hr Cederstråhle aldrig funnit ax af blott honblommor, ja icke en gång der ej hanblommornas antal varit öfvervägande). Fjäll brunaktiga, med en smal färglös genomskinlig kant och en ända till spetsen urskiljbar blekare nerv, ungefär lika långa som frögömmena. Det nedersta fjället, som omfattar hela axet, har ofta medelnerven grön, utlöpande. Frögömmen gröna, i spetsen bruna, med ytterst kort, genomskinligt urnupet spröt. Ståndarsträngar nästan af fjällens längd.

Svårt är att afgöra, hvilken af de förut kända Carices denna art står närmast, isynnerhet som dess ax än är enkelt, än sammansatt, än bestående af blott hanblommor, än af både han- och hon-blommor. Då axet blott utgöres af hanblommor, kommer den närmast *C. dioica*, *parallela* och den på Grönland förekommande honformen af *gynocrates*; då deremot axet är enkelt och består af både han- och hon-blommor, står den ganska nära den androgyna, af Læstadius i Lappland samlade, formen af *gynocrates* och *pulicaris*. Det sammansatta axet gör, att den äfven kan räknas till *chordorrhiza* och dess förvandta. Närmast står den dock otvifvelaktigt den nordamerikanska *C. exilis*, som äfven stundom har axet sammansatt. (Jfr *Öfvers. af Vet. Acad. Förhandl.* 1857 *N:o* 5).

Smilacina Desf.

Kalk 6-delad eller 6-bladig, affallande, stjern- eller hjulformig, regelbunden, med aflånga flikar; ståndare fästade vid flikarnes bas, utböjda, 6; ståndarknappar äggrunda eller

nästan klotrunda; stift 1, upprätt, mera sällan 2; bär 2—3-rummigt med 2 frön i hvarje rum.

Af Skandinaviska slägten är detta närmast förvandt med *Majanthemum* och det så nära, att af flere författare det sednare äfven dermed förenas. Från *Majanthemum* skiljer det sig endast genom 6-delad, mera platt kalk och 6 ståndare. Genom kalkens och ståndarnes sextal närmar det sig tillika *Convallaria*, som dock afviker genom enbladig, klocklik kalk, och *Polygonatum* *), som skiljes genom rörlik, nästan cylindrisk, endast i spetsen 6-flikig kalk och vid pipens midt fästade ståndare. Slägtet tillhör förnämligast N. Amerika, hvarest trenne arter finnas, hvaribland den i Norrige funna eller

Smilacina stellata Desf.

Dess beskrifning lyder i korthet: Hela växten nästan glatt eller bladen yngre på undre sidan något småludna. Rotstock krypande. Stjelk enkel, upprät, vid basen omgifven af en bladlös slida. Bladen 7—12, aflångt-lancettlika, det nedersta mera aflångt, stjelkomfattande, de öfre mera lancettlika, spetsiga och något stjelkomfattade. Blomklase i toppen, enkel, 5—12-blommig med ganska korta blomskaft. Kalk liten, hvit med stjernformigt utstående flikar, som äro längre än ståndarne. Bär svartaktiga.

Syn. *Convallaria stellata* Linn. Spec., Willd. Spec. II. p. 163, Mich. Fl. bor. Amer. I. p. 202, *Majanthemum stellatum* Link Enum. I. p. 343.

Förekommer i Norige vid Grefvenaas nära Christiania, upptäckt af Herr *Moe* och meddelad af Prof. *M. N. Blytt.*

Strödda Underrättelser.

Botaniska Reseföreningen 1857.

De Herrar, som antecknat sig såsom Ledamöter i detta års Reseförening äro:

---

*) Slägtet *Polygonatum* antages med skäl af de flesta utländska författare såsom eget. Af våra svenska arter af slägtet *Convallaria* höra hit C. Polygonatum, multiflora och verticillata.

Brukspatron C. Tamm.
— Löwenhielm.
— C. G. Clason.
Prosten Dr. Chr. Stenhammar.
Doktor D. G. Petersson.
Baron Edv. Hisinger.
Löjtnanten H. von Post.
Magister Hellbom.
Apothekaren M. Dyhr.
Inspektoren W. Steffenburg.
Studeranden T. O. Krok.
— C. P. Læstadius.

Af dessa deltagare hafva Herrar Clason och Stenhammar antecknat sig för 2 lotter (à 10 R:dr Riksm.) hvardera, Steffenburg för 3; de öfrige för 1 lott hvardera.

— Farsoter uppträda ibland växterna icke mindre förödande än bland djuren. Vi behöfva endast anföra som exempel Potatissjukan, Drufsjukan, 1839 års pest bland Enbuskarne. Enligt allmänna tidningarne skall äfven en sådan härjande farsot föröda barrskogarne i Norrland. Till redan kända förhållanden i denna väg kunna vi äfven tillägga, att vi under en resa till vestra Småland i Juli månad sågo Ljungen stora sträckor längs Nissa-stigen utdöd. Vid efterfrågan om när detta skett förklarades, att föregående höst Ljungen allmänt här aftynat och dött. Samma förhållande med Ljungen observerades på de mindre öarne i Bolmen, der den äfven ungefär samtidigt utdött.

— Från Utgifvaren af denna tidskrift hafva vi erhållit flera underrättelser om hans vandringar och undersökningar af trakterna kring Varangerfjorden, men vi anse icke lämpligt, att meddela endast några spridda underrättelser härom, då Bot. Not. läsare hafva att förvänta en fullständig beskrifning häröfver vid hans hemkomst. Vi vilja blott omnämna, att han funnit i mängd *Ranunculus sulphureus Sol.*, *Veratrum album* L. *β Lobelianum Bernh.* samt en troligen ny art af slägtet *Crepis*. Hans förnämsta uppmärksamhet egnas likväl åt lafvarne, af hvilka han funnit flera varieteter. Vintern har deruppe varat ovanligt länge, så att först med Augusti månads början mera sommarlik väderlek inträffade, en sak som naturligtvis varit honom till mycket mehn. Hans hemkomst blir först i slutet af October.

Till följe af en resa till Södra Sverige hindrades n. v. Utgifv. att med så stor noggrannhet som borts genomläsa korrekturet till föregående nummer, hvarigenom några smärre tryckfel influtit, samt på sidan **111** r. 8 ofv. *Th. minus* i stället för *Th. simplex*, hvilket såsom förvillande godhetsfullt torde ändras.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. **1857.**

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 9. TH. M. FRIES. September

1857.

Original-Afhandlingar.

1. Anteckningar öfver en resa i Skåne sommaren 1857,

af N. JOH. SCHEUTZ.

(Forts.)

Man har i botaniskt hänseende indelat Skåne i tre regioner: Regio pineto-montana, frondosa och campestris*), hvilka äro högst naturliga och till och med urskiljas af allmänheten. Af dessa innefattar Regio pineto-montana norra Skåne eller rättare norra delen af östra och vestra Göinge härader samt nordöstra af norra Åsbo. Mot norr sträcker sig detta område till Smålands-gränsen, mot söder till en linea, dragen genom Fagerhult, Röke, Åkarp, Farstorp, Hästveda, Broby och Glimåkra socknar. Söder om denna gräns förekomma ej i Skåne några furuskogar. (Granen bildar inom provinsen inga skogar, utan förekommer blott här och der i furuskogarna). I Glimåkra och Örkened äro isynnerhet dessa skogar vidsträckta och ödsliga; i de öfriga socknarna äro de vanligen blandade med ek och bok, och ju längre bort man kommer från Smålands-gränsen, desto mer försvinna de och lemna rum för löfträden. Hela denna trakt är oländig, uppfylld af bergåsar, som nedlöpa från Småland; särdeles är detta händelsen i östra delen, hvarest

*) Jfr. *Forsander*, samt *v. Dübens* Consp. Veg. Scanicæ.

bergen äro kala och skrofliga, i vestra deremot äro de täckta af grus och sand. Regio pineto-montana, som ligger omkring 300 fot öfver hafvet, öfvergår så småningom i vidsträckta, sterila ljunghedar, hvilka upptaga det mellersta inre Skåne. Rådande jordmån är sand- eller grus-blandad svartmylla. I vissa trakter t. ex. Ousby finnas vidsträckta, oländiga mossar, hvilka i botaniskt hänseende äro föga intressanta. Hela trakten är föröfrigt mera lik det angränsande Småland än det öfriga Skåne, och det till den grad, att nästan alla växter, som derstädes förekomma, äfven finnas här; isynnerhet är likheten med vestra Småland lätt i ögonen fallande. Hvad derföre vegetationen angår, är den icke blott den fattigaste i Skåne, utan otvifvelaktigt finnas i hela S. Sverige få trakter med torftigare vegetation.

De allmännaste växterna äro 1) på ouppodlade ställen *Coniferæ*, *Calluna vulgaris*, som upptager stora sträckor, *Vaccinia*, *Empetrum*, *Galium saxatile*, den allmännaste arten af slägtet, *Festuca ovina* m. fl. *Ledum palustre* liksom *Pyrolæ*, med undantag af *P. secunda*, äro ganska sällsynta; 2) på ängar *Hypochæris maculata*, *H. radicata*, *Leontodon autumnale*, *Hieracium Pilosella*, *H. vulgatum*, *Arnica montana*, *Campanula rotundifolia*, *Rhinanthi*, *Melampyrum pratense*, *Pyrus Malus*, *Aira flexuosa* m. fl. 3) i åkrar, nästan desamma ogräsen som i vestra Småland, *Artemisia vulgaris*, *Anthemis arvensis* var. *agrestis*, *Sonchi*, *Sherardia*, *Galium Aparine*, *G. infestum*, *Galeopsis Ladanum*, allmännast i slägtet, *Raphanus Raphanistrum*, (*Sinapis arvensis* är såsom vanligt i skogstrakter sällsynt) *Spergula arvensis*, *Pisum arvense*, *Vicia angustifolia* var. *segetalis*, *Avena strigosa* m. fl. Här odlas liksom i vestra Småland till följe af den sterila jordmånen sällan vinterråg, hvilket icke obetydligt inverkar på åkerogräsens förekomst; 4) i vatten *Lobelia*, *Nymphæa* och *Nuphar*, *Potamogeton gramineus*, *P. natans*, *Myriophyllum alterniflorum* m. fl. 5) i kärr *Scirpus cæspitosus* här, såsom vanligt i vestra provinserna, högst ymnig, *Cornus suecica*, *Erica Tetralix*, *Andromeda polifolia*, *Vaccinium Oxycoccos*, *Eriophorum vaginatum*, *Rhynchospora alba*, *Myrica*, *Calla palustris* samt flera *Carices* etc. På våta ställen förekommer dessutom allmänt *Hydrocotyle vulgaris*.

Denna trakt, hvars allmännaste växter nu blifvit anförda, innefattar en sträcka af omkring 7 mils längd och 2 à 3 mils bredd. Den utmärkes mindre genom de derstädes förekommande sällsyntare arterna än, såsom förut blifvit nämndt, sin fattiga vegetation. Hela antalet af de inom detta område anmärkta växter stiger knappt till 500, hvaraf omkring 370 äro Dicotyledoneæ, 110 Monocotyledoneæ och

20 Filices. Efter denna allmänna skildring af traktens vegetation öfvergår jag till uppräknandet af växeställen för några arter, hvilka för kännedomen om Skånes Flora torde vara af intresse, bifogande derefter några anmärkningar öfver traktens vegetation.

Achillea Ptarmica: h. o. d. t. ex. Broby, Ousby.
Tanacetum vulgare: teml. allmän.
Inula salicina: teml. sällsynt t. ex. i Broby s:n.
Eupatorium cannabinum: Ousby, Broby.
Convolvulus arvensis: sällsynt, blott anmärkt i Örkened.
Solanum miniatum: Tydinge i Broby; Strönhult i Örkened.
Datura Stramonium: Broby.
Verbascum Thapsus: Loshult.
Gentiana Pneumonanthe: Ousby.
Armeria elongata: Glimåkra, Fagerhult, hvarifrån den är spridd ända till Markaryd i Småland.
Helosciadium inundatum: Götabäck i Loshult s:n.
Thalictrum aquilegifolium: Ousby vid Strömsberg.
Pulsatilla vernalis: mellan Kädarps gästgifvaregård och Röke kyrka med *P. vulgaris.*
Malva silvestris: Fagerhult. *M. borealis* synes alldeles saknas i regio pineto-montana.
Radiola millegrana: Örkened; Mannarp i Hästveda s:n; Röke etc.
Ribes Uva crispa: Emmerslöf. Hjersås.
Melilotus alba: Wittsjö kyrkogård.
Rubus cæsius: Örkened.
R. nemorosus: Örkened, Broby flerstädes. Ousby.
Euphorbia Cyparissias: Örkeneds och Loshults kyrkogårdar.
Goodyera repens: Örkened. Fagerhult.
Convallaria multiflora: Broby.
Narthecium ossifragum: Ousby.
Juncus squarrosus: teml. allmän på sterila ängar.
Sparganium natans: Sjön Immeln så väl norra delen i Örkeneds s:n, som södra vid Gövik i Hjersås.
Potamogeton oblongus: Götabäck i Loshult högst ymnig; Örkened; Hjersås etc.
Rhynchospora fusca: Glimåkra.
Osmunda regalis: Broby, Strömsborg i Loshults s:n; på begge ställena vid Helgeån.

Så snart man lemnat Regio pineto-montana, finner man de första spåren af egentlig skånsk vegetation t. ex. vid Bjernum i Åkarps s:n. Just vid gränsen emellan Regio pineto-montana och frondosa uppträda en del växter, som saknas i den förstnämnda eller der äro mycket sällsynta t. ex. *Bellis*, *Artemisia campestris*, *Plantago media*, *Echium*, *Cynoglossum*, *Leonurus*, *Marrubium*, *Lamium album*,

Medicago falcata m. fl. Af i Skåne allmännare växter saknas dessutom här *Cirsium acaule*, *C. oleraceum*, *Pulicaria vulgaris*, *Ballota ruderalis*, *Lysimachia Nummularia*, *Rumex crispus* etc.

Under exkursioner i de sydligare delarne af Göinge härader, hvilka tillhöra Regio frondosa, anträffades högst obetydligt af intresse. De sterila ljungbackarna, som till största delen upptaga landet, hade föga att erbjuda annat än såsom i Hörja och Finja socknar *Genista pilosa* i frukt. Annars sågos nästan blott denna regions allmännare växter. *Myriophyllum verticillatum* vid Hofdala, der äfven *Lappa major* och *Solanum miniatum* förekommo. *Erica Tetralix* förekom nästan lika allmän som i norra delarne. I Mellby socken antecknades *Lamium intermedium*, *Cirsium heterophyllum*, *Clinopodium*, *Scheuchzeria*, *Hydrocharis* och *Calla palustris* m. fl. — Under en exkursion till Ignaberga var *Cineraria palustris*, hvilken finnes flerestädes i södra delarna af Göinge härader, men saknas i de norra, *Veronica spicata*, *Scabiosa Columbaria* och *Ribes rubrum* det enda, som anträffades, ty *Gentiana germanica* kunde jag ej finna på kalkbackarna, som ty värr voro till största delen afmejade. — Kring Vanneberga förekommo *Pulicaria vulgaris*, *Artemisia Absinthium*, *Saponaria officinalis*, *Circæa alpina*, *Trifolium agrarium*.

Ehuru Örkelljunga och Oderljunga socknar ej höra till Regio pineto-montana, torde de dock med skäl böra räknas till norra Skåne. Dessa trakter äro fula och i hög grad sterila — stora ljunghedar upptaga största delen. Men här gömmer sig en och annan växt, som man näppeligen trott förekomma i dessa trakter. Det hufvudsakligaste jag fann i Örkelljunga, var följande: *Lactuca muralis*, *Cornus suecica*, *Genista pilosa*, *Monotropa Hypopithys* i bokskog, *Polygonum amphibium aquaticum*, *Malva silvestris*, *Mercurialis perennis*, *Acorus Calamus*, *Potamogeton nitens*, *P. obtusifolius*, *Sparganium natans*, *Listera cordata*, *Neottia Nidus avis*, *Carex pulicaris*, *Setaria viridis*, *Avena strigosa*, *Lycopodia* utom *L. alpinum*. På Lärkesholms ägor förekom *Polygonum viviparum* ymnigt. I Oderljunga socken träffades *Sparganium natans*, äfven här känd under namn af "Flotagräs." Nära Bälinge vid vägen åt Lund fann jag *Alchemilla alpina!*, derstädes redan förut anmärkt af Studeranden N. Svensson, hvilken äfven i Örkelljunga tagit *Carex microstachya*.

Sedan jag afslutat mina exkursioner i Göinge härader, företog jag några i det angränsande natursköna Willands härad. I Christianstads omgifningar anträffades *Lappa major*, *Inula Britannica* vid Näsby, *Pulicaria*, *Pyrethrum*

Parthenium, *Scabiosa suaveolens* mellan staden och Råbelöf samt i sjelfva staden *Senecio paludosus*, *Lathyrus tuberosus* och på vallarna *Tragopogon porrifolius*. *Schedonorus sterilis* och *Apium graveolens* kunde jag ej finna, och torde de nu sökas förgäfves, enär vallarna till största delen blifvit raserade. *Verbascum Phlomoides* förekom utom staden, säkert ursprungligen odlad.

Under mitt vistande i Christianstad gjorde jag en utflygt till Beckaskog, i hvars omgifningar stodo *Verbascum Thapsus*, *Butomus*, *Polygonum amphibium aquaticum;* för öfrigt föga anmärkningsvärdt utom *Helichrysum*, *Filago minima*, *Eupatorium* och *Cichorium Intybus*. Härifrån rodde jag till Ifvö, som i vegetativt hänseende hade föga att erbjuda, om jag undantager *Prunus insititia* och *Antirrhinum Orontium*. Af det, jag derstädes fann, var *Lappa major*, *Helichrysum arenarium*, *Eupatorium* och *Humulus* det vigtigaste. Härifrån togs vägen till Ifvetofta, der *Reseda Luteola*, *Scabiosa Columbaria* och *Filago minima* jemte *Lonicera Xylosteum* funnos. I Ifvösjön stodo *Potamogeton lucens* samt åtskilliga *Charæ* jemte en *Nitella* (= Chara flexilis var. nidifica Fr. Fl. Scan. p. 159) dock ingalunda *N. Stenhammariana*, som blott förekommer i salt vatten. — Hela trakten är starkt impregnerad af kalkbildningar. I den närbelägna Lefrasjön frodades *Chara ceratophylla* och *crinita* m. fl. — Jag begaf mig härifrån till Valjö, för att åter söka *Sonchus palustris*, hvilken, oaktadt det noggrannaste eftersökande ej kunde anträffas — endast *S. arvensis litoralis* stod på hafsstranden; för öfrigt anmärktes der *Mentha arvensis capitata*, *Asperula odorata*, *Convolvulus sepium*, *Melampyrum cristatum*, *Pedicularis silvatica*, *Rubus fruticosus* och *Wahlbergii* samt vid Gedenryds gästgifvaregård *Epilobium parviflorum*.

Återkommen till Christianstad fortsattes resan genom östra Göinge härad till Wexiö. Härunder gjorde jag en dags uppehåll i Stenbrohult. *Gentiana Pneumonanthe*, *Lycopodium inundatum*, *Isoëtes*, *Ranunculus reptans*, *Spongia lacustris* (som äfven fanns i Örkelljunga) m. fl. återfunnos. *Sparganium natans* Fries S. Veg. Sc. p. 559 och den af Linné i Flora Lapponica beskrifna växte i Möckeln, "jucundo spectaculo aquas quasi linteo viridi tegens." Dessutom fann jag nära Tångarna *Betula glutinosa* var. *microphylla*, ny för Smålands Flora. — I Skatelöfs socken såg jag ej *Utricularia pulchella* "i den stora mossen vid landsvägen jemte *Betula nana*" = Foglamyren. Här stod nu blott *U. intermedia*, i Bot. Notiser för 1854 orätt hänförd till U. neglecta.

Nya Skandinaviska Växter.

Herr Candidat *S. O. Lindberg* har meddelat beskrifningar på följande för Skandinavien nya mossor:

Hypnum (Plagiothecium) turfaceum Lindb.

Sambyggare; stjelken nedtryckt tufvad, med båglikt nedböjda och n. tvåsidigt plattade grenar; bladen föga ensidiga, lancettlika, långspetsiga, tandade och föga concava, med ingen, enkel eller tvåklufven nerv, nående till omkr. midten; perichæt. bladen nerviga; fröhuset på teml. kort skaft, ovalt och något inböjdt, i torrt tillstånd fåradt; mynningbesättningens hår korta, ringen dubbel och affallande; locket kägellikt och trubbigt.

Syn. *Plagiothecium turfaceum* Lindb. Wet. Akad. Förhandl. 1857 p. 124. *Hypnum Mühlenbeckii* Nya Bot. Not. 1855 p. 72.

Påträffades med fullt utvecklade och ymniga frukter i slutet af Juli månad 1854 i Dalarna vid Grycksbo pappersbruk 1¼ mil n. om Fahlun; växte blandad med *Webera nutans*, *Jungerm. connivens*, *J. trichophylla* och *Calypogeia Trichomanis* i ett torfkärr ofvanpå ruttna växtämnen.

Tufvorna 1—2 fot breda, löst sammanhängande, ljusgröna. *Stjelken* späd, ½—1 tum lång, rottrådig, med teml. korta grenar, som stundom äfven i toppen äro rottrådsskjutande. *Bladen* tätt sittande, utstående, utdragna i en lång flerböjd spets, hela kanten tandad; alla bladcellerna likformiga. *Hanblommorna* 2—4 på en egen smågren bredvid honan, med helbräddade blad; antheridierna 2—4 mycket små. (Några paraphyser har oaktadt all möda ej lyckats mig att finna). *Honblomma* mycket rottrådig med i spetsen tillbakaböjda, tandade och nerviga blad. *Fröhuset* på knappt tumslångt, rödbrunt, flerböjdt skaft, uttömdt under mynningen obetydligt hopdraget med otydlig hals; mynningbesättningen papillerad, med parsittande hår, hälften kortare än tänderna, sporerna små, gulgröna.

Anm. Är till storlek och habitus närmast *H. nitidulum*, till karakterer *H. silesiacum*. Skiljes från förra arten genom fina tandade bladkanter, från den sednare med sina breda, nedtryckta och tätare tufvor, platta stjelkar och grenar, samt flera gånger mindre storlek. Växtplatsen är ock helt annan än hos de begge andra arterna. — *H.* (*Plag.*) *latebricola* Wils. från Axhögen i

Herjedalen och bestämd af Schimper, är *utan tvifvel* endast ett sterilt *Amblystegium* (*A. confervoides?*)

Hypnum cirrhosum Schwægr.

Stjelken oordentligt pinngrenig, nedliggande, grenarna upprätta med tjock och trubbig spets; bladen tätt sittande, utstående, eggrunda, rundtrubbiga med hårfin flerböjd fintandad udd, helbräddade och båtlikt concava, med till omkring midten gående nerv. Fig. Funck t. 39.

Af R. F. Fristedt funnen i Juli 1853 på toppen af fjellet St. Midtåkläppen i Herjedalen, växande på jorden bland *H. turgidum.* — Eljest anträffad på dylik lokal i alptrakter i Schweitz, Bayern, Salzburg, Tyrolen och Kärnthen, hvarest den först upptäcktes af Schwægrichen. — Ingen af dess slägtingar är observerad i fjelltrakter.

Stjelken 1—3 tum lång, utan rottrådar med uppstigande topp och tätt sittande grenar. *Bladen* gulgröna guldglänsande, med hälften så lång udd och ett djupt veck på hvardera sidan om nerven, hvilken nedtill är bred och tjock, men upptill småningom försvinner i bladväfnaden; denna består vid basvinklarna af rundadt quadratiska, för öfrigt af långa och smala celler, teml. tätt fyllda af bladgröna.

Anm. Står närmast bland våra nordiska mossarter *H. crassinervium*, *H. piliferum* och *H. purum*, från hvilken den skiljes med upptill tjockare grenar och helbräddade likformiga gren- och stjelk-blad, bland extraskandinaviska *H. illecebrum*, men lätt skiljd från denna genom raka grenar och rundtrubbiga blad. — Beskrifven af C. Müller såsom tvåbyggare, jag inser ej af hvad anledning, då hittills hvarken han- eller hon-organer blifvit observerade.

Hypnum (Brachythecium) glareosum Br. & Sch.

Tvåbyggare; stjelken nedliggande med upprätta, tjocka och mycket tätbladiga grenar; bladen upprätt-utstående, från eggrundt-lancettlik bas småningom afsmalnande i en lång och mycket fin, n. hårformig spets, strimmiga, endast upptill småsågade, med den fina nerven slutande ofvan midten; fröhuset aflångt, krökt, med långt koniskt, spetsigt lock och smal ring. Fig. Br. Eur. VI tab. XVIII.

Syn. *H. albicans γ. Minnidunense* Brid. Bryol. univ. II. p. 494.

Anträffades på skuggig jord vid Drottningholm på Lofön nära Stockholm i Sept. 1855. Äfven nedanför toppen af fjellet Valloive i Piteå Lappmark på fuktigt ställe bland *H. aduncum*, *Bryum bimum* m. fl., men ytterst sparsamt fruktbärande.

Anm. Skiljes från *H. albicans*, hvars större former den mycket liknar, genom följande kännetecken: *hela växten* 2—3 gånger gröfre; *grenarna* tjockare, mer delade, sidenaktigt glänsande och vanl. blekgröna; *bladen* större, raka, mycket långt spetsiga, med djupare veck, cellerna vid basvinklarna otydliga; *frukten* aflång med spetsigt och längre lock. *H. salebrosum* är lätt skiljd såsom sambyggare.

Hypnum (Amblystegium) irriguum Wils.

Sambyggare; stjelken nedliggande, styf med oordentligt pinndelade grenar; bladen utstående och ensidiga, från hjertlik, nedlöpande basis lancettlika, teml. långt och hvasst spetsiga, omärkligt tandade, med smal, hoptryckt nerv, basvinklarnas celler mycket stora, fröhuset ovalt, teml. kort. Fig. Br. Eur. VI suppl. tab. I.

Af N. C. Kindberg funnen i en kalkbäck s. om Wisby på Gottland. Är enligt Rob. Hn äfven af Hj. Holmgren anträffad i Tinnerbäcken nära Linköping. Frukt härstädes ännu ej observerad. — Är utom Skandinavien vida allmännare än *H. fluviatile*, hvars utbredning tyckes inskränka sig till norra Europa och Nord-Amerika.

Anm. Från denna sin närmaste anförvandt skiljes den lätt härigenom: den fastare byggnaden hos *stjelken*, hvilkens grenar äro mer eller mindre regelbundet pinndelade; *bladens* hjertlika, nedlöpande bas, hvarifrån de i en bugt öfvergå i en lång spets, kanterna något trubbigt småsågade, nerven smalare och mindre tjock, stundom utlöpande, cellerna vid basvinklarna mycket större än de öfriga; primordialblåsan frånlossad och mycket bugtig; [*frukten* betydligt kortare, i torrt tillstånd mer krökt, dess yttre membran bestående af förlängda celler.]

Hypnum (Limnobium) ochraceum Turn., Wils.

Tvåbyggare; stjelken lång, utbredd eller uppstigande, med enkla eller ånyo delade grenar; bladen ensidiga, mjuka, olikformiga, bredt eggrunda-lancettlika, concava, teml. strimmiga, nerven enkel eller tvådelad, nående till omkring

midten; [perichæt. blad utspärrade, fröhuset eggrundt-aflångt, krökt, locket vårtbärande; ringen bred, tredubbel]. Fig. Br. Eur. VI suppl. tab. II.

Hanväxten af R. F. Fristedt upptäckt på stenar i en fjellbäck nedom Sylfjellen i Norige i Juli 1853. Steril bland *H. arcticum* i björkregion på fjellet Peljekaise i Piteå Lappmark. — Förut funnen i Skottland och Irland, hvarest den sällan sätter frukt.

Tufvorna breda, nedtryckta, mjuka, obetydligt glänsande. *Stjelken* 1—2 tum lång, utan rottrådar, nedtill bar, oordentligt grenig, upptill ljusgrön, nedtill ockragul, efter torkning hel och hållen af denna färg, grenar och smågrenar i toppen skärformigt krökta. *Bladen* tätt sittande, ensidiga, oregelbundet krökta, stundom vridna, mycket olikformiga, bredt eggrunda, eggrundt-lancettlika eller lancettlika, trubbiga eller spetsiga, med eller utan strimmor, helbräddade eller i spetsen otydligt tandade, äldre ofta sönderslitna; cellerna långa, slingriga, vid de något concava basvinklarna rektangulära, genomskinliga. [*Honblomman* utan rottrådar; de yttre perichæt. bladen utspärrade, de inre upprätta, bredt lancettlika och spetsiga, alla nervlösa. *Frukten* på purpurrödt, tumslångt, glatt skaft, oval eller eggrundt-aflång, krökt, brungul, med kort, upprät hals, torr under mynningen knappt hopdragen. *Mynningbesättningens* yttre tänder med endast omkring 20 leder, upptill bredt och genomskinligt kantade, de inre ända till basen genomborrade, med 2—3 späda, mellanliggande hår. *Sporerna* teml. stora, gröna. *Ringen* bildad af tre cellager. *Locket* med hög convex bas och kort, sned, purpurfärgad vårta]. *Hanplantan* alldeles lik honväxten, i egna tufvor; *hanblomman* tjock, mångbladig; bladen inåt allt större, längre och tillbakaböjda, i den trubbiga spetsen otydligt tandade, alla nervlösa. *Antheridierna* teml. många med få späda paraphyser.

Anm. Denna art, en af de mest utmärkta inom sitt slägte, kan man lätt skilja från *H. palustre*, hvilken är sambyggare, har smala, spetsigare blad af fastare consistens, saknar ring och bibehåller alltid sin gröna färg.

Hypnum Haldanianum Grev.

Sambyggare; stjelken lång, krypande, oordentligt förgrenad, grenarna oliklånga, uppstigande, bladen utstående och stundom något ensidiga, eggrundt-lancettlika, helbräddade, med mycket kort och otydlig, tvådelad nerv; [fröhuset cylindriskt, vanl. upprätt; locket koniskt, spetsigt-snedsprötadt; ringen smal; inre tandkransens hår korta och oftast ensamma.] Fig. Br. Eur. VI tab. XII.

Syn. *H. curvirostre* Brid., Bryol. univ. II p. 482. *H. cylindricum* Bruch mst.

Bland *Dicranum palustre* på en förmultnad trädstubbe i ett skogskärr mellan Långträsk och Svanselet vid Skellefteelf inom Norsjö socken af Westerbotten i Juni 1856 steril. — Förut funnen både på träd- och ler-jord i Baden, Pyrenæerna och Nord-Amerika, hvarest den först upptäcktes.

Tufvorna [ymnigt fruktbärande], nedtryckta, ej sammanhängande, gul- eller brun-gröna, genom ymniga rottrådar hårdt fästade vid sin växtplats. *Stjelken* 2—5 tum lång, oregelbundet förgrenad. *Bladen* närmade, stundom uppåt något ensidiga, isynnerhet på stjelken; cellerna långa och smala, vid de något nedlöpande och urhålkade basvinklarna quadratiska och gulaktiga, alla andra gröna; biblad (paraphyllia) små, eggrunda, spetsiga utan nerv, ofta handflikiga. [*Hanblommorna* nära honblomman, bladen långspetsiga, nervlösa, antheridierna aflånga med långa paraphyser. *Honblomman* rottrådig, med aflångt-lancettlika, concava blad, utdragna i en lång, tillbakaböjd spets, blekare och af lösare byggnad än stjelkbladen. *Frukten* på 1—2 tum långt, rödbrunt och glatt skaft, upprätt eller något krökt. Yttre *tandkransen* lång, den inres tänder föga genomborrade, håren korta, enstaka, stundom parsittande eller inga. *Ringen* af 2 celllager. *Mössan* blek, nående nedom fruktens midt].

Anm. Utgör jemte *H. nemorosum* Koch, som dock har sågade blad, en egen grupp, närmast *H. cupressiformia*, från hvilka de genast skiljas genom oregelbundet förgrenade stjelkar och upprätt-utstående, blott här och der något ensidiga blad, andra kännemärken att förtiga.

Dicranum fragilifolium Lindb.

Tvåbyggare; stjelken vanligen enkel; bladen upprätt-

utstående, raka, från lancettlik bas långt syllika, helbräddade, rännformiga (nerven bred, utlöpande) på ryggen glatta, bräckliga, torra krökta hit och dit; perichæt. blad lancettlikt-syllika, upprätta och bräckliga; frukten eggrund, något upprät, föga krökt, obetydligt fårad, med omärklig hals; tänderna till midten regelbundet tvåklufna; ringen dubbel, flygtig; locket syllikt med dubbelt längre mössa.

Funnen i Juli 1856 på flera ställen i tall- och björkregionen i Piteå Lappmark, såsom vid Adolfsströms bruk på ruttna stubbar och trädrötter (fruktbärande), i kärr nedom ena toppen af fjellet Peljekaise, på torr jord på en holme i Hornavan vid Arjeploug, m. fl. ställen. Äfven anträffad af N. C. Kindberg på Gottland i Rute socken i kärr vid Fardume och meddelad under namn af *D. strictum.* Förvaras äfven, benämnd *D. elongatum*, i Swartz's herbarium från Lappland.

Tufvorna breda, 1—3 tum höga, mer eller mindre sammanhängande af rödbrunt ludd, nedtill blekgula, upptill gröna och glänsande. *Stjelken* styf och bräcklig. *Bladen* uppåt allt större och längre; cellerna i toppen rundade, i midten förlängda, vid basvinklarna quadratiska, rödbruna, alla fyllda med bladgröna. *Honblomman* 12-bladig, bladen halft slidlikt omfattande, helbräddade med spädare nerv och af lösare byggnad. *Frukten* på tumslångt eller mindre, glatt, halmgult skaft, som ofta genom nyskott synes sitta på sidan, blekt rostfärgad och tjockväggad. *Tandkransen* brun-röd. *Sporerna* medelmåttigt stora, rödgula. *Locket* af fruktens längd, från rödbrun basis förlängdt i ett blekfärgadt spröt. *Mössan* halmgul, i toppen mörkare. *Honplantan* smalare, mera grenad och blandad med hanväxterna. *Bladen* mindre, bredare, ofta något ensidiga, torra mera krökta, med spädare nerv och mindre bräckliga. *Hanblommorna* 3—8 på sidan och i toppen af samma gren, knoppformiga, 6-bladiga; antheridier och paraphyser talrika.

Anm. Denna art skiljes genast från *D. strictum* med sitt korta och krökta fröhus, från *D. elongatum* och *D. congestum* genom sina långa, raka och ytterst spröda blad. Inom Europa finnes ingen med den ifrågavarande nära beslägtad art; dess närmaste granne synes, så vida man vågar döma af endast beskrifning och figur, vara en antipod-art, *D. setosum* Hook. fil. et Wils. Fl.

Antarct. I p. 129, tab. LVIII fig. 5, från Aucklands- och Campbells-ögrupperna, hvilken likväl har sågade bladkanter.

Sphagnum fimbriatum Wils.

Stjelken smal och vek, n. ogrenad, med bredt omvändt-eggrunda, trubbiga, okantade och fransiga blad, som sakna spiraltrådsceller; grenbladen eggrundt-lancettlika, spetsiga, concava; fruktgrenen kort med omvändt eggrunda, trubbiga, intryckta och mycket kupiga blad; frukten klotrund.

Påträffades i Juni 1856 med ännu ej mogna frukter i Falkträsket nedom Falkberget vid Skellefteå stad i Westerbotten och vid nybygget Koroqueik på östra stranden af sjön Udjaur i Piteå Lappmark. — Först upptäckt vid Cap Horn, sedan i arctiska Nord-America, England och Vogeserna.

Stjelkens grenar 3—5 från samma punkt, teml. långa med smal utdragen spets. *Stjelkbladen* upprätta, något runda eller bredt spadlika, mot spetsen bredare än deras hela längd, okantade, alla cellerna saknande spiraltrådar, spetsens mellanceller bildande ett öppet, fransigt nät, uppkommet af de egentliga cellernas i spetsen felslagning. *Grenbladen* upprätt-utstående, concava, spetsiga, upptill utstående af spiraltrådsceller. *Fruktgrenbladen* 6—8, mycket breda, trubbiga och tätt omfattande den omogna frukten.

Anm. *S. acutifolium*, dess närmaste slägting, skiljes lätt genom sina styfva *stjelkar* med bredt eggrunda, något spetsiga blad, hvilka äro kantade, med hel rand och upptill bestående af spiraltrådsceller; sina mindre spetsiga *grenblad* och den mycket längre *fruktgrenen* med vanligen 12 blad, som äro mycket smalare, spetsiga och mindre concava.

Jungermannia Helleriana N. v. Es.

Stjelken krypande, intrasslad, grenig och rottrådig; bladen concava, de nedre utstående, något ensidigt uppåt böjda, till omkring midten tvåklufna, flikarna likstora spetsiga vanl. helbräddade; svepebladen två- eller tre-klufna, sågade; kalken eggrund med hopdragen och veckad mynning.

På ruttna furustammar bland *Dicranum montanum* i ett skogskärr vid Gåsberget i Järfälla socken, 1½ mil n. v. om Stockholm, fanns denna sällsynta art i Juni 1853, men utan frukt. Med utvecklade kalkar anträffades den äfven i Juni

1856 på dylik lokal mellan Granliden och Granbergsträsk i Norsjö socken i Westerbotten. — Förut observerad på ett par ställen i s. v. Tyskland.

Tufvorna nedtryckta, brungula eller bruna. *Stjelken* 2—4 lin. lång, mycket fin, ofta starkt förgrenad, på undre sidan försedd med hvita rottrådar. *Bladen* än endast concava, än med hopvikta, ofta hvasspetsiga flikar, stundom i undre kanten nära basen försedda med en tand, och, ehuru sällan, i sjelfva inskärningen sågade. *Svepebladen* större än stjelkbladen, till midten delade i två eller tre eggrunda, tillspetsade, hvassågade flikar. *Kalken* knappt till hälften utskjutande, vid den ofta fintandade mynningen 3—4-veckad. *Archegonier* 2—5 i hvarje kalk. (Utbildad frukt aldrig funnen).

Anm. *J. minuta*, dess närmaste granne, har enkla, sällan tvåklufna, 3—6 gånger gröfre och längre, mer upprätta, nakna *stjelkar*, mer tätt till hvarandra lagda, alltid helbräddade, ej så spetsiga bladflikar, *bladen* eljest lika, fastän byggda af mindre celler; *svepebladen* helbräddade eller omärkligt sågade, och kalken mer utskjutande, 5-veckad; växer på ruttna mossor och jord, aldrig på träd — Ex. från Stockholmstrakten äro längre, mer upprätta och intrasslade bland *Dicr. montanum*, men föröfrigt öfverensstämmande med beskrifningarna hos N. v. Esenbeck och Hübener.

Litteratur-öfversigt.

---

1. De Candolle, Prodromus systematis naturalis regni vegetabilis etc. Editore et pro parte auctore ALPH. DE CANDOLLE. Pars XIV, sectio prior. Parisiis 1856. 8:o. p. 492.

Då för de föregående banden af detta arbete blifvit redogjordt i de förra årgångarne af denna tidskrift, anse vi oss pligtige äfven anmäla närvarande, ehuru det innehåller föga, som kan intressera flertalet af denna tidskrifts läsare. Ty med undantag af *Polygoneæ* äro alla i detta band behandlade familjer (*Myristicaceæ*, *Proteaceæ*, *Penæaceæ*) helt och hållet extraeuropeiska — och hvad europeiska växterna beträffar, äro upplysningar derom snarare att söka i grundliga specialfloror, än i generella verk, hvilkas förfat-

tare, helt och hållet upptagne med undersökning af den stora mängden af exotiska arter, sällan ega tid att egna de europeiska växterna den noggranna granskning, de erfordra. Vi inskränka oss derföre till redogörelse för författarens (Prof. *Meisners* i Basel) behandling af *Rumices* och *Polygona*. De sednare, hvilka förf. förut monografiskt bearbetat, äro med utmärkt klarhet framställda, och hvad våra svenska arter beträffar, afviker förf. icke från de hos oss antagna åsigter, utom i skiljandet af *Polygonum nodosum Pers.* från *P. lapathifolium L.* såsom egen art, hvilket äfven vi anse riktigt, ehuru flera öfvergångsformer finnas. Ty *P. incanum Willd.*, hvilken af förf. hänföres till denna, är så tydligt skiljd ifrån de närbeslägtade arternas incana-former, fast den öfvergår till den vanliga *P. nodosum*, att man icke kan tveka antaga den sistnämnda för egen art.

Mindre grundligt utarbetad synes oss framställningen af slägtet *Rumex*, men af detta slägte förekomma också medelformer, som endast genom långvarig observation i naturen och flerårig kultur med säkerhet kunna bestämmas. Förf. har också af vissa kritiska arter ofta endast egt enskilta exemplar till granskning.

Följande arter upptagas af förf. som svenska:

1. *Rumex alpinus L.* Detta är ett fullkomligt misstag; den äkta *R. alpinus L.* växer ingalunda i Lappland, utan afses dermed sannolikt den bredbladiga formen af *R. domesticus Hn.*
2. *R. aquaticus L.* Till denna hänföres både *R. Hippolapathum Fr.* och *R. Heleolapathum Drejer*, hvilket kräfver närmare undersökning. Att *Linnés R. aquaticus* är en collectiv art, och att han dermed egentligen menade alla äldre förf:s *Lapathum aquaticum* eller *Hydrolapathum* är utan tvifvel.
3. *R. longifolius DC.* benämnes vår svenska, välbekanta *R. domesticus Hn.* *R. longifolius DC.* har allt hittills varit antagen för en form af *R. Hydrolapathum Huds.*, och är dess identitet med *R. domesticus* ännu tvifvelaktig, åtminstone obekant för de nyaste franska florister. *R. Hippolapathum Fr.*, redan citerad under föregående art, citeras här ånyo.

4. *R. crispus L.*
5. *R. Hydrolapathum Huds.*
6. *R. maximus Schreb.*, under hvilken upptages som varietet *R. propinquus Aresch.* med tillägg: "forsan propria sp."
7. *R. conglomeratus Murr.*
8. *R. sanguineus L.* = *R. Nemolapathum Ehrh.*
9. *R. silvestris Wallr.* Denna är utan allt tvifvel *Linnés* äkta *R. obtusifolius*, såsom varande den enda växande vid Åkerö. Af skriffel föres hit *R. acutus L. teste Fries.*
10. *R. conspersus Hn.* Hit citeras äfven *R. acutus L.* i Herb. Norm.
11. *R. obtusifolius L.*, hvilket bör vara *Auct.* eller vår svenska *R. divaricatus L.*, hvilken anföres som var. under namn af *β discolor*, ehuru den af oss begränsas till samma omfång som hos förf.
12. *R. pratensis Mert. et Koch.* Af denna förekomma som bekant tvenne former, af hvilka den mindre *R. acutus L.* och *Herb. Norm.*, hänföres till *R. conspersus.*
13. *R. maritimus L.*
14. *R. palustris Sm.*
15. *R. Acetosella L.*
16. *R. Acetosa L.*
17. *R. montanus Desf.*, till hvilken citeras *R. Acetosa alpina Fr. Herb. Norm.*, hvilkens arträttighet svenska botanister svårligen lära erkänna.
18. *R. scutatus L.*, för hvilken förf. väl uppgifver Skandinavien, men borde tillaggt, att den här förekommer endast förvildad.

---

2. **Monographia Generis Fumariarum.** Auctore OLOF HAMMAR. (Ex Actis Reg. Soc. Sc. Ups. seriei III, vol. II, part. 1). 4:o. p. 50, Tab. VI.

Utarbetandet af grundliga Monografier öfver enskilta slägten och familjer är för närvarande den speciella botanikens vigtigaste behof. Alla spridda bidrag mera öka svå-

righeterna, än underlätta arternas bestämmande. Det är derföre med stor tillfredsställelse vi anmäla detta förtjenstfulla arbete, som egentligen är en omarbetning af förf:s på svenska utgifna disputation: *En Monografi öfver Slägtet Fumaria*, Lund 1854, sedan förf. erhållit ett rikare material, än tidens korthet då medgaf anskaffa. I sin närvarande form gör den en verklig heder åt vår botaniska litteratur och eger så mycket större intresse, som den behandlar ett förut ofullständigt kändt europeiskt växtslägte. Slägtets historia, morfologi, geografiska utbredning äro mycket nöjaktigt afhandlade, litteraturen fullständigt upptagen, och i antagandet af arter har förf. gått en lycklig medelväg. Af stor förtjenst äro de tre, verkligen naturliga grupper, uti hvilka det lyckats förf. fördela de 24 antagna arterna neml.:

Sect. I. *Fumariæ officinales.*

De öfre och undre kronbladen i spetsen bildande en knöl, som omgifves af breda, utstående, ända till spetsen nående kanter; de inre kronbladen breda, föga böjda.

Skiljes dessutom från de öfriga genom smärre blommor, små, föga knöliga frukter, det nedre kronbladet ofta divergerande från de öfriga, hvilket tager sin början från basen och tydligen förorsakas af fruktens tillväxt.

Hit höra af våra svenska arter: 1. *F. officinalis L.*, 2. *F. tenuiflora Fr.* (jfr Bot. Not. 1857 № 3) 3. *F. Vaillantii Lois.* — *F. micrantha Lag.*, som väl 1844 togs vid Upsala, men blifvit dit införd med buskar från Hamburg och sedan försvunnit, kan ej upptagas som svensk.

Sect. II. *Fumariæ capreolatæ.*

Det nedre kronbladet på undre sidan i spetsen bildande en knöl, som eger ytterst smala, upprätta, till toppen ej nående, kanter; det öfre bildar på öfre sidan i spetsen en knöl, hvars tillbakaböjda kanter ej nå toppen; de inre kronbladen smala, från midten till spetsen mer eller mindre uppåt-böjda; de yttre spetsiga och vanligen fast sammanhängande.

Vidare skiljas dessa genom sina smala, stora blommor, släta, eller föga knöliga frukter. Om det nedre kronbladet

skiljer sig från de öfriga, börjar detta vid basen och förorsakas af fruktens tillväxt, så att man ofta får se detta kronblad, för öfrigt fritt, i spetsen sammanhänga med de öfriga.

Hit höra bland skandinaviska 4. *F. capreolata* och 5. *F. media Lois.*

Sect. III. *Fumariæ agrariæ.*

Det nedre kronbladet jemnbredt, köladt; kölen, i spetsen mera tydlig, bildar på undre sidan en knöl, som omgifves af temligen breda, platta, ända till spetsen nående, kanter; det öfre bildar i spetsen på öfre sidan en knöl, som omgifves af breda, utstående-tillbakaböjda, ända till spetsen nående kanter; de inre kronbladen från midten till spetsen böjda uppåt; de yttre trubbiga och, då blomman är utvecklad, i spetsen utstående från de inre.

Denna section utmärker dessutom genom de esomoftast större frukterna, som äro mera knöliga och hoptryckta. Här börjar det nedre kronbladet att bli utstående från spetsen, hvilket förorsakas af de inre krökta kronbladen, icke af frukten, såsom i de föregående sectionerna. Det nedre kronbladet består i denna afdelning nästan uteslutande af kanter, då kölen mindre tydligt framträder; i föregående deremot bildar så att säga kölen hela kronbladet.

Af denna section ega vi i Skandinavien ingen representant.

Till de upptagna arterna finnas väl ritade figurer. Vi hoppas, att förf. må få tillfälle utarbeta lika grundliga och förtjenstfulla monografier äfven öfver andra slägten bland *Papaveraceæ*, med hvilka vi hafva oss bekant att han en längre tid sysselsatt sig.

Personal-Notiser.

Nekrolog.

Svenska Hortikulturen, hvars vetenskapliga grundläggare och varmaste befordrare bland oss Direktör *Daniel Andreas Joachim Müller* var, har genom hans allt för tidiga bortgång lidit en stor och smärtsam förlust. Han var född i

Stralsund 1812 den 9 Juni, således född svensk undersåte och på fädernet äfven af svensk härkomst, ty hans farfar *Möller*, som var löjtnant, hade från Skåne öfverflyttat till Svenska Pommern. Hans fader var trädgårdsmästaren *Carl Heinrich Müller*, gift med *Beata Juhnke.* Sin första bildning erhöll *Müller* i Stralsund hos sin fader och som hortikultör sedermera i Greifswalds botaniska trädgård och inhemtade botanik under Prof. *Hornschuchs* ledning, till hvilken han stod i det mest vänskapliga förhållande. Ytterligare utbildade han sina insigter genom att besöka de flesta botaniska institutioner i Tyskland och Holland, öfver hvilka vandringar han efterlemnat en intressant dagbok. — Sedan framledne Prof. *Wahlenberg* i Upsala låtit uppföra nya glashus och införskrifvit en dyrbar samling Ny-Holländska och Capska växter för desamma, måste han vara betänkt på att tillika anskaffa en skicklig orangör och vände sig i detta afseende till Prof. *Hornschuch*, som recommenderade *Müller*. *Müller* anlände till Sverige 1839, öfvertog vården af Caldarii- och glashus-växterna, och ingick s. å. äktenskap med sin ungdomsälskarinna Dem. *Clarissa Louise Nernst*, dotter af Doct. *J. Nernst.* År 1841 lemnade han denna plats, för att öfvertaga vården af Trädgårdsföreningens trädgård i Stockholm och undervisningen vid dervarande elevskola. Efter att hafva satt denna institution i förträffligt skick och genom att från densamma sprida tusentals växter inom landet väckt en liflig håg för hortikulturen, tröttnade dervid hans lifliga sinne, som städse kräfde nya fält för sin verksamhet. År 1850 flyttade han till egendomen Charlottenburg, hvilken han 1849 hade inköpt och hvarest han redan börjat anlägga en egen handelsträdgård. 1846 erhöll han kongl. understöd för att besöka Petersburg och bevistade 1847 naturforskaremötet i Köpenhamn. Sedan Prof. *Fries* 1851 öfvertagit styrelsen af Bot. trädgården i Upsala och vunnit Consistorii Minoris bifall till trädgårdens utvidgning genom upptagande af flera nya land, och genom utsändandet af förut i trädgårdarne saknade svenska, isynnerhet lappska, frön trädt i förbindelse med de förnämsta utländska botaniska trädgårdar, var hans lifligaste önskan att få till sitt biträde direktör *Müller*, hvilken han redan lärt känna och värdera under hans tjenstgöring derstädes som orangör. Men ordinarie trädgårdsmä-

starelönen var så ringa, att *Müller* icke kunde emottaga platsen förr än det lyckats af Akademiens styrelse utverka åt honom ett personelt årligt anslag af ytterligare 300 R:dr B:co samt fri bostad. *Müller* tillträdde sin befattning som Akademiens Örtegårdsmästare 1852, och har sedan oafbrutet den innerligaste harmoni och samverkan egt rum mellan honom och præfekten; ett förhållande, som ej är det vanliga vid Europas botaniska trädgårdar. *Müller* anmärkte träffande, att orsaken härtill ligger deruti, att præfekten vill vara trädgårdsmästare och denne botanist. Men i Upsala eger en bestämd fördelning af göromålen dem emellan rum, så att præfektens åliggande är och bör alltid vara, att besörja hela correspondensen med botaniska trädgårdar, införskrifva alla för trädgården behöfliga växter och frön, redigera katalogen för fröutbyte, bestämma växterna och uppgöra klaven för deras systematiska ordnande. Trädgårdsmästaren deremot har att sköta trädgårdens hela ekonomi och inventarier, leda allt arbete i densamma, uppdraga och vårda alla införskrifna frön och växter, insamla alla frön såväl för trädgårdens eget behof samt för utbyte, samt katalogisera de i trädgården befintliga växter. I alla dessa sina åligganden var *Müller* ständigt outtröttlig, och hafva under hans tillsyn 4 stora, nu blomsterprydda växtland blifvit upptagna. Men *Müller* egde derjemte vidsträckta botaniska kunskaper; utom den Estetiska Botaniken intresserade han sig isynnerhet för morfologiska och biologiska observationer, samt i allmänhet för stora generella frågor, mindre för den speciella botaniken. Med den ädlaste karakter, filantrop i ordets vackraste bemärkelse, förenade han en ovanlig lifighet, ett högt utbildadt estetiskt sinne, hvarom hans "*Taflor ur Naturlifvet*" och flera smärre uppsatser vittna, och poetiskt snille, (i förening med sin fru har han utgifvit en samling tyska poemer), hvaraf denna fruktbarhet på idéer, dem han aldrig hann fullkomligt utföra. Men måste förvånas öfver hans rastlösa skriftställareverksamhet, som, ehuru en trädgård af det omfång, som Upsalas, uteslutande kräfver sin man, satte honom i stånd att icke blott i en mängd svenska tidskrifter, utan äfven i Otto's Garten-Zeitung, Regels Garten-Flora m. fl., författa talrika uppsatser, att ej nämna de större, välkända arbeten i hortikultur, han på svenska

språket utgifvit. Han täflade äfven om det stora Demidoffska priset i anledning af Galesios lära om växtindividen, och ehuru hans afhandling icke vann detsamma, yttrade sig dock commissionen fördelaktigt om hans svar derpå. Det finnes tryckt i Otto's Garten-Zeitung. Genom sin utmärkta välvilja åtog han sig ytterligare en mängd, mest lönlösa befattningar, som åt honom uppdrogos, såsom anläggandet af Hushållssällskapets trädskola, hvarför Hushållssällskapet såväl med afseende på hans nit härvid, som på hans förtjenster om hortikulturen i allmänhet tilldelade honom sin stora guldmedalj; ledningen af planteringarne kring staden; undervisningen i trädgårdsskötsel för folkskolelärare-eleverna, och dessutom äfven befattningar af mera enskilt art. Han skötte äfven en ganska vidsträckt correspondens, icke blott med de utmärktaste hortikulturens idkare, som ofta rådfrågade honom, utan tillika med de flesta inhemska belletrister. Till flera arbeten af denna art har han lemnat bidrag. Genom allt detta tillvann han sig allas kärlek, och få torde vid sin bortgång efterlemna så många uppriktigt sörjande vänner som *D. Müller*, hvilken så plötsligt bortrycktes från sin verksamhet, sin djupt sörjande maka och tvenne fosterbarn den 18 Sept. 1857, af den här härjande farsoten.

Den berömde botaniske resanden *E. Bourgeau* i Paris, som förut hemfört de skönaste samlingar från Spanien, Canarie-öarne o. s. v. har i år företagit en vetenskaplig resa till Rocky Mountains i N. Amerika, och som deras vegetation är både rik och i flera afseenden liknar Noriges (t. ex. Artemisia Norvegica), så blifva hans samlingar säkert af största intresse.

Strödda Underrättelser.

Spridda växtgeografiska bidrag till Skandinaviens Flora.

Lonicera Xylosteum L. Uddevalla vid Kristinedal.
Dentaria bulbifera L. Uddevalla vid Kristinedal.
Alyssum incanum L. Uddevalla, Kasens Nabb möjligen tillfällig.
Melandrium noctiflorum Fr. Uddevalla, Kuröd.
Potentilla norvegica L. Uddevalla, Gustafsberg.

Spiræa Ulmaria L. denudata (Presl.) Uddevalla flerest.
Andromeda polifolia L. Uddevalla flerest.
Atriplex prostrata Bouch. Uddevalla, Sunningen.
Lycopodium inundatum L. Uddevalla, Stadstorfmossen.
— *annotinum L. alpestre Hn* Jemtl., Åreskutan.

Ofvanstående uppgift på växtlokaler är meddelad af Herr T. O. B. N. Krook.

Herr Candidat S. O. Lindberg har godhetsfullt meddelat nedanstående af honom samlade anteckningar om nya växeställen för följande mossarter:

Hypnum riparium L. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.
H. umbratum Hoffm. W.B. Skellefteå stad, Falkberget.
H. alopecurum L. Kring Stockholm flerest.
H. trifarium W.M. Herjedalen, Skarffjellet *(Fristedt)*.
H. arcticum Somf. Herjedalen, Hamrafjell *(Fristedt)*.
H. dimorphum Brid. Upsala, Waksala kyrka; Medelpad, Sundsvall; Herjed. Helagsfjellen *(Fristedt)*.
H. catenulatum Brid. Dal. Osmundsberget; Herjed. Ulfberget vid Wiken *(Fristedt)*.
H. plumosum L. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.
H. brevirostre Ehrh. Sthlm, Sicklaön flerest.
H. Oakesii Sulliv. (=*H. fimbriatum* Hartm.) Herjed. Haftorsstöten, Ramansberget, Skarffjellet m. fl. st. *(Fristedt)*.
H. Halleri Sw. Herjed. Axhögen och St. Midtåkläppen. *(Fristedt)*.
H. stellatum Schreb. Herjed. Ulfberget vid Wiken *(Fristedt)*.
H. Sommerfeltii Myr. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.
H. commutatum H. Herjed. Tvärån i öfre Ljusnedalen och Axhögen *(Fristedt)*; N. Salten, Soelvaagtind *(A. Drake)*.
H. badium Hartm. Dal. Grycksbo; W.B. Skellefteå stad, Falkberget; Helagsfjellen och Haftorsstöten *(Fristedt)*.
H. curvifolium Hamp. (non. H.!) W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.
H. protuberans Brid. Werml. *(Wahlenberg)*; Hels. Hudiksvall.
H. fastigiatum Brid. Herjed. Wemdalen *(Fristedt)*.
Leskea chrysea Hornsch. Herjed. Axhögen och Ramansberget *(Fristedt)*.
L. intricata Hartm. Herjed. Ramansberget *(Fristedt)*.
L. tenella Schimp. Herjed. Ramansberget *(Fristedt)*.
Leucodon sciuroides Schwægr. Norrköping med outvecklade frukter *(C. F. Nyman)*.
Fontinalis hypnoides Hartm. Marstrand, Härholmen *(J. Bergman)*; Dal. *(Swartz)*; Thorsångs s:n, Storsund *(G. W. Sundén)*, endast steril.

Mnium cinclidioides Blytt. W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.; N. Saltdalen (*A. Drake*).
M. subglobosum Br. & Sch. Herjed. Ljusneelfvens källor (*Fristedt*).
M. affine Brid. W.B. Skellefteå stad, Falkberget.
M. — — *var. elatum* Sthlm: Sandsjön.
M. hornum H. W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerst. liksom *M. stellare* H.
Timmia megapolitana H. Herjed. flerest. (*Fristedt*). N. Salten, Soelwaagtind (*A. Drake*).
Bryum acuminatum Br. & Sch. Herjed. Ösjökläppen (*Fristedt*).
B. pseudotriquetrum *H. var. cavifolium.* Gottl. Fläringe s:n (*Stud. Cleve*); Sthlm, Uggelviken; Upsala, Witulfsberg (*Wahlenberg*).
B. alpinum L. Medelp. Sundsvall.
B. arcticum Br. & Sch. Herjed. Skarffjellet (*Fristedt*).
B. purpurascens Br. & Sch. Herjed. Ljusneelfvens källor (*Fristedt*).
B. uliginosum Br. & Sch. Sthlm: Gångsätra (ej Källtorp).
B. lacustre Brid. Torneå Lappm. Jukkasjärvi (*Fristedt* och *Björnström*).
B. cyclophyllum Schwægr. W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.
B. Zierii Dicks. Herjed. Tvärån i öfre Ljusnedalen (*Fristedt*).
Dissodon splachnoides Grev. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.
Orthotrichum diaphanum Schrad. Sthlm, Kastellholmen.
O. gymnostomum Br. & Sch. Upsala på pilar vid Invalidhuset.
O. Sturmii Hornsch. Sthlm, Skarpneck.
Zygodon viridissimus Brid. Kring Sthlm ej sällsynt, men alltid på sten.
Encalypta streptocarpa H. Sthlm flerest.
Grimmia incurva Schwægr. Kring Sthlm allmän, men ytterst sällsynt med frukt; Upsala, Gottsunda; Werml. Philipstad (*N. C. Kindberg*).
G. obtusa Schwægr. Herjed. Helagsfjellen (*Fristedt*).
G. montana Br. & Sch. Herjed. Ulfberget vid Wiken (*Fristedt*).
G. unicolor Grev. Upsala, Lassby backar ymnig, men högst sparsamt fruktbärande; Medelp. Sundsvall steril.
Rhacomitrium ellipticum Br. & Sch.

Anm. All i Sverige samlad s. k. *R. ellipticum* är enl. Rob. Hns och mina egna undersökningar endast en hårlös form af *Grimmia commutata*, hvilket redan Myrin insåg, då han i sitt Suppl. Fl.

Ups. kallade denna mossa *Dicranum ovale β politum*, ehuru hans anförda synonymer äro falska, och hvilket Schimper stadfästat.

R. protensum Al. Br. Kring Sthlm flerest.

Tortula convoluta Sw. Helsingl. Hudiksvall; W.B. Skellefteå kyrkogård.

Trichostomum fragile C. Müll. Herjed. Hamrafjellet (*Thedenius*).

T. rigidulum Sm. Sthlm, St. Essingen.

Dicranum robustum Blytt. Gottl. Hultugns i Bunge s:n *i kärr!* (*Wahlenberg*); W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr.

D. undulatum Ehrh. W.B. Skellefteå stad, Falkberget.

D. majus Turn. W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.

D. palustre Brid. Gottl. Fläringe (*Stud. Cleve*); Helsingl. Hudiksvall; W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.

Anm. Hos denna art (vid Upsala: Witulfsberg) och *D. Schrader* (vid Sthlm: Nacka) har lyckats mig att finna honorganer. De likna den hos *D. undulatum* d. v. s. de äro mycket små, knoppformiga och sitta dolda i honplantans rotludd på en liten gren, som är antingen enkel eller förgrenad, och i detta sednare fall uppbär flera hanknoppar, med föga talrika antheridier och paraphyser.

D. flagellare H. Sthlm (*Schimper*); Werml. Råda s:n, Risäter (*Wahlenberg*).

D. longifolium Ehrh. Hels. Hudiksvall; Medelp. Sundsvall: W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.; Herjed. Funnäsdalen och Ulfberget vid Wiken (*Fristedt*).

D. falcatum H. Herjed. Helagsfjellen (*Fristedt*).

D. Homanni Boeck. Herjed. Rutstöten (*Fristedt*).

D. enerve Thed. N. Salten, Soelvaagtind (*A. Drake*).

D. squarrosum Schrad. Werml. Ny s:n, Kyrkebol (*N. C. Kindberg*).

D. fulvellum Sm. Herjed. (*Thedenius*); N. Salten, Soelvaagtind (*A. Drake*).

Octodiceras Julianum Brid. Ö.G. W. Hargs s:n, Borgsjön på klippor under vatten (*H. von Post*).

Weissia Schisti Schwægr. Medelp. Sundsvall.

Gymnostomum tortile Schwægr. Sthlm, Marieberg och St. Essingen.

Stylostegium cæspiticium Br. & Sch. Herjed. Axhögen och Ramansberget (*Fristedt*).

Sphagnum compactum Brid. W.B. Norsjö s:n; Herjed. Funnäsdalen och Helagsfjellen (*Fristedt*).

*S. squarrosum Pers. *squarrosulum* Lesqu. Sthlm, Gångsätra; Westmanl. Loka (*Hamnström*); Ångermanl. (*Fristedt*); W.B. Norsjö s:n.

S. subsecundum N. v. E. Sthlm flerest.; Westmanl. Loka (*Hamnström*).
S. — — **contortum* Schultz. Sthlm flerest.; W.B. Skellefteå och Norsjö s:nr flerest.
S. cuspidatum Ehrh. W.B. Norsjö s:n Granbergs träsk liksom
S. — — *var. fluitans* (=*S. laxifolium* C. Müll.)

Sarcoscyphus Funckii N. v. Es. W.B. Skellefteå s:n, Krångforsen.
Plagiochila interrupta N. v. Es. Sthlm, Skarpneck vid Kala berget.
Scapania subalpina N. v. Es. Dal. Grycksbo.
Jungermannia taxifolia Wahlenb. Sthlm, St. Essingen.
J. cordifolia Hook. Herjed. mellan Funnäsdalen och Långå (*Fristedt*).
J. pumila With. Dal. Grycksbo; Herjed. Halagsfjellen (*Fristedt*).
J. Flörkii Will. Herjed. Funnäsdalen, Rutstöten och Helagsfjellen (*Fristedt*) N. Salten, Soelvaagtind (*A. Drake*).
J. laxifolia Hook. N. mellan Stufdalen och Haftorsstöten (*Fristedt*).
Liochlæna lancif. N. v. Es. Herjed. Hamrafjellet (*Fristedt*).
Lophocolea minor N. v. Es. Sthm, Djurgården (*Stud. Cleve*).
Chiloscyphus pallescens N. v. Es. Haga ruiner.
Radula physoloba Mont. (=*R. aquilegia* Tayl.)
Anm. I suppl. till Syn. Hesat. anmärkes att dessa arter äro synonyma, hvarföre de sammanslås under det äldre namnet.
Frullania fragilifolia Tayl. Söderm. Hölö s:n, Lida (*Stud. Dalman*); Werml. (*N. C. Kindberg*).
Sauteria alpina N. v. Es. Herjed. St. Midtåkläppen och Axhögen (*Fristedt*).

— Läran om växternas hybrider gör hastiga framsteg. I Botanische Zeitung för 1857 № 30 finnes en förteckning af W. Lasch på de i trakten af Driesen vildt växande bastard-växter; vi vilja omnämna några af dessa förmenta hybrida former och öfverlemna åt tidskriftens läsare att afgöra hvad trovärdighet man kan sätta till dessa uppgifter. Så uppgifves *Rumex maximus Schreb.* vara hybrid af *R. Hydrolapathum Huds.* och *R. obtusifolius L.*, *Mentha gentilis L.* och *M. sativa L.* af *M. aquatica L.* och *arvensis L.*, *Utricularia intermedia L.* och *U. neglecta Lehm.* af *U. vulgaris L.* och *minor L.*, *Pyrola media Sm.* af *P. minor L.* och *rotundifolia L.*, *Picris hieracioides L.* af *Leontodon hispidus L.* och *Hieracium boreale*, *Stellaria crassifolia Ehrh.* af *S. graminea L.* och *Alsine Hoffm.*, *Arabis hirsuta Scop.* och *A. Gerardi Bess.* af *Turritis glabra L.* och *Arabis arenosa Scop.*, *Pulsatilla vulgaris Mill.* af *P. pratensis Mill.* och *P. patens M.* m. m.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 10. TH. M. FRIES. October

1857.

Original-Afhandlingar.

1. Bidrag till några Svenska växters synonymik

af E. Fries.

(Forts.).

37. *Tilia europæa* L. är, såsom bekant, en kollektiv benämning. De trenne hos oss förekommande arterna hafva under talrika generationers odling visat sig fullkomligt oföränderliga. *Tilia vulgaris* står i sjelfva verket *T. grandifolia* närmare än *T. parvifolia*, hvarföre den äfven af G. F. Meyer föres såsom en glatt varietet till den förra. Denna åsigt bestyrkes äfven något af deras geografiska utbredning, ty vilda förekomma de båda förstnämnda i Sverige endast på yttersta vestra kusten. Men den öfver hela södra och medlersta Sverige vanliga *T. parvifolia* eller *ulmifolia* Scop. (ett äldre, men i hög grad opassande namn) är så föränderlig, synnerligast i afseende på blomskärmarnes form, såsom Baron E. Hisinger mycket riktigt anmärkt, att man lätteligen i dennas former söker *T. vulgaris*. Vi ega en sådan i skugga vuxen form från Omberg med bladen på ömse sidor gröna, hvilken utan blommor och frukt svårligen skiljes från *T. vulgaris*.

38. Af *Malva Alcea* förekomma tvenne former, en grön med utstående hår, en grå af tilltryckta stjernhår. Båda hafva genom mångårig kultur visat sig fullkomligt kon-

stanta, men vi hafva endast upptagit dem såsom underarter, då knappt möjligt är att utreda deras synonymi. Den förra, såsom den hos oss egentligen inhemska, hafva vi tagit för *M. Alcea* L. Fl. Suec., men då i Linnés Sp. Plant. säges, troligen efter odlade exemplar: »*Caulis scaber, pilis fasciculatis expansis*», afser detta tydligen den sednare. Det är ock denna, som i Tyskland och S. Europa vanligen går under namn af *M. Alcea*, men äfven stundom kallas *M. fastigiata*, hvilket lätteligen förklarar, hvarföre Koch antager dessa vara fullkomligt identiska. För densamma hafva vi bona fide antagit namnet *M. fastigiata* Cav., huru osäkert det än synts oss, då ingen haft original-exemplar att jemföra, men ännu mera tvifvelaktig är Cavanilles *M. Alcea* »caule glabro!» — Reichenbachs *M. Alcea* Ic. Fl. Germ. fig. 1842 a. är tydligen den i Sverige s. k. *M. fastigiata*; vår inhemska *M. Alcea* Bot. Suec. är troligast *M. excisa* Reich. l. c. f. 1842 b., ehuru *M. italica* Poll. (Reich. l. c. f. 1843) bättre passar till densamma, sådan den, uppdragen af Svenska frön, odlas i Upsala trädgård. Om vi med godt samvete kunde öfvergifva Linneanska namnet för den egentligen Svenska arten (*M. Alcea* Reich. et exter. hafva vi hos oss endast sett odlad eller förvildad), så kunde nomenklaturen anses fixerad.

39. Då varieteterna af *Helianthemum oelandicum* (L.) af utländska författare vanligen skiljas såsom arter, torde förtjena anmärkas, att af frön, insamlade under namn af *H. ölandicum* verum, var. *ciliatum* och var. *canescens*, i Upsala trädgård endast uppväxt den vanliga glatta formen.

40. Af frön från bästa källor af *Viola collina* hafva i härvarande trädgård uppväxt plantor, som i intet afseende skilja sig från vår vanliga *V. hirta*. Ej heller kan jag på torkade, utifrån erhållna exemplar se någon skilnad; mera afvikande är *V. hirta* från mellersta och södra Europa. Troligen har man här, såsom vanligt, sökt Linneanska arten i en sydligare form och beskrifvit vår Svenska såsom ny art. Som jag erinrar mig hafva sett liknande frodigare former af *V. hirta* i S. Sverige, rekommenderas de till granskning åt våra yngre flitiga botanister, hvilka jag anser mig mest kunna gagna genom anvisningar till egna undersökningar.

41. *Melandrium diurnum* var *crassifolium* Ind. Sem. H. Ups. 1855 (af frön insamlade af Mag. F. L. Ekman på Norska kusten vid Christiansund) har odlad på skuggig jord i Upsala trädgård visat sig så väl skild, att den med fullt lika rätt kan skiljas från *M. diurnum*, som *M. divaricatum*, *nemorale* o. s. v. från *M. vespertinum*. *M. crassifolium* *) har mycket lägre, sammanträngd växt, mindre grenig, sammandragen vippa, så att blommorna ofta äro hopgyttrade i knippen. Stjelk och blad äro tjocka, mycket tätt och långhårigt ludna; alla bladen lancettlika, de öfre mycket smala, jemnt afsmalnande i en spets. Blomfodret aflångt, mycket tätt långhårigt; håren ofta med små glandler. Kronbladen mindre, röda. Frukten koniskt-äggrund med tillbakarullade tänder. Det är sistnämnda karakter, som jemte blommornas färg och blomningstiden närmar den till *M. diurnum*, men beklädnaden, bladformen och kapselns form öfverensstämma med *M. vespertinum*.

42. *Wahlbergella affinis*, odlad af Lappska frön, kommer de Grönländska exemplaren så nära, att vi icke tveka att antaga förste upptäckarens, Dr Vahls åsigt, att dessa icke kunna skiljas såsom arter.

43. *Stellaria borealis* har flera gånger rikligen blommat i härvarande trädgård, men bibehåller sig, som vanligt är med fjellväxter, sällan flera år. *St. alpestris*, med hvilken vi först förenade den, är så närbeslägtad, att den endast skiljes derigenom, att bladen vid blommorna felslå till blomskärmar, hvarigenom den erhåller blomvippa i stället för enstaka blommor i bladvecken. De små, snart försvinnande kronbladen äro lika på båda, alldeles skilda från *St. longifoliæ*, med hvilken *St. alpestris* ej bör jemföras.

44. *Arenaria ciliata*, *norvegica* och *gothica* hafva alla tre bibehållit sig oförändrade och lätt skilda i härvarande trädgård. *A. gothica* är nu mera spridd till alla botaniska trädgårdar och finnes i nästan hvarenda frökatalog, som vi sett.

45. *Lepigonum laxiflorum*, sådan den blifvit funnen i Sverige, är efter vår öfvertygelse endast en stor form af

---

*) Vill man föredraga de yngre namnen *M. silvestre* och *pratense*, kan denna art benämmas *M. maritimum*.

Lepigonum rubrum och bestämdt skild från den verkliga *L. laxiflorum*, af hvilken vi sett så väl äkta Ny-Holländska exemplar i Preiss' samling, som odlade i härvarande trädgård. Odlad uthärdar den ej våra vintrar och blommar icke första året, utan först utplanterad på fritt land följande år. Den Svenska *L. radicans* öfverensstämmer ej heller med *L. radicans*, sådan den blifvit lemnad i Huet de Pavillons *Plantæ Siculæ exsicc.*, men denna är svårligen skiljbar från *L. rubrum*, så att den Svenska synes utmärktare. Olyckligtvis är dess växtställe på Gotland nu mera förstördt, så att den icke i år kunde återfinnas af förste upptäckaren, Hr Mag. M. Floderus.

46. Vår Svenska *Elatine triandra* afviker betydligt från de äkta Schkuhrska exemplar, vi haft tillfälle att jemföra. Dr Ruprecht har äfven beskrifvit vår såsom en ny art, under namn af *E. Callitrichoides*. (Forts.)

---

2. De genere Stereocaulorum quæstiones.

De Lichenibus, qui sub nomine generico *Stereocauli* comprehenduntur, ut jam lectoribus cognitum est *), hoc anno prodiit commentatio. Hac dissertatione commotus cl. Nylander varias conscripsit observationes, quas hoc loco inserendas transmisit, sed non possumus non responsum adjungere, ut dijudicare possint sinceri lectores, uter nostrum veritati propius venerit. Quod ad nos ipsos attinet, jam diu ejusmodi a cl. Nylandro recensionem exspectavimus, nam eodem omnino modo tela sua in omnes, qui vel antehac vel his temporibus de Lichenibus scripserunt, misit. Et ne sibi ipsi quidem videtur parcere, nam in omnibus scriptis, quæ nuperrime dixit, mutat iterumque mutat. Negare tamen non possumus, nos summa miratione pæne perculsos esse ob judicia ejus pleraque certissima de rebus plantisque, *quas numquam vidit.* Veremur quoque, ne, indignatione quadam moti, gravioribus interdum, quam opus esset, verbis usi simus, eamque rem ut nobis ignoscant lectores, rogamus.

---

*) Vide Bot. Not. 1857 № 6.

A. De Stereocaulis et Pilophoris commentatio, auctore Th. Fries. Recenset W. NYLANDER.

Clar. Th. Fries litteraturam lichenographicam monographia ditavit generis difficilis *Stereocauli*, quod opus diligenter elaboratum varias continet sententias non probandas, ut credo. Utilitatis igitur cujusdam sit, ut animadversiones nonnullæ eo respectu exponantur, et hoc breviter, sincere faciam, persuasus disquisitionibus criticis scientiæ potius, quam laudibus vanis, consultum fore.

Pag. 2. dicit auctor: »Usu microscopii — in interna fructuum structura præcipue (specierum) exoticarum eximios inter formas habitu simillimas inveni characteres.» Nemo alius viderit characteres microscopicos majoris esse momenti in speciebus exoticis quam in speciebus europæis, sed res, ni fallor, se in ambabus similiter habent. Adminiculum idem certe præbet microscopium in determinandis lichenibus europæis ac iis aliarum telluris partium.

Ibid. »Centrum hujus generis in regionibus mere tropicis quærendum.» Hoc sane error. Saltem in Museo ditissimo Parisiensi vix ullum specimen adest e terra quadam *mere* tropica, nec nisi e montanis et potissime frigidioribus terrarum calidarum. Contra abundantius et vegetius occurrunt *Stereocaula* in regionibus frigidis, rara evadunt in temperatis et evanescunt in calidis.

Pag. 5. Variæ hic res essent animadvertendæ. *Usneas*, cum clar. Koerber, primum habere locum admittere videtur auctor et post eas in ordine systematico venire *Stereocaula* et *Cladonias*. Systema rite serioque perceptum (non »rationibus, quibus cuique placeat» innixum, ut satis leviter dicit cl. Fries), organismum lichenosum quoad omnes ejus partes respiciens, *Usneeos*, *Cladonieos* et *Stereocauleos* gradu inferiore relinquere *cogitur*, primario loco inter lichenes adtributo *Parmeliaceis*, in quibus et thallus et apothecia et simul spermogonia formas maxime in his vegetabilibus evolutas adtingunt. Systema arbitrio tantum auctoris superstructum, nec necessitate quadam sponte oblata, systematis nomen ægre meretur, neque est nisi lusus animi fallax. Nec ullius est soliditatis »certa analogia», quam cl. Fries inter *Sphærophora* et *Stereocaula* invenit, nam nullo respectu

convenientiam ne quidem minimam inter ea demonstrare licet penitiorem; comparatio porro *Usnearum* cum *Stereocaulis* et *Cladoniis* æque parum veri continet, sed satius *Usneeos* cum *Ramalineis* confluere dici potest, similiter ac *Stereocaulei* in systemate contigui sunt *Cladonieis*.

Pag. 6 et 7. Auctor non bene intellexisse videtur structuram thalli, de ejus »duplici forma» explicationes faciens. »*Podetia*» (ejus sensu) rite examinata nil sistunt aliud quam axis indurata medullaris (qualis centralis *Usneeorum*), cui stratum gonidiale et stratum corticale, mediante parte laxiore (»arachnoidea») strati medullaris applicantur et in granula huic axi adnata (*phyllocladia* Fr.) secedunt varie formata, globosa, lobata vel fibrillosa et ramuliformia, facile decidua et fragilia. Neutiquam hæcce granula sunt »excrescentiæ strati corticalis», ut vult cl. Koerber, quem citat D. Fries et (pag. 5) male ea, »intus arachnoidea nonnullarum specierum exoticarum» videns, cum thallo comparat fistuloso *Cladoniarum*. Sunt tantum pars thalli, nec ejus typum totum, exprimunt nec »formam» alteram ejusdem, tamquam perperam dicit cl. Fries. Alioquin apothecia primitus in granulis illis nascuntur. »Tomentum» axeos non »e strato corticali dissoluto» oritur, sed e parte stuppea (exteriore) medullæ.

Pag. 8. Animadvertam »*excipulum thallodes*» numquam in »*proprium*» mutari. Hic color pallidus marginis apothecii, hunc thallinæ naturæ esse conceptioni superficiali suasit, quod errorem esse analysi facili patet. Apothecia *Stereocaulorum* sunt omnino biatorina. — Quod de »membrana interiore ascorum» statuit auctor similiter est error, nam certe nullam talem viderunt ne micrographi quidem expertissimi. Lineam internam parietis thecæ pro membrana propria sine dubio sumsit cl. Fries.

Pag. 9. De »nucleis» loquitur auctor sporarum, sed observare liceat hos »nucleos» esse modo guttulas oleosas, nec cytoblastas vel nucleos cellulares veros. — Porro de »iodo ascos brunneo tingente colore», quod adhuc corrigendum. Asci vel thecæ tum non colorantur, at protoplasma modo quod continent.

Quoad partem hujus monographiæ, ubi speciebus exponendis agitur, me judice *Stereocaulon ramulosum* Ach. modo inutili divisum fuit. Nec distincta ab eodem credo

»*St. furcatum, myriocarpum, japonicum, claviceps, piluliferum, macrocarpum, implexum.*» *St. leporinum* Fr. jam a me *azoreum* dictum fuit in *Prodr. Lich. Gall. Alger.* p. 41. Recte separet auctor *St. cereolinum* a *St. condensato*, at *St. alpinum* Laur. vix bene jungatur cum *St. tomentoso*. — Nec ordo specierum mihi optimus videtur (ex. gr. *St. coralloides* intrusum inter formas *St. ramulosi*), nec definitiones claræ, licet longæ. Sporis momentum adtribuit auctor, quod eæ hic non habent. Ut »locum natale insigne» *St. coralloidis* indicantur saxa *calcarea* ad Salam, animadvertendum vero hæc saxa *primitivæ* esse *formationis* h. e. vix ullius vis peculiaris in vegetationem lichenosam diversæ ab ea soli granitici.

Quod demum adtinet ad genus *Pilophorum* Fr. non video quænam sit differentia essentialis specierum eo relatarum a *Cladoniis*.

B. Ad animadversiones Cl. W. Nylandri respondet TH. M. FRIES.

Poscimur. HORAT.

Multa non opus est præmittere verba, sed ad ipsam rem nos statim convertamus.

Quod ad ea attinet, quæ cl. Nylander reprehendit, a nobis pag 2 dicta: »me usu microscopii in interna fructuum structura præcipue (specierum) exoticarum eximios characteres invenisse», miror sane, quomodo possit verbis nostris sententiam adeo alienam imponere. Numquam enim diximus vel dictum voluimus, ut perhibet cl. Nylander, microscopium majoris esse momenti ad *lichenes universos exoticos* distinguendos, quam europæos. Id modo diximus, species exoticas *generis Stereocauli* sporarum e. s. p. formis sæpe magis inter se dissimiles esse quam europæas, idque in libello nostro exemplis probavimus, quare in illas non merito transferri possunt verba Cel. Koerberi, de europæis omnino vera: »Leider ist aber — — nur zu sehr zu bedauern, dass in der Schlauch- und Sporenbildung dieser Flechten fast gar kein sicherer Halt gegeben ist.» — Si de lichenibus universis quæstio fuisset, cl. Nylander merito nos reprehendisset; unicuique autem verba nostra perlegenti facile patet, de *Stereocaulis* tantum mentionem factam esse.

Offendit eum deinde, nos sententiam jam antea propositam probare, *Stereocaulorum* centrum in regionibus mere tropicis esse quærendum. Non possumus non fateri, hæc nostra verba forsan ambigua esse. Id autem ex eo oritur, quod paucis modo omnia, quæ ad geographicam distributionem pertinent, tractavimus; quum ea plenius exposita viderit cl. Nylander, sine dubio nobiscum non pugnabit. Error autem cl. Nylandri ex eo pendet, quod verba: »*regionibus* mere tropicis» alio modo quam nos interpretatur, quibus significare modo voluimus terras æquatori, quem dicunt, maxime propinquas, neque solas eas illarum partes, quæ paullum supra mare elevatæ sunt. Hoc expressis verbis pag. 10 significavimus: »abundare videntur (*Stereocaula*) et optime evoluta evadere in montibus altioribus regionum tropicarum», et ubi optime evolutæ sunt species, ibi centrum generis est quærendum. — Theoriam præterea cl. Nylandri, *Stereocaula* in regionibus frigidis abundantius et vegetius occurrere, ex autopsia possumus refellere, nam in itinere, e quo nuperrime sum redux, per plagas arcticas peninsulæ Scandinaviæ, evidenter cognovi, *Stereocaula*, ut omnes lichenes fruticulosos, ibi miro modo rarescere.

Ad ea, quæ deinde vituperat cl. Nylander, varia afferenda sunt, sed veremur, ne longum sit omnia, quæ dicta velimus, persequi. Paucis tamen conabimur exprimere, sed alia forsan vice ad hanc rem revertemur. — Non satis probat, nos Friesium, Montagneum, Schærerum, Koerberum ceterosque sequi, *Usneas* pro lichenibus optime evolutis declarantes, sed contendit, *Parmeliaceorum* hunc principatum esse, quod affirmare dicit perfectissimam horum thalli, apotheciorum nec non spermogoniorum structuram. At vix crederemus, cl. Nylandrum hac in re multorum hujus ævi botanicorum applausum obtinere, verentes, ne solus sit hujus sententiæ defensor. Systema enim, quod illis nititur rationibus, certe est »arbitrio tantum auctoris superstructum» ideoque nihil »nisi lusus animi fallax.» Lichenes enim fruticulosos s. thamnoblastos, respectu habito thalli, esse perfectissimos, tam claris argumentis edocuerunt Friesius, Koerberus, Massalongo etc., ut, quidquid contra dicit cl. Nylander, jure negari non possit; apothecia autem *Parmeliaceorum* nullam veram differentiam præbent ab *Usnearum*,

et quæ sit »forma maxime evoluta» spermogoniorum, vix adhuc satis liquet, et quantam illis tribuit cl. Nylander, tantam in systemate construendo vim hæcce organa minutissima vix habent. Quæ quum ita sint, non possumus facere, quin meliores sequamur auctores. — Falso omnino deinde nos proponit cl. Nylander *Stereocaula* et *Cladonias* post *Usneas* in ordine systematico collocantes. Numquam fecimus. Expressis e contrario verbis indicavimus, nos non audere dijudicare, utrum affinia an analoga sint Usneaceis; si enim Koerberus aliique recte maximam vim thallo tribuunt (i. e. lichenes secundum thalli majorem minoremve evolutionem primo in *majores divisiones* segregant et deinde *series analogas* secundum characteres e fructibus sumptos disponunt), sine dubio *Usneaceis* proxime collocanda sunt, sed si, ut volunt Friesius, Schærerus aliique, fructum præcipue respicimus, in ordine systematico longe haud dubie distant. Quibus »placet» (i. e. naturæ maxime conveniens videtur esse), systema illis niti rationibus, illam, quibus displicet, hanc amplectantur sententiam. Sed quia nondum hoc certamen est depugnatum, *jure* neque »leviter» dicere audemus, unicuique licere ea seligere, quæ ipsi maxime verisimilia videantur, nam, ut cl. Nylander ipse agnovit, »omne nostrum studium modo est approximativum.» — Quum autem omnem etiam minimam analogiam inter *Sphærophora* et *Stereocaula* negat, nescire videtur, quid sit *analogia* (non *affinitas*, nam talem non dixi adesse inter hos lichenes) eumque de hac re ad Fr. Syst. Myc. I. p. XVI demonstramus; et quum nexum inter *Usneas* et *Stereocaula* ex eo vult refellere, quod »*Usneacei* cum *Ramalineis* confluere dici possunt», oblitus sane est, plantas ex altera parte has, ex altera illas posse attingere. Nonne ipse dixit et probare conatus est, lichenes universos tam cum Fungis, quam cum Algis confluere? — Denique gaudemus, eum concedere »*Stereocauleos* in systemate *contiguos* esse Cladoniaceis», nam adeo sunt contigui, ut nulla vera adsit differentia inter hos, ab illo ut diversas propositos tribus.

Modus thalli partes interpretandi, quem proposuimus, naturæ haud conveniens illi videtur. De qua difficillima re varia dici possunt, sed pag. 7 breviter conati sumus exponere, quibus caussis permoti pro certissimo nobis habeamus per-

suasum, nos harum partium veram indolem indicasse. Hoc loco paucis sententiam cl. Nylandri refutare conabimur. — *Podetia* igitur apud plerasque species, ut vult cl. Nylander, non sunt nisi axis induratus medullaris, si has plantas eo tempore observamus, quo stratum corticale et gonidiale jam dissoluta sunt, quod apud maximam partem fere statim fit.*) In aliis autem speciebus (ex. gr. *St. macrocarpo β Argo, implexo* e. s. p.) hæcce strata diu persistunt et medullam undique cingunt, quare podetia re vera eadem sunt ac *Usnearum* thallus universus neque cum medulla ejus possunt comparari. »*Phyllocladia*» autem pro »granulis varie formatis strati gonidialis et corticalis» habere possumus, si species modo europæas examinamus, sed si varias species extra-europæas, melius evolutas, contemplamur (ex. gr. *St. ramulosum, strictum, piluliferum* e. s. p.), veram horum naturam invenimus; *in his enim adest evidens stratum medullare.* Si theoria cl. Nylandri vera sit, quomodo declarare possumus ex. gr. phyllocladia *St. condensati* latas sæpe plagas occupare sine ullo podetii vestigio i. e. (sec. Nyl.) stratum gonidiale et corticale sine strato medullari? — Equidem re vera nullam aliam video differentiam inter phyllocladia et podetia, quam quod illa sunt ramuli, in quibus systema vegetativum præpollet. Ex eo declaratur, cur apud *Stereocaula* apothecia non in phyllocladiis sita sint et cur interdum apud *Cladonias* inveniamus apothecia in iis collocata, quod sec. theoriam cl. Nylandri vix fieri possit. — Quum igitur phyllocladia non sunt nisi partes thalli**), alia forma insignes (quare de »thalli altera forma» loqui licet), non est, quod vituperetur, nos thalli partem *Stereocaulorum* cum thalli parte *Cladoniarum* comparasse. — Hæc hac vice satis sint; in monographia autem, quæ de hoc genere in Actis Reg.

---

*) In *St. clavicipite* hoc optime observatur.

**) Neque hoc umquam negavi neque dixi, »phyllocladia typum totum thalli exprimere», ut e verbis cl. Nylandri facile concluderes. Num dictum velit nescio, nam hoc, sicut variis aliis, locis dubitavi, quænam fuerit ejus sententia. Hoc. ex. gr. valet de verbis ejus: »neutiquam sunt »excrescentiæ strati corticalis», ut vult cl. Koerber, quem citat D. Fries», nam Koerberi sententiam citavi, ut refellerem, non ut comprobarem, quod lectoribus e verbis cl. Nylandri facile potest videri.

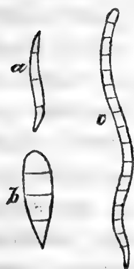
Soc. Scient. Ups. inserenda est, fusius de thallo ejusque partibus mentionem faciemus.

Porro excipulum thallodes *Stereocaulorum* in proprium mutari negat cl. Nylander, contraria affirmantibus Achario, Friesio, Koerbero, Massalongo aliisque. Nos quoque apotheciorum evolutionem (ex. gr. *St. paschalis, condensati* e. s. p.) persequentes veritatem veterum scriptorum visi nobis sumus perspicere. Observandum tamen est, verba cl. Nylandri repugnare iis, quæ in Ess. d'une nouv. class. d. Lich. p. 11. scripsit, ubi *Stereocauleis* »apothecia *lecideina*» tribuit, ut e *Cladoniarum* »*biatorinis*» dignoscerentur. — Quæ affert de »membrana interiore ascorum» ingenue fatemur, nos non satis intelligere; nescimus enim, utrum de universis Lichenibus an de *Stereocaulis* solis mentionem faciat. Si illud dictum vult, auctoritate Cel. Tulasnei (Mem. s. Lich. p. 52 & 53), Normani (Con. præm. p. 6), Bayrhofferi e. s. p., niti possumus, si auctoritate opus esset; si autem de *Stereocaulis* solis loquitur, asseverare possumus, nos minime »lineam internam parietis thecæ» pro hac membrana habuisse, quod etiam e verbis nostris perbene patet. Cl. Nylander sine dubio ipse eam facile videbit, nam quamquam, ut ait Cel. Tulasne, »la présence de cet endosac dans les thèques n'est pas toujours facile à constater», apud *Stereocaula* præcipue apicem versus ascorum sat mihi visa est conspicua. Ni fallor, eam quoque viderunt micrographi expertissimi Koerber (Syst. Lich. Germ. Tab. III. fig. 8 b.) et Massalongo (Mem. Lich. fig. 82 & 83.)

Quæ contra denominationem »nuclei» affert vera sunt, si hoc verbo nihil aliud volumus significare quam cytoblastum. Illo autem lichenologos sæpissime eadem sententia uti, ac in libello meo, vix cl. Nylandro potest esse incognitum, quum v. c. adhibeatur a Cell. Massalongo, Leighton aliisque nec non a cl. Nylandro ipso plurimis locis (Obs. aliqu. ad Syn. lich. Holm., Obs. adh. nonn. ad Syn. lich. Holm., Coll. lich. Gall. mer. et Pyr. etc.). — Numquam nostra verba eo modo intellecta voluimus, ascorum *membranam* solutione jodi brunneo tingi colore, sed quum contentus eorum (protoplasma) hunc accipiat colorem, necesse est ascos omnino sub microscopio brunneos videri. Etiam alios Lichenologos (ex. gr. Heppium) hoc significandi modo uti constat.

Jam ad ea, quæ de speciebus proponit cl. Nylander, nos convertamus, quæ maxime sane mirabilia sunt. Quomodo enim fieri potest, ut vir, qui affirmat se »sincere animadversiones quasdam exponere», tanta audacia loquatur de plantis, quas numquam vidit? Pro certissimo enim audemus affirmare, cl. Nylandrum e septem illis speciebus, quas ad *St. ramulosum* refert, quinque numquam vidisse; num *St. macrocarpum* (verum) et *implexum* viderit nescimus, sed facile crederemus. At si characteres eximii, si habitus diversissimus possunt species condere, tum sane species novæ a nobis propositæ non possunt confundi. Unicuique v. c. *St. myriocarpum* videnti nulla suspicio potest invadere hanc speciem cum *St. ramuloso* conjungendi et vix quidem comparandi, ut e descriptione luculenter patet, et ut cl. Nylander ipse sine dubio concedet, quum specimen vel iconem hujus speciei viderit. — Eum autem non omnes nostras species rejicere, ex eo videmus, quod nostrum *St. leporinum* ab eo eodem tempore *St. azoreum* dictum esse affert. Veritatem hujus rei neque refellere nec affirmare audemus, quia nescimus sane, *quum*, quin etiam *num* hoc ejus opus in lucem prodierit. *Si* ejus nomen antiquius sit, libenter concedimus, illud nostro esse præferendum. — Gratum deinde nobis est, cl. Nylandrum nobis *St. condensatum* et *cereolinum* sejungentibus assentiri, quod vix speravissemus, quum nuperrime pro synonymis habuerit. Eodem modo jucundum est, nos iisdem dubiis de *St. alpino* esse imbutos, nam, quamquam auctoritate Cel:mi Massalongo et caussis pag. 31 allatis commoti, hanc a nobis tum non visam plantam ad *St .tomentosum* retulimus, postea eam in ipsa natura examinare nobis licuit, et ob characteres biologicos crederemus, eam »*vix* bene cum *St. tomentoso* conjungi», sed nondum pro certo affirmare audemus. — Ordo specierum deinde ei displicet et mutationes quasdam leves jam fecimus, sed quod dicit de loco *St. coralloidis* falsum est. Eo modo, quo ille progreditur, omnia possunt probari; primum enim declarat species vicinas (*S. myriocarpum* et *japonicum*), ab ipso numquam visas, varietates esse *St. ramulosi*, et deinde nos vituperat, quia »*St. coralloides* intrusum sit inter formas *St. ramulosi.*» Risum teneatis amici! — Definitionum longitudo tum offendit, sed ex eo proficiscitur, quod plures

plantarum partes respiciunt ante non usitatas; num non satis sint claræ, non audemus dijudicare, sed si ita est, observandum sane est, hoc genus esse difficillimum neque omnes ingenio Linnæano vel Wahlenbergiano præditos esse. Num descriptiones cl. Nylandri vitiis carent?



Sporas porro omni orbat vi ad species hujus generis discernendas. Quum diversæ adsint formæ eædemque constantes*), cur non earum in *Stereocaulis* æque ac in ceteris lichenibus ratio habenda est? Tres diversas formas h. l. dilineatas curavimus, ut omnibus clarum sit, eas valde dissimiles esse. Fig. a est spora *St. ramulosi*, b. *St. implexi* et c. *St. clavicipitis*, quæ omnia specie differre cl. Nylander non credit, quamquam multis præterea notis diversa sunt.

Saxa calcarea circa Salam sunt quidem formationis, quam dicunt, primariæ, sed numquam *St. coralloides* in calce, cujuscumque est formationis, præterea lectum audivi. Differt præterea vegetatio lichenosa harum rupium calcarearum haud paullum a saxorum circa jacentium graniticorum; cl. Nylander quoque ex hoc loco descripsit *Verrucariam virentem* quandam, quam ipse credit specie vix differre a *Sagedia viridula*, saxa calcarea juniora inhabitantem, et *Lecideam coacervatam*, quæ frustra in granito circumjacente quæritur.

Denique nullam differentiam declarat se invenire inter *Pilophoros* et *Cladonias*, sed si fidem non vult habere notis pag. 40 allatis, judicium suum sustineat, donec speciem illorum aliquam viderit vivam. Ipsi *Pilophorum robustum* hac æstate collegimus et de differentia pulcherrimi hujus lichenis generica a *Cladoniis* nullum, ne minimum quidem, dubium nobis inest. Quam similes habitu et vegetationis modo sint *Stereocaulis* ex eo affirmatur, quod Cel. Tuckerman eos ut sectionem hujus generis proposuit, jam vero idem ille acerrimus vir per litteras nos certiores fecit, se dignitatem eorum genericam plane perspexisse.

---

*) Inter species europæas *St. condensatum* et *cereolinum* sporarum forma optime dignoscuntur. Cfr. Koerb. Syst. Lich. Germ. p. 14.

Jam vitia, quæ in nos cumulavit cl. Nylander, illustrare conati sumus. Ut de nobis ipsis mentionem faciamus, perbene scimus, »errare humanum esse», neque aliquid humani a nobis alienum putamus. Non possumus igitur affirmare, opusculum nostrum omnibus erroribus esse liberatum, et nonnullos jam vidi, speciminibus a Cell. Montagne et Tuckerman post impressionem libelli benevole communicatis. Quod ad cl. Nylandrum autem attinet, hæ ejus disquisitiones nobis videntur nihil aliud demonstrare, nisi quam vera sint acerrima judicia de eo jam antea (vide Flora 1856 pag. 293—4) facta. Præcipue hæcce verba confirmari videntur:

»Fast scheint es, als ob Herr *N.*, der in seinem neuen Flechten-systeme die meisten neuen Entdeckungen von *Hepp, Körber* und *Massalongo* gänzlich ignorirt, sowie selbst manche der schon längst bekanten und von allen Lichenologen bisher als unzweifelhaft anerkannten Species als Varietäten behandelt oder ganz übergeht, dagegen seine eigenen neuen Entdeckungen überall fleissig eingeschaltet hat, *allein die Befähigung zu besitzen glaubt, neue Arten entdecken und bestimmen zu können.*

Was würde derselbe sagen, wenn man die zahlreichen, von ihm jüngst aufgestellten neuen Flechtenspecies, ohne nähere Untersuchung, ja ohne sie nur gesehen zu haben, verwerfen oder ignoriren und ihm die Beschuldigung, dass er bei deren Auffassung sowie bei seinen Lichenologischen Arbeiten überhaupt leichtsinnig und ohne sich die Natur selbst als Führerin zu wählen verfahren sei, so ohneweiters an den Kopf schleudern würde?» — —

Nya Skandinaviska Växter.

Det är verkligen med största glädje, som vi nu för våra läsare meddela underrättelsen om upptäckten af ett nytt Skandinaviskt barrträd, hvars beskrifning i korthet är följande:

Abies orientalis (L.):

Barr enstaka, spridda, fyrkantiga, spetsiga; kottar cylindriska l. äggrundt-aflånga, upprätta; fjäll bredt vigglikt-omvändt-äggrunda med rundad och helbräddad kant *).

*) Diagnosen på vår vanliga gran är:

Syn. *Pinus orientalis* L. sp. pl. 1421. — Willd. sp. pl. IV. p. 508. — Endl. Syn. Con. p. 116. — Antoine Conif. p. 89. — Ledeb. Fl. Ross. III. p. 671.
Picea obovata Ledeb. Fl. alt. IV. p. 201.
Pinus obovata Turcz. Cat. Baik. № 1068. — Endl. l. c. p. 119. — Ant. l. c. p. 96.
Abies orientalis Poir. in Lamb. Enc. VI. p. 518.
Abies obovata Loud. Arb. Brit. IV. 2329. — Rupr. Fl. Samoj. p. 56.

Fig. Ledeb. Ic. pl. rar. Fl. Ross. t. 499. — Ant. l. c. tab. 35. f. 1 et tab. 37. f. 2.

Detta för Skandinaviska floran nya trädslag förekommer på en högst inskränkt plats och till ett ringa antal (ungef. 30 träd) inne i en tallskog på vestra sidan af sjön Kjolmijaure, vid pass ¼ mil i n. n. v. från Svanvik i Öst-Finnmarken (Syd-Varanger), der den af Utg. togs med ännu röda årskottar den 18 Augusti innevarande år. — Den har för öfrigt en vidsträckt geografisk utbredning, då den enligt Ledebour förekommer från Ryska Lappmarken (Kola), Archangel, Samojedernas land och arktiska Sibirien genom mellanliggande trakter ned till Caucasus, Ural, Altai, Baikal och Davurien samt ända till Kurilerna. Den är således en östlig art, då deremot vår vanliga gran är mera vestlig.

Ett resligt träd af vår vanliga grans utseende; de träd Utg. såg utmärkte sig blott genom spensligare växt samt samma sträfvan att »quasi repere in altum» som Wahlenberg anmärker om vår vanliga gran i norden. Den skiljes mycket lätt från *A. excelsa* genom sina små, upprätta kottar samt fjällens form. — De yngre grenarna äro småludna, barren mer eller mindre krökta, något kortare och tjockare än hos den vanliga arten *); kottarna betydligt mindre, 1—2 tum långa, vid basen rundade, upptill afsmalnande; fjällen slutligen utspärrade, på ryggen concava, de nedre bredt rundade, de öfre obetydligt spetsade; fröen med bredare vinge än hos den vanliga.

Rörande den rätta benämningen af denna art kunna meningarne vara något delade. Då neml. Linné i sina Sp.

Abies excelsa DC.: barr enstaka, spridda, något hoptryckt fyrkantiga, kort uddspetsiga; kottar kägellika, hängande; fjäll rhombiska med tvärbuggen, ojemnt tandad spets.

*) Hos utländska exemplar lära dock barren betydligt variera till storlek (från 2 lin. till 1 tum långa), äfvensom kottarna kunna nå en storlek af ända till 3 tum.

Plant. tillade en art namnet *P. orientalis*, synes det sannolikt, att han aldrig sett densamma, utan blott på Tourneforts auktoritet antagit den. Denne sednares diagnos tyckes dock vara mindre lämplig på denna art (»*fructu minimo et deorsum inflexo*»); och då dessutom original-exemplar saknats i alla herbarier, har den länge räknats bland »species minus cognitæ.» Emellertid beskref och afbildade Ledebour den nu ifrågavarande arten i sina Icones pl. rar. Fl. Ross.*) under namn af *Picea obovata*, och jag skulle ej tveka att upptaga detta namn, så vida ej Ledebour sjelf frångått sin åsigt och fört sitt namn såsom synonym till *P. orientalis* L. Det är derföre blott på hans auktoritet, som jag antagit denna benämning.

Denna arts förekomst inom Skandinavien är i mera än ett afseende af stort intresse. En blick på Wahlenbergs karta i hans Fl. Lapp. visar oss granens märkvärdiga utbredning, huru dess gräns går upp ända mot Enareträsks södra ända**), men sedan mot v. så hastigt sänker sig, att den på Norska kusten ej går högre än till udden Kunnen nedanför Salten i Nordlanden och derofvan endast visar sig i några spridda exemplar vid den straxt ofvan belägna Bejerenfjord. Det är således ett betydligt stycke ofvanför denna gräns, som en liten koloni af den östliga arten nedslagit sina bopålar lemnande ett nytt bevis på det Sibiriska elementet i Öst-Finnmarkens vegetation. Af ännu större ekonomisk vigt torde dess förekomst härstädes vara, då man derigenom får en säker bekräftelse på att odling såväl af denna art som af det Sibiriska lärkträdet (*Larix sibirica*) här med framgång kan försökas.

---

*) Nekas kan dock ej, att kottarnas form på Lamberts orig. fig. af *P. orientalis* (se Ant. l. c. tab. 35 f. 1) nästan bättre uttryckes än på Ledebours af hans *P. obovata*.

**) Berättelsevis hörde Utg. uppgifvas, att på en af de »365» öar, som skola finnas i Enareträsk, gran äfven skall finnas. Likaledes lärer för en mansålder sedan en ensam gran funnits växande i Alten.

Sedan Utg. nu återkommit från sin högst intressanta, fastän stundom något besvärliga resa, torde alla meddelanden rörande denna tidskrift till honom direkte insändas.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

Bihang till Botaniska Notiser No. 10.

FÖRTECKNING PÅ PYRENEISKA VÄXTER,

hvilka försäljas faskikelvis af J. E. Zetterstedt.

Ett dubbelt ändamål har jag sökt att vinna genom utgifvandet af dessa faskikler.

I främsta rummet det att söka sprida en närmare kännedom bland mina landsmän om vegetationen i en sydeuropeisk bergskedja, så mycket mer som denna erbjuder många träffande både likheter och olikheter med våra fjellar. Så t. ex. är i Pyreneerna den egentliga fjellvegetationen inskränkt till sjelfva gränskedjan mellan Frankrike och Spanien samt några enstaka toppar på sidan om densamma, och således utgör arealinnehållet af den trakt som höjer sig i fjellregionen (regio frigida et alpina), endast några få qvadratmil; men ändock finnes på denna ringa yta ett större antal egentliga fjellarter än i alla våra fjellar tillsammanstagna. Detta, äfvensom att till en stor del andra Familjer och Genera förherrska i Pyreneerna än i våra fjellar, har jag sökt framställa i en särskild afhandling, till hvilken jag i detta afseende får hänvisa.

Vidare har jag tänkt på detta sätt kunna till någon del betäcka de ganska betydande omkostnader, som varit oundvikligt förbunda med en sådan resa. Ty ehuru jag varit nog lycklig att åtnjuta ej obetydligt understöd af allmänna medel, så har jag dock fått tillsätta mycket af egna tillgångar för att bestrida de dryga kostnaderna för vägvisare och hästar, samt på spanska sidan äfven för tolk.

De faskikler jag uppsatt äro af trenne slag. Det största slaget innehåller alla här nedan uppräknade arter eller 600 nummer. Af detta har jag endast kunnat uppsätta 7 exemplar, af hvilka några äro borttingade. Hvarje sådan faskikel kostar 100 Rdr Riksm. Dessa faskikler innehålla alla de pyreneiska arter, som jag insamlat i flere än 10 exem-

plar (eller ungefär hälften af alla de arter jag tagit sjelf i centrala Pyreneerna); och då summan steg till 590 nummer, så har jag tillagt 10 arter ifrån Montpellier för att bringa upp antalet till 600. Vid valet af dessa 10 arter har jag med flit uttagit flere sådana som finnas i centrala Pyreneerna, men hvaraf jag ändock ej kunnat lemna pyreneiska exemplar såsom *Herniaria hirsuta*, *Linaria spuria*, *Rosmarinus officinalis*, *Carex halleriana*, *Cynodon Dactylon*, *Andropogon Ischaemum*.

Det andra faskikelslaget innehåller 375 nummer, eller alla de arter som äro märkta med bokstäfverna *a* och *b*; och priset för hvarje sådan faskikel är 60 Rdr Riksm. I dessa faskiklar finnas nästan alla de fjellarter som äro gemensamma för Pyreneerna och Nordens fjellar.

Det tredje slaget innehåller 150 nummer, eller alla arter som äro märkta med bokstafven *a*. Alla dessa äro främmande för Skandinavien utom trenne (*Arenaria ciliata*, *Saxifraga Aizoon*, *Agrostis rupestris)*, hvilka jag med flit inflätat, emedan de äro så sällsynta hos oss (om de verkligen finnas) att få torde af dem sett skandinaviska exemplar. Priset för hvarje faskikel af detta slag är 25 Rdr Riksm.

Af de båda sista faskikelsorterna har jag uppsatt 10 exemplar af hvardera, och tror jag mig, synnerligen af det minsta slaget, kunna uppsätta flere om dessa vinna afgång. Etiketterna äro heltryckta till mer än 350 arter, och de andra äro skrifna på tryckta blanketter, samt alltid vid hvarje art hänvisadt till densammas art-nummer i den afhandling som jag skrifvit öfver de centrala Pyreneernas vegetation, hvilket jag tror skall i betydlig grad öka värdet af dessa exsiccat-samlingar, och äfven vara en garanti för art-bestämningarne, då man i boken har en fullständig synonymi. Ännu har ej denna afhandling eller Flora ("Plantes vasculaires des Pyrénées principales") lemnat trycket; men mer än 300 sidor äro färdigtryckta och nästa år hoppas jag den skall blifva tillgänglig i bokhandeln vid första öppna vatten. Hvad sjelfva växterne beträffar, så äro de i allmänhet hårdt pressade och skötta som de exsiccater af Dovre-växter, som jag publicerade 1854. Af de smärre arterna äro flere individer på hvarje exemplar.

1. Clematis Vitalba L.
2. *b* Thalictrum alpinum L.
3. T. saxatile DC.
4. *b* Anemone alpina L.
5. *b* A. narcissiflora L.
6. Adonis pyrenaica DC.
7. *a* Ranunculus Thora L.
8. *a* R. alpestris L.
9. *b* R. glacialis L.
10. R. aconitifolius L.
11. *a* R. amplexicaulis L.
12. R. angustifolius DC.
13. *a* R. pyrenæus L.
14. R. montanus Willd.
15. *b* R. Gouani Willd.
16. R. nemorosus DC.
17. Aquilegia pyrenaica DC.
18. Aconitum Anthora L.
19. *b* Meconopsis cambrica Vig.
20. *b* Sinapis Cheiranthus Koch.
21. Diplotaxis Erucastrum Gr. et G.
22. Cheiranthus Cheiri L.
23. *a* Erysimum ochroleucum DC.
24. Sisymbrium austriacum Jacq.
25. *a* S. pinnatifidum DC.
26. Hugueninia tanacetifolia Rchnb.
27. Nasturtium officinale R. Br.
28. Arabis sagittata DC.
29. *b* A. alpina L.
30. *a* A. bellidifolia Jacq.
31. A. Turrita L.
32. *b* Cardamine latifolia Vahl.
33. C. sylvatica Link.
34. *a* C. alpina Willd.
35. *a* C. resedifolia L.
36. Alyssum calycinum L.
37. *a* Draba pyrenaica L.
38. *a* D. aizoides L.
39. D. Johannis Host.
40. *a* Roripa pyrenaica Spach.
41. *b* Cochlearia officinalis L. var. pyrenaica (= C. pyrenaica DC.).
42. *a* Kernera saxatilis Rchnb.
43. *b* Biscutella cichoriifolia Lois.
44. *b* B. lævigata L. var. α. (= B. saxatilis DC.).
45. *b* B. lævigata L. var. β. (= B. lævigata DC.).
46. *b* Iberis spathulata DC.
47. *b* I. garrexiana All.
48. *b* I. amara L.
49. Teesdalia nudicaulis R. Br.
50. *b* Thlaspi alpestre L.
51. *a* Hutchinsia alpina R. Br.
52. *b* Cistus salvifolius L.
53. Helianthemum vulgare Gaertn.
54. *b* H. polifolium DC.
55. *b* H. oelandicum DC.
56. *b* H. canum Dun.
57. H. Fumana Mill.
58. *b* Viola biflora L.
59. *a* V. cornuta L.
60. Reseda lutea L.
61. *a* R. glauca L.
62. *b* Astrocarpus sesamoides Gay.
63. *a* Cucubalus bacciferus L.
64. *b* Silene gallica L.
65. *b* S. ciliata Pourr.
66. *a* S. Saxifraga L.
67. *b* S. acaulis L.
68. S. nutans L.
69. Lychnis coronaria Lam.
70. *a* Saponaria ocymoides L.
71. *a* S. cæspitosa DC.
72. *a* Gypsophila repens L.
73. *b* Dianthus prolifer L.
74. D. barbatus L.
75. *a* D. carthusianorum L.
76. *a* D. pungens L.
77. *a* D. monspessulanus L.
78. Sagina procumbens L.
79. *b* S. ciliata Fr.
80. *b* S. saxatilis Wimm.
81. *b* Alsine tenuifolia Crantz. forma glabra.
82. *a* A. verna Bartl.
83. *a* A. Cherleri Fenzl.
84. *a* Arenaria ciliata L.
85. *a* A. grandiflora All. forma brevifolia, alpina.
86. *a* A. grandiflora All. forma longifolia, inferalpina.
87. *a* A. tetraquetra L. uniflora.
88. *a* A. purpurascens Ram.
89. Stellaria holostea L.
90. *b* Cerastium trigynum Vill.
91. C. viscosum L.
92. C. vulgatum L.
93. *b* C. alpinum L.
94. *b* C. arvense L.
95. *a* Linum gallicum L.
96. L. usitatissimum L.
97. *a* L. alpinum L. Gr. et G.
98. L. catharticum L.
99. Malva moschata L.
100. Geranium sylvaticum L.
101. *b* G. nodosum L.
102. G. phæum L.
103. *a* G. cinereum Cav.
104. G. pyrenaicum L.
105. G. rotundifolium L.
106. *a* Erodium petræum Willd.
107. Hypericum tetrapterum Fr.
108. H. humifusum L.
109. *b* H. pulchrum L.
110. *a* H. nummularium L.

111. H. hirsutum L.
112. H. montanum L.
113. *a* H. Burseri Spach.
114. *b* H. Androsæmum L.
115. *b* Acer monspessulanum L.
116. *b* Oxalis corniculata L.
117. Ilex aquifolium L.
118. Rhamnus alpina L.
119. *b* R. pumila L.
120. *b* Genista sagittalis L
121. G. tinctoria L.
122. *a* Ononis rotundifolia L.
123. *a* O. Natrix L.
124. *a* O. cenisia L.
125. O. procurrens Wallr.
126. *b* O. striata Gouan.
127. *a* O. minutissima L.
128. *a* Anthyllis montana L.
129. *a* Medicago suffruticosa Ram.
130. *a* M. maculata Willd.
131. *b* M. minima Lam.
132. Trifolium rubens L.
133. *b* T. ochroleucum L.
134. *b* T. striatum L.
135. *a* T. scabrum L.
136. *a* T. subterraneum L.
137. *a* T. glomeratum L.
138. *a* T. alpinum L.
139. *a* T. Thalii Vill.
140. *b* T. filiforme L.
141. *b* T. patens Schreb.
142. *b* T. agrarium L.
143. *a* T. badium Schreb.
144. Tetragonolobus siliquosus Roth.
145. Lotus uliginosus Schkhr.
146. *a* Astragalus monspessulanus L.
147. *a* A. aristatus l'Herit.
148. *b* Oxytropis campestris DC.
149. *a* O. pyrenaica Gr. et G.
150. *b* Phaca alpina Jacq.
151. Phaca australis L.
152. *a* Vicia pyrenaica Pourr.
153. V. lutea L.
154. *a* V. argentea Lap.
155. *b* V. Orobus DC.
156. *a* Lathyrus Aphaca L.
157. L. montanus Gr. et G. (Orobus luteus L.).
158. *a* L. canescens Gr. et G.
159. *b* L. sphæricus Retz.
160. *b* Ornithopus perpusillus L.
161. *a* Hippocrepis comosa L.
162. Prunus Mahaleb L.
163. Spiræa Aruncus L.
164. *b* Dryas octopetala L.
165. Geum pyrenaicum Willd.
166. *a* G. montanum L.
167. *b* Sibbaldia procumbens L.
168. *a* Potentilla nivalis Lap.
169. *a* P. alchemilloides Lap.
170. P. verna L. forma alpina.
171. P. alpestris Hall. fil.
172. *a* P. pyrenaica Ram.
173. Rubus glandulosus Bell.
174. Rosa arvensis L.
175. *b* R. alpina L.
176. R. canina L.
177. R. rubiginosa L.
178. *b* Alchemilla alpina L.
179. Sorbus Chamæmespilus Crantz.
180. *b* Amelanchier vulgaris Moench.
181. *b* Epilobium origanifolium Lam.
182. *b* E. alpinum L.
183. *b* E. tetragonum L.
184. *b* E. trigonum Schrank.
185. E. montanum L. var. collinum.
186. Bryonia dioica Jacq.
187. *a* Paronychia polygonifolia DC.
188. *a* P. capitata Lam. var. serpyllifolia.
189. *b* Herniaria latifolia Lap.
190. Sedum Rhodiola DC.
191. *b* S. maximum Suter.
192. *b* S. Fabaria Koch.
193. *b* S. Cepæa L.
194. *b* S. rubens L.
195. *a* S. hirsutum All.
196. S. album L.
197. *b* S. anglicum Huds.
198. *b* S. dasyphyllum L.
199. *b* S. brevifolium DC.
200. *b* S. alpestre Vill.
201. Sedum acre L.
202. *b* S. reflexum L.
203. *b* S. altissimum Lam.
204. *b* Sempervivum montanum L.
205. *b* Umbilicus pendulinus DC.
206. *a* U. sedoides DC.
207. *b* Saxifraga stellaris L.
208. S. Clusii Gouan.
209. *a* S. umbrosa L.
210. *b* S. Geum L.
211. *a* S. aspera β. bryoides DC. (S. bryoides L.).
212. *b* S. aizoides L.
213. *b* S. nervosa Lap.
214. *b* S. adscendens L. DC. Gr. et G.
215. *a* S. capitata Lap.
216. *a* S. ajugæfolia L.
217. *a* S. groenlandica L.
218. *a* S. muscoides Wulf.

219. *b* S. m. var. δ. moschata Gr. et G.
220. *a* S. Aizoon Jacq.
221. *b* S. longifolia Lap.
222 *a* S. cæsia L.
223. *b* S. oppositifolia L.
224. *b* Chrysosplenium oppositifolium L.
225. *b* Caucalis daucoides L.
226. Angelica Razulii Gouan.
227. *b* A. pyrenæa Spreng.
228. *b* Tordylium maximum L.
229. *b* Meum athamanticum Jacq.
230. Ligusticum pyrenæum Gouan.
231. *a* Seseli montanum L.
232. *a* S. nanum Dufour.
233. Foeniculum vulgare Gaertn.
234. *b* Bupleurum angulosum L.
235. *b* B. ranunculoides L.
236. *a* B. falcatum L.
237. Helosciadium nodiflorum Koch.
238. Trinia vulgaris DC.
239. *b* Conopodium denudatum Koch.
240. Chærophyllum aureum L.
241. C. hirsutum L.
242. Astrantia major L.
243. *b* A. minor L.
244. *b* Eryngium Bourgati Gouan.
245. Lonicera nigra L.
246. *b* L. pyrenaica L.
247. L. alpigena L.
248. *b* Rubia peregrina L.
249. *b* Galium Cruciata Scop.
250. *a* G. vernum Scop.
251. *b* Galium erectum Huds.
252. *b* G. sylvestre Poll.
253. G. lapeyrousianum Jord.
254. *a* G. cæspitosum Ram.
255. *a* G. pyrenaicum Gouan.
256. G. uliginosum L.
257. *a* Asperula cynanchica L.
258. *b* A. cynanchica L. var. alpina.
259. *a* A. hirta Ram.
260. Sherardia arvensis L.
261. Valeriana pyrenaica L.
262. V. globulariæfolia Ram.
263. *b* V. montana L.
264. Valerianella Morisonii DC.
265. Knautia dipsacifolia Host.
266. Homogyne alpina Cass.
267. Phagnalon sordidum DC.
268. *b* Erigeron canadensis L.
269. *b* E. alpinus L.
270. *a* Aster alpinus L.
271. *b* Aronicum scorpioides DC.
272. *b* Senecio adonidifolius Lois.
273. *a* S. Tournefortii Lap.
274. *b* S. Doronicum L.
275. Chrysanthemum Leucanthemum L.
var. pinnatifidum.
276. *a* C. alpinum L.
277. C. corymbosum L.
278. *b* Achillea odorata L.
279. *b* Inula Conyza DC.
280. *a* Pulicaria dysenterica Gaertn.
281. Gnaphalium norvegicum Gunn.
282. *b* G. supinum L.
283. *b* Antennaria carpatica Bl. et Fing.
284. *b* A. dioica Gaertn. forma alpina.
285. *b* Leontopodium alpinum Cass.
286. *b* Filago germanica L.
287. *b* F. minima Fr.
288. *b* F. gallica L.
289. Cirsium monspessulanum All.
290. C. glabrum DC.
291. C. acaule All.
292. Carduus tenuiflorus Curt.
293. C. carlinæfolius Lam.
294. C. defloratus L.
295. *b* C. carlinoides Gouan.
296. Centaurea Jacea L.
var. squamis fimbriatis.
297. C. nigra L.
298. C. montana L.
299. Jurinea pyrenaica Gr. et G.
300. *b* Carlina acanthifolia All.
301. *b* Leontodon pyrenaicus Gouan.
302. L. hastilis L. forma hispida, robusta.
303. Picris hieracioides L.
304. Scorzonera aristata Ram.
305. Chondrilla juncea L.
306. Lactuca chondrillæflora Boreau.
307. L. perennis L.
308. Prenanthes purpurea L.
309. Crepis foetida L.
310. *b* C. albida Vill.
311. *a* C. virens Vill.
312. C. pulchra L.
313. *a* C. pygmæa L.
314. *b* C. lampsanoides Froel.
315. *b* C. blattarioides Vill.
316. C. grandiflora Tausch.
317. Hieracium Pilosella L.
forma minuta, calcarea.
318. H. saxatile Vill.
319. H. cerinthoides L. Gr. et G.
320. *a* H. neocerinthe Fr.
321. H. amplexicaule L.
322. H. murorum L.
var. incisum Gr. et G.

323. H. sylvaticum Lam. Gr. et G.
324. *b* H. prenanthoides Vill.
325. *b* H. boreale Fr. Gr. et G.
326. *b* Andryala sinuata L.
327. *a* Jasione perennis Lam.
328. *b* J. humilis Pers.
329. *a* Phyteuma hemisphæricum L.
330. *b* P. orbiculare L.
331. *b* P. nigrum Sm.
332. Campanula pusilla Hænke.
333. *a* Wahlenbergia hederacea Rchnb.
334. Arctostaphylos alpina Spreng.
335. *a* Erica vagans L.
336. E. arborea L.
337. *b* Phyllodoce cærulea Fr.
338. *b* Azalea procumbens L.
339. *a* Rhododendron ferrugineum L.
340. *b* Pinguicula grandiflora Lam.
341. Primula intricata Gr. et G.
342. P. farinosa L.
343. *a* P. integrifolia L.
344. *a* Gregoria Vitaliana Dub.
345. Androsace pubescens DC. var. *β*. cylindrica Gr. et G.
346. A. imbricata Lam.
347. *a* A. villosa L.
348. *a* A. carnea L.
349. *a* Soldanella alpina L.
350. *b* Lysimachia Ephemerum L.
351. L. nemorum L.
352. *a* Anagallis tenella L.
353. *b* Phillyrea media L.
354. *b* Jasminum fruticans L.
355. Erythræa Centaurium Pers.
356. *a* Chlora perfoliata L.
357. Gentiana lutea L.
358. G. Burseri Lap.
359. *a* G. acaulis L.
360. *a* G. verna L.
361. *a* Swertia perennis L.
362. *b* Cuscuta Epithymum Murr.
363. *b* Lithospermum purpureo-cæruleum L.
364. Echium vulgare L.
365. Myosotis hispida Schlecht.
366. M. sylvatica Hoffm.
367. *b* M. alpestris Schm.
368. *a* M. pyrenaica Pourr.
369. Ramondia pyrenaica Rich.
370. Scrophularia alpestris Gay.
371. S. aquatica L.
372. *b* S. canina L.
373. Antirrhinum Orontium L.
374. *b* A. sempervirens Lap.
375. *a* A. Azarina L.
376. *b* Anarrhinum bellidifolium Desf.
377. *b* Linaria striata DC.
378. *b* L. alpina Mill.
379. *b* L. supina Desf.
380. *a* L. origanifolia DC.
381. *b* Veronica Teucrium L. var. *α*. latifolia Gr. et G.
382. V. montana L.
383. *b* V. aphylla L.
384. *b* V. nummularia Gouan.
385. *b* V. fruticulosa L. var. *β*. pilosa Gr. et G. (V. saxatilis L. fil.).
386. *b* V. bellidioides L.
387. *b* V. alpina L.
388. V. serpyllifolia L.
389. *a* V. Ponæ Gouan.
390. V. agrestis L.
391. V. didyma Tenore.
392. *a* Erinus alpinus L.
393. *b* Euphrasia officinalis L. forma vulgaris.
394. E. off. forma parviflora.
395. *b* E. nemorosa Pers. var. *α*. grandiflora Gr. et G.
396. *b* E. n. var. *β*. intermedia Gr. et G.
397. *b* E. n. var. *γ*. parviflora Gr. et G. (E. minima Schleich.).
398. *b* E. n. var. *δ*. alpina Gr. et G. (E. salisburgensis Funk.).
399. Bartsia alpina L.
400. *b* Pedicularis foliosa L.
401. *a* Pedicularis pyrenaica Gay.
402. *a* P. rostrata L.
403. *b* Tozzia alpina L.
404. *b* Orobanche Epithymum DC.
405. Lathræa clandestina L.
406. *b* Lavandula Spica L.
407. *b* Mentha rotundifolia L.
408. M. silvestris L.
409. M. viridis L. forma canescens.
410. *b* M. aquatica L.
411. M. sativa L. Fr.
412. *b* M. Pulegium L.
413. *a* Thymus vulgaris L.
414. T. Serpyllum L.
415. T. Chamædrys Fr. forma vulgaris.
416. *b* T. Ch. forma parviflora.
417. T. Ch. forma hirsuta.
418. *a* Satureja montana L.
419. *a* Calamintha officinalis Moench.
420. *a* C. alpina Lam.
421. Lamium maculatum L.
422. Galeopsis Ladanum L. var.
423. Stachys alpina L.
424. *b* S. recta L.
425. *b* Betonica Alopecuros L.

426. B. officinalis L.
427. *a* Sideritis hyssopifolia L.
428. S. h. var angustifolia.
429. *b* Prunella vulgaris L. var. lutea, laciniata (P. laciniata Lap.).
430. *b* P. grandiflora Jacq.
431. Ajuga reptans L.
432. *b* A. Chamæpitys Schreb.
433. *b* Teucrium Scorodonia L.
434. *a* T. Chamædrys L.
435. *a* T. pyrenaicum L.
436. *a* T. aureum Schreb.
437. Verbena officinalis L.
438. *a* Plantago alpina L.
439. *b* P. monosperma Pourr.
440. *b* P. Cynops L.
441. *a* Armeria alpina Willd.
442. Globularia vulgaris L. (G. Willkommii Nym. Syll.)
443. *b* G. nudicaulis L.
444. *b* G. cordifolia L. var. nana. (G. nana Lam. DC.).
445. Amaranthus Blitum L.
446. *b* A. sylvestris Desf.
447. Chenopodium Vulvaria L.
448. Oxyria digyna Campd.
449. Rumex pulcher L.
450. R. Friesii Gr. et G. (R. divaricatus Fr.).
451. Rumex conglomeratus Murr.
452. R. amplexicaulis Lap.
453. *b* Polygonum minus Huds.
454. Daphne Laureola L.
455. *a* D. Cneorum L.
456. *a* Passerina dioica Ram.
457. *b* P. calycina DC.
458. *b* Thesium pratense Ehrh.
459. T. divaricatum Jan.
460. *a* Osyris alba L.
461. Euphorbia platyphylla L.
462. E. hyberna L.
463. *b* E. dulcis L.
464. E. angulata Jacq.
465. E. Cyparissias L.
466. E. amygdaloides L.
467. *b* Mercurialis annua L.
468. Parietaria diffusa M. et K.
469. *b* Quercus pubescens Willd.
470. *a* Salix pyrenaica Gouan.
471. *b* S. reticulata L.
472. *b* S. herbacea L.
473. Pinus Picea L.
474. *b* Merendera Bulbocodium Ram.
475. *b* Narthecium ossifragum Huds.
476. *b* Tofieldia calyculata Whlnbg.
477. *b* Fritillaria pyrenaica L.
478. Lilium pyrenaicum Gouan.
479. Scilla autumnalis L.
480. Allium sphærocephalon L.
481. A. Schoenoprasum L. forma alpina.
482. *b* A. ochroleucum W. et K.
483. A. fallax Don.
484. *b* Erythronium dens canis L.
485. Paradisia Liliastrum Bert.
486. Convallaria verticillata L.
487. Tamus communis L.
488. *b* Crocus nudiflorus Sm.
489. Limodorum abortivum Sw.
490. *b* Aceras anthropophora R. Br.
491. Anacamptis pyramidalis Rich.
492. *b* Nigritella angustifolia Rich.
493. Potamogeton pusillus L. *α.* major Fr.
494. *a* P. densus L.
495. Juncus glaucus Ehrh.
496. *b* J. arcticus Willd.
497. *b* J. trifidus L.
498. J. sylvaticus Reich.
499. Luzula pilosa Willd.
500. *a* L. Forsteri DC.
501. L. maxima DC.
502. *a* L. spadicea DC.
503. L. campestris DC.
504. L. multiflora DC.
505. *b* L. spicata DC.
506. *a* L. pediformis DC.
507. Cyperus longus L.
508. *b* C. fuscus L.
509. *a* C. flavescens L.
510. Schoenus nigricans L.
511. *b* Scirpus setaceus L.
512. S. cæspitosus L.
513. *b* Elyna spicata Schrad.
514. *b* Carex davalliana Sm.
515. *a* C. decipiens Gay.
516. *a* C. pyrenaica Wahlnbg.
517. *b* C. rupestris All.
518. *a* C. foetida All.
519. *b* C. paniculata L.
520. C. remota L.
521. *a* C. curvula All.
522. *b* C. nigra All.
523. C. præcox Jacq.
524. *a* C. frigida All.
525. *a* C. sempervirens Vill.
526. C. fulva Good.
527. C. binervis Sm.
528. C. paludosa Good *β.* spadicea Koch.
529. *b* Phleum alpinum L.
530. *a* Sesleria disticha Pers.
531. *b* Setaria glauca P. Beauv.
532. S. verticillata P. Beauv.
533. *b* Panicum crus galli L.
534. *a* P. sanguinale L.
535. Agrostis alpina Scop.

536. *a* A. rupestris All.
537. *b* Lasiagrostis Calamagrostis Link.
538. *b* Aira caryophyllea L.
539. Avena fatua L.
540. *a* A. montana Vill.
541. *a* A. sulcata Gay.
542. Trisetum flavescens P. Beauv.
543. *b* Koeleria valesiaca Gaud.
544. Glyceria plicata Fr.
545. *b* Poa laxa Hænke.
546. *a* P. setifolia Zett.
547. P. nemoralis L.
548. *b* P. n. γ. alpina Gr. et G.
549. *b* P. alpina L.
550. P. compressa L.
551. Poa sudetica Henke.
552. Melica Magnolii Gr. et G.
553. M. uniflora Retz.
554. *a* Scleropoa rigida Gris.
555. Danthonia decumbens DC.
556. *a* Cynosurus echinatus L.
557. *a* Festuca pseudomyuros Soy-Willm.
558. *b* F. duriuscula L.
559. *a* F. heterophylla Lam.
560. *a* F. varia Hænke.
561. *b* F. v. β. flavescens Koch.
562. *b*. F. spadicea L.
563. *b* Bromus sterilis L.
564. *b* B. erectus L.
565. B. arvensis L.
566. *b* B. squarrosus L.
567. Hordeum murinum L.
568. Brachypodium sylvaticum R. et Sch.
569. B. pinnatum P. Beauv.
570. *b* Lolium italicum A. Braun.
571. L. multiflorum Lam.
572. *a* Ceterach officinarum Willd.
573. *b* Polypodium rhæticum L.
574. *b* P. Dryopteris L. β. calcareum Gr. et G.
575. *b* Aspidium Lonchitis Sw.
576. *b* A. aculeatum Doell. α. vulgare Koch.
577. *b* A. ac. β. swarzianum Koch.
578. *b* A. Oreopteris Sw.
579. *b* Cystopteris montana L.
580. *b* Asplenium Halleri R. Br.
581. *b* A. viride Huds.
582. A. Ruta muraria L.
583. *b* A. Adianthum nigrum L.
584. *b* Scolopendrium officinarum Sw.
585. Blechnum Spicant Both.
586. *a* Adianthum capillus veneris L.
587. *b* Allosurus crispus Bernh.
588. *a* Cheilanthes odora Sw.
589. Equisetum Telmateya Ehrh.
590. E. variegatum Schleich.

Supplement.

591. Alyssum maritimum Lam.
592. Herniaria hirsuta L.
593. Linaria spuria Mill.
594. Veronica Cymbalaria L.
595. Rosmarinus officinalis L.
596. Globularia Alypum L.
597. Carex halleriana Asso. (C. gynobasis Vill.).
598. Chamagrostis minima Borkh.
599. Cynodon Dactylon Pers.
600. Andropogon Ischæmum L.

Slutligen begagnar jag nu tillfället att nämna det trenne faskikler återstå af mina Dovre-växter, och kan hvardera af dessa erhållas till det faststälda priset af 15 Rdr Riksm. Förteckningen på dessa (155 nummer) finnes uti Botaniska Notiserna årgången 1854, pag. 159 och 160. Hugade spekulanter torde hafva godheten direkte vända sig till mig samt tillika uppgifva någon commissionär i Stockholm eller Upsala, så skall alltid den beställda faskikeln med det första densamma tillställas. Min adress är fortfarande Upsala.

J. E. Zetterstedt,
Ph. Mag. Bot. Doc.

Upsala, Wahlström & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 11. TH. M. FRIES. November

1857.

Original-Afhandling.

Om olika grader i vilda växters infödingsrätt

af E. FRIES.

Lika litet som man kan utforska mennisko-slägtets vagga, kan man med visshet uppgifva någon växtarts ursprungliga hemland. Den åsigten, att de olika växtarterna skulle vara barn af den lokal eller de fysikaliska förhållanden, som nu frambringa dem, är redan öfvergifven; äfven *A. Decandolle* i sin *Géographie botanique raisonnée* medgifver, att för de olika växttyperna måste antagas en öfvernaturlig impuls, som inga kända telluriska krafter förmå frambringa. Men att växterna vida utöfver sitt ursprungliga hemland utbredt och ännu fortfarande utbreda sig, är lika visst, som att andra aftaga och till sin utbredning inskränkas och äfven utdö, hvarpå färska exempel erbjuda sig i de af kulturen omskapade delarna af N. Amerika. En del växter hafva ett tydligt anlag att blifva kosmopolitiska, t. ex. alla sådana, som gerna sluta sig till menniskan eller förekomma på odlad jord; under det andra äro bundna vid inskränkta lokaler och icke trifvas i odlade trakter (detta

är redan anmärkt af Aristoteles), samt derföre genom kulturens vidgade herravälde måste gå under, liksom de folkstammar, hvilka icke kunna tillegna sig civilisationens fördelar.

Man bör tillika skilja mellan de växtslägten och växtfamiljer, hvilka ursprungligen, såsom det synes, äro kosmopolitiska eller förekomma på för dem passande lokaler (t. ex. *Synanthereæ*, *Ranunculaceæ*, *Leguminosæ*, *Gramineæ* m. fl.) och sådana, som blott tillhöra enskilda trakter af jorden (såsom *Cacteæ*, *Proteaceæ*, *Epacrideæ* etc.). De förra äro i flera afseenden vigtigare och märkvärdigare, synnerligast för systemet *), men huruvida de förra, såsom man uppgifvit, tillhöra en äldre skapelse, de sednare en yngre, synes oss tvifvelaktigt, då man vet, att af *Synanthereæ*, den nu mest utbredda växtfamilj, finnes intet spår förrän under nuvarande verldsperiod. Man kunde snarare antaga motsatsen, då man vet, att Bräken- och Palm-former, som nu tillhöra inskränkta zoner i de hetare länderna, voro i föregående perioder allmänna i Europa och då troligen kosmopolitiska, äfvensom att under pliocen-perioden i Europa förekommo flera växttyper, som nu äro inskränkta till Amerika. — Man har alltid vida mindre anledning att tvifla på de arters inhemska ursprung, som tillhöra ett kosmopolitiskt växtslägte, än på deras, som tillhöra ett för vårt land främmande.

För min del är jag benägen att antaga ett vida större antal växter vara af främmande ursprung, än man vanligen gör. Alla växtarter, som utom slägtets eller artens egentliga center anträffas, har man allt skäl att misstänka vara invandrade, ehuru möjligen i en förhistorisk tid, så att deras infödingsrätt nu ej kan bestridas. Så är förhållandet med alla hos oss förekommande *Malvaceæ*, *Euphorbiaceæ*, *Resedaceæ*, *Verbenaceæ* o. s. v. ja, till och med flertalet af *Leguminosæ*. Men utomdess tro vi oss hafva anmärkt en annan egenhet hos alla fullkomligt inhemska slägten, helst i fall de innehålla flera arter, nemligen att de äro vida mer föränderliga, förgrena sig till en mångfald af bestämda for-

*) Oss synes klart, att dessa böra betraktas såsom sjelfva typerna för systemet och att vid detsammas konstruerande hufvudsakligen afseende bör fästas vid dessa, såsom utgörande, så att säga, systemets skelett.

mer, hvarigenom arternas gränser ofta synas försvinna, t. ex. *Calamagrostides*, *Carices*, *Salices*, *Epilobia*, *Hieracia* o. s. v., då deremot *Malvaceæ* och öfriga ofvan nämnda familjer samt alla mera uppenbart invandrade växter hos oss aldrig variera, utan alltid synas skarpt begränsade, ehuru dessa i sitt egentliga hemland äro lika föränderliga och svåra att begränsa, som ofvannämnda slägten hos oss. Så kunna arterna af *Malvaceæ* (jfr *Gussone* Fl. Sic.), *Euphorbiaceæ*, *Resedaceæ*, äfvensom *Leguminosæ* i S. Europa icke skarpt begränsas, icke *Verbenaceæ* i Amerika *). Också kan man bland de sednare aldrig hoppas hos oss upptäcka något nytt, såvida det ej blifvit infördt, utan endast bland de förra. För att i fria naturen kunna förgrena sig till nya racer måste arten ursprungligen tillhöra landet.

Utom de växter, som genom menniskans bemedling eller tillfälligtvis sprida sig utom sin förra utbredningszon, finnas många, som efter gifna naturliga lagar utvidga sitt område. Så hafva en del Lappska växter invandrat från Sibirien, andra sannolikt från N. Amerika. Man har hittills icke nöjaktigt kunnat förklara, huruledes en likartad vegetation kunnat utbreda sig rundt omkring Ishafvets kuster, icke heller från Skandinaviens fjällar till S. Europas alper och tvärtom. Man har visserligen häntydt på, att frön blifvit förda med vattnet, men under så lång väg och tid skulle de ovillkorligen skämmas och förlora groningskraften. Vi skola derföre uppgifva en annan förklaringsgrund. De kunna hafva hastigt infrusit i is och med flytande glacierer kunna de lätteligen förts från den ena stranden till den andra utan att förlora sin groningsförmåga. Att dessutom en mängd växter hafva en afbruten växtkrets synes mig icke tvinga till antagande af flera centra, såsom skett i *A. Decandolles* ofvannämnda *Géographie bot. rais.* för *Capsella petræa*, *Sisymbrium supinum* m. fl. Andra förklaringsgrunder erbjuda sig lätt, såväl saknaden af passande lokaler, som växternas försvinnande från mellanliggande trakter. För största delen af våra utmärktare Ölands- och Gotlands-växter,

---

*) Doctor *Engelmann* har meddelat oss en underbar serie af *Verbenæ* från Missisippi-dalen, uti hvilken alla de Nord-Amerikanska, i våra trädgårdar så väl och tydligt skilda, arterna uppenbart sammanflyta.

hvilka först i mängd återfinnas i aflägsna trakter, t. ex. *Artemisiæ*, *Carex obtusata* m. fl. långt inne i Sibirien, måste man då antaga en egen center på dessa ställen. Märkvärdigt nog vill *A. Decandolle* m. fl. alls icke tro, att *Coronilla Emerus* hos oss växer vild.

Vanligen antager man alla fullkomligt inhemska växter för ursprungliga — ehuru, såsom ofvan blifvit antydt, deri finnes en väsentlig olikhet — samt alla, som tyckas vara i sednare tider inkomna, för förvildade. Emellan dessa sednare är likväl förhållandet ännu mera afvikande. Vi skola i anledning häraf föreslå en egen terminologi för att utmärka de olika graderna i våra vilda växters infödingsrätt:

1. Ursprungliga (*autochtonæ*), hvilkas utbredningscentrum innefattar äfven vårt land t. ex. *Carices*, *Salices*, *Epilobia*, *Pyrolæ*, *Linnæa* o. s. v.

2. Inhemska (*inquilinæ*), hvilka, ehuru fullkomligt i landet bosatta, hafva sitt centrum utom vårt flor-område t. ex. *Malvæ*, *Verbena*, *Amarantus*, *Fritillaria* m. fl.

3. Naturaliserade (*domesticæ*), som nu hos oss för beständigt, såsom det synes, hafva bosatt sig, ehuru ursprungligen odlade eller ock ofrivilligt genom menniskan införda, såsom *Salvia pratensis*, *Lavatera thuringiaca*, *Bunias*, *Imperatoria* (till en del) samt flera ruderat-växter. Dessa förekomma vanligen i grannskapet af menniskoboningar. Man må dock akta sig att af denna anledning eller derföre att en växt tillika odlas ej anse den för fullkomligt inhemsk (t. ex. Apel, Humle, Sparris, *Aquilegia*, all *Imperatoria* o. s. v.).

4. Inflyttade (*hospitæ*), till hvilka höra en mängd ytterst allmänna växter, som ursprungligen medföljt sädesslagen och med dessa ofrivilligt utsås, men som skulle alldeles försvinna, om landet åter förvildades t. ex. *Centaurea Cyanus* *), *Cuscuta Epilinum*, *Agrostemma Githago*, *Pisum arvense*, *Vicia sativa*, *Avena fatua* o. s. v. Men ännu mera än vid de naturaliserade måste man akta sig att anse alla åker-ogräs införda i landet, fastän de på de flesta stäl-

*) I Persien, der Hvetet växer vildt, finnes äfven Blåklinten växande på fälten bland detsamma.

len blifvit införda, sedan kulturen för dem beredt passande lokaler. Jfr. Bot. Utfl. I. p. 109.

5. Förvildade (*efferatæ*) och *tillfälliga* (*adventitiæ*), eller odlade växter, som tillfälligtvis kommit ur trädgårdar, utan att sprida sig, eller med främmande sädesslag och frön blifvit införda, utan att bibehålla sig, äfvensom barlast-växter. Dessa böra ej upptagas såsom inhemska. Första gången en sådan anträffas, är det likväl ofta omöjligt att afgöra, om den är inhemsk eller icke, och böra de derföre för framtida undersökningar upptecknas.

Nya Skandinaviska Växter.

Redan i № 8 af denna tidskrift finnes omnämnd »en troligen ny art af slägtet *Crepis*», hvilken utgjorde ett af de bästa fynd, som Utg. gjort under sin resa i Finmarken. Vid närmare granskning af densamma, har det dock visat sig, att arten visserligen ej är ny för vetenskapen, men väl för ej blott Skandinaviens utan äfven Europas Flora. Vi vilja nu här meddela beskrifning på densamma, och emedan den tillhör den grupp af det kollektiva slägtet *Crepis*, som blifvit, såsom det synes, på goda grunder afskild under namnet *Intybus*, torde det vara lämpligast att benämna den:

Intybus multicaulis (Led.)

Bladen spadlikt-aflånga, något bugt-tandade, på ömse sidor glest småhåriga; blomkorgar sittande i qvastlik blomspira, fåblommiga; svepefoder af i tvenne kransar ställda fjäll, den yttre tilltryckt, foderholk-lik, den inre många (4—5) gånger längre; fjäll på ryggen försedda med en smal rad hår, för öfrigt glatta; skalfrukt knappt af fjunets längd.

Syn. *Crepis multicaulis* Led. Fl. alt. IV. p. 125., Fl. Ross. II. p. 824. — DC. Prodr. VII. p. 165 (excl. var.).
Intybus multicaulis Fr. in Cat. Sem. Hort. Ups. 1855.

Fig. Led. Icon. pl. Fl. Ross. I. t. 36 (mindre god).

Förekommer i Öst-Finmarken nära Meskelfvens utlopp i Varangerfjorden *). — För öfrigt är den funnen blott på

*) Meskelfven eller, såsom den af Lapparna kallas, Aldjok är en om sommaren obetydlig bäck, som utfaller på norra sidan af Varanger-

tvenne ställen, nemligen vid floden Tschuja i Sibirien (Altai) samt vid berget Alatau i Songariet.

Bland arterna af slägtet *Intybus*, hvilket lätt skiljes från *Crepis* genom sina i tvenne kransar sittande svepefoder-fjäll, sina i spetsen tvärhuggna skalfrukter, sin krypande rotstock och vid roten samlade blad, utmärker sig denna genast genom sin spensliga växt och små blommor. Närmast beslägtad är den med den äfven Sibiriska *I. Gmelini* (L.), hvilken dock skiljes genom nästan glatta blad, dubbelt större blomkorgar, olika bildadt svepefoder, längre fruktfjäll o. s. v. Vår vanliga *I. præmorsus* är mera skild genom oskaftade, mot basen afsmalnande blad, nästan klaselik blomställning, nästan glatt svepefoder, till alla delar gröfre växt o. s. v.

De vilda Finmarks-exemplaren utmärkte sig genom mörk, brunaktig färg såväl hos stjelken som bladen. *Rotstocken* kort, krypande, tvärhuggen, utsändande långa och temligen fasta tågor. *Bladen* alla samlade vid roten, långt skaftade, bugtigt-tandade l. (hos små exemplar) nästan helbräddade, spetsiga eller något trubbiga, på begge sidorna samt i kanterna försedda med korta, raka, hvita, spridda hår. *Stjelkarna* ofta flera tillsammans, bladlösa, upprätta,

---

fjorden en knapp ½ mil från dess botten. Straxt före utloppet genombryter den ett mäktigt lager af lerskiffer, hvars i djerfva bågar och hvalf krökta schikter nästan lodrätt höja sig på sidorna om den smala remna, i hvilken denna lilla vackra elf bildar sina fall och forssar. Det var på splittrorna i en sådan brådstupande tvärbrant, som Herr Prosten Chr. Sommerfelt j:r, hvilken med samma kärlek som sin Fader omfattar naturens studium och i hvars gästfria boning jag under en stor del af den förflutna sommaren åtnjöt det innerligaste och hjertligaste bemötande, år 1851 anträffade denna växt, men beklagligtvis blott i några få och öfverblommade exemplar. Sedan han genom underrättelser från Christiania blifvit förvissad om värdet af sitt fynd, eftersökte han den alla följande år, men ständigt förgäfves. Lyckligtvis hade de samlade exemplaren mogna frön, af hvilka han sedan nästan årligen i kruka uppdrog densamma. — Föga hopp återstod således för mig att återfinna den, men desto större blef min glädje, då jag den 22 Juli i hans sällskap anträffade den vid samma elf, fastän på ett annat ställe närmare dess utlopp, då utvecklande sina första blommor. — Den förekom der på en ganska inskränkt och egendomlig plats, nemligen en smal, något sluttande sträcka af lösa lerskiffer-splittror, hvilken tycktes skys af alla öfriga växter.

trinda, strimmiga, ihåliga, nedtill nästan glatta, upptill försedda med spridda hår, enkla och först i toppen upplösande sig i en nästan qvastlik blomspira med utdragna, olika långa, utstående grenar, hvilka åter förgrena sig i flera blomskaft; vid hvarje förgrening, äfvensom på blomskaften straxt under blomman finnes ett litet jemnbredt-lancettlikt, spetsigt skärmfjäll. *Grenar* och *blomskaft* (isynnerhet yngre samt emot spetsen) äro beklädda med en dubbel hårighet nemligen ett fint krusigt, gråhvitt, spindelsväfslikt ludd samt korta, raka, enkla, svarta, ledade hår. *Svepefodret* vid blomningen cylindriskt, sedan äggrundt, mot basen spindelhårigt; den yttre kransens fjäll få (vanl. 5), mycket korta, äggrundt-lancettlika, tätt tilltryckta; den inres något flera (oftast 8), lancettlika, spetsiga, upprätta, på ryggen försedda med endast en smal strimma af svarta, ledade hår. *Blomfästet* glatt. *Blommorna* gula med en rödbrun smal kant i spetsen, längre än svepefodret. *Skalfrukten* spindelformig, n. jemnbred, något hoptryckt, oregelbundet 5-kantig, mångstrimmig med ett hvitt, oskaftadt fjun af icke fullt fruktens längd. — De odlade exemplaren afvika blott genom frodigare växt, grönare färg, djupare tandade blad samt glattare blomskaft och svepefoder. På exemplar, som blifvit odlade i Upsala Bot. Trädgård af frön från Petersburg, äro bladen något smalare samt ännu djupare tandade; för öfrigt afvika de ej väsentligt från Finmarks-exemplaren.

Som ingen god figur finnes af denna art, medföljer en planch öfver densamma. A. är ett medelstort exemplar, B. ett blad af ett i Finmarken odladt exemplar, C. en blommande blomkorg, D. en enskild blomma, E. en öfverblommad korg, F. en skalfrukt.

Litteratur-öfversigt.

---

1. Bidrag till kännedomen af Skandinaviens Hafsalger. Akad. Afhandling etc. etc. af Fr. L. Ekman. Stockholm 1857. 16 pag. 8:o.

Det är glädjande att bland de talrika disputations-afhandlingar, som från våra universiteter utgå, någon gång

påträffa något annat än tomma växtförteckningar, åtföljda af magra anmärkningar öfver den ifrågavarande traktens geologiska eller klimatologiska förhållanden. Utan att förneka värdet af provins- eller socken-floror, äfven om växtgeografiens behof deraf ej alltid skulle vara så fullkomligt ådagalagdt, kan man dock ej underlåta att företrädesvis bemärka några, detta år i Upsala utkomna, akademiska afhandlingar, som i detta hänseende påpeka en för den botaniskt-akademiska disputations-litteraturen löftesrikare framtid. Till dessa ansluter sig den, hvars titel ofvan blifvit anförd och rörande hvilken vi hafva för afsigt att meddela några anmärkningar.

Författaren, som med förkärlek studerat algerna, har under en tiderymd af fyra år undersökt hafsvegetationen i Bohuslän och vid Norska kusten, i trakten af Christiansund. Det är således på egna forskningar stödd erfarenhet, som ligger till grund för denna afhandling, hvilken inledes med en skildring af hafsvegetationen vid våra och Norges vestra kuster, algernas förekomst på större och mindre djup, en jemförelse mellan samma arters uppträdande i Bohuslän och vid Christiansund o. s. v.

På förra stället, hvarest ej finnes någon ebb och flod (liksom i Medelhafvet), måste phycologen medelst en vid ett långt tåg fästad skrapa från hafsbotten uppdraga, hvad slumpen tillstädjer; i vestra Norge deremot kan han (liksom vid Englands och Frankrikes atlantiska kuster) under ebbtiden med blotta händerna taga många arter, som i Bohuslän växa flera famnar under hafsytan. Men trots detta förhållande och oaktadt hafsvattnet i Bohuslän (enär Skagerack endast är en vik af Nordsjön och dessutom genomströmmas af en stor mängd från Östersjön kommande färskt vatten) är i betydlig grad mindre salthaltigt än vid Christiansund, så uppgå dock, enligt Författarens beräkning, de i Bohuslän funna högre algarterna till 107, de i trakten af Christiansund anmärkta till 89. Orsaken härtill är tvifvelsutan, åtminstone till en del, Bohusläns sydligare läge. Huru mäktigt detta sednare inverkar, synes lätt af en jemförelse mellan Skottlands och södra Englands, ja, mellan norra och södra Irlands algflora, ithy att den sydligare delen af båda öarne är på arter nära dubbelt så rik som den

norra. Dock bör man erinra sig, att Christiansund är beläget i sjelfva hafsbandet och således omgifvet af en nästan helt och hållet pelagisk vegetation. Uti de inre fjordarne torde förefinnas en eller annan art, som hitintills blifvit funnen endast i Bohuslän. Så t. ex. växer vid Molde *Bonnemaisonia asparagoides* m. fl., som ej förekomma, så vidt Ref. känner, vid Christiansund. Man kan säga, att hafsvegetationen i Europa från 65 till 54 breddgraden i allmänhet är öfverallt sig temligen lik, oafsedt naturligtvis hvad lokala förhållanden kunna åstadkomma. Men mellan 54 och 50 breddgraden uppträder plötsligen en ojemförligt rikare vegetation (vi påpeka bland *Cyclosporeæ* endast *Cystoseiræ Pycnophycus*), hvilken på lika sätt temligen oförändrad bibehåller sig intill 37 breddgraden (ungefär Cap Vincent), så att få algarter torde förekomma vid Portugals kuster, som ej redan äro funna eller ock med temligt hopp om framgång kunna sökas vid södra Englands. Hvad man känner från Maroccanska kusten häntyder derpå, att vid 35 breddgraden återigen en ny, af egendomliga former och arter bestående alg-zon tager sin början, hvilken troligen fortsättes mot söder ungefär lika långt som de föregående. Men här felas data och vi kunna således ej fullfölja jemförelsen.

Efter en kort, men intressant inledning, som vi än kortare hafva vidrört, öfvergår Förf. till uppräknandet eller beskrifningen af de af honom funna arter. Vi skola här anföra dem, som för Skandinaviska Floran äro nya och endast, då sådant nödvändigt tarfvas, fästa oss vid Förf:s öfriga anmärkningar.

1. *Chylocladia articulata* (Hook.) p. 7. — Christiansund. — Är alldeles samma form, som Lyngbye funnit vid Färöarne; är mindre än den Engelska och skulle kanske kunna betraktas som en från denna skild art.

2. *Chylocladia Orcadensis* (Harv.) p. 7 = *Chrysymenia Orcadensis* Harv. Man. ed. 2. — Christiansund. — Harvey sjelf är osäker, om denna verkligen är skiljd från *Chrysymenia clavellosa*, så mycket mer, som man känner endast föga utvecklade exemplar. Visst är emellertid att Ref. tagit, såväl i Bohuslän som vid Christiansund, af *Chrysymenia clavellosa* exemplar, som synas bilda verkliga öf-

vergångar mellan båda arterna. Utan tillgång till frukt kan dock intet afgöras.

3. *Nitophyllum spec.* p. 7. — Christiansund. — En verkligen märklig form, hvaraf Ref. sett endast fragmenter; om ej en egen art, är den troligen en form af *Nitophyllum laceratum*, som ofta förekommer på stipes af *Laminaria digitata* och vid Englands kuster visar sig ganska mångformig. Det sednare synes troligast.

4. *Dudresnaya coccinea* Ag. p. 7. — Wäderöarne. — Ett herrligt fynd och som lätt skulle kunna väcka den svindlande förhoppningen att i Bohuslän återfinna nästan alla i England växande alger. Den kallas nemligen der »very rare» och är endast funnen i södra England. Den växer äfven der, liksom i Frankrike, på djupt vatten och finnes endast uppkastad på stranden.

5. *Dudresnaya divaricata* (J. Ag.) p. 8. — Wäderöarna. — Är vid Engelska kusterna allmännare än föregående. Af båda äro de Bohuslänska exemplaren vida mindre än de Engelska. Detta gäller nästan alla af Förf. funna sydländska algarter (jfr nedan) och kan förklaras på tvenne sätt: 1) Antingen följa de den allmänna regeln, att vissa växtarter blifva, när de närma sig de yttersta gränsorna för deras växtområde, mindre, ofta förkrympta —; 2) eller utvecklas de först sednare på sommaren och uppnå sin fullkomliga storlek långt efter den tid, på hvilken Förf. tagit dem. Detta sednare är nästan det troligaste. I slutet af September och början af October äro våra sommar-alger, enligt Ref:s erfarenhet, i sin högsta utveckling. — Vårens alger försvinna vid vår vestkust kring midsommar, vid Englands och Frankrikes kuster mycket tidigare.

6. *Halymenia ligulata* Woodw. p. 8. — Wäderöarne. — De Bohuslänska exemplaren små, de Engelska och Franska ofta fotslånga.

Förf. omnämner under denna art en annan växt, äfven funnen vid Wäderöarne, och att sluta af beskrifningen och det exemplar Ref. har till hands, är den

7. *Ginannia furcellata* (Turn.), som äfvenledes tillhör södra England.

8. *Peyssonelia Dubuyi* Crouan. p. 8. — Wäderöarne. — Är för första gången helt nyligen upptäckt i England.

Förf. omtalar p. 8 en form af *Rhodymenia ciliata* (Huds.), som han funnit i vikarna af Smölens skärgård i Norge. Denna växt är, att döma af de exemplar, som ligga Ref. för ögonen, *Ulva sobolifera* Lyngb. Hydr. p. 27 eller *Rhodymenia palmata β* Aresch. Phyc. Scand. p. 76.

9. *Ceramium Deslongchampii* (Chauv.) p. 9. — Christiansund. — I England temligen allmän.

11. *Callithamnion Arbuscula* (Dillw.) p. 9. — Christiansund. — Funnen förut vid Färöarne.

Pag. 10 omtalar Förf. tvenne former af *Laminaria digitata*. Som dessa båda äro allmänna vid våra kuster och det nyligen lyckats Le Jolis att, såsom det synes, på goda grunder framställa deras åtskillnad, torde det intressera att här finna dem diagnosticerade med Herr Le Jolis' egna ord:

1. *Laminaria Clustonii* Le Jolis: fibris radicalibus verticillatim dispositis; stipite erecto, rigido, cylindrico, rugoso, ad basin valde incrassato, versus apicem sensim attenuato, in laminam multifidam abrupte expanso.

Växer såväl i Bohuslän som vid Christansund på djupare vatten och skall skilja sig, de andra kännetecknen att förtiga, äfven deruti från följande, att en ny lamina årligen bildas på gränsen mellan stipitis spets och den äldre laminan.

2. *Laminaria flexicaulis* Le Jolis: fibris radicalibus inæqualiter dispositis, stipite flexili, lævi, tereti l. subcompresso, subæquali, interdum basi subconstricto, subfusiformi, sursum complanato, in laminam integram l. multifidam sensim abeunte.

I Bohuslän och vid Christiansund, straxt under vattenmärket. Hos denna art utvecklas, enligt Le Jolis, ingen ny lamina på gränsen mellan stipitis spets och laminan. Båda arterna sammanfattas uti Phyc. Scand. under *Laminaria digitata*. Ref. vill ej bestrida, att de verkligen äro skilda, men betviflar att den omnämnda årliga bildningen af en ny lamina uteslutande tillhör den ena, men ej den andra arten. Denna laminæ-bildning synes nemligen uppträda hos alla *Laminariæ* (finnes hos *L. saccharina*) och *Eckloniæ*; troligen äfven hos flera andra *Laminariceæ*. Det skulle vara temligen ovanligt om en förteelse, så allmän hos familjen, skulle kunna afgifva ett skiljemärke mellan tvenne så närstående arter. Troligare är, att deras före-

komst i djupare vatten eller i vattenmärket afgör, huruvida någon ny lamina utbildas eller icke.

12. *Sporochnus pedunculatus* (Huds.) p. 10. — Wäderöarne. — Tillhör företrädesvis södra England och var således ett oväntadt fynd.

13. *Cutleria multifida* (Smith) p. 10. — Wäderöarne. — En vacker rekryt för Skand. Floran.

Lithosiphon Laminariæ p. 10 är Lyngbyes *Bangia Laminariæ*. Det af Harvey bildade slägtet synes Ref. tvifvelaktigt. Denna *Lithosiphon* samt de i Phyc. Scand. anförda arter af *Dictyosiphon* stå hvarandra nära och böra knappast hänföras till *Dictyoteæ*.

14. *Elachista scutulata* (Smith) p. 11. — Christiansund. — Är verkligen den rätta och torde finnas öfverallt der *Himanthalia lorea* finnes.

15. »*Mesogloia virescens* från Christiansund» p. 12, funnen af Ref. såväl der som vid Molde, har af honom hittills blifvit ansedd för en obetydlig form af den kosmopolitiska, i Bohuslän funna, verkliga *Mesogloia virescens* Carm.

16. *Mesogloiæ spec.* p. 13. — Wäderöarne. — Denna synes Ref. vara en fullt egen art, ehuru slägtena *Mesogloia*, *Myriocladia*, *Chondrosiphon* etc. innefatta arter, hvilkas såväl generiska som specifika skilnader ännu äro Ref. oklara.

Under *Myrionema punctiforme* anför Förf. p. 14 en på *Rhodomenia palmata* växande form af förstnämnda art. Denna är troligen ingen annan än den i England och Frankrike allmänna

17. *Myrionema Leclaacheri* (Chauv.), ehuru Ref. ingalunda vill påstå, att den verkligen utgör en från *Myrionema punctiforme* skild art.

18. *Myriotrichia clavæformis* (Harv.) p. 15. — Christiansund. — Den andra arten af detta intressanta slägte, *Myriotrichia filiformis*, är allmän vid Warberg.

19. *Ectocarpus simpliciusculus* (Ag.) p. 15. — Smölens skärgård, utanför Christiansund. — Ref. har ej sett Norska exemplar.

20. *Codium tomentosum* (Stackh.) p. 16. — Christiansund. — Denna växt, kanske den mest kosmopolitiska bland alla alger, funnen i nästan alla verldens haf, har,

så vidt Ref. känner, aldrig förut varit funnen vid Skandinaviens kuster, ehuru bland dess växtorter man i England räknar äfven »the baltic sea.»

21. *Sphærozyga spec.* p. 16. — Bohuslän. — Ref. obekant.

Vi hafva härmed genomgått de arter, med hvilkas uppdagande Förf. riktat Skandinaviens Flora, och det visar sig, att deras antal ej är obetydligt. Det är påfallande, såsom Förf. sjelf anmärker, att flertalet af dessa arter äro sydlänningar och företrädesvis eller nästan uteslutande funna Bohuslän. Erinra vi oss derjemte, att Skagerrack endast är en vik af Nordsjön samt dessutom emottager Östersjöns föga salthaltiga vatten, som på hafsvegetationen derstädes måste öfva ett stort inflytande, så kan man med skäl förmoda, att sydvestra kusten af Norge, mellan Lindesnæs och Stavanger, belägen lika sydligt som Bohuslän, när den en gång af en flitig forskare undersökes, skall lemna talrika och oväntade bidrag till en närmare kännedom om Skandinaviska halföns algflora. Men denna har tillvunnit sig endast få vänner, ehuru Linné sjelf, för mer än 100 år sedan med förvåning »botaniserade på hafsbotten såsom uti ett nytt Sverige» vid samma tillfälle som Bohusläns rika hafsfauna lät honom ana, hvad »Marstrandsarbete» ville säga. Endast trenne botanister hafva under loppet af de sistförflutna 25 åren med allvar undersökt den Skandinaviska halföns hafsalger; Herr Ekman är den yngsta i detta tretal och de bidrag han lemnat äro, som vi sett, sådane, att Botanikens vänner skulle beklaga, att hans verksamhet numera rörer sig hufvudsakligast inom sphæren af en annan vetenskap, kände de icke af egen erfarenhet, »att gammal kärlek ej rostar» och att Chemiens vetenskapliga idkare ofta är i tillfälle att från sin ståndpunkt sprida ett efterlängtadt ljus öfver flera af den botaniska vetenskapens svårare frågor. Vi hoppas, att vår antydan skall vinna fullbordan, ty medelst den afhandling, som nu blifvit refererad, har Förf. gifvit en vacker handpenning derpå. *A—g.*

---

2. Elementarkurs i Botaniken af J. Arrhenius. Tredje omarbetade upplagan. Upsala 1857. 388 sid. 8:o jemte Atlas. (Pris: 5 R:dr R:mt).

Af denna värderade och allmänt spridda lärobok har nu en ny upplaga utkommit, hvilken vi här blott i största korthet vilja omnämna. Den nya Skolstadga, som för rikets elementar-läroverk blifvit utfärdad och hvars fordringar, hvad undervisningen i Botanik beträffar, denna lärobok söker uppfylla, har gjort en förändrad ordningsföljd af kapitlen nödvändig; af samma anledning har den äfven blifvit tillökad med en framställning af det naturliga systemet. Den skiljer sig dessutom från sina föregångare genom den väsentliga omarbetning åtskilliga delar (t. ex. läran om växternas elementar-organer, deras näringsämnen och sekretioner o. s. v.) af densamma undergått. Hufvudsakligen för att underlätta inlärandet af naturliga familjerna, har Atlasen blifvit förökad med tvenne nya plancher, hvarjemte åtskilliga nya figurer blifvit tillsatta på de äldre, nu renoverade plancherna.

En utförligare granskning af detta arbete, som bäst rekommenderar sig sjelft, torde vara öfverflödig, då de flesta, som intressera sig för undervisningen i Botanik, utan tvifvel ej försumma att sjelfva göra sig närmare bekanta med detsamma. De trenne (eller rättare fyra) starka upplagor, som utkommit, bevisa tillräckligt bokens värde, liksom de äfven ingifva förhoppning om ett allt större spridande af kunskap och intresse för det botaniska studiet inom fäderneslandet.

Th. Fr.

Personal-Notiser.

På förslag till den lediga Botanices Demonstrators-platsen i Lund äro uppförda: 1) Docenten *F. W. C. Areschoug*, 2) Docenten *J. E. Zetterstedt* och 3) Docenten *M. A. Lindblad*. Besvär lära dock öfver detsamma vara anförda.

Till Professor i Botanik vid Universitet i Helsingfors är Herr Doctor *W. Nylander* utnämnd.

Såsom tillägg till det i № 6 skedda meddelandet om inom Skandinavien denna sommar resande Botanister må

anföras, att Herr Lektor *C. J. Lindeberg* fortsatt sina undersökningar i Bohuslän och S. Norge, Lektor *L. M. Larsson* besökt Dovre, Mag. *P. Hellbom* och Stud. *P. Olsson* rest på Gotland samt Stud. *F. Ahlberg* och *E. A. Selberg* genomvandrat en del af Jemtland, företrädesvis dess norra del eller Fölinge Lappmark, som märkvärdigt nog hittills aldrig varit besökt af någon botanist. — Dessutom har den Franske botanisten *Cl. Gay*, hvilken förut berest Chili och öfver dessa trakter skrifvit en Flora, under sommaren besökt flera trakter såväl af Sverige som Norge, der hans resa sträckte sig ända till Hammerfest, dock utan att densamma hade något egentligen botaniskt ändamål.

Strödda Underrättelser.

Om de ofullständiga blommorna hos Viola umbrosa Fr.

För någon tid sedan erhöll jag en låda, hvari nämnde växt var planterad, för att afsändas till Upsala Bot. trädgård. Sedan dess hafva nya knoppar utvecklats, men utan att utbilda kronblad; icke desto mindre synas fröhusen och fröna normala. Jag anade genast, att samma förhållande här egde rum som hos de vanliga sommarformerna af *Viola canina* och *V. silvatica;* dock hade jag ej närmare undersökt blommorna, förrän jag i denna tidskrifts Augustinummer genomläst en uppsats, författad af den utmärkte Dir. Müller, som nyligen blifvit bortryckt från sin vetenskapliga verksamhet.

Det förundrade mig ej litet att hos *V. umbrosa* finna blott 2 ståndare, liksom Müller observerat hos *V. elatior*. På samma sätt är pistillen nedböjd och å önse sidor omgifven af ståndarknapparne, hvilkas strängar ej sitta midt emot, utan helt nära hvarandra. Den bladartade öfre delen af ståndaren sitter temligen fast vid märket. Emellan ståndarknapparne och märket synas fina pollenträdar. Så är förhållandet hos öppnade blommor, der befruktningen redan försiggått. (Några slutna knoppar finnas ej numera qvar). Sådana rudimentära kronblad, som förekomma hos *V. odorata*, finnas ej hos *V. umbrosa*.

Tillika må anmärkas, att denna art äfven på sitt naturliga växeställe synes sällan utbilda kronblad; åtminstone är det så i Vermland, der den förekommer flerestädes. Det anses derföre såsom en stor sällsynthet, att i herbarier denna art finnes med fullständiga blommor.

N. C. Kindberg.

— I sammanhang med ofvanstående bör anmärkas, att den *Viola*, som blifvit Upsala trädgård meddelad under namn af *V. suavis* (tillhörande *V. odoratæ* grupp) vid verkställd granskning befunnits vara endast *V. canina*, hvarföre det, som sid. 123 yttras om befruktningen hos den förra, endast gäller om den sednare.

— Utdrag ur ett bref från Prosten m. m. L. L. Læstadius: — — »I afseende på *Sagittaria*, torde frågas, huruvida nedre Sveriges botanister hafva reda på de små former, som finnas i Norden. Den vanliga har jag från Ångermanland, sådan den förekommer i Sv. Bot., men sistledne höst tog jag en form i Karungi med fyrkantig stjelk och äggrunda blad samt korta hullingar. Uti Öfver-Torne tog jag en form med trekantig stjelk, äggrunda blad och korta hullingar. Uti Pajala eller vid Kengis finnes en form med lancettlika blad, korta hullingar och nästan trind stjelk, korta hjertlika ståndare, som äro gula (icke bruna, som den vanliga har dem), blommorna med långa skaft etc.» — Det torde förtjena närmare undersökas, huruvida ej de tvenne förra formerna kunna höra till *S. alpina* Willd. (»foliis oblongis l. lineari-oblongis, basi rotundatis») och den sednare till *S. natans* Mich. (»floribus minoribus quam in *S. sagittifolia*, pedunculis inf. elongatis»).

— Bland växter, som för första gången blommat i någon Europeisk trädgård, kunna vi nämna *Chænostoma cordatum Benth.*, som för närvarande blommar i härvarande. Den är uppdragen af frön, samlade af afledne Studeranden Victorin vid Kneisna i S. Afrika. Den passar synnerligt väl till ampel-växt och är mycket täck med sina talrika, små, hvita blommor. Den fortplantas lätt genom sticklingar.

— Som bekant är, kan hvarken *Victoria regia* eller den ännu större blåblommiga *Nymphæa gigantea* göra anspråk på att ega de största blommorna. Äran häraf tillkommer nemligen den på Sumatra växande märkvärdiga parasit-växten *Rafflesia Arnoldi*, hvilken utan någon stam sitter fästad omedelbart på trädrötterna. Alla försök att odla densamma hafva hittills varit förgäfves, till dess den i år den 9 Februari utslog sin 2 fot i diameter stora blomma i botaniska trädgården vid Buitenzorg på Java, dit den blifvit förflyttad af en skicklig hortikultör, Herr Teysman. Med tillhjelp af mikroskop uppsökte denne nemligen den gigantiska blommans obetydliga frön och planterade den i en vinstock samt hade slutligen glädjen att se sina bemödanden krönta med lycklig framgång.

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 12. TH. M. FRIES. December

1857.

Original-Afhandlingar.

1. Linneanska Botanikens förhållande till den nuvarande,

af E. FRIES.

III.

För att i denna årgång kunna afsluta denna uppsats, tvingas vi af Tidskriftens inskränkta utrymme till blott antydande af en del förhållanden; de mera väsentliga delarne deraf, rörande Linnés biologiska afhandlingar, hoppas vi framdeles i smärre uppsatser få tillfälle att utveckla. — Vetenskapens nu mera mångdubblade omfång, så att växtslägtenas antal nu är vida större än arternas på Linnés tid, har vållat, att ingen nu mera förmår följa vetenskapen i alla speciella detaljer. Ännu för 40—50 år sedan, då jag började mina studier, sökte en hvar tillegna sig vetenskapen i sin helhet, men nu mera tvingas nybörjaren, i synnerhet om afsigten är att framträda som författare, egna sig blott åt en eller annan enskild del. Man kan tveka antingen detta förhållande är en vinst eller förlust; säkert är, att den allmänna öfversigt, som derigenom vanns öfver hela fältet, fördunklas och vetenskapen icke mer blir något helgjutet, utan en samling af fragmenter, lösryckta från hvarandra. Men

det är något, som ligger i sakens natur; Aristoteles omfattade hela menskliga vetandets omfång, Linné hela naturalhistorien, men efter deras, liksom Alexanders död, förföllo deras stora riken i smärre stater, som hvar för sig sträfva till sjelfständighet. En väsentligare olägenhet deraf är, att få Botanister ega en fast, sjelfständig öfvertygelse, utan låta leda sig af den, med hvilken de sist sammanträffat eller hvars skrifter de sist läst, så vida denne framträder högröstad och tvärsäker i sina omdömen.

Man yrkar med rätta i våra dagar, att vetenskapen skall vara praktisk och utträda i allmänna bildningen och lifvet; men genom den mikrologi och subtilitet, hvaruti den nu mera fördjupat sig, ligger den vida aflägsnare derifrån än på Linnés tid. Mången, betagen i sina subtila undersökningar, blickar med förakt ned på allt, som har praktisk tillämpning — och i nuvarande vetenskapen är snillet snart sagdt husvillt, sedan mikroskoperna intagit dess plats: det förras blixtar öfver de dunkla schakten hafva förbleknat i mikroskopernas dager. Det synes oss likväl välbetänkt, att man vid Svenska högskolorna förenat Botaniken med Ekonomi eller Medicin, på det vetenskapen ej må förgäta sitt samband med allmänna lifvet. Linné visade vid alla tillfällen största uppmärksamhet åt Botaniken i båda riktningarne — och besvarade, men förnekade ej rättmätigheten af frågan: *Cui bono?* Det var de humanistiska studierna, som alltid framställde detta inkast emot naturvetenskaperna, och det är således endast en nemesis, att samtiden just emot dem framställer samma spörsmål.

Att Linné och hans samtida förbisågo den anatomiskt fysiologiska delen, ehuru de deruppå grundade zoologiens system, har sin förklaring deruti, att de insågo, att växternas struktur är så enkel, deras organer utan så bestämda funktioner, att denna del för Botaniken aldrig kan blifva af den vigt och betydelse som bland djuren. Utom de allmänna resultaterna kunna dessa undersökningar endast blifva af intresse för dem, som egna dem specielt studium. Inlärandet af dess specialiteter som en utanlexa, utan att tillika undersöka och jemföra föremålen under mikroskopet, är ännu mer fruktlöst än blotta inlärandet af en mängd namn, då man åtminstone måste hafva objectet för ögonen. Men

just de allmänna resultaterna, som för dagen göra mesta uppseende, (t. ex. Schleidenska fruktifikations-theorien), blifva vanligen, efter att hafva gjort sin rund genom vetenskapen, öfvergifna. Deremot framstår Linné ännu oöfverträffad i den biologiska Botaniken. De många herrliga uppsatser i denna väg, som finnas i hans *Amoenitates Academicæ*, var vår första afsigt att här referera, men vi hafva i brist af utrymme för närvarande måst afstå derifrån. De grunda sig på en uppfattning i stort af lifvets verksamhet; som snillets skapelser äro de oförgängliga.

En annan i ögonen fallande olikhet emellan den äldre och nyare Botaniken är den öfvervägande vigt och betydelse, större samlingar nu erhållit. De spela nu mera samma rôle i Botaniken som det grofva artilleriet i politiken. Den, som i hvardera afseendet disponerar största massan, har en afgörande röst och kan tillåta sig mycket öfversitteri, som af mindre rikt försedde ej skulle fördragas *). Men samlingar förvärfvas nu mera icke genom enskild flit eller tillfalla deras idkare, såsom Linné, som en gärd af aktning; de äro en handelsvara, så att, för att blifva en firad Botanist, endast erfordras penningar för resor och växters inköp, penningar för deras förvarande, penningar till aflönande af biträden för deras ordnande och bestämmande. Penningen utöfvar för den enskilde äfven här sin förtryckande inverkan, hvarföre ock ingen nation kan i denna väg täfla med Engelsmännen. Att nu mera söka anlägga ett allmänt herbarium, utan stor förmögenhet, är öfvermodigt af en enskild; jag har sjelf varit en dylik fantast, som deråt egnat femtio års mödor och högst betydliga årliga pekuniära uppoffringar, men finner nu, att mina krafter ej tillåta ordna detsamma. Min tröst är likväl, att betydligt derigenom skall vara undangjordt för ett kommande slägte. Det är offentliga institutioner, som nu mera måste öfvertaga bekostandet af materielen; för Upsala Akademi är i detta afseende hittills nästan intet gjordt, ehuru dess botaniska Museum icke är

---

*) Men efter deras död kommer säkert en skarp reaktion att inträffa. Under sin lifstid ansågs *J. Smith*, köparen af Linnés herbarium, för ett sådant orakel, att ej ens tvifvel af hans domslut var tillåtet (»non Smith; ergo non ita!» *Röm. et Schult.*); nu mera torde få Botanisters auktoritet mindre erkännas än Smiths.

utan betydlig vigt för vetenskapen genom Bursers herbarium och Thunbergs generösa donation af sina samlingar. Oaktadt deras ofullkomlighet i jemförelse med nya tiders anspråk vidlåder dem en ærugo nobilis, som ej tillkommer nyare samlingar.

Så väl härigenom, som genom det mångdubbelt ökade antalet af vetenskapens idkare, har förhållandet dem emellan äfven i allmänhet förändrats. Naturforskarne bildade då en *ecclesia militans*, voro knappast tolererade i de lärdas gillen, och slöto sig derföre med innerlig vänskap tillsammans och utgjorde ett slutet ordensförbund, fast utan stadgar och hemligheter, utbredt öfver hela den civiliserade verlden. Ingen egnade sig deråt utan inre kallelse, utan mod att blifva martyr för vetenskapen. Huru annorlunda nu; naturvetenskaperna börja blifva en *ecclesia triumphans*, som ger bröd och areställen, hvilka äfven lycksökare eftersträfva. Härigenom har det allmänna sköna brödraförbund, som förr förenade alla vetenskapens idkare, blifvit söndersprängdt till mer eller mindre ensidiga sekter, som söka förkättra hvarandra, ehuru tidsandan ej medgifver deras stegring till *odium theologicum*. Onekligen är det ock svårare, sedan vetenskapen nu blifvit allmännare spridd, för den enskilde att nu väcka uppmärksamhet, ehuru hjelpmedlen till egna forskningar högst betydligt blifvit underlättade. Men för att vinna detta mål förledes mången till antagande af en ton af förnäm öfverlägsenhet, att skeft eller ofullständigt referera andras åtgärder (åtminstone deruti uppsöka så många brister som möjligt), att för hvarje tillagdt eller förändradt ord i en karakter tillsätta sin hallstämpel med ett *emend.* eller ett *pro parte* *), då man ej känner hvad en författare afsett, jemte en mängd dylika små skenbart oskyldiga konstgrepp. Uppfattar man många kontroversier till deras inre halt, skall man finna, att de ofta mindre röra sak, än framställningens temligen likgiltiga form. Hvad jag för min del mest lider af att se, då jag läser mellan raderna, är den småaktiga fåfänga, som uppenbarar sig i begäret att af ringaste anledning tillsätta sin signatur till så många arter som möj-

*) Af *Segestrella lectissima* hafva vi sett blott ett enda exemplar och likväl citeras den af *Trevisan* under trenne olika arter (?) med tillägget *pro parte*.

ligt, bruket att uppkalla alla växter efter personer, så att man tror sig genom hvarje art förpassa trenne namn till odödligheten, först ett genom slägtnamnet, så ett genom artnamnet och slutligen det tredje genom bestämmarens o. s. v. Men alla dessa förhållanden torde vara en nödvändig följd af vetenskapens närvarande utvecklingsperiod, som skola försvinna då en ädel och upplyst aristokrati inom vetenskapen hinner utvecklas.

---

2. Iakttagelser rörande Öst-Finmarkens Starr-arter,

af Th. M. Fries.

Sommarens angenäma resa till Skandinaviens nordligaste trakter lemnade ett oväntadt rikt utbyte af såväl Fanerogamer som Kryptogamer. Då emellertid alla de former, som derunder erhöllos, ej ännu hunnit tillräckligt granskas och bestämmas, kan jag ej förrän i följande årgång meddela någon berättelse öfver de botaniska resultaterna af denna resa, men jag kan dock icke neka mig nöjet att här meddela några anmärkningar rörande de former af slägtet *Carex*, som jag härunder observerade, isynnerhet som jag på samma gång får tillfälle att lemna underrättelse om en för Skandinaviska halfön ny art af detta slägte.

Om man, såsom Lund redan föreslagit, indelar Finmarken i vegetativt hänseende i fyra ganska naturliga delar, hafsstrands-, tall-, björk- och slättfjälls-regionerna, finner man mellan de i dessa förekommande arterna en väsentlig olikhet. Hafsstranden erbjuder nemligen en visserligen på arter fattig, men desto mera intressant starr-vegetation, då deremot i björk- och tall-regionen dessa växter uppträda i rikare antal, för att åter i slättfjälls-regionen betydligt förminskas. Följande förteckning öfver de i Öst-Finmarken hittills observerade arterna torde bäst upplysa detta förhållande *).

Carex vesicaria L. c. varr. T. sp. B. a.
*pulla Good. B. S. r.
— ampullacea Good. c. v. T. B. a.
*rotundata Wnbg. B. S. a.

Carex filiformis L. T. r.
— flava L. T. sp.
— pedata L. S. sp.
— globularis L. T. r.

*) De större bokstäfverna efter auktors-namnet vid hvarje art äro initialerna till de regioner, i hvilka den förekommer, och med a., sp. och r. utmärkes dess allmänna, spridda eller sällsynta förekomst.

Carex pallescens L. B. r.
— capillaris L. T. B. a.
— panicea L. T. B.? *).
— sparsiflora (Wnbg.) T. B. a.
— rariflora Sm. H. T. B. a.
— irrigua (Wnbg.) T. B. a.
— atrata L. B. a.
— alpina Sw. B. a.
— Buxbaumii Wnbg. T. B. S. sp.
— cryptocarpa C. A. M. H. r.
— aquatilis Wnbg. T. r.
varr. H. T. B. S. a.
— arctophila F. Nyl. S. r.
— halophila F. Nyl. H. r.
— salina Wnbg. c. varr. H. a.
— rigida Good. B. S. a.
— limula Fr. T. r.

Carex juncella (Fr.) T. B. sp.
— canescens L. H. T. B. S. a.
— vitilis Fr. T. B. a.
— loliacea L. T. r.
— tenella Schkhr. B. r.
— glareosa Wnbg. H. a.
— norvegica Willd. H. a.
— lagopina Wnbg. c. varr. B. S. a.
— chordorrhiza Ehrh. B. r.
— incurva Lightf. H. a.
*arctica H. sp.
— dioica L. T. B. a.
*parallela Smrft. B. r.
— capitata L. T. B. sp.
— rupestris All. B. sp. S. a.
— pauciflora Lightf. T. B. sp.

Vi finna af denna förteckning, att på samma gång vi i dessa trakter, hufvudsakligen på hafsstränderna, påträffa flera sällsyntare arter, märkvärdigt nog flera saknas, som vi lätteligen skulle vänta oss härstädes, såsom *C. ustulata*, *limosa*, *livida*, *acuta*, *helconastes*, *microglochin* m. fl. Tillika finna vi, att de för tall- och björk-regionerna egendomliga arterna hufvudsakligen äro sydliga, som här längs de från söder kommande floderna nedslagit sina bopålar.

Efter denna korta inledning öfvergår jag nu till meddelande af några iakttagelser rörande åtskilliga former af detta slägte. Väl vetande, att en enda sommars studium af dessa polymorpha växter ej kan lemna någon tillförlitlig borgen för rigtigheten af de åsigter, till hvilka jag rörande åtskilliga af dem kommit, vågar jag ej med alltför stor bestämdhet påyrka deras ofelbarhet, utan öfverlemnar åt kommande granskare bestyrkandet eller förkastandet af desamma.

---

*) Då jag oaktadt efterletande aldrig kunde finna denna såsom »almindelig over hele Finmarken» uppgifna art, föranledes jag att tro, att Lund tagit någon form af *C. sparsiflora* för densamma. Som jag dessutom aldrig fann någon verklig *C. vulgaris* eller *cæspitosa*, har jag uteslutit dem, då Lund förmodligen för dessa tagit former af den här vanliga *C. juncella*. — De arter, som förekomma i Vest-Finmarken, men ännu ej blifvit funna i Öst-F. äro: *C. ustulata*, *fuliginosa*, *maritima*, *acuta*, *festiva*, *teretiuscula*, *nardina*, *microglochin* och måhända *C. panicea*, *vulgaris* och *cæspitosa*.

Af *Carex vesicaria*, liksom af *C. ampullacea* *), förekomma alla de former, hvilkas olikheter och inbördes sammanhang Prof. Andersson så väl genomskådat och framställt, jemte mellanformer **), hvilka tydligen visa deras öfvergång i hvarandra. Då emellertid här de särskilda regionerna blifva, så att säga, mer eller mindre sammanblandade, har man dock svårare att här förklara deras uppkomst genom de olika regioner, i hvilka de förekomma, men detta behöfves ej heller, ty äfven då de förekomma blandade om hvarandra i samma kärr (t. ex. ofvan Nyborg) finner man så tydliga gradvisa förenings-länkar, att något tvifvel ej kan finnas om deras gemensamma ursprung. Den enda, som i detta afseende gör undantag, är *C. pulla* Good., hvars egendomliga habitus, i förening med dess långa krypande rotstock, låga och robusta växt, tjocka äggrunda ax, de svartbruna frukterna betäckande fjäll, oftast tvenne märken, nästan nervlösa mörkbruna frukt med kort urnupet spröt, tyckes tala mot dess förening med *C. vesicaria*. Som jag blott på ett enda ställe hade tillfälle att observera denna i Finmarken sällsynta växt, kan jag naturligtvis ej fälla någon dom rörande densamma, men anmärkas må, att detta ställe var *på gränsen mellan björk- och hafstrands-regionerna* vid Langfjorden ***). Odlad i Upsala Bot. trädgård af frön från Christiania bibehåller den ock sitt utseende och sina karakterer. Dess långskaftade, slutligen t. o. m. ofta hängande honax †), såsom förhållandet är med alla de ex. jag härifrån sett, ger den ett utseende, som lätt kunde föra den till *C. limosæ* grupp —

---

*) Någon fullt typisk *C. ampullacea* kan jag dock ej påminna mig der hafva sett, utan aldrig mer utvecklad än var. *brunnescens* Anders. Af dess former förtjenar ingen här att omnämnas utom möjligen en *γ*) *borealis* Anders. spicis infer. basi decompositis i kärr vid Wadsöe.

**) Så t. ex. en mellanform mellan den typiska *C. vesicaria* och *β*) *dichroa* med korta äggrunda, kortskaftade honax, utmärkt derigenom att topp-axet stundom är öfverst till hälften honax; den förekommer i kärr på bergen ofvan Nyborg.

***) Prosten Sommerfelt har dock funnit den i slättfjälls-regionen nära bäcken Nikolajok på Langfjordfjällen och vid Laggo på Lebesbyfj. liksom Wahlenberg på Rastegaisa.

†) På intet af Finmarks-exemplaren har jag funnit alla hon-axen oskaftade eller de öfre oskaftade och det nedersta kort skaftadt, såsom i Frororna allmänt uppgifves, utan alltid alla försedda med långa skaft. Likaledes hafva alla Finmarks-exemplaren konstant blott tvenne märken.

några karakterer, som hindra detta, finnas ej — och att detta äfven skett, bevisas deraf, att »*C. stygia*» från Kipinä i Ryska Lappmarken (F. Nylander) enl. exempl. i Fries' herb. är denna och ingen annan!

Men utom dessa kända former fann jag bland *Carex aquatilis*, *Phragmites* och en ovanligt högväxt *Scirpus palustris* vid Svanvik i Kjolmijaure (= Tjoålmi-javre: Keilh. Reise i Finm.) en vacker, reslig *Carex*, hvilken synes mig till habitus och karakterer så utmärkt, att jag ej tvekar att framställa den såsom en ny underart:

C. vesicaria * lacustris: spicis masculis 3—4, lineari-clavatis l. suprema lineari-elongata, femineis 3—4, apice sæpe masculis, *sessilibus l. infimis breviter et incluse pedunculatis*, *erectis*, culmo adpressis, oblongo-cylindricis; bracteis brevissime auriculato-vaginantibus, infima foliacea *culmum longe superante*, apicem versus decrescentibus, suprema angusta foliacea brevi; fructibus divergenti-patentibus, nervosis, *in rostrum tenue, elongatum, profunde bicuspidatum constrictis*, glumas lanceolato-acuminatas, margine (*neque apice*) scariosas paullo superantibus; culmo elato (3-5-pedali), gracilento, triquetro, *glaberrimo;* foliis latis, planis, *margine lævibus l. verruculosis.*

Af denna beskrifning synes, att den, hvad karakterer beträffar, ganska mycket närmar sig *C. ampullacea* (långa skärmar, fruktens form, glatta strån och bladkanter o. s. v.), men till yttre utseende och de vigtigaste kännetecknen öfverensstämmer den med *C. vesicaria.*

Af *Carex rariflora*, som är en af Finmarkens allmännaste *Carices* såväl i tall- och björk-regionens kärr som på hafsstränderna, har jag hemfört en vacker serie af former, afvikande från hvarandra ej så mycket i karakterer, men desto mera till storlek, så att man lätt skulle kunna anse den stora hafstrands-formen vara vida skild från de obetydliga kärrformer, som förekomma i våra sydligare fjälltrakter. Det är neml. ej ovanligt att finna den öfver ½ aln hög med ända till 10-blommiga ax. Jag hade derföre äfven hoppats att hafva erhållit *C. stygia* härstädes, men vid verkställd jemförelse mellan orig.exemplar af densamma och mina största former visar sig en stor olikhet, hvad axens mång- och tät-blommighet beträffar, men dessutom

finnas *inga* karakterer. Ty skärmarna förefinnas hos för öfrigt fullkomligt lika och tillsammans växande exemplar än af axskaftens längd, bladlika, än korta syl- eller borst-lika, än alldeles inga; fjällen äro hos större exemplar fullt ut lika uddspetsade och insvepande frukterna som hos *C. stygia*, och på frukternas form kan lika litet som på stråts kantighet äfven den minsta olikhet upptäckas. Det enda, som således återstår för att skilja dessa från hvarandra, är, utom det tätare axet, en obetydlig grad mörkare fjäll och upptill något litet sträft strå, hvilket sednare dock enligt beskrifningarna synes variera. För mig synes det derföre vara klart, att, såsom i Fr. Mant. III. p. 141 och i Anders. Cyp. p. 35 redan skett, dessa växter böra till en art förenas.

Vi öfvergå nu till de svåra *Carices distigmaticæ*, af hvilka det hufvudsakligen är *C. aquatilis* och *salina*, som i dessa trakter spela hufvudrôlerna genom de många olikartade gestalter, i hvilka de uppträda. Min önskan hade visserligen varit att vid detta tillfälle närmare kunna granska den grupp-indelning, som för n. v. vanligen användes, men jag får dock uppskjuta detta, tilldess några hithörande former ytterligare blifvit granskade i fria naturen. Jag vill här blott påpeka nödvändigheten af att indraga gruppen *Aquatiles*, såsom innefattande sinsemellan högst olika arter, hvilka lämpligast torde på följande sätt fördelas, neml. *C. aquatilis* (sensu lat.) till *Salinæ* för dess squamæ triplinerves, *C. limula* till *Rigidæ* för dess platta, genom torkning något tillbakarullade blad och mörka fjäll, *C. vulgaris* till *Prolixæ* för dess enkelnerviga fjäll och bladbärande slidor samt *C. juncella*, om hvars arträtt jag är fullt öfvertygad, till *Cæspitosæ* för dess vid basen bladlösa slidor. Habituella karakterer bevisa äfven detsamma; så t. ex. påminner *C. aquatilis* om *C. halophila*, *C. limula* om större former af *C. rigida inferalpina*, *C. vulgaris* om en småväxt *C. acuta* och *C. juncella* så frappant om *C. cæspitosa*, att jag länge misstog den för den sednare. — Jag lemnar dock nu detta ämne för att närmare granska de i Öst-Finmarken anträffade arterna, dervid börjande med *Carex aquatilis*.

Jag måste då begynna med att bekänna min oförmåga att rätt kunna urskilja de arter och former, som i Fr. S. V. Sc. och Anders. Cyp. innefattas under denna art. Lätt

igenkänd är visserligen hufvudformen med sin resliga växt, långa blad, n. oskaftade, tjocka och täta ax, små fjäll, rundadt-ovala frukter och blågröna färg *), men denna förekommer äfven blott sparsamt i dessa trakter; jag såg den blott i sjön Kjolmijaure. Till densamma tyckes äfven höra en på flodstränderna t. ex. Pasvig-elfven förekommande lågväxt (alnshög) form, troligen var. *sphagnophila* Fr., likaledes utmärkt genom sitt tjocka, täta ax o. s. v., men afvikande genom alla delars större spädhet, grönare färg, kantigare strå och fjäll af frukternas längd. Den närmar sig derigenom de allmännast förekommande formerna, hvilka alla öfverensstämma sins emellan i längre (1 qvarter till omkr. 1 aln högt), upptill skarpkantigt strå, plattare och styfva blad, smala, cylindriska, något glesblommiga honax, af hvilka åtminstone det nedre är skaftadt, mindre rundade frukter af ung. fjällens längd **). Om jag ej alltför mycket misstager mig, är det dessa former, som af Læstadius innefattas under namnet *C. aquatilis epigejos* och af Fries i Bot. Not. 1843 p. 105 och F. Nylander i Spicil. II. p. 23 beskrifvas såsom en egen art, *C. epigejos* ***). Enligt Hartmans beskrifning hör *C. borealis* Lang. hit, liksom äfven Anderssons figur Cyp. IV. 45. — Huruvida nu dessa former, allmänna i alla torrare kärr, böra som arter skiljas eller ej, torde ännu vara svårt att afgöra; nog finnas karakterer, men huruvida de äro tillförlitliga, bör ytterligare undersökas. I synnerhet då de nedstiga till hafsstränderna, antaga de märkliga gestalter; så tog jag t. ex. vid Jarfjordbotten en för öfrigt med de vanliga kärrformerna öfverensstämmande med aflånga, åt begge sidor småningom afsmalnande frukter †), äfvensom

---

*) Dock måste jag bekänna, att strået ingalunda är så trubbkantigt eller nästan trindt, som t. ex. den vid Stockholm förekommande eger, ehuru de för öfrigt noga öfverensstämmer med hvarandra.

**) Jag fann aldrig någon form med sträft strå (såsom *C. vacillans* beskrifves). — Hanaxens antal är mycket varierande och torde till stor del bero på årets (eller snarare föregående års) väderlek.

***) Ej *C. epigejos* Fr. S. V. Sc. p. 233, hvilken visserligen till beskrifningen hufvudsakligen afser *C. discolor* Nyl., men till synonymerna och största delen af växeställena denna.

†) Anmärkas må dock, att vid denna mindre afseende bör fästas, då den för öfrigt är en monströs form, i det att märkena ofta öfvergått till ståndarknappar, hvarigenom frukterna förkrympt. Honaxen

på samma ställe och vid Elvenæs (Pasvig-elfvens mynning) en genom sin låga, robusta växt om *C. salina* ej obetydligt påminnande form. — Närmast dessa former är den i Herb. Norm. XII. 89 under namn af *C. hyperborea* meddelade och äfven i S. Veg. Scand., Anders. Cyp. och Hartm. Skand. Fl. under detta namn beskrifna, hvilken jag fann på fjällen straxt öfvan Svartnæs (midt emot Wardöe). Den breda ryggnerven m. m. förer den, såsom redan F. Nylander anmärkt, till *C. aquatilis* grupp, ehuru den till utseende något närmar sig *C. rigida*. Ovisst torde t. o. m. vara, huruvida den ej måhända är en fjällform af *C. (aquatilis) epigejos*, och ännu ovissare är det, om Drejers (ursprungliga) *C. hyperborea* är denna, ty så väl orig. ex. från Grönland som beskrifningen afvika högst betydligt. Bäst torde derföre vara att, åtminstone tills vidare, för densamma bibehålla benämningen *C. arctophila* F. Nyl. Spic. III. p. 14.

Någon *forma cuspidata* af *C. aquatilis* fann jag ej; deremot hade jag det nöjet att på hafsstranden straxt innanför Bunæs (mellan Næsseby och Meskelfven) på sanka, gräsbevuxna ställen anträffa den hittills, mig veterligen, blott vid Hvita hafvet och Kola-viken anmärkta *C. halophila* F. Nyl., af hvilken en kort beskrifning derföre här meddelas:

C. halophila: strå styft, 3-kantigt, glatt; blad upprätta, platta, på öfre sidan upphöjdt 2-kölade, slutligen med tillbakavikna kanter; skärmar bladlika, öronflikadt-omfattande, ungefär af han-axens höjd; honax 2—4, åtskilda, cylindriska (l. något klubblika), upprätta, något glesblommiga, skaftade; fjällen lancettlika, långspetsande, mycket längre än den omvändt äggrunda, plattade, med mycket kort spröt försedda frukten. — F. Nyl. Spicil. II. p. 21, Fr. S. V. Sc. p. 230, Anders. Cyp. p. 48 och Tab. V. f. 51. — H. N. XII. 86.

Ett ungefär 3 qvarter högt, lifligt grönt gräs, med långa smala, brungula ax, stående midt emellan *C. aquatilis* och *salina*, från hvilka det genom ofvan anförda karak-

---

erhålla häraf ett egendomligt utseende, i det att mellan de utbildade, smala frukterna framsticka öfverallt ståndarknappar, tvenne på hvarje felslagen frukt. Stundom tager denna bildning så öfverhand, att axen tyckas vara fullkomliga hanax och således växten ega ända till 8 han- och intet hon-ax.

terer synes väl skildt. Mina exemplar öfverensstämma på det allra nogaste med exemplaren i Herb. Norm. och Nylanders beskrifning på hufvudformen af sin art *).

Snart sagdt öfverallt på gräsklädda solöppna hafsstränder vid Varangerfjorden förekomma en ungefär qvartershög, styft upprät *Carex* af i gulbrunt stötande färg, hvilken enligt Wahlenbergs herbarium utgör hans mycket misskända och omtvistade *C. salina mutica*. Då denna blifver något större och frodigare blifva dess axfjäll sylspetsade och bilda då den form, som finnes afbildad i Sv. Bot. fig. 756 eller Wahlenbergs *C.* (*salina*) *cuspidata* (enligt herb. och beskrifning) **). Någon gräns mellan dessa är det alldeles omöjligt att finna, ja, icke ens den ringaste habituella olikhet; de växa om hvarandra och karakteren af fjällens form är så vacklande, att man på samma exemplar får se de nedre axen med långspetsade, de öfre med alldeles trubbiga fjäll, ja t. o. m. *i samma ax* fjällen i detta afseende varierande! Detta har äfven Wahlenberg tydligen insett; derom vittnar så väl hans Fl. Lapponica, der han förenar dem, som hans herbarium, der, jemte typerna för dessa former, exemplar tagna på samma lokaler finnas utmärkta med benämningarna: »*salina?*» och »*cuspidata?*» — Inne i fjordarnas skugga erhåller denna art ett helt annat utseende; bladen blifva grönare och slakare, växten spensligare, skärmarne längre, fjällen blekare — korteligen den tydligaste *C. subspathacea* Wormsk. Större exemplar hafva bladen plattare (*α. planifolia*), mindre smalare och hoprullade (*β. nardifolia*) ***). Detta är orsaken till, att man så

*) Enligt Nylanders beskrifning tyckes han under detta namn innefatta ej blott de former, som finnas i H. N. XII. 86 och XI. 78 utan äfven den, som finnes i H. N. XII. 85, och månne ej arten på detta sätt blir naturligast begränsad och lättast åtskild?

**) Ingen annan *C. salina* eller *cuspidata* finnes i hans herbarium (hvarken H. N. VIII. 72 eller XI. 78 än denna form, af hvilken jag aldrig sett exemplar från andra trakter än Finmarken och Nordlanden. Från våra Svenska och Syd-Norska s. k. *salina*- och *cuspidata*-former visar den en stor olikhet. — Äfven Hartman anmärker, att Wahlenbergs ex., »lemnade fordom af båda formerna *cuspidata* och *mutica*, höra tillsammans.»

***) Ex. i Wahlenbergs herb. af hans *C. aquatilis β. nardifolia* tillhöra denna och ingen annan, fastän jag äfven sett ex., som han utdelat under detta namn, hvilka tillhöra *C. juncella*.

ofta ej blott i herbarier utan äfven i Floror får se den tydligaste *C. salina* Wnbg benämnd *subspathacea* *). Men äfven hos denna s. k. art variera fjällen, så att — alldeles såsom hos *C. cuspidata* — de frodigare exemplaren äro försedda med sylspetsade fjäll, och då dertill hos dessa komma något längre skärmar och det öfversta axet blir mer eller mindre androgynskt, hafva vi framför oss en tydlig *C. discolor* F. Nyl.! **). — Icke ledd af något begär att reducera gamla arter, utan på det tydligaste öfverbevisad af de klaraste öfvergångar i naturen, har jag kommit till fullkomlig visshet i denna nu uttalade åsigt. Jag rekommenderar åt en hvar, som har tillfälle dertill, en närmare granskning häraf, och jag är förvissad, att sådana formserier, som t. ex. de, jag hade tillfälle att iakttaga vid Jarfjordbotten, skola bevisa, att *C. salina* Wnbg (*mutica*), *cuspidata* Whlnbg, *subspathacea* Wormsk. och *discolor* F. Nyl. äro en enda art.

Från denna så reducerade art synes mig *C. salina* och *haematolepis* från medlersta och sydliga Norge (nedom Trondhjem) och Bohuslän vara väl skilda (huruvida de sinsemellan äro det, är en annan fråga), men dels emedan de ej tillhöra Öst-Finmarkens flora, dels emedan jag alltför obetydligt haft tillfälle att växande granska dem, förbigår jag desamma. Jag vill blott anmärka, att *C. haematolepis* Drej. enl. både beskrifning och orig. ex. (i Fries herb.) är en helt annan art än den, som hos oss blifvit så benämnd, och att den vida mer liknar *C. rigida*, till hvars grupp den äfven hör.

Vi öfvergå nu till de arter, hvilka hänföras till gruppen *Rigidæ* och hvilka utmärka sig genom samma karakterernas osäkerhet som de föregående, ehuru i något mindre

---

*) Så t. ex. hörer Drejers *C. subspathacea α. stricta*, enligt allt hvad man af beskrifningen kan sluta, till *C. salina*, liksom jemförelsen med *C. livida* låter förmoda, att detsamma till en del gäller om Hartmans *subspathacea*. Äfven *C.* **reducta* Drej. synes mig knappt vara annat än en ytterst mager form af densamma.

**) Ex. i H. N. XII. 87 från Kola-viken afvika från mina, samlade vid Jarfjorden, endast genom något brunare fjäll. Skall man skilja denna ej blott till art utan äfven till grupp, kan den ofvan nämnda *C. vesicaria* med androgynskt toppax med lika rätt göra anspråk på samma utmärkelse.

grad. Den bäst utvecklade af dessa är onekligen den vackra *C. limula*, hvilken påminner på en gång om *C. acuta* och *rigida inferalpina*, från hvilken sednares former den dock lätt skiljes genom längre och smalare ax, kortare och mörkare fjäll, aflånga plattade frukter, liflig grön färg samt mycket sträfva bladkanter. De exemplar jag af densamma samlade vid 2:dra och 3:dje vattenfallet i Pasvig-elfven öfverensstämma noga med orig. ex. och beskrifning, utan deruti att de äro något mindre (fotshöga) samt att skärmarna ej äro längre utan vanligen något kortare än stråt, hvilket dessutom varierar än n. glatt än mycket sträft. — Uppe på fjällfälten förekommer dessutom i myrerne en annan form, som till de väsentliga karaktererna (sträfva bladkanter, smala ax, fruktformen o. s. v.) öfverensstämmer med denna art, men som afviker genom sin låga (qvartershöga) och spensliga växt, blekare och kortare fjäll, alltid sträfva strå och habituella likhet med *C. vulgaris*. Som jag af densamma hemfört endast några få exemplar (från Seidafjällen; jag har äfven sett den från V. Finm., samlad af Prof. Blytt vid St. Raipas), torde det vara vågadt, att om densamma fälla något bestämdt omdöme. Så mycket är dock säkert, att den för sina korta, frukterna blott till hälften täckande fjäll, sträfva bladkanter o. s. v. ingalunda kan förenas med *C. rigidæ* former. — Hvad denna sistnämnda beträffar, vill jag blott anmärka, att den i kärr på de solöppna fjällslätterna märkligt nog utvecklade sig till större frodighet än på likartade, mera skuggiga ställen i björkregionen, blott några få fot öfver hafvet.

Vi hafva nu omnämnt alla i Öst-Finmarken observerade *Carices distigmaticæ* med undantag af den blott en gång anträffade *C. cryptocarpa* samt den här allmänna *C. juncella*. Ehuru jag ej var i tillfälle att i lefvande tillstånd jemföra den med *C. vulgaris* och *cæspitosa*, mellan hvilka den bildar en mellanlänk, och ehuru de karakterer, hvarigenom den igenkännes, måhända för mången ej synas tillräckliga, har jag ej tvekat att framställa den såsom egen art, dertill ledd så väl af dess egendomliga utseende och växesätt som af växtgeografiska grunder. Det är nemligen uteslutande denna, som förekommer i den högre Norden, och den visar der aldrig några öfvergångar. Dess beskrifning är i korthet följande:

C. juncella: rot *tufvig;* strå *spensligt*, upprätt, hvasskantigt, mycket sträft, nedtill omgifvet af *bladlösa*, *rödbruna*, *glänsande slidor;* blad upprätta, *smala*, *platta*, slutligen *inrulladt-trådlika*, i kanten sträfva; skärmar korta, upprätta, med skilda öronflikar, den nedersta vanl. bladlik, de öfre borstlika l. inga; honax 2—3, åtskilda, vanl. skaftade, *smalt cylindriska;* hanax 1—2, klubblika; frukt *aflångt-oval*, *afsmalnande i en kort*, *tvärhuggen*, *utåt något böjd spets*, nervig, hoptryckt, med något kullriga sidor, längre än de rundade l. med kort udd försedda fjällen. — *C. vulgaris *juncea* Fr. Nov. III. p. 154. — *C. vulgaris *juncella* Fr. S. V Sc. I. p. 230, Anders. Cyp. p. 48, Hartm. Skand. Fl. p. 297. — *Carex nigra verna vulgaris* Lin. Fl. Lapp. p. 257. pr. p. — *C. cæspitosa* Wnbg Fl. Lapp. p. 247 (sec. herb. ips.) — *C. cæsp. polymorpha* d. *nardifolia* Læst. p.p. (sec. herb. Wnbg). — *C. cæsp. β. elliptica* Drej. Rev. Car. p. 456?

Liknar till växesätt fullkomligt *C. cæspitosa* *), ehuru den dock är något lösare tufvad. Att den bör ställas närmast densamma, tyckes mig vara klart genom dess rödbruna, om *C. globularis* påminnande, bladlösa slidor, hvilka föra den till *Aphyllopodæ*, men som dock ej äro så många till antalet eller fibrillösa, som hos *C. cæspitosa*. Från denna art afviker den dessutom genom sina genom torkning inrullade blad, axets och fruktens form m. m. Från *C. vulgaris* synes den vara skild genom sitt tufviga växesätt, slidorna, de platta bladen, axets och fruktens form o. s. v., för att ej tala om den ovanliga spenslighet hos alla delar, hvarigenom den från alla samslägtingar utmärker sig **). Så mycket är säkert, att den med vida större skäl bör som art skiljas än t. ex. *C. elytroides*, *arctophila* m. fl. *Carices distigmaticæ*.

Den i dessa trakter ymniga *C. lagopina* varierar ej obetydligt till höjd och axens storlek. På Renöe på syd-

---

*) Denna likhet bestyrkes af ofvan anförda synonymer. Prof. Andersson har benäget underrättat, att i Vet.-Akad:s Herb. finnas tvenne exemplar af densamma, med Linnés egenhändiga bestämning: »*C. cæspitosa*»!

**) Den enda, som i detta afseende öfverensstämmer, är *C. spiculosa*, fastän den för öfrigt är betydligt olika.

sidan af Varangerfjorden tog jag på gräsbeväxta ställen nära stranden den i Hartm. Sk. Fl. p. 300 omnämnda utmärkta formen (var. *gracilescens*) med öfver fotshögt, spensligt strå och 3 små, tätt gyttrade, androgynska småax. Hvad karakteren »upptill alltid sträft strå» angår, har jag icke i Finmarken kunnat anträffa någon enda *C. lagopina*, på hvilken ej denna karakter instämmer, hvarföre det i våra floror vanliga kännetecknet »culmo lævi» måste förändras. I allmänhet är dock denna karakter så litet konstant i detta slägte (jfr *C. vesicaria* **lacustris*, *limula* och *dioica*), att bäst väl vore att vid densamma ej fästa något väsentligt afseende.

En växt, som i anseende till karakterernas mängd väl tyckes vara väl skild, är *C. arctica*, men det oaktadt vågar jag förfäkta Lunds åsigt, att den är en lokalform af *C. incurva*, hvilket äfven Blytt tyckes böjd att antaga. Af *C. incurva* ega vi nemligen en form, växande på hafssanden med knappast mer än tumshögt böjdt, och en annan bland högt gräs på hafsängar med mera än qvartershögt rakt strå (var. *pratensis* Hartm. j:r). Då deremot gräset närmast stranden är lågt, öfvergår bland lägre tufvor o. s. v. den mindre formen till sådana, som fullt öfverensstämma med *arctica* genom axets egendomliga bildning. De karakterer, som för öfrigt uppgifvas på fjällens längd och form samt sprötets beskaffenhet, instämma ej ens på den bästa *C. arctica* från Tromsöe. Således återstår blott fruktens form, men med största skäl torde frågas, huruvida någon person sett exemplar med mogen frukt af densamma.

Den i våra lägre kärrtrakter knappast varierande och lätt igenkänliga *C. chordorrhiza* antager i de nordligare trakterna ett ganska olika utseende: var. *sphagnicola* Læst. (in. litt.), utmärkt genom sin spensliga, låga växt, *enkla*, fåblommiga, aflångt-äggrunda ax och mörkare fjäll. Af Prosten Læstadius benäget meddelade exemplar äro i detta afseende högst utmärkta; från dessa endast genom gröfre växt afvikande och i hufvudformen tydligt öfvergående insamlade jag den i torfmossar ofvan Wadsöe. Dessutom är den märklig derigenom, att det är den, som afses med *C. gynocrates* från Torn. Lappm. (Hartm. Sk. Fl. p. 305) och Læst. säger äfven i bref, att den »liknar fullkomligt den *C. gynocrates*, som jag erhållit af Vahl från Grönland.» Orig. ex. af

densamma, samlade af Wormskjöld, — huru outvecklade och otillräckliga de än äro — höra dock till en annan, med *C. rupestris* närmast beslägtad art. — Då nu tal är om *C. gynocrates*, må anmärkas, att ex. i H. N. XII. 90 från Ryska Lappm. ej höra till densamma, utan tydligen äro den af Lund s. k. *C. dioica-paralleloides*, om hvilken mera här nedan. I Skandinavien i vidsträcktaste bemärkelse återstår således endast en lokal för denna art: Saltdalen, och detta bör väl verkligen tillhöra denna art, då dess första beskrifvare, Drejer, i sin Rev. Car. bor. uppgifver sig hafva erhållit den derifrån af Prosten Sommerfelt under namn af *C. rupestris*. Hela arten torde emellertid vara i behof af en noggrannare granskning.

Af *Carices dioicæ* förekomma i Öst-Finmarken tvenne former, hvilka jag derstädes genast med lätthet skilde från hvarandra och ansåg för goda arter, nemligen en med korta, täta ax och utspärrade frukter (= *C. dioica*) och en med långa, smala ax och upprätt-tilltryckta frukter, hvilken med bestämdhet (enl. orig. ex. och lokalen) är *C. dioica-paralleloides* Lund. Dels genom granskning af de hemförda ex., dels genom jemförelse med former från andra trakter, har jag dock funnit obeständigheten af alla karakterer, hvarföre jag är ganska tvifvelaktig om deras art-skilnad. De i ögonen mest fallande kännetecknen, fruktkanternas sträfhet och stråets glatthet hos *C. dioica*, äro nemligen så litet konstanta, att jag på ett och samma ställe (ofvan Nyborg) tog exemplar af den tydligaste *dioica* med a) sträfva strån och fruktbräddar, b) sträft strå och glatta fr. br., c) glatt strå, sträfva fr. br. och d) glatta strån och fr. br. Å andra sidan finner man *C. parallela* med fullkomligt glatt strå, äfvensom med småsträfva fruktbräddar. Då dertill kommer, att på växesättet, fjällen och frukterna inga säkra karakterer gifvas, så kan jag ej annat än tvifla på rättigheten af deras skiljande. Ytterligheterna äro visserligen betydligt olika, och det vore glädjande, om man kunde påfinna något, hvarigenom de särskildes. Den från *C. dioica* mest afvikande är just Lunds *C. dioica-paralleloides*, hvilken tyckes vara typen för Sommerfelts, Anderssons och Hartmans beskrifningar på *C. parallela*, då deremot Læstadii *C. dioica β parallela* enligt benäget meddelade exemplar vida mer

närmar sig *dioica*. Det är ock denna sednare och *C. dioica-paralleloides* Anders. (ej Lund), hvilka liksom möta hvarandra och derigenom förorsaka svårigheten af deras åtskiljande.

Litteratur-öfversigt.

Monographia Calicieorum. Specimen Academicum, quod edidit WILLIAM NYLANDER. Helsingf. 1857. 34 pag. 8:o.

Då detta arbete endast är en synoptisk framställning af hithörande lafvar och ingen fullständig monografi, i det t. ex. flera längesedan beskrifna arter finnas, som icke ens med ett ord här omnämnas, samt då i denna tidskrift 1855 p. 133 redan finnes anförd Förf:s begränsning af hithörande arter, torde vi blott i största korthet behöfva omnämna detsamma. Vi vilja dervid blott anmärka den egenheten, att Förf. synes följa tvenne motsatta åsigter vid bearbetningen af hithörande slägten, då han så mycket som möjligt förenar arterna af *Calicium*, men deremot så mycket som möjligt sönderdelar dem af *Trachylia* och *Coniocybe*. På samma gång han neml. blott på grund af sporernas eller hufvudets något större dimensioner sönderdelar äldre författares *Coniocybe pallida* i 3 arter, nedflyttar han gamla välkända arter af *Calicium* till blotta varieteter t. ex. *C. physarellum*, *brunneolum*, *curtum*, *atroalbum* m. fl. — Såsom bestämda felaktigheter få vi dessutom anmärka den onaturliga grupperingen af *Calicia*, tviflet om *C. melanophæi* arträtt, hänförandet af *Coniocybe nigricans* till *Calicium subtile*, påståendet att sporerna hos *Coniocybe* äro »*sphæricæ*», användandet af benämningen *Trachylia* i st. f. *Cyphelium*, upptagandet af *Tr. Notarisii* såsom egen art o. s. v., liksom vi kunna upplysa, att Förf:s *Tr. viridula* är *Cyphelium lucidum* Th. Fr. och ej den rätta arten, hvilken synes Förf. okänd. Åtskilligt kunde tilläggas, men det anförda må vara nog, tilldess Ref., såsom han hoppas, blir i tillfälle att sjelf framträda med en monografi öfver dessa växter. Såsom en profbit på Förf:s definitioner vilja vi blott med diplomatisk noggranhet afskrifva hans diagnoser på de 4 hithörande släg-

tena, öfverlemnande åt våra läsare, att af dessa beskrifningar söka bilda sig begrepp om desamma och bedömma *klarheten* hos en Förf., som med så mycken stränghet tadlar andra (t. ex. Massalongo, Montagne m. fl.) i detta afseende:

1. *Sphinctrina.* Thallus proprius nullus. Apothecia supra thallum Pertusariarum (præsertim) parasitica, nitidiuscula globoso-turbinata, sessilia vel breviter stipitata, margine excipuli satis crassi connivente; sporæ simplices (vel uniseptatæ, in specie exotica) nigricantes. Spermatia elongata, acicularia, arcuata.

2. *Calicium.* Thallus sat tenuis granulosus, pulvereus, vel evanescens obsoletus, raro nullus proprius. Apothecia stipitata, paucissimis interdum sessilia vel fere sessilia. Spermatia brevia oblonga, sterigmatibus simpliciusculis infixa.

3. *Coniocybe.* Thallus pulveraceus, effusus, tenuis vel vix ullus distinctus. Apothecia pallescentia, sordida vel fusco-nigricantia longe stipitata, excipulis valde apertis; sporæ sphæricæ (interdum nigricantes), copiose accumulatæ, capitula apotheciorum globoso-pulverulenta efficientes.

4. *Trachylia.* Thallus granulosus vel nullus proprius. Apothecia sessilia cupuliformia aperta, massa sporali nigra plus minus accumulata; sporæ uniseptatæ vel varie septis divisæ. Spermatia (ut in *Calicio*) oblonga vel ellipsoidea. *Th. Fr.*

Personal-Notiser.

Herr Professor *N. J. Andersson* har under årets lopp blifvit vald till ledamot af Kejserl. Leopold.-Carolinska Akademien för Naturforskare i Breslau och har i enlighet med detta sällskaps stadgar inom detsamma erhållit tillnamnet *Wikström.*

Herr Magister *Kn. J. Lönnroth*, hvilken erhållit det Thunska resestipendiet, har nu, sedan han under hösten vistats i Helsingfors för att genomgå Acharii herbarium, begifvit sig till Paris för att der fortsätta sina lichenologiska studier.

Till Docens i Botanik vid Upsala Universitet har Utgifvaren af denna tidskrift blifvit utnämnd.

Strödda Underrättelser.

Anmälan.

På Fasc. III & IV af *Bryaceæ Scandinaviæ Exsiccatæ,* hvilka instundande vår utgifvas, emottager undertecknad

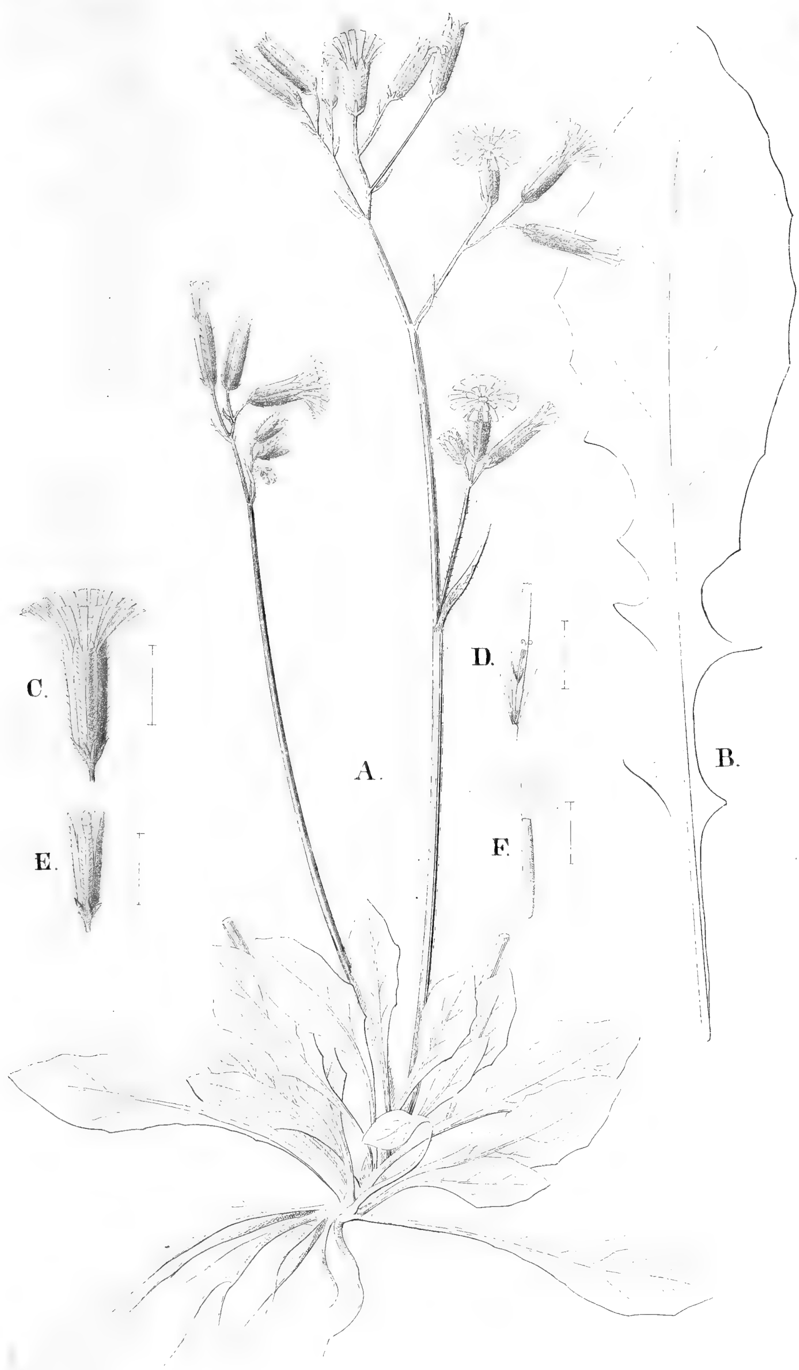
reqvisition; och önskas, att de af förra faskiklarnas reqvirenter, som ej redan förut anmält sig för fortsättningen, torde med det första göra det. De nu anmälda faskiklarnas innehåll är följande:

Fasc. III.		Fasc. IV.	
№ 61	Weissia viridula.	№ 91	Phascum cuspidatum.
62	Dichodontium pellucidum.	92	Pleuridium subulatum.
63	» squarrosum.	93	Ångströmia longipes.
64	Dicranella Grevilliana.	94	Barbula tortuosa.
65	» crispa.	95	» subulata.
66	Dicranum montanum.	96	» mucronifolia.
67	» longifolium.	97	Distichium capillaceum.
68	» albicans.	98	» inclinatum.
69	» scoparium.	99	Tetraphis pellucida.
70	» elongatum.	100	Dissodon Frölihianus.
71	» congestum.	101	» splachnoides.
72	» palustre.	102	Tetraplodon angustatus.
73	» Schraderi.	103	» mnioides.
74	» spurium.	104	Funaria hygrometrica.
75	» majus.	105	Physcomitrium pyriforme.
76	Arctoa hyperborea.	106	Leptobryum pyriforme.
77	Timmia megapolitana.	107	Cinclidium stygium.
78	» austriaca.	108	» arcticum.
79	Pogonatum urnigerum.	109	Aulacomnion palustre.
80	» alpinum.	110	» turgidum.
81	Polytrichum septentrionale.	111	Hypnum uncinatum.
82	» strictum.	112	» revolvens.
83	Fontinalis antipyretica.	113	» aduncum.
84	» dalecarlica.	114	» badium.
85	» hypnoides.	115	» rugosum.
86	Dichelyma falcatum.	116	» cordifolium.
87	Orthothecium intricatum.	117	» sarmentosum.
88	Antitrichia curtipendula.	118	» stramineum.
89	Thuidium tamariscinum.	119	» cuspidatum.
90	» delicatulum.	120	» nitens.

Gefle i December 1857. Rob. Hartman.
Ph. Mag.

Å BOTANISKA NOTISER, *som nästkommande år fortsättas efter hittills följd plan, emottages prenumeration å hel årgång, utgörande minst 12 ark jemte plancher, om så nödigt är, med 3 Rdr R:mt af Utgifvaren; genom bokhandeln kunna de äfven för samma pris erhållas.*

UPSALA, WAHLSTRÖM & C. 1857.



Intybus multicaulis (Led.)